

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om djurs välbefinnande och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om djurs välbefinnande, som ska ersätta den nuvarande djurskyddslagen. Lagens syfte är att främja djurs välbefinnande och skydd av djur samt att öka respekten för djur och förbättra behandlingen av djur.

Bestämmelserna om förvaringsutrymmen för djur samt skötsel och behandling av djur preciseras och kompletteras så att de bättre än förr beaktar främjandet av djurs övergripande välbefinnande och god behandling av djur. Enligt dagens kunskap påverkas djurs välbefinnande i hög grad av djurets möjlighet att bete sig på ett arttypiskt sätt. Det föreslås också att till lagen fogas ett krav på att djur i människans vård ska kunna tillgodose vissa väsentliga beteendemässiga behov. Djuren har ett starkt medfött behov av att tillgodose dessa behov oberoende av i vilken miljö djuren hålls.

Bestämmelserna om förvaringsutrymmen för djur indelas i allmänna bestämmelser som gäller alla förvaringsutrymmen och i bestämmelser om permanenta förvaringsutrymmen. Syftet med reformen är att förtydliga den nuvarande regleringen så att det kan ställas strängare krav på permanenta förvaringsutrymmen än på tillfälliga förvaringsutrymmen. Med vissa undantag blir det förbjudet att fortlöpande hålla djur uppbundna i det permanenta förvaringsutrymmet. Djurs möjligheter att röra på sig får inte heller begränsas fortlöpande så att djuret inte har möjlighet att vända på sig. Efter en övergångstid på fem år blir det förbjudet att fortlöpande hålla andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion samt hästar uppbundna. Däremot föreslås det inte bli förbjudet att fortlöpande hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion uppbundna. Efter en övergångstid på 15 år blir det förbjudet att hålla suggor och gyltor i dräktighetshäckar under en längre tid. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker föreslås det inte bli förbjudet att hålla suggor och gyltor i grisningshäckar.

I lagen föreskrivs om de djurarter och djur som får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att för de nämnda ändamålen hålls endast sådana djur beträffande vilka djurhållningen i praktiken kan ordnas på det sätt som lagen förutsätter.

I fortsättningen måste man använda smärtlindring i samband med smärtsamma åtgärder på djur. Man kan avvika från kravet på smärtlindring bara när åtgärden orsakar endast lindrig eller kortvarig smärta eller om det är fråga om en nödsituation.

Regleringen om avel preciseras och förtydligas jämfört med nuläget. Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta syfte ska

för avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas ge dessa egenskaper vidare till sina avkomlingar.

Bestämmelserna om vård av vilda djur som är skadade eller annars i behov av vård preciseras och regleringen utvidgas. I lagen föreskrivs på nuvarande sätt om skyldighet för alla medborgare att hjälpa vilda djur som är i behov av hjälp. Medborgare kan dock omhänderta ett vilt djur bara för att ge det första hjälpen eller för att överlämna det för vård. Efter första hjälpen ska djuret antingen försättas i frihet, överlämnas för sakkunnig fortsatt vård eller avlivas. Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur ska vara anmälningspliktig verksamhet.

Kravet på uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur utvidgas så att mottagaren av djuret inte bara ska informeras om sjukdomar och skador utan också lämnas andra uppgifter som är väsentliga för djurets välbefinnande. Även överlåtelse av djur begränsas i vissa situationer och på vissa platser. I lagen föreskrivs på samma sätt som nu om förbud mot kringföringshandel och förbjuds överlåtelse av djur som lotteri- och tävlingsvinster. En ny sak är att förbudet också utsträcks till att gälla handel med ryggradsdjur som bedrivs på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana där avsikten är att förevisa djur. Försäljning av vissa djur i djuraffärer förbjuds också liksom att hålla djur som är till salu i skyltfönster. Det ska också vara förbjudet att permanent överlåta ett djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke.

Sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande ska vara anmälningspliktig verksamhet. Nya bestämmelser som föreslås gäller allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar, tävlings- och utställningsarrangörens behörighet samt arrangerande av tävlingar och utställningar.

Vissa tillstånd som gäller bedrivande av verksamhet slopas och överlappande anmälningsskyldigheter gallras bort. Så kallade husdjursgårdar ska inte längre behöva tillstånd för sin verksamhet. I fråga om verksamhet som kräver anmälan ska anmälan göras endast till den del som den inte görs redan med stöd av någon annan lagstiftning.

Det föreslås att regleringen om slakt av djur ändras så att djuret alltid ska bedövas före slakten. Ändringen gäller inte bara den särskilda slaktmetod som används på religiösa grunder utan också fjäderfän som slaktas för privat bruk. Avlivning av djur i underhållningssyfte förbjuds.

Tillsynsmyndighetens metoder att ingripa i missförhållanden i anslutning till djurs välbefinnande utökas och preciseras. I slakterier kan övervakningen genomföras med hjälp av kamerasytem som installeras i slakterilokalerna.

I strafflagen och vissa andra lagar företas de tekniska ändringar som följer av den föreslagna lagen.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2020, samtidigt som landskapsreformen.

Innehåll

ALLMÄN MOTIVERING	5
1 Inledning.....	5
2 Nuläge	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	19
2.3 Bedömning av nuläget.....	23
3 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	32
3.1 Målsättning och alternativ	32
3.2 De viktigaste förslagen.....	33
4 Propositionens konsekvenser.....	45
4.1 Ekonomiska konsekvenser	45
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	48
4.3 Konsekvenser för miljön	52
4.4 Samhälleliga konsekvenser	53
5 Beredningen av propositionen.....	53
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	53
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	55
6 Samband med andra propositioner.....	55
DETALJMOTIVERING	56
1 Lagförslag.....	56
1.1 Lagen om djurens välbefinnande	56
1.2 Strafflagen	182
1.3 Lagen om transport av djur.....	182
1.4 Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål	182
1.5 Jaktlagen.....	182
1.6 Naturvårdslagen.....	182
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	183
3 Ikraftträdande	186
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	186
LAGFÖRSLAG	195
Lag om djurs välbefinnande.....	195

Lag om ändring av 17 kap. 14 § i strafflagen.....	254
Lag om ändring av 3 § i lagen om transport av djur.....	255
Lag om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen.....	256
Lag om ändring av 4 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål	257
Lag om ändring av 38 § och 41 § i naturvårdslagen.....	258
BILAGOR.....	259
Parallelltexter	259
Förordningsutkast.....	259
Andra bilagor	259

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Djurskyddslagen (247/1996) trädde i kraft i början av juli 1996. Därefter har lagen ändrats 21 gånger. Ändringarna har till stor del berott på genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning eller allmänna reformer av den nationella lagstiftningen.

Efter det att djurskyddslagen stiftades har uppfattningarna om djurs ställning och skyddsbehov förändrats kraftigt i samhället. Vetenskapliga undersökningar om djurs hälsa och välbefinnande har gett ny information om förutsättningarna för djurs psykiska och fysiska välbefinnande. Även medborgarnas åsikter om det värde som tillkommer djur samt behandlingen av djur har förändrats mycket under de senaste tjugo åren.

Genom den föreslagna lagen förbättras situationen när det gäller djurs välbefinnande med nya bestämmelser och dessutom effektiviseras tillsynen över djurskyddet och myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden. Regleringen om krav på välbefinnandet preciseras och det skapas en modern reglering på lagnivå med tydlig struktur och språkdräkt.

Genom den föreslagna lagen börjar lagstiftningen om djurs välbefinnande överensstämma med grundlagen. Genom lagen säkerställs också att Europeiska unionens lagstiftning genomförs i den nationella lagstiftningen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Allmänt om djurskyddslagstiftningen

Djurskyddslagen är den centrala författningen om djurskydd och djurs välbefinnande. Lagen har karaktären av en ramlag, som innehåller allmänna grundläggande krav på hållande, skötsel, behandling och hantering av djur. Lagen innehåller också bestämmelser om övervakning av djurskyddet. Lagens tillämpningsområde omfattar alla djur, så lagen innehåller tämligen omfattande bemyndiganden att utfärda förordning. I djurskyddsförordningen (396/1996) preciseras djurskyddslagens allmänna krav på hållande, skötsel och behandling av djur. Förordningen innehåller dessutom definitioner av bland annat anmälningspliktig verksamhet och skyldigheter för aktören. Förordningen innehåller närmare bestämmelser om bland annat vad som ska anses som orsakande av djur onödig smärta eller plåga och en förteckning över åtgärder som är tillåtna på djur.

Mer detaljerade bestämmelser om krav som gäller olika djurarter och olika verksamheter som bedrivs med djur ingår i statsrådet och jord- och skogsbruksministeriets förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen.

För vissa verksamheten ska utöver eller i stället för sjudskyddslagen tillämpas även särskilda författningar eller bestämmelser. Sådana har utfärdats i fråga om bland annat transport av djur, användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, kat, fiske och naturvård.

2.1.2 Djurskyddslagen och djurskyddsförordningen

Allmänna principer

Enligt 3 § i djurskyddslagen ska djur behandlas väl och de får inte orsakas onödigt lidande. Det är förbjudet att åsamka djur onödig smärta eller plåga. Vid djurhållningen ska också djurens hälsa främjas och hänsyn tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Enligt detaljmotiveringen till paragrafen är människan moraliskt skyldig att respektera alla djur och att ta hänsyn till deras förmåga att minnas och förnimma lidande. Å andra sidan konstateras att hållandet av djur, till exempel i produktionssyfte, inbegriper alltid faktorer som åsamkar djuren lidande, och detta lidande kan inte undvikas helt och hållet. Onödigt lidande kan åsamkas till exempel genom uppfödningssystem som inte tar tillräcklig hänsyn till djurartens behov, genom en olämplig omgivning eller genom att möjligheterna att förverkliga väsentliga beteendebeständigheter saknas.

I 14 § i djurskyddsförordningen ingår en exempelförteckning över vad som ska betraktas som sådant orsakande av onödigt lidande samt onödig smärta och plåga som avses i lagens 3 §. Enligt bestämmelsen är sådan verksamhet bland annat att levande djur används som mål vid övningskjutning eller skyttetävling, att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används, att levande fisk fjällas eller rensas samt att levande djur plockas eller flås.

Förvaringsutrymme för djur

Ett förvaringsutrymme för djur ska enligt lagens 4 § vara tillräckligt rymligt, skyddande, ljusst, rent och tryggt samt även i övrigt ändamålsenligt med hänsyn till djurartens behov. Det är förbjudet att hålla djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa att djurets närmiljö utformas så att djuret kan antas förmå tillfredsställa sina viktigaste fysiologiska och beteendemässiga behov i den.

I 1 kap. i djurskyddsförordningen ingår närmare bestämmelser om förvaringsutrymmen för djur och förhållandena i dem samt renhållning och underhåll av förvaringsutrymmen. Förordningens 2 kap. gäller uppfödning av animalieproduktionsdjur utomhus.

Ett förvaringsutrymme för djur samt dess konstruktioner och anordningar ska planeras, byggas och underhållas så att förvaringsutrymmet är tryggt för djuret och brandfaran och risken för att djuret ska rymma är så små som möjligt. Det ska vara möjligt att hålla förvaringsutrymmet rent och att iaktta god hygien i det och de djur som befinner sig där ska kunna inspekteras och skötas utan svårigheter. Förvaringsutrymmet får inte skada djuret eller äventyra dess hälsa. Det ska erbjuda ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma

väderleksförhållanden samt mot oskäligen köld, värme och fukt. Förvaringsutrymmet ska vara tillräckligt rymligt med hänsyn till djurartens särskilda behov.

I förvaringsutrymmet ska djuret kunna stå och vila i naturlig ställning samt röra sig. Djuret ska kunna resa sig på ett naturligt sätt i förvaringsutrymmet. De djur som hålls i ett och samma förvaringsutrymme ska kunna lägga sig samtidigt i förvaringsutrymmet.

I ett förvaringsutrymme för djur ska tillräcklig ventilation ombesörjas så att skadliga gaser, damm, drag eller oskäligen fukt inte äventyrar djurets hälsa eller välbefinnande. I förvaringsutrymmet får inte förekomma oavbrutet buller som stör djuret eller åsamkar det olägenhet. Belysningen i förvaringsutrymmet ska vara lämplig för tillgodoseende av djurets fysiologiska och beteendemässiga behov och sådan att djuret kan inspekteras och skötas på behörigt sätt.

Djurstallets väggar och golv ska till konstruktion och material vara lämpliga för de djur som hålls där. Djurstallgolvet får inte vara halt, och det ska vara lätt att hålla torrt. Öppningarna i spaltgolv, perforerade golv och golv med nätbotten ska ha släta kanter och till sin storlek och form vara sådana att djuret inte löper risk att skadas. Djuret ska ha tillgång till en lämplig liggplats. Med djurstall avses här ladugårdar, svinhus, stall, höns- och kottstallar och motsvarande byggnader för hållande av djur samt byggnader eller konstruktioner som hänför sig till hållande av djur och är avsedda att skydda djuren mot oväder.

Ett förvaringsutrymme för djur ska hållas rent. Förvaringsutrymmet och sådana anordningar i anslutning till detta som djurens hälsa och välbefinnande är beroende av ska inspekteras minst en gång om dagen. Fel som äventyrar djurens hälsa eller välbefinnande ska rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt ska andra behövliga åtgärder vidtas för att djurens hälsa och välbefinnande ska kunna tryggas till dess att felen rättas till.

Bara sådana arter och raser av animalieproduktionsdjur som lämpar sig för utomhusuppfödning får födas upp utomhus året om. Med animalieproduktionsdjur avses här djur som hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, fjädrar eller pälsar samt djur som hålls eller föds upp för annan jordbruksproduktion.

Även en fålla ska vara trygg för djuren. Dess grund ska vara sådan att djuren varken skadar sig eller smutsar ner sig i onödan. Fållans inhägnad ska till konstruktion och material vara lämplig för det djurslag som hålls i fållan och sådan att den hindrar djuren från att rymma. Djur som föds upp utomhus ska ha ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden. I skyddet för oväder ska finnas lämpliga liggplatser för alla djur. Ändamålsenliga utrymmen ska finnas för isolering och skötsel av djur som föds upp utomhus.

Skötsel och behandling av djur

Enligt lagens 5 § får djur som tagits om hand inte lämnas utan skötsel eller överges. Djuren ska få tillräckligt med lämplig föda, dryck och annan behövlig skötsel. Djur som insjuknat ska få ändamålsenlig vård. Djurens välbefinnande ska kontrolleras tillräckligt ofta.

I lagen föreskrivs också om tillåta åtgärder på djur. Enligt lagens 7 § får operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. Åtgärden får i princip utföras endast av en veterinär.

Sådan användning av avelsmetoder som kan åsamka djuret lidande eller medföra betydande men för djurets hälsa eller välbefinnande är förbjuden enligt 8 §. Det är också förbjudet att använda genteknik i syfte att förändra djurproduktionens kvantitet eller kvalitet, om det kan inverka menligt på djurens hälsa eller välbefinnande. Det är i princip förbjudet att påverka djurens prestationsförmåga på konstlat sätt samt att tvångsmata djur.

I djurskyddsförordningen gäller 3 kap. skötseln av djur, 4 kap. behandling och hantering av djur och 6 kap. åtgärder som utförs på djur samt avel.

Hälsan och det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård samt djurets renhet och den övriga kroppsvård djuret behöver ska ombesörjas. Ett djur i vård ska ges sådan föda och dryck av god kvalitet som är lämplig för djuret. Vid utfodringen ska djurets behov beaktas och det ska säkerställas att varje djur får tillräckligt med näring. Det är förbjudet att ge djur i vård sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig för djurets hälsa, liksom att underlåta att ge sådana näringsämnen i brist på vilka djuret veterligen kommer att insjukna.

Om ett djur i vård står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa, ska djurets kondition och hälsotillstånd samt välbefinnande inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare.

Om ett djur insjuknar eller skadas ska det omedelbart ges eller skaffas behörig vård. Ett sjukt eller skadat djur ska vid behov hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, ska djuret avlivas eller slaktas.

Det är förbjudet att överanstränga djur, att hålla dem i oskäligt sträng tukt, att dressera dem oskäligt strängt och att behandla dem alltför hårdhänt. Det är förbjudet att binda eller tjudra djur på ett sätt som åsamkar onödigt lidande. Djuren ska ges möjlighet att vila ordentligt och dessutom att röra sig.

Djur ska behandlas lugnt, och de får inte i onödan skrämmas eller skärras upp. Djur får inte skadas eller utsättas för våld. Det är förbjudet att sparka djur och att i tuktnings- eller dressyr syfte eller i annat sådant syfte slå djur med ett tillhygge som skadar dem. Djur får inte släpas så att de dras i hornen, benen, svansen, pälsen eller omedelbart i huvudet eller annars hanteras så att de åsamkas onödigt lidande. Djur får inte dresseras eller användas så att deras hälsa eller välbefinnande tar skada. Djur får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga anlag eller krafter.

Trots 7 § i djurskyddslagen är vissa åtgärder som utförs på djur tillåtna. Sådana är bland annat perforation, klippning och tatuering av öronen hos svin, nötkreatur, får, renar, getter och andra animalieproduktionsdjur samt fästande av öronmärke och inoperering av mikrochips på djuren och märkning av ovan nämnda djur på något annat sätt när åtgärden orsakar kortvarig och lindrig smärta, tatuering av hästar och inoperering av mikrochips på hästar samt frysmärkning av hästar. Det är också tillåtet att tatuera katter och hundar samt att inoperera mikrochips på katter och hundar när åtgärden orsakar kortvarig och lindrig smärta.

Det är dessutom tillåtet att kastrera grisar som är högst sju dagar gamla genom en öppen kirurgisk metod, utan att vävnader slits sönder, att kastrera får som är yngre än sex veckor gamla med Burdizzotång, att kastrera renar med Burdizzotång samt att kastrera getter, hästar, nötkreatur, över sju dagar gamla grisar och över sex veckor gamla får när åtgärden vidtas av en veterinär och ingreppet sker under behövlig bedövning och med smärtlindring, att kastrera eller sterilisera katter, hundar och andra sällskaps- eller hobbydjur när åtgärden vidtas av en veterinär och ingreppet sker under behövlig bedövning och med smärtlindring, att avhorna nötkreatur, får och getter genom kirurgi när åtgärden vidtas av en veterinär samt att förstöra hornanlaget hos nötkreatur som är yngre än fyra veckor.

I djurskyddsförordningen förbjuds sådan naturlig eller artificiell reproduktion och en sådan avelsmetod som orsakar eller kan orsaka djur lidande eller skada. Djur får inte heller hållas för produktionsändamål, om det inte utgående från deras fenotyp eller genotyp rimligen kan antas att djuren kan hållas utan att hållandet av djur är till men för djurens hälsa eller välbefinnande.

Djurtävlingar

Om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskäligen påfrestning, ska tävlingsarrangören enligt lagens 16 § på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs. Regionförvaltningsverket kan vid behov på tävlingsarrangörens bekostnad förordna en veterinär att närvara vid tävlingen och övervaka att bestämmelserna och föreskrifterna om djurskydd följs. Vad lagen föreskriver om tävlingar och övervakning av dem gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskäligen påfrestning.

En veterinär som övervakar tävlingar ska förbjuda användningen av djur vid tävlingar, om han eller hon har grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om djurets ägare eller innehavare inte följer ett av veterinären meddelat förbud, är tävlingsarrangören skyldig att hindra att djuret deltar i tävlingen. Tävlingsarrangören kan avbryta tävlingen eller omhänderta djuret för den tid tävlingen pågår.

Tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Att hålla djurparker och permanenta djurutställningar är enligt 20 a § verksamhet som kräver myndigheternas tillstånd. Även cirkusar och ambulering djurutställningar är tillståndspliktig verksamhet. Regionförvaltningsverket är tillståndsmyndighet.

Enligt lagens 21 § föreskrivs genom förordning av statsrådet vilka vilda däggdjurs- och fågelarter som får farmuppfödning i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Verksamhetsutövaren ska göra anmälan till regionförvaltningsverket om sådan farmuppfödning som syftar till att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion och som gäller vilda däggdjur eller fåglar eller deras avkomma som har fötts i fångenskap och som hör till en art vilken lever i naturtillstånd.

Enligt detaljmotiveringen till nämnda bestämmelse får man till produktionsfarmer ta bara sådana vilda däggdjurs- och fågelarter som klarar sig i farmförhållanden på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. Farmuppfödning som sker i produktionsföretag kan förbjudas av djurskyddsskäl, om djurarten eller djurrasen enligt vad man i dag vet inte rimligen kan farmuppfödning i Finland på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. En aktör som bedriver farmuppfödning i viltvårdssyfte ska göra anmälan till regionförvaltningsverket på samma sätt som den som har en produktionsfarm.

Även den som yrkesmässigt eller annars storskaligt håller sällskaps- eller hobbydjur har anmälningskyldighet enligt 24 §. Skyldigheten gäller förutom försäljning också förmedling, uthyrning, uppfödning, träning och dressyr av djur samt omhändertagande av djur för förvaring och vård och meddelande av undervisning i användningen av djur.

Anmälningskyldighet i fråga om verksamhet i anslutning till avlivning av djur har enligt lagens 33 c § en verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur samt en ägare eller innehavare av djur som regelbundet avlivar stora besättningar. Anmälningskyldigheten gäller ändå inte avlivning av djur som är avsedda att användas som livsmedel.

7 - 9 kap. i djurskyddsförordningen gäller anmälningspliktig verksamhet. För produktion av kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion får av de vilda däggdjurs- och fågelarter som förekommer i Finland farmuppfödning vitsvanshjort, dovhjort, skogsvildren, rådjur, skogshare, fälthare, mufflon och vildsvin, samt fasan, gräsand, raphöna, tjäder, orre, ripa, säd- och grågås samt kanadagås. Dessutom får man farmuppföda får sumpbäver, sikahjort, kronhjort, vattenbuffel, amerikansk bison, struts, emu och vanlig nandu.

Som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur anses regelbundet saluhållande eller regelbundet förmedling av hundar, katter eller andra sällskaps- och hobbydjur, att en ägare eller innehavare av hundar eller katter föder upp minst sex avelstikar eller avelshonor som har fått valpar eller ungar åtminstone en gång, tagande av hundar eller katter för vård, förvaring eller dressyr, om minst sex hundar eller katter som är äldre än fem månader tas samtidigt och regelbundet för vård, förvaring eller dressyr, uppfödning, uthyrning eller tagande för förvaring, vård, träning eller dressyr av trav- eller ridhästar eller andra motsvarande djur som ska hållas som sällskaps- eller hobbydjur, samt

meddelande av undervisning i användningen och hanteringen av ovan nämnda djur, om det sammanlagda antalet fullvuxna djur är minst sex, samt annat motsvarande yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur.

Anmälan som gäller anmälningspliktig verksamhet ska innehålla de uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren, en utredning över den för djurens skötsel ansvariga personens utbildning och övriga erfarenhet som behövs i verksamheten. Av anmälan ska dessutom framgå var verksamheten kommer att bedrivas, verksamhetens art samt när verksamheten är avsedd att inledas, uppgifter om de djurarter och det antal djur som verksamheten gäller eller kommer att gälla, en utredning över de utrymmen som kommer att användas i verksamheten och de anordningar som används eller är avsedda att användas, samt en utredning över hur djurens skötsel är avsedd att ordnas.

Avlivning av djur

Enligt lagens 32 § ska ett djur avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt genom en metod och en teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret. Ett djur får avlivas endast av en person som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som används i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden. Innan destruktionsen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött.

I lagens 33 § föreskrivs om allmänna principer som ska iakttas vid slakt av djur. Ett djur ska i regel bedövas eller avlivas före blodavtappningen. Fjäderfån får dock slaktas genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument, om det är djurets ägare som slaktar djuret utanför ett slakteri för egen konsumtion i privat hushåll. Undantaget som gäller fjäderfån berör inte ratiter, såsom strutsar och emuer.

Bestämmelser om en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder finns i lagens 33 b §. Enligt den är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. Fjäderfån, med undantag av ratiter, får dessutom slaktas genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument. En särskild slaktmetod som används på religiösa grunder är tillåten endast i slakterier i närvaro av en besiktningsveterinär.

Djurskyddsmyndigheter

I lagens 3 kap. föreskrivs om djurskyddsmyndigheter. Jord- och skogsbruksministeriet leder och övervakar i egenskap av högsta myndighet verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurskydd. Ministeriet leder det centrala ämbetsverket enligt djurskyddslagen, dvs. Livsmedelssäkerhetsverket (Evira), genom bland annat resultatavtal. Evira leder och övervakar verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurskydd i hela landet. Dessutom leder Evira de regionala djurskyddsmyndigheterna, regionförvaltningsverken, genom bland annat resultatavtal.

Regionförvaltningsverkens uppgift är att inom sitt verksamhetsområde svara för verkställigheten och tillsynen över efterlevnaden av författningarna.

Lokala myndigheter är kommunalveterinären, den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen samt polisen, som övervakar att författningarna följs i kommunen. Kommunen är inte djurskyddsmyndighet, utan det föreskrivs att kommunala tjänsteinnehavare är myndigheter. Förutom att polisen är lokal djurskyddsmyndigheten enligt djurskyddslagen ger den också handräckning. Polisen ska vid behov ge de andra tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna handräckning vid tillsynen, om de hindras från att utföra sitt övervakningsuppdrag och om undanröjande av hindret förutsätter att polisbefogenheter används. Kommunalveterinären ska åter vid behov ge polisen handräckning vid verkställigheten av förverkandepåföljd som gäller djur.

Tillsynsmyndigheter är dessutom besiktningsveterinären, köttinspektören och gränsveterinären. Besiktningsveterinären och köttinspektören övervakar att författningarna följs i slakterier och renslakterier. Gränsveterinären övervakar att författningarna följs på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

Förutom tillsynsmyndigheterna kan även djurskyddsövervakare, som regionförvaltningsverket beviljar rätt, verkställa djurskyddsinspektioner. Villkoret är att personen genom sin utbildning eller genom praktisk erfarenhet har förvärvat tillräcklig förtrogenhet med den djurart som är föremål för inspektionen och de djurskyddskrav som ställs på djurhållningen av arten. Regionförvaltningsverket övervakar i varje enskilt fall om det finns behov av en djurskyddsövervakare i området.

Djurskyddstillsyn

Tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren har med stöd av lagens 39 § rätt att verkställa inspektioner, om det finns anledning att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med djurskyddsförfattningarna. Som utgångspunkt kan betraktas sådana misstankar att uppgifterna om fallet väcker hos en normal samvetsgrann person en rimlig och motiverad misstanke om att lagstiftningen om djuret eller djurarten i fråga överträds.

Även utan misstanke har tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren rätt att verkställa inspektion vid cirkusar, djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar, djurtävlingar och motsvarande tillställningar samt förevisningar och föreställningar där djur medverkar och på platser där det bedrivs farmuppfoädnings i produktionsssyfte eller viltvårdssyfte eller yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur eller verksamhet som gäller avlivning av djur. Det är alltså fråga om djurhållning eller verksamhet som förutsätter tillstånd eller anmälan. Även utan misstanke har besiktningsveterinärer och köttinspektörer rätt att verkställa inspektion i alla förvaringsutrymmen för djur inom ett slakteri- eller renslakteriområde.

Den som verkställer en inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen där djuren hålls och att utan ersättning ta de prov som behövs för inspektionen. Vid inspektionen får djuret och dess förvaringsutrymme samt föda, dryck, utrustning och redskap för djuret inspekteras. Även den förteckning som den som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet ska föra över djurarter och djur, bokföringen över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur och de handlingar som krävs enligt avlivningsförfordningen får inspekteras.

På områden som omfattas av hemfriden får inspektion eller provtagning utföras endast av en myndighet och endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller samt om det finns anledning att misstänka att djurets ägare eller innehavare gjort sig skyldig till straffbart förfarande som strider mot denna lag. Djurskyddsövervakaren kan inom ramen för sin inspektionsrätt vid behov bistå en myndighet vid verkställandet av en inspektion på ett område som omfattas av hemfriden.

Utredningar och undersökningar kan i vissa fall också göras med stöd av Eviras eller regionförvaltningsverkets föreläggande.

Administrativa tvångsmedel

Administrativa tvångsmedel som tillsynsmyndigheterna kan använda för att rätta till missförhållanden är förelägganden och förbud enligt 42 § och brådskande åtgärder enligt 44 §.

Tillsynsmyndigheterna får förbjuda den som bryter mot djurskyddsförfattningarna att fortsätta med eller upprepa det felaktiga förfarandet eller ålägga honom eller henne att fullgöra sin skyldighet inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. Om det behövs av djurskyddsskäl, får tillsynsmyndigheterna vidta omedelbara åtgärder för att trygga ett djurs välbefinnande. I detta syfte kan för djuret skaffas vård någon annanstans eller en skötare eller foder eller andra ämnen som är absolut nödvändiga för djurets välbefinnande eller, om detta inte är möjligt eller ändamålsenligt, djuret avlivas eller sändas till slakt eller säljas på auktion eller på annat sätt till gängse pris. I myndighetsverksamhet enligt djurskyddslagen tillämpas förvaltningslagens (434/2003) procedurbestämmelser. Dessutom finns en specialbestämmelse om hörande i djurskyddslagen.

I lagens 42 § 3 mom. finns en specialbestämmelse om broilerhållning. Regionförvaltningsverket får ålägga den som äger eller håller broilrar att vidta sådana korrigerande åtgärder i broilrarnas förvaringsutrymme som behövs med tanke på broilrarnas välbefinnande, om de faktorer som beskriver broilrars välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningen. Regionförvaltningsverket får ålägga den som äger eller håller broilrar att minska djurtätheten för broilrarna, om de faktorer som beskriver broilrars välbefinnande visar att välbefinnandet hos broilrarna försämrats i minst två av tre på varandra

följande flockar under uppfödningen, eller om det konstateras att den som äger eller håller broilrarna har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas åtgärder finns också i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, i artikel 54 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd och i artikel 22 i avlivningsförordningen.

Djurets ägare eller innehavare ska enligt lagens 58 § betala de kostnader som åtgärderna föranleder. Om djuret har sålts eller sänts till slakt eller om annan inkomst av djuret har fåtts, skall kostnaderna dras av från försäljningspriset eller från den övriga inkomsten av djuret, och återstoden ges till djurets ägare eller innehavare. De kostnader som brådskande åtgärder föranleder kan av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård. Djurets ägare eller innehavare ansvarar för den slutliga betalningen av även dessa kostnader. Kostnaderna får indrivnas utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Om kostnaderna inte kan indrivnas, ersätts de av statens medel.

Straffbestämmelser

I lagens 54 § en straffbestämmelse om djurskyddsförseelse. För djurskyddsförseelse döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet behandlar ett djur i strid med vissa bestämmelser i lagen eller avlivningsförordningen, använder anordningar, redskap eller ämnen som är förbjudna, vidtar en åtgärd som förbjuds i lagen eller importerar eller försöker importera ett djur i strid med ett förbud i lagen. Straffet är böter. För att man ska dömas för djurskyddsförseelse förutsätts dessutom att gärningen inte utgör brott enligt strafflagen eller att strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. För djurskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vissa andra förpliktelser i djurskyddslagen eller avlivningsförordningen.

2.1.3 Vissa andra förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen

Statsrådets förordningar som utfärdats med stöd av djurskyddslagen innehåller detaljerade bestämmelser om hållandet av vissa djurarter. Genom förordningarna har genomförts unionens direktiv om djurs välbefinnande, men de innehåller också nationell reglering.

Viktiga författningar är statsrådets förordningar om

- 1) skydd av får (587/2010),
- 2) skydd av hästar (588/2010),
- 3) skydd av getter (589/2010),

- 4) skydd av hjortar i hägn (590/2010),
- 5) skydd av bison i hägn (591/2010),
- 6) skydd av nötkreatur (592/2010),
- 7) skydd av höns (673/2010),
- 8) skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby (674/2010),
- 9) skydd av ankor och gäss (675/2010),
- 10) skydd av strutsfåglar (676/2010),
- 11) skydd av kalkoner (677/2010),
- 12) skydd av odlade fiskar (812/2010),
- 13) skydd av broilrar (375/2011),
- 14) skydd av pälsdjur (1084/2011),
- 15) skydd av svin (629/2012).

Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet utfärdat bestämmelser om

- 1) användning av djur på cirkus och vid andra därmed jämförbara föreställningar (595/1996),
- 2) förbud att vid tävlingar eller utställningar använda hundar som har opererats för ändrande av djurets utseende (1070/2000),
- 3) djurskyddskrav gällande djur som hålls i djurparker och på permanenta djurutställningar (236/2003).

2.1.4 Annan central lagstiftning som berör saken

Förutom djurskyddslagen och de författningar som utfärdats med stöd av den ingår detaljerade bestämmelser om djurskydd även i vissa specialförfattningar om djurskydd och i bestämmelser om djur i andra lagar. Viktigast av de förstnämnda är lagen om transport av djur (1429/2006) och lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013).

Lagen om transport av djur

L Syftet med lagen är att vid transporter och i samband med dem skydda levande djur mot skador och insjuknande samt all onödig smärta och plåga och onödigt lidande. Lagen tillämpas på transport av levande ryggradsdjur och i tillämpliga delar på levande ryggradslösa djur. Lagen tillämpas också på tillsynen över efterlevnaden av rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (*djurtransportförordningen*) och på den övriga verkställighet som dessa förutsätter. Vad som i 2–4 kap. i lagen föreskrivs om allmänna förutsättningar för transporter, transportmedel samt ilastning och urlastning av djur tillämpas på transporter som djurtransportförordningen inte tillämpas på. Dessutom ska i fråga om skötsel, behandling och hantering av djur som transporteras iakttas vad som bestäms i djurskyddslagen eller med stöd av den.

Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

Syftet med lagen är att säkerställa att djur hålls och används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål enbart av behövliga och viktiga orsaker. Syftet med lagen är dessutom att säkerställa att så få djur som möjligt används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och att djuren tillfogas så lite smärta, lidande, ångest eller bestående men som möjligt.

Lagen tillämpas när levande bläckfiskar eller ryggradsdjur används eller föds upp för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, samt när dessa djur föds upp för att deras organ eller vävnader ska doneras för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. I lagen föreskrivs bland annat krav på hållandet av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål samt om de tillstånd som krävs för verksamheten. Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål är en så kallad speciallag, genom vilken man avviker från djurskyddslagens bestämmelser. Om inte något annat föreskrivs i lagen om skydd av djur som hålls för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål eller med stöd av den eller om inte något annat följer av ett tillstånd som utfärdats med stöd av lagen, ska vid hållande, skötsel, behandling och hantering av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål iakttas vad som föreskrivs i djurskyddslagen.

Jaktlagen

Jaktlagen tillämpas på jakt, fångst och dödande av icke fredade djur samt viltvård, ersättande av skador som vållats av vilt och tillsynen över hundar. Lagen gäller i tillämpliga delar även fångst och dödande av däggdjur och fåglar som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen.

Jakt ska bedrivas så att djuren inte vållas onödigt lidande. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om fångstredskap och fångstmetoder som är förbjudna av viltvårds- eller djurskyddsskäl. Till dem hör till exempel sprängämnen, dödande med hjälp av gasning eller utrökning, levande djur som lockbete, fågellim, fågelnät och krokare samt saxar som inte dödar omedelbart.

I lagen föreskrivs också om fångst av djur i viltvårdssyfte och om undantag från bestämmelserna om fredning av vilt samt om fångst av djurarter som inte är fredade genom jaktlagen. Finlands viltcentral kan för viltvårdsåtgärder eller uppfödning av djur ge en jakträttsinnehavare tillstånd att fånga vilt levande med fångstredskap eller fångstmetoder som annars är förbjudna. För nämnda ändamål kan även beviljas tillstånd att fånga djur under fredningstiden och att ta ägg. I lagen ingår också andra möjligheter att bevilja dispens från fredning av något djur eller från ett förbud eller en begränsning som gäller åtgärder.

Enligt jaktlagen ska den som påträffar ett djur som avses i lagen och som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd i mån av möjlighet hjälpa djuret eller försöka underrätta områdets ägare, jakträttsinnehavaren eller polisen därom. Är djuret i ett sådant tillstånd att det uppenbarligen utsätts för oskäligt lidande om det hålls vid liv, får upphittaren avliva det även

om han inte har rätt att på området fånga eller döda djuret eller fastän djuret är fredat när det påträffas. Utöver vad som föreskrivs i lagen ska naturvårdslagen och djurskyddslagen följas.

Lagen om fiske

Syftet med lagen om fiske (379/2015) är att med utgångspunkt i bästa tillgängliga information ordna nyttjandet och vården av fiskresurserna på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt, så att en uthållig och mångsidig avkastning av fiskresurserna, fiskbeståndens naturliga livscykel samt mångfalden hos och skyddet av fiskresurserna och den övriga vattennaturen tryggas.

I lagen förbjuds vissa fiskemetoder, fångstmetoder och fiskeredskap. Till dem hör bland annat genom sprängning eller på annat sätt åstadkommet tryck, skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller ämnen som på annat sätt förorenar vattnet, elektrisk ström och krokfiske där avsikten är att få kroken att fastna i fiskens yttre sida.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för utplantering som utgör överflyttning, fiskodling, forskning, bevarande av fisketraditioner, fullgörande eller nyttjande av fiskeriekonomiska skyldigheter eller något annat ändamål med anknytning till nyttjande och vård av fiskresurserna, av grundad anledning ge dispens för att bland annat använda en förbjuden fiske- eller fångstmetod eller ett förbjudet fiskeredskap eller för att förvara ett förbjudet fiskeredskap, fiska vid en förbjuden tidpunkt, fånga och behålla fisk som enligt vad det bestämts ska släppas fri, fiska i ett område där det råder förbud mot fiske eller bedriva fiske av en fredad fiskart eller ett fredat fiskbestånd.

Naturvårdslagen

Strävan med naturvårdslagen är bland annat att bevara den biologiska mångfalden, vårda naturens skönhet och landskapets värde samt stöda hållbart nyttjande av naturtillgångarna och av naturmiljön. Genom lagen har rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar genomförts. Enligt naturvårdslagen är andra vilt levande växt- och djurarter som förekommer naturligt i Finland än vilt och icke-fredade djur som avses i jaktlagen fridlysta. Fridlysta djur får inte skadas och deras häckning eller ungar får inte störas. I lagen föreskrivs också om undantag som gäller innehav av nationellt fridlysta djurarter och djurarter som är fridlysta i Europeiska unionen.

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt ska djurskyddslagen iakttas.

Lagen om medicinsk behandling av djur

Syftet med lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) är att förebygga och minska sådana olägenheter som medicinsk behandling av djur orsakar människor, djur och miljö samt att främja en ändamålsenlig användning av läkemedel inom veterinärmedicinen. Lagen tillämpas på användningen av läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur och produkter och utrustning som används inom veterinärmedicinen. Lagen tillämpas även på tillsynen över användningen av dessa ämnen, produkter och utrustningar.

Läkemedel och andra ämnen som är avsedda för behandling av djur ska användas så att de främjar djurets hälsa och välbefinnande. Ett läkemedel eller något annat ämne som är avsett för behandling av djur ska ges så att djuret orsakas så litet men som möjligt. Till produktionsdjur ska läkemedel eller andra ämnen som är avsedda för behandling av djur dessutom ges så att säkerheten hos eller kvaliteten på de animaliska livsmedlen inte försämras i onödan. Ett läkemedel eller något annat ämne som är avsett för behandling av djur får inte heller medföra betydande olägenheter för människor eller miljön.

Produkter och utrustning som används inom veterinärmedicinen ska användas så att de inte medför onödiga olägenheter eller onödig smärta eller plåga för djuret och så att säkerheten hos eller kvaliteten på de animaliska livsmedlen inte försämras i onödan.

Lagen om ett system för identifiering av djur

I lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) föreskrivs om identifiering, registrering och spårning av aktörer som är ansvariga för djur, av djurhållningsplatser och av djur. Med stöd av lagen förs bland annat ett djurhållarregister och ett register över djurhållningsplatser. De aktörer som avses i lagen är skyldiga att lämna myndigheterna de uppgifter som ska föras in i registret. I föreskrivs också om skyldighet för aktörerna att separat för varje djurart och djurhållningsplats föra förteckning över djur som aktören äger eller innehar.

Strafflagen

Strafflagen (39/1889) innehåller bestämmelser om djurskyddsbrott, grovt och lindrigt djurskyddsbrott, djurhållningsförbud och förverkandepåföljd i anslutning till djurskyddsbrott.

För djurskyddsbrott döms enligt lagens 17 kap. 14 § den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med djurskyddslagen eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, lagen om transport av djur eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid

tidpunkten för avlivning behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Lagens 17 kap. 15 § innehåller bestämmelser om lindrigt djurskyddsbrott. Om djurskyddsbrottet, med hänsyn till att lidandet, smärtan eller plågan är ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, ska gärningsmannen för lindrigt djurskyddsbrott dömas till böter. Lagens 17 kap. 14 a § innehåller bestämmelser om grovt djurskyddsbrott. Gärningsmannen döms för den grova gärningsformen, om djurskyddsbrottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt, brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur, eller med brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt. Straffet är fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

I lagens 17 kap. 23 § föreskrivs om djurhållningsförbud. Den som döms för grovt djurskyddsbrott ska samtidigt av domstolen meddelas djurhållningsförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela djurhållningsförbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott kan samtidigt meddelas djurhållningsförbud. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som döms för djurskyddsförseelse med stöd av djurskyddslagen och som kan anses olämplig eller oförmögen att sörja för djurens välfärd. Djurhållningsförbud kan också meddelas en person som inte döms till straff. Djurhållningsförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Lagstiftningen i vissa länder

Sverige

Den svenska djurskyddslagen (1988:534) är från 1988, men det har reviderats flera gånger efter det att den trädde i kraft. Djurskyddslagen kompletteras av djurskyddsförordningen (1988:539). I Sverige bereds en ny djurskyddslag, och inför den beställde den svenska regeringen 2009 en utredning om den nuvarande djurskyddslagens innehåll och utvecklingsobjekt. Utredningen blev klar 2011. Av de lagändringar som föreslogs i utredningen har hittills endast förbudet mot sexuella handlingar med djur genomförts 2014. Förslaget till ny djurskyddslag väntas bli sänt på remiss i början av 2018.

Enligt den svenska djurskyddslagen ska djur behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur får hållas endast på ett sådant sätt att det ger dem möjlighet att bete sig naturligt. I utredningen föreslås att djurs möjlighet till ett naturligt beteende, som betraktats som en central princip i lagen, ska stå kvar även i den nya lagen. Samtidigt föreslås att en definition av naturligt beteende fogas till lagen. Enligt den ska djur hållas och skötas på ett sådant sätt att de ges möjlighet att utföra sådana naturliga beteenden som djuren är starkt motiverade för och som ger djuren en funktionell återkoppling, dvs. minskar djurets

motivation att utföra beteendet i fråga. Sådana beteenden relaterar till djurens behov av rörelse, vila, komfort, sysselsättning, födosök och socialt umgänge. Djur ska hållas på ett sådant sätt att uppkomsten av beteendestörningar förebyggs. I utredningen föreslås att till lagens syften fogas även främjande av respekten för djur och deras välfärd samt att det anges att djur har ett egenvärde oavsett vilken nytta som de har för människan.

I utredningen föreslås också andra ändringar i den svenska djurskyddslagen. Det föreslås att bestämmelserna i lagen om den kompletterande djurskyddsförordningen förenklas så att närmare bestämmelser flyttas från lagen och förordningen till författningar på lägre nivå. I lagen föreslås en bestämmelse som betonar djurhållarens ansvar för sitt djur. Samtidigt föreslås att man ska vara 16 år för att få ha huvudansvaret för ett djur. Ett djurs möjligheter att röra sig i förvaringsutrymmet för inte begränsas så att djuret är fortlöpande uppbundet och dess möjligheter att röra sig får inte hindras med konstruktioner som hindrar det från att vända sig. I Sverige är det fortfarande ganska vanligt att hästar hålls i spiltor. Utredaren föreslår också att bestämmelserna om avel ska preciseras ytterligare. Det föreslås att bestämmelserna om djurtävlingar ska utvidgas. Enligt utredningen ska sjölejon och elefanter förbjuds i cirkusverksamhet och i lagstiftningen bör intas en förteckning över djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur. Det föreslås också ett krav på att katter ska vara märkta och registrerade. I Sverige är det redan nu obligatoriskt att märka och registrera hundar.

Norge

Norges gällande djurskyddslag (LOV-2015-06-19 nr 97) trädde i kraft 2010. Lagens syfte är att främja djurs välbefinnande och respekten för djur. Lagen tillämpas på alla förhållanden som påverkar välbefinnandet hos och respekten för däggdjur, fåglar, kräldjur, groddjur, fiskar, tiofotade kräftdjur, bläckfiskar och honungsbin. Lagen gäller och sådana utvecklingsstadier hos dessa djur där nervsystemets utvecklingsnivå motsvarar utvecklingsnivån hos ett levande djur. Enligt lagen har djur ett naturligt egenvärde (egenverdi) oberoende av det nyttovärde de har för människan.

Djur ska behandlas väl och skyddas mot risk för onödigt lidande och onödiga påfrestningar. Djur får hållas bara om de kan anpassa sig till djurhållningsformen på ett godtagbart sätt. Djur får hållas bara i en sådan livsmiljö som på ett bra sätt möjliggör djurets välbefinnande utifrån artstypiska och individuella behov. Djur ska ha stimulerande aktiviteter, de måste kunna vila och tillgodose annat naturligt beteende.

Djurhållare ska se till att djuren omhändertas av ett tillräckligt antal kompetenta djurskötare. Alla som har att göra med djuren ska ha tillräcklig kompetens för sina uppgifter. Barn under 16 år kan inte ha självständigt ansvar för djur. Djurhållare får inte överlåta djur om det finns skäl att anta att mottagaren inte kan ta hand om djuret.

Djurägare ska se till att driftsformer, metoder, utrustning och tekniska lösningar som används för djur inte äventyrar djurens välbefinnande. Motsvarande skyldighet har de som

marknadsför och säljer nya driftsformer, metoder, utrustning och tekniska lösningar. Smärtlindring ska användas vid alla smärtsamma ingrepp.

Avel ska syfta till att producera robusta, funktionsdugliga och friska djur. Sådan avel är förbjuden där djur för sådana gener vidare till sina avkomlingar som försämrar funktionsförmågan. Likaså är sådan avel förbjuden som försämrar djurs möjligheter att bete sig naturligt. Förbjuden är också avel som väcker allmänna etiska reaktioner.

I Norge är sexuella handlingar med djur förbjudna. Det är också förbjudet att avliva djur i underhållningssyfte.

Danmark

Den danska djurskyddslagen är från 1991 (uppdaterad version LBK nr 50 11/01/2017). År 2016 tillsattes en arbetsgrupp för att dryfta ett förslag till en ny lag om djurs välbefinnande. Syftet är att förenkla och förtydliga den gällande lagstiftningen och över detaljerad reglering till förordningsnivå.

Enligt den gällande danska djurskyddslagen ska djur behandlas ansvarsfullt och på bästa möjliga sätt skyddas mot smärta, lidande, ångest och påfrestningar. Den som håller djur ska se till att djuren behandlas omsorgsfullt och får tillräckligt med föda och vatten, att de har tillräckligt skydd och att det tas hänsyn till deras behov. I Danmark ska förvaringsutrymmet för djur tillgodose djurens behov. Djuren ska ha tillräcklig rörelsefrihet och få tillräcklig med vila samt föda och vatten. Djur ska skyddas tillräckligt mot kyla och vind. Djur ska hållas i en bra livsmiljö där de kan bete sig på ett arttypiskt sätt.

Nederländerna

Nederländernas gällande djurskyddslag (stb-2011-345) trädde i kraft 2013. Enligt den nederländska lagen har djur ett egenvärde. Med att erkänna djur egenvärde avses att man erkänner djurs värdighet som kännande varelser. När föreskrifter utarbetas med stöd av djurskyddslagen och när beslut fattas utifrån dem ska djurens egenvärde alltid beaktas. Erkännandet av djurs egenvärde begränsar dock inte andra principer och annan praxis som erkänts i domstol. Man får inte kränka djurs egenvärde mera än nödvändigt och nödvändig vård som djur kräver ska alltid ges. När djur hålls ska man försäkra sig om att djuren inte i onödan lider av hunger, törst eller bristfällig föda, fysisk ansträngning, smärta, skador eller sjukdomar, kronisk stress eller begränsningar av det naturliga beteendet.

I Nederländerna trädde en positiv förteckning över cirkusdjur och produktionsdjur i kraft i januari 2015. En förteckning över sällskaps- och hobbydjur har nu utarbetats i flera års tid. I detta sammanhang har det utförts omfattande vetenskapligt utredningsarbete och riskbedömning av vilka däggdjur som man bör hålla som sällskaps- och hobbydjur.

Europeiska unionen och Europarådets avtal

Europeiska unionen

En definition av djur som kännande varelser skrevs in i den allmänna delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) i och med Lissabonfördraget 2009. Artikel 13 i fördraget förutsätter att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning och teknisk utveckling samt rymden fullt ut tar hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Unionen och medlemsstaterna ska emellertid samtidigt respektera medlemsstaternas lagar och andra författningar samt sedvänjor särskilt i fråga om religiösa riter, kulturella traditioner och regionalt arv. Artikel 13 i fördraget har gett djurs välbefinnande en synligare ställning i EU:s politik. Liknande unionsvärden som erkänns i fördraget är till exempel jämlikhet, konsumentskydd, miljöskydd och hållbar utveckling. När artikel 13 tas in i lagstiftningen har den betraktats som ett etiskt värde som beskriver samhällets ökade omsorg om djurs välbefinnande. Den har också ansetts kunna fungera som utgångspunkt och grund för lagstiftnings- och andra initiativ som förbättrar djurs välbefinnande i unionens verksamhet.

Europeiska kommissionen har i sin strategi¹ föreslagit ett EU-regelverk om djurs välbefinnande. Regelverket skulle förenkla lagstiftningen om djurs välbefinnande, minska de administrativa uppgifterna och främja genomförandet av EU-lagstiftningen. Regelverkets krav skulle basera sig på indikatorer som berättar om djurs välbefinnande i stället för krav på djurs förhållanden och behandlingen av djur. Dessutom skulle regelverket betona utbildning och kompetenskrav för dem som hanterar djur. Tills vidare har förslaget inte överlämnats. Förutom ett regelverk om välbefinnande har kommissionen föreslagit även andra riktlinjer. Det vore nödvändigt att effektivisera genomförandet av EU-lagstiftningen i medlemsstaterna och att utöka det internationella samarbetet i frågor om djurs välbefinnande. Konsumenterna borde tillhandahållas relevant information om djurs välbefinnande. Avsikten är också att fundera på den gemensamma jordbrukspolitikens möjligheter att främja djurs välbefinnande genom bland annat tvärvillkor, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och kvalitetsstrategier.

Forskningen om djurs välbefinnande har gett ny kunskap om djurs behov och kraven på välbefinnande. Forskning har bedrivits i EU:s medlemsstater och även internationellt. Europeiska kommissionen har med hjälp av rapporter från en vetenskaplig panel (Efsa) sammanställt och analyserat befintliga forskningsrön och utarbetat rekommendationer för EU för beredningen av ändringar av rättsakterna.

Europeiska unionen har antagit lagstiftning om djurs välbefinnande i form av förordningar och direktiv. Central EU-lagstiftning med tanke på den föreslagna lagen är för närvarande:

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015. Bryssel 15.2.2012.

- rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (*avlivningsförordningen*)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (*kontrollförordningen*)
- rådets direktiv 2007/43/EG om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar (*broilerdirektivet*)
- rådets direktiv 1999/22/EG om hållande av vilda djur i djurparker (*djurparksdirektivet*)
- rådets direktiv 1999/74/EG om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns
- rådets direktiv 91/630/EEG om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål
- rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur
- rådets direktiv 2008/119/EG om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar.

Europarådets konventioner om djurskydd

Europarådet har utarbetat vissa konventioner djurskydd, och de viktigaste med tanke på den föreslagna lagen är

- europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (FördrS 47/1992)
- europeiska konventionen om skydd för slaktdjur (FördrS 48/1992)
- europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur (FördrS 49/1992).

Euroopan neuvoston eläinsuojelua koskevat sopimukset

Euroopan neuvosto on tehnyt eräitä eläinten suojelua koskevia sopimuksia, joista ehdotetun lain kannalta keskeisimpiä ovat:

- eurooppalainen yleissopimus tuotantoeläinten suojelusta (SopS 47/1992)
- eurooppalainen yleissopimus teuraseläinten suojelusta (SopS 48/1992)
- eurooppalainen yleissopimus lemmikkieläinten suojelusta (SopS 49/1992).

2.3 Bedömning av nuläget

Djurs ställning i samhället

Det har inträffat en förändring i attitydklimatet i samhället när det gäller inställningen till djur och deras välbefinnande. Djurskydd och djurs välbefinnande har framträtt som ett betydligt starkare samhällligt och politiskt tema än tidigare. I industriländerna har djurens ställning blivit en central etisk fråga och samhället har börjat ta djurskyddsfrågor på större allvar. Bakom den starkare samhällsdebatten ligger fördjupade konflikter vad gäller djurs ställning och de innebörder som kopplas till djur. Å ena sidan har sällskapsdjurens popularitet ökat och

deras mänskliga roll i familjen har accentuerats. Å andra sidan har djurproduktionen genomgått en strukturförändring mot större gårdar och allt mer yrkesmässig verksamhet. Till produktionsdjur har kopplats en föreställning om nyttigheter, på vilka man kan tillämpa samma affärstänkande som på vilken produktionsnyttighet som helst. Även urbaniseringen och konsumenternas fjärande från djurproduktionen inverkar på djurens ställning och diskussionen om djur.

När djurens ställning förändras måste också djurskyddslagstiftningen moderniseras. Kunskapen om djurs välbefinnande har hela tiden ökat och vidgat vår uppfattning om djurs förmågor och behov. Lagens syfte och innehåll bör också reflektera samhällets vision beträffande inställningen till djur och deras välbefinnande. I lagen bör man dessutom försöka förutspå framtiden och förbereda sig på de pågående förändringarna och trenderna inom djurhållningen.

Förutom djurs välbefinnande diskuterar man i dagens samhälle i allt större utsträckning även djurs värde och respekten för djur. Den allmänna grundläggande utgångspunkten för den gällande lagen och djurskyddet är att människan har en moralisk skyldighet att respektera alla djur och ta hänsyn till deras förmåga att minnas och förnimma lidande. Djur som kännande varelser har också erkänts i EU-fördraget och är en sak som måste beaktas då EU-lagstiftningen genomförs. Bakom respekten för djur ligger tanken om att djur har ett egenvärde som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde är inskrivet i direktivet om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål (2010/63/EU). Djurs värde och respekten för djur nämns också i till exempel Norges, Nederländernas och Schweiz djurskyddslagar. Frågor med anknytning till djurs värde och respekten för djur har aktualiserats till exempel i diskussionen om användning av vilda djur i cirkusar och andra föreställningar.

Begränsningar av hållandet av djurarter

I den gällande lagen begränsas inte rätten att hålla djurarter med undantag av vilda arter som framuppföds för att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion samt djur som hålls i cirkusar. En förteckning över djurarter som får framuppfödas i produktionssyfte ingår i 25 § i djurskyddsförordningen. Bestämmelser om djurarter som hålls i cirkusar ingår i jord- och skogsbruksministeriets beslut om användning av djur på cirkus och vid andra därmed jämförbara föreställningar. En situation där de arter som hålls inte har bedömts på något mer omfattande och allmänt heltäckande sätt kan inte betraktas som tillfredsställande. Djurhållning borde basera sig på vetenskaplig eller empirisk kunskap om vilka djurarter som kan hållas och under vilka förhållanden.

Det vore motiverat att begränsa det brokiga urvalet av produktionsdjur, djur som framuppföds i produktionssyfte, sällskaps- och hobbydjur samt cirkusdjur till endast sådana djurarter, vilkas skötsel och hållande inom den aktuella djurhållningsformen kan ordnas på

det sätt som avses i den föreslagna lagen. För en individ som hör till en viss djurart ska man alltså i praktiken kunna ordna sådana förhållanden att den kan tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov och så att även djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Om djuret insjuknar eller skadas ska det kunna ges ändamålsenlig vård. När man bedömer en djurarts lämplighet för respektive ändamål bör man stödja sig på tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet av hållandet av djurarten. Vid bedömningen bör man också beakta syftet med djurhållningen och de praktiska begränsningar som eventuellt följer av den. Det kan till exempel vara möjligt att ordna godtagbara förhållanden för ett djur som tillhör en viss djurart när det hålls som sällskaps- och hobbydjur, medan det vore omöjligt att ordna motsvarande förhållanden för djur som hålls i produktionssyfte.

Förvaringsutrymme för djur samt skötsel och behandling av djur

Den gällande lagens bestämmelser om förvaringsutrymme för djur samt skötsel och behandling av djur är tämligen snäva. Kraven har visserligen preciserats i djurskyddsförordningen och i statsrådets eller ministeriets förordningar om olika djurarter, men detta har delvis lett till överlappande reglering och delvis också till tolkningsproblem. Det är nödvändigt att lyfta in bestämmelser om förvaringsutrymme för djur samt skötsel och behandling av djur i lagen från förordningsnivå i större utsträckning och på ett mera heltäckande sätt än nu. Då skulle man få en tillräcklig grundläggande reglering, med stöd av vilken det är möjligt att utfärda en förordning eller förordningar på det sätt som avses i grundlagen.

Utifrån den gällande lagen är det till exempel inte helt klart vad som över huvud avses med förvaringsutrymme för djur. Det är också nödvändigt att förtydliga regleringen, framför allt i fråga om förvaringsutrymme. Förvaringsutrymme för djur kan vara djurets permanenta förvaringsutrymme, där djuret tillbringar största delen av sin tid, eller ett tillfälligt förvaringsutrymme, där djuret hålls endast temporärt. Det ska kunna ställas strängare utrymmes- och utrustningskrav på permanenta förvaringsutrymmen för djur än på utrymmen där djur hålls endast temporärt.

Enligt 7 § i den gällande lagen får operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs på grund av djurets sjukdom eller av någon därmed jämförbar orsak. I princip är alla andra åtgärder som orsakar smärta förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt i djurskyddsförordningen att en åtgärd är tillåten. Förbjudna är till exempel sådana åtgärder som orsakar smärta eller lidande och vilkas främsta syfte är att förändra djurets utseende eller beteende.

Det har rått oklarhet om vad som i den gällande lagen avses med någon med sjukdom jämförbar orsak. Det är nödvändigt att förtydliga bestämmelserna till denna del. När det gäller smärtsamma åtgärder har framför allt avhorning av kalvar, dvs. förstöring av hornanlaget, samt kastrering av grisar väckt diskussion. Enligt den gällande lagen är bland annat dessa åtgärder tillåtna utan smärtlindring. För att främja djurs välbefinnande är det nödvändigt att utveckla regleringen så att smärtlindring förutsätts i samband med

smärtsamma åtgärder. Med smärtlindring avses smärtstillande medel, bedövning eller anestesi. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive åtgärd kan utfärdas på förordningsnivå.

I den gällande djurskyddslagen och djurskyddsförordningen föreskrivs inga allmänna krav på anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Däremot förbjuds i 12 § i djurskyddslagen att sådana redskap, anordningar eller ämnen som uppenbart åsamkar ett djur onödig smärta eller plåga tillverkas, importeras, säljs, överlåts eller används. Enligt paragrafen bestämmer jord- och skogsbruksministeriet vilka redskap, anordningar och ämnen som ska anses vara sådana som uppenbart åsamkar djur onödig smärta eller plåga. Enligt detaljmotiveringen till paragrafen är sådana anordningar till exempel tagg- och elhalsband för hundar samt sådana råttfällor där råttan fångas levande och dör av hunger eller genom kvävning. Ministeriet har inte föreskrivit om förbjudna redskap, anordningar och ämnen. Däremot förbjuds i 14 § 2 punkten i djurskyddsförordningen att taggsporrar, tagghalsband och taggbetsel används.

Framför allt elhalsband för hundar har orsakat problem beträffande huruvida de borde tolkas som sådana förbjudna redskap som avses i lagen eller inte. Det har framförts önskemål om en precisering av bestämmelserna beträffande vilka anordningar och redskap som förbudet i praktiken avser. Dessutom har det frågats hur försäljningen av produkter som är farliga för djur men som redan finns på marknaden kan begränsas eller förhindras. De senaste åren har det förekommit situationer där det har konstaterats att användningen av produkter som redan finns till salu på marknaden strider mot djurskyddslagen. Bestämmelserna om anordningar, redskap och ämnen som är avsedda för skötsel och behandling av djur bör kompletteras till dessa delar.

Avel

Bestämmelser om avel och genteknik finns i 8 § i den gällande lagen. I det praktiska avelsarbetet har bestämmelsen fått endast liten uppmärksamhet. Problem i anslutning till avel har fått en framträdande plats även i samhällsdebatten.

Aveln borde styras i en riktning som allt mera beaktar djurens välbefinnande. Överdriven betoning av vissa utseendemässiga drag i avelsmålen har lett till att man gynnat sådana extrema drag som har orsakat problem för sällskaps- och hobbydjurs välbefinnande. Motsvarande utveckling har ägt rum även inom aveln av produktionsdjur, framför allt om man försökt öka produktionsförmågan till det yttersta utan att ta tillräcklig hänsyn till djurens välbefinnande. I stället för att gynna dessa extrema drag borde man inom aveln först och främst sträva efter att producera välmående djur. Djur med sådana extrema drag som orsakar men för deras välbefinnande borde inte användas för avel, om inte avsikten är att förbättra avkomlingarnas egenskaper till denna del.

Vård av vilda djur

Enligt 13 § i den gällande lagen får vilda däggdjur och fåglar tas för uppfödning för tillfällig sjukvård för djuret eller något annat godtagbart tillfälligt behov. Ett djur som har omhändertagits för vård ska försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas.

Vård av vilda djur hör inte enligt veterinärvårdslagen till den veterinärvård som kommunen ordnar. Av djurskyddsskäl vore det ändå viktigt att kostnaderna för akut första hjälpen eller avlivning av skadade vilda djur kan ersättas den som tillhandahållit hjälpen. Det har också rätt oklarhet beträffande hur ett djur kan ges vård och vem som får göra det och hur länge kan tillfällig vård av ett djur fortsätta.. I den gällande lagstiftningen ställs inga kompetenskrav på dem som vårdar skadade vilda djur, de utrymmen som används i vården eller vården över huvud taget. Det föreskrivs inte heller när och hur djuren ska försättas i frihet. I praktiken har situationen lett till att välmenande privatpersoner kan vårda vilda djur även långa tider fast de har bristfälliga kunskaper och färdigheter. Man har sällan tillräckliga utrymmen för vården av djuren och det kan hända att djuren ges felaktig föda. Djuren kan också bli onödigt tama under vården. Välmenad hjälp kan medföra endast onödigt lidande för djuren. Även för att försätta ett djur i frihet krävs sakkunskap om när djuret är tillräckligt rehabiliterat för att klara sig i naturen. Djuret bör också försättas i frihet på ett sådant ställe där det inte medför olägenheter för andra djur, människor eller miljön. Det är nödvändigt att precisera och förtydliga regleringen om vård av vilda djur.

Upphittade djur

Enligt lagens 15 § ska kommunen se till att inom dess område ordnas tillfällig skötsel av herrelösa små sällskaps- och hobbydjur (upphittade djur) som påträffas. Kommunen ska förvara djuren minst 15 dagar, varefter kommunen har rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det. Djurets ägare ansvarar i sista hand för kostnaderna för omhändertagandet. I samband med landskapsreformen blir det landskapets uppgift att ordna en mottagningsplats för upphittade djur.

Inom hittedjursverksamheten har det upplevts som ett stort problem att ingen aktör har ålagts att sköta transporten av djur från den plats där djuret tagits fast till den av kommunen anvisade mottagningsplatsen. I praktiken har detta försvårat omhändertagandet av djur och lett till situationer där ett djur som tagits fast inte har kunnat transporteras till mottagningsplatsen. En del kommuner har frivilligt ordnat transport av djur genom att avtala om transporten med till exempel den som upprätthåller mottagningsplatsen eller den lokala djurskyddsföreningen.

Numera kan man dela och söka efter information om omhändertagna djur bland annat på internet. Förvaringstiden för djur enligt den gällande lagen kan sålunda anses onödigt lång. En djurägare som förlorat sitt sällskapsdjur är skyldig att aktivt söka efter djuret. I detta ingår att fråga efter djuret på mottagningsplatsen för upphittade djur. Även mottagningsplatsen bör åläggas att agera aktivt för att hitta djurägaren till exempel genom att utreda om djuret eventuellt har någon identifikation och meddela omhändertagandet offentligt på lämpligt sätt. Det är också motiverat att i lagen ta in grundläggande bestämmelser om vad den vård som ges på mottagningsplatsen ska omfatta.

Överlåtelse av djur

Handeln med framför allt sällskaps- och hobbydjur har genomgått stora förändringar under de senaste årtiondena. Fabriker som producerar hundvalpar och kattungar under dunkla förhållanden orsakar djurskyddsproblem. Det går enklare och snabbare än förr att skaffa djur. Man borde fundera på hur lagstiftningen kan främja ansvarsfullt anskaffande och hållande av djur.

Enligt 14 § 1 mom. i djurskyddslagen ska mottagaren underrättas om sjukdomen eller skadan då ett sjukt eller skadat djur överläts. Det är nödvändigt att utvidga bestämmelsen så att utöver sjukdomar och skador ska mottagaren också lämnas andra uppgifter som är väsentliga för djurets välbefinnande i samband med att det överläts. Genom detta förfarande kan man förebygga fel i skötseln av djuret som beror på bristande kunskaper och säkerställa att mottagaren är medveten om den särskilda skötsel som djurindividen behöver. Fel som beror på bristande kunskaper är vanliga och de orsakar djur onödigt lidande.

I artikel 6 i den europeiska sällskapsdjurskonventionen förbjuds försäljning av djur till barn under 16 år utan vårdnadshavarens tillstånd. Finland har i tiden gjort ett förbehåll till artikel, som det är motiverat att stryka i lagstiftningen. Anskaffningen av ett djur är alltid förenat med ansvar och skyldighet att ta hand om djuret. Djurhållaren måste också ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om djurarten innan djuret skaffas. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att uppfylla dessa förpliktelser som ställs på djurhållning. Den som är minderårig förfogar inte heller över sådana ekonomiska resurser att han eller hon skulle kunna stå för vårdkostnaderna om djuret till exempel plötsligt insjuknar. Av denna orsak bör vårdnadshavaren alltid ha gett sitt samtycke när ett djur överläts permanent till den som är under 16 år.

I 27 § i djurskyddslagen föreskrivs om förbud mot kringföringshandel med djur. Med bestämmelsen har man i tiden ingripit i saluföringen av produktionsdjur till gårdar. I Finland har det inte varit sed att sälja djur på allmänna torg, marknader eller andra motsvarande publikevenemang. Denna försäljningsmetod används dock i många andra europeiska länder framför allt vid marknadsföring av hundvalpar och kattungar som producerats under dunkla förhållanden. Förbudet mot kringföringshandel bör revideras med tanke på denna utveckling.

Samtidigt bör man också titta på om försäljningen av till exempel hundar och katter i djuraffärer bör förbjudas.

Djurtävlingar och djurutställningar

I 16 och 17 § i den gällande lagen föreskrivs om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar. Bestämmelserna gäller tävlingar, där djur kan bli utsatta för smärta, plåga eller oskälig påfrestning. Till en sådan tävling ska en tävlingsveterinär kallas med uppgift att se till att djurskyddslagen lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs. Det som föreskrivs om tävlingar gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskälig påfrestning. I den gällande lagen föreskrivs det däremot inte särskilt om andra tävlingar eller djurutställningar.

All slags verksamhet tillsammans med djur kan i allmänhet vara förenad med någon slags risk för men för djurens välbefinnande. Riskens storlek och sannolikhet varierar dock beroende på verksamhetens natur. Även djurtävlingar och djurutställningar kan vara förenade med risk för men för djurens välbefinnande. Till exempel på grund av den fysiska prestation som krävs vid en tävling eller tävlingskonstellationen över huvud taget kan denna risk vara större än normalt och jämfört med hållande av djur i allmänhet. I vårt samhälle är det dock i princip accepterat att tävla med djur och ställa ut djur. Som hobby kan detta ha många positiva effekter för såväl djur som människor. Djurtävlingar och djurutställningar betjänar dessutom aveln.

Det är nödvändigt att skydda djur mot men för deras välbefinnande under djurtävlingar och djurutställningar. Under en tävling och utställning påverkas djurens välbefinnande inte bara av åtgärder som den som tävlar med och ställer ut djuret vidtar under tillställningen i fråga utan också av tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder. De som tävlar med och ställer ut djur ansvarar för hur de behandlar djuren under tävlingen och utställningen. Dessutom ska djuret vara i lämpligt skick för en sådan tillställning, så åtgärderna före tävlingen och utställningen är också av betydelse. Tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder inverkar åter på om tävlings- eller utställningsförhållandena är trygga för djuren. På grund av tävlings- och utställningsverksamhetens särdrag är allmänna bestämmelser om till exempel behandlingen av djur inte tillräckliga, och därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om tävlingar och utställningar. Det är också nödvändigt att precisera och utvidga regleringen till utställningsverksamhet och andra djurtävlingar. Det är också nödvändigt att betona och förtydliga tävlingsarrangörens ansvar.

Tillstånds- och anmälningspliktigt hållande av djur

Tillståndsplikten för djurparker baserar sig på djurparksdirektivet. Vilda djur kan hållas även i djurutställningar. I cirkusar är djuren tvungna att utstå föränderliga förhållanden och transporter som kan äventyra deras välbefinnande. Med dessa utgångspunkter är det motiverat att ovannämnda verksamhetsformer fortfarande ska förutsätta tillstånd. Det är dock nödvändigt att precisera gränsdragningen mellan djurpark och djurutställning. Till följd av den gällande lagens definitionsbestämmelse har som permanent djurutställning även behandlats verksamhet där man förevisar endast vanliga husdjur, till exempel nötkreatur, svin och höns. Dyliga så kallade husdjursgårdar kunde undantas från definitionen av permanent djurutställning, så att de överförs från tillståndspliktig verksamhet till anmälningspliktig verksamhet. Anmälningskyldigheten beträffande de djur som hålls överlappar även delvis lagen om ett system för identifiering av djur. Det är också nödvändigt att förtydliga regleringen för att minska de administrativa bördan för aktörer och myndigheter.

Avlivning av djur

I lagens 33 b § föreskrivs om en så kallad särskild slaktmetod som används på religiösa grunder. Enligt den är en sådan särskild slaktmetod tillåten som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. Den gällande bestämmelsen o samtidig bedövning och inledande av blodavtappningen har kritiserats för att det i praktiken är svårt, för att inte säga omöjligt, att utföra dessa åtgärder samtidigt. Av denna orsak bedövas i praktiken alltid får och nötkreatur som slaktas med en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder innan blodavtappningen inleds.

Fjäderfän, med undantag av ratiter, får slaktas utan bedövning genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument, om det är fråga om en i 33 b § avsedd särskild slaktmetod som används på religiösa grunder eller om djurets ägare slaktar det för egen konsumtion i sitt privata hushåll.

Vid slakt utan bedövning kan djurets välbefinnande i praktiken äventyras. Ett djur som ska slaktas utan bedövning måste hållas på plats tillräckligt länge så att halsådrorna kan skäras av och blodavtappningen inledas på korrekt sätt. Detta kan orsaka djuret extra lidande. När huden, musklerna och blodådrorna skärs av orsakas djuret smärta som det känner av innan det förlorar medvetandet. Vid slakt utan bedövning följer medvetslösheten stegvis när djuret förlorar blod. Tiden tills medvetslösheten inträder varierar från individ till individ och mellan djurarterna. Ett djur som är vid medvetande känner att blodtrycket plötsligt sjunker till följd av blodavtappningen och detta kan orsaka rädsla och panik. Djur som är vid medvetande kan också uppleva en kvävningsskänsla där de drar in blod i luftstrupen. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets (Efsa) vetenskapliga panel rekommenderade i ett ställningstagande publicerat 2004² att djur alltid ska bedövas före blodavtappningen, eftersom slakt utan bedövning alltid är förenad med allvarliga risker för djurets välbefinnande.

² Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals, The EFSA Journal (2004), 45, 1-29.

Av de nordiska länderna har slakt utan bedövning varit förbjuden i Sverige sedan 1937. I Norge föreskrevs om förbud mot slakt utan bedövning 1929. I Sverige och Norge ska bedövningen ske före blodavtappningen och kravet gäller också fjäderfän. Danmark förbjöd slakt utan bedövning 2014.

Djurs välbefinnande är ett erkänt värde i det finländska samhället och det bör synas även i lagstiftningen. Ställningstagandet från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets vetenskapliga panel och de andra nordiska ländernas riktlinjer stödjer en ändring av bestämmelsen så att djur alltid ska bedövas innan blodavtappningen inleds.

Myndigheter och övervakning

Till följd av landskapsreformen överförs de tillsynsuppgifter som ankommer på regionförvaltningsverket, kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet.

Till följd av det ökade hållandet av hästar samt sällskaps- och hobbydjur är en allt större del av de aktörer som berörs av övervakningen amatörer och vanliga medborgare. Även behovet av övervakning på områden som omfattas av hemfriden ökar när antalet sällskaps- och hobbydjur växer. Av myndigheterna förutsätts mer kunskaper än tidigare om kraven på hållandet av hästar och olika sällskaps- och hobbydjur. Mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur har ökat, och myndigheten kan inte besitta tillräcklig sakkunskap om alla djurarter.

I 38 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om djurskyddsövervakare. Djurskyddsövervakaren har med stöd av lagens 39 § rätt att utföra inspektion på andra ställen än områden som omfattas av hemfriden. Djurskyddsövervakaren kan inom ramen för sin inspektionsrätt vid behov bistå en myndighet vid verkställandet av en inspektion även på ett område som omfattas av hemfriden. På senare tid har i praktiken endast ett fåtal personer varit verksamma som djurskyddsövervakare. Det vore ändamålsenligt att utveckla verksamheten så att myndigheterna som hjälp kan anlita en särskild expert och för praktiska åtgärder en assistent. Användningen av djurskyddsövervakare i nuvarande form kunde upphöra. Eftersom djurhållningen blir mer komplicerad, kan myndigheterna behöva framför allt särskild experthjälp vid tillsynsuppgiften. Med tanke på övervakningens kvalitet är det nödvändigt att få experthjälp vid övervakningen. Assisterande uppgifter i anslutning till inspektioner är däremot uppgifter av praktisk natur. Sådana uppgifter är till exempel att ta fast djur eller avliva djur.

Administrativa tvångsmedel

Centrala bestämmelser i den gällande lagen är förelägganden, förbud och så kallade brådskande åtgärder. Dessutom är återkallandet av tillstånd för tillståndspliktig verksamhet

tvångsmedel. I den gällande lagen är regleringen om tvångsmedel delvis splittrad så att tvångsmedel ingår i olika kapitel i lagen. För tydlighetens skull är det nödvändigt att samla alla tvångsmedel som myndigheterna förfogar över i ett kapitel om tvångsmedel. Samtidigt är det nödvändigt att utöka och utveckla urvalet av tvångsmedel så att myndigheterna har tillgång till sådana effektiva metoder att ingripa i missförhållanden som lämpar sig för olika situationer.

Register

Den gällande lagen saknar bestämmelser om register. För att beakta kraven som gäller skyddet för personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen bör i lagen intas sådana bestämmelser om datainnehållet i register och uppgifternas förvaringstid som ska föreskrivas på lagnivå. I registren är det nödvändigt att föra in bland annat sådana uppgifter om privatpersoner som är väsentliga med tanke på övervakningen.

Regleringen om register bör innehålla även krav på utplånande av uppgifter i registren och nödvändiga hänvisningar till lagarna om personregister och handlingsoffentlighet. Likaså bör i regleringen intas bestämmelser om myndigheternas rätt att få uppgifter ur registren.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och alternativ

Genom den föreslagna lagen skulle regleringen om djurs välbefinnande revideras så att den börjar motsvara den uppfattning om djurs ställning och skyddsbehov som råder i dagens samhälle. Samtidigt skulle regleringen preciseras och det skulle skapas en reglering på lagnivå som till sin struktur och språkdräkt motsvarar dagens krav. Genom den föreslagna lagen skulle lagstiftningen om djurs välbefinnande börja överensstämja med grundlagen. Genom lagen skulle det också säkerställas att Europeiska unionens lagstiftning genomförs effektivt i den nationella lagstiftningen. Situationen när det gäller djurs välbefinnande skulle förbättras genom de nya bestämmelserna och dessutom skulle övervakningen av djurskyddet och myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden effektiviseras.

Reformen av regleringen om djurs välbefinnande förutsätter grundläggande reglering på lagnivå, vilket skulle innebära att flera nya bestämmelser måste tas in i djurskyddslagen. Till följd av de många lagändringarna har djurskyddslagens struktur och systematik emellertid redan lidit så mycket att det vore mycket svårt att genomföra den reglering som avses ovan genom en delreform. Å andra sidan är det nödvändigt att revidera djurskyddslagstiftningen också därför att regleringen måste till alla delar börja motsvara grundlagens krav. I praktiken kan situationen inte rättas till på något annat sätt än genom en totalreform av lagen. Med stöd av lagen kan också regleringen på lägre nivå om djurs välbefinnande revideras till nödvändiga delar.

3.2 De viktigaste förslagen

Främjande av djurs välbefinnande

Främjande av djurs välbefinnande betraktas som utgångspunkt för modernt djurskydd redan när den gällande lagen stiftades, men i praktiken har främjande av välbefinnandet fått mindre uppmärksamhet än det egentliga skyddandet av djur mot onödig smärta och plåga samt onödigt lidande. Efter att djurskyddslagen trädde i kraft har emellertid djurens ställning i samhället förändrats och djurs välbefinnande upplevs som viktigare än förr. I och med ändringen föreslås att lagens tyngdpunkt förskjuts så att främjande av djurs välbefinnande blir lagens främsta syfte och mål.

Med ett djurs välbefinnande avses djurets upplevelse av sitt eget psykiska och fysiska tillstånd. På ett djurs välbefinnande inverkar djurets möjligheter att anpassa sig till händelserna och förhållandena i omgivningen. Om anpassningen inte lyckas eller orsakar fortlöpande eller kraftig stress, ansträngning eller beteendestörningar hos djuret eller men för djurets hälsa, försämras djurets välbefinnande. Forskningen om djurs välbefinnande har gett mycket ny kunskap om vilka faktorer som inverkar på djurs välbefinnande. Förvaringsutrymmet för djur och förhållandena där, skötseln och behandlingen av djuret och till exempel avel är alla sådana faktorer. På ett djurs välbefinnande inverkar också i hög grad djurets möjlighet att tillgodose det arttypiska beteendet. Vid djurhållning är det svårt eller icke-önskvärt att tillgodose alla behov som hör till djurs arttypiska beteende, såsom fortplantningsbehov eller beteende i anslutning till revirförsvar. Djur ska dock ha möjlighet att i tillräcklig utsträckning tillgodose sådana medfödda beteendemässiga behov som leder till stress och frustration hos djuret om de förhindras. Därför föreslås att det till lagen fogas ett krav på att djur ska ha möjlighet att tillgodose vissa väsentliga beteendemässiga behov. Tillgodoseendet av väsentliga beteendemässiga behov ska beaktas i skötseln och behandlingen av djur samt i planeringen av förvaringsutrymmen för djur.

Strävan måste vara att skydda djur mot men för deras välbefinnande. Hållande och användning av djur orsakar dock i allmänhet något slags men för djurens välbefinnande, och det är inte alltid möjligt att undvika dessa men. I allmänhet måste man begränsa till exempel djurs rörelser och fortplantning för att djurhållningen ska vara möjlig. Men för djurs välbefinnande kräver emellertid alltid etiskt övervägande beträffande vilka slags men som är godtagbara i förhållande till nyttan med att hålla och använda djur. När det gäller produktionsdjur inverkar samhällliga och ekonomiska faktorer på detta övervägande. Även vid annan djurhållning måste de rådande samhällliga och ekonomiska förhållande beaktas tillräckligt.

Djurskötaren har i allmänhet en avgörande betydelse för djurens välbefinnande. En kompetent skötare kan bedöma djurens beteende och hälsa och miljöns inverkan på djurens välbefinnande. Bedömning av djurens välbefinnande och ingrepp i eventuella problem förutsätter dock kunskap om djurens normala beteende och om hur problem kan förebyggas

och lösas. Av denna orsak föreslås att till lagen fogas ett krav på att djurhållaren och andra som sköter djuren ska vara tillräckligt kompetenta. Samtidigt utvidgas den gällande lagens behörighetskrav för dem som håller produktionsdjur till att gälla även alla andra som håller djur yrkesmässigt.

Respekt för djur

Det föreslås att respekt för djur fogas till lagens syften och allmänna principer. Tanken bakom respekten för djur är att djur har ett egenvärde, som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde betyder att djuret i sig är värdefullt. Tanken om djurs värde och respekt för djur är inte i sig ny. Respekt som grundar sig på djurs egenvärde kan betraktas som en utgångspunkt till att man över huvud vill skydda djur med en egen lagstiftning i samhället. Det erkännande av egenvärdet och den respekt för djur som skrivs in i lagen hindrar inte som sådan att djur används på sätt som är accepterade för närvarande, till exempel som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller försöksdjur. Erkännandet av djurs egenvärde förutsätter dock att man överväger skada och nytta beträffande huruvida en viss användning av djur är motiverad eller inte. Inte heller detta är nytt, eftersom detta övervägande mellan nytta och skada är en av djurskyddslagstiftningens hörnstenar. Lagen borde också reflektera samhällets rådande vision om hur och för vilka ändamål djur används. Att djurs värde och respekt för djur skrivs in i lagen gör inte djur till rättssubjekt, det förändrar inte djurs sakrättsliga ställning och skyddar i princip inte djurs liv. Begreppet djurs egenvärde skiljer sig således åtminstone i någon mån från det egenvärdesbegrepp som tillämpas inom filosofin. Djurs värde och behovet av respekt har erkänts på motsvarande sätt även i den nya EU-lagstiftningen och i flera europeiska länders nyare nationella djurskyddsförfattningar.

Strävan har varit att beakta respekten för djur, liksom de andra föreslagna syftena med lagen, i samband med beredningen av lagförslagets bestämmelser. Respekten för djur hör samman med alla bestämmelser som främjar djurs välbefinnande. Skyldigheten att respektera djur konkretiseras dock särskilt i vissa bestämmelser. Användningen av djur på sätt som inte medför direkta men för djurens välbefinnande, men som allmänt upplevs nedvärdera djur, står i allmänhet i konflikt med respekten för djur. Bestämmelser som hänför sig till respekten för djur är till exempel de begränsning som hänför sig till användning och uppfödning av vilda djur. Exempelvis förhåller man sig numera tämligen avvisande till att vilda djurarter används i nöjesföreställningar. Till respekten för djur hänför sig också förbudet mot att färga djur i syfte att förändra deras utseende som förbudet mot att avliva djur i underhållningssyfte. I många andra länder är det vanligt att färga djurs päls eller hud, men i Finland har man varit avhållsam i sin attityd till det, och det förekommer inte just hos oss. När det blir allt vanligare att hålla sällskaps- och hobbydjur kan man emellertid förvänta sig att även denna trend i något skede når även Finland. Sexuella aktiviteter mellan människa och djur står också i konflikt med respekten för djur som grundar sig på deras egenvärde och sålunda föreslås att samlag med djur förbjuds.

Begränsningar som gäller hållandet av djur

I lagen föreslås att som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur samt cirkusdjur och i ambulerande djurutställningar får hållas endast sådana djurarter som kan hållas i enlighet med lagens krav. För respektive ändamål får hållas endast sådana djurarter som djurhållningsformen i fråga ger möjlighet att tillgodose väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Djurens fysiologiska behov måste kunna tillgodoses och ändamålsenliga förvaringsutrymmen måste kunna ordnas för dem. Om djuren blir sjuka eller skadas måste de kunna ges ändamålsenlig vård.

Bestämmelser om djurarter som får hållas som produktionsdjur, cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar finns i bilaga 1. I bilagan uppräknas de däggdjurs- och fågelarter, som för närvarande hålls som produktionsdjur eller farmuppfoäds i produktionssyfte. I detta skede begränsas inte hållandet av andra djur, såsom fiskar eller ryggradslösa djur, som produktionsdjur. Listan över djurarter som får hållas i cirkusar och ambulerande djurutställningar upptar i huvudsak tamdjur. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur. Förteckningarna över djurarter kan kompletteras eller så kan djurarter tas bort utifrån aktuella tillgängliga vetenskapliga bevis eller praktiska erfarenheter. Vid granskningen bör man beakta aktuella vetenskapliga rön om djurarternas behov och skötsel och de förhållanden under vilka de hålls. Till exempel praktiska erfarenheter av djurhållning till exempel i andra länder kan beaktas vid granskningen. Även medborgare och intressentgrupper ges möjlighet att lägga fram förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna.

I lagen föreskrivs också vissa undantag från begränsningarna som gäller hållandet av djur. Den som äger eller håller ett produktions-, cirkus- eller utställningsdjur som tillhör en förbjuden djurart till djuret dör en naturlig död, om djuret har funnits hos den som äger eller håller det när lagen trädde i kraft. Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Den som äger eller håller djuret ska göra anmälan om innehavet av djuret till landskapet inom sex månader efter det att lagen har trätt i kraft. Dessutom föreskrivs det om dispens, som innebär att man i ett enskilt fall kan tillåta att en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter hålls som produktionsdjur, sällskaps- eller hobbydjur eller cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning. Tillstånd ska kunna beviljas i sådana enskilda fall där sökanden visar att han eller hon kan hålla en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter så att kraven i paragrafen är uppfyllda. Förfarandet med dispens kan komma i fråga till exempel i en situation där en enstaka person håller en mer sällsynt djurart, och en djurart med motsvarande egenskaper och behov är godkänd för förteckningen. Dispensförfarandet kan eventuellt också användas för nya produktionsdjurarter, som med framgång har hållits till exempel i andra länder under motsvarande förhållanden.

Förvaringsutrymme för djur samt skötsel och behandling av djur

Det föreslås att bestämmelserna om förvaringsutrymmen för djur samt skötsel och behandling av djur preciseras och kompletteras så att de bättre än förr beaktar främjandet av djurs övergripande välbefinnande och god behandling av djur. Förvaringsutrymmet för ett djur och skötseln av djuret ska ordnas så att djuret har möjlighet att tillgodose väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, bekvämlighet, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Som viktiga beteendemässiga behov betraktas sådana behov som djuret har ett starkt medfött behov av att tillgodose oberoende av i vilken miljö djuret hålls. . Många djurarter har till exempel ett starkt behov av ett visst slags ätbeteende, som i sin tur förutsätter att fodret erbjuds djuret i rätt form. Som exempel på beteendemässiga behov i anslutning till sökande efter föda kan nämnas svins bökande, och för att möjliggöra detta förutsätts att djuren ges lämpligt material att böka i. Ett djur ska också ha möjlighet till arttypiskt socialt umgänge. Flockdjur har ofta behov av att uppvisa ett visst beteende, såsom att äta eller vila, samtidigt som övriga medlemmar av flocken och de blir lätt stressade ensamma.

Bestämmelserna om förvaringsutrymmen för djur indelas i allmänna bestämmelser som gäller alla förvaringsutrymmen och i bestämmelser om permanenta förvaringsutrymmen. Med permanent förvaringsutrymme avses till exempel en hästs hemstall, dess box och fålla. Ett tillfälligt förvaringsutrymme är däremot till exempel travbanans påselningsbox, där hästen hålls endast tillfälligt under travtävlingar. Syftet med reformen är att förtydliga den nuvarande regleringen så att det kan ställas strängare krav på permanenta förvaringsutrymmen än på tillfälliga förvaringsutrymmen.

Med vissa undantag blir det förbjudet att fortlöpande hålla djur uppbundna i det permanenta förvaringsutrymmet. Djurets möjligheter att röra sig får inte heller fortlöpande begränsas så att djuret saknar möjlighet att vända sig i det permanenta förvaringsutrymmet. Förutom de egentliga behoven av att röra sig försvåras även tillgodoseendet av andra beteendemässiga behov, om djurets rörelsefrihet begränsas kraftigt. Djuret behöver tillräckligt med rörelsefrihet för tillgodose sina beteendemässiga behov i anslutning till exempelvis kroppsvård och sociala relationer. Enligt förslaget ska hållandet av hästar i spiltor förbjudas efter en övergångstid på fem år. Efter en övergångstid på fem år förbjuds också att andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande hålls uppbundna. Efter en övergångstid på 15 år blir det förbjudet att hålla suggor och gyltor i dräktighetshäckar. I ombyggda och nya förvaringsutrymmen ska ovannämnda begränsningar iakttas från och med ikraftträdandet av lagen. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker ska det även i fortsättningen vara tillåtet att hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna. Det ska också vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i grisionshäckar även i fortsättningen.

Bestämmelserna om åtgärder som orsakar djur smärta eller lidande preciseras. På samma sätt som i den gällande lagen får operationer och andra därmed jämförbara åtgärder som orsakar smärta i regel utföras på djur endast om de behövs för att trygga den berörda djurindividens

välbefinnande. Veterinärmedicinska åtgärder som behövs för att förebygga eller behandla sjukdom och skador hos djur är således tillåtna. I princip är alla andra åtgärder som orsakar smärta förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt antingen i en paragraf eller statsrådets kompletterande förordning att en åtgärd är tillåten. Dessutom förbjuds särskilt sådana åtgärder som orsakar smärta eller lidande och vars syfte i första hand är att förändra djurets utseende eller beteende. Genom förordning kan vidare förbjudas utställande av och tävlande med sådana djur som har blivit utsatta för en förbjuden åtgärd till exempel i syfte att förändra djurets utseende.

Ett nytt krav är att det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma åtgärder. Smärtlindring ska ändå inte behöva ges, om den smärta som åtgärden vållar är kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov till exempel på grund av en nödsituation. Med smärtlindring avses användning av smärtstillande medel, bedövning eller anestesi. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive åtgärd får utfärdas på förordningsnivå. Avsikten är att genom förordning föreskriva om smärtlindring i samband med till exempel förstöring av hornanlagen hos kalvar och kastrering av grisar. På samma sätt som i den gällande lagen ska en åtgärd får utföras endast av den som utövar veterinäryrket eller någon annan person som har utbildning eller annan tillräcklig kompetens för att utföra åtgärden. Även dessa krav preciseras på förordningsnivå i fråga om olika åtgärder. I lagen föreslås allmänna krav på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Dessutom föreskrivs om skyldigheter för dem som tillverkar, inför i landet, exporterar, säljer eller på något annat sätt överlåter redskap, anordningar eller ämnen att försäkra sig om att de är säkra för djur. Syftet med paragrafen är att förebygga att farliga redskap, anordningar och ämnen medför men för djurs välbefinnande. Dessutom föreskrivs det om förbud mot redskap och anordningar som orsakar djur onödig smärta eller onödigt lidande. Sådana anordningar och redskap är till exempel tagg- och elhalsband för hundar. Det ska vara förbjudet att tillverka, föra in i landet, överlåta, använda och inneha dessa redskap och anordningar.

Avel

Det föreslås att bestämmelsen om avel preciseras och förtydligas jämfört med nuläget. Ett nytt krav som föreskrivs är skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra djuren från att föröka sig okontrollerat. Syftet med paragrafen är att i allt högre grad styra aveln i en riktning som beaktar djurens välbefinnande.

Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta mål bör vid avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas överföra dessa egenskaper även till sina avkomlingar. De djur som föds till följd av avel bör vad sina egenskaper beträffar kunna leva ett för arten typiskt liv. Djuren bör kunna röra sig, använda sina sinnen samt klara av normala beteendeformer som är typiska för djurarten i fråga. Djurens organism bör fungera normalt, och djuren får inte lida av sådana kroniska

sjukdomar eller defekter som permanent försämrar livskvaliteten. Djurens ska ha sådana psykiska egenskaper att de anpassar sig till djurhållningssystemet samt vid behov till andra djur och människans hantering.

I lagen förbjuds användning av sådana avelskombinationer som sannolikt överför sjukdomar eller andra egenskaper som medför betydande men för välbefinnandet till avkomlingarna. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att sådana avelskombinationer används som sannolikt medför att det föds djur som på grund av sjukdom eller någon annan orsak har försämrade psykisk eller fysisk funktionsförmåga eller djur vilkas möjligheter till arttypiskt beteende är försämrade av någon annan orsak.

Det ska också vara förbjudet att använda sådana djur för avel som på grund av en strukturell defekt eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt eller förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välbefinnande. Syftet med bestämmelsen är att skydda sådana djurs välbefinnande som används för avel. Bestämmelsen ska tillämpas på såväl hon- som handjur. Med förökning avses all verksamhet i anslutning därtill, såsom betäckning, dräktighet, födsel och skötsel av avkomlingarna.

Dessutom föreskrivs om skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att minska de välbefinnandeproblem som uppstår när djurpopulationer förökar sig okontrollerat. Exempelvis katter som rör sig fritt utomhus och förökar sig okontrollerat leder lätt till halvvida kattpopulationer. Även i hund- och kattfabriker kan det hända att man låter djuren föröka sig obegränsat för att maximera antalet valpar och kattungar. I populationer som får föröka sig okontrollerat uppstår ofta välbefinnandeproblem på grund av inavel, sjukdomar och parasiter som sprider sig från ett djur till ett annat samt att djuren inte är vana vid människor. Mödrar som hela tiden föder ungar blir lätt överansträngda och avkomlingarna föds i en miljö där det inte finns ordentliga förutsättningar att sköta mödrarna och avkomlingarna.

Vård av vilda djur

Det föreslås att bestämmelserna om vilda djur som är skadade eller annars i behov av hjälp preciseras. I lagen föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om skyldighet för alla medborgare att hjälpa vilda djur som är i behov av hjälp. Att hjälpa ett vilt djur kan i praktiken betyda till exempel att ett djur som hamnar på en farlig plats flyttas eller vägleds från området, att ett djur som fastnat i ett stängsel lösgörs eller att ett sjukt eller skadat djur överlämnas för vård eller avlivas.

Ett nytt krav som införs är skyldighet för landskapet att se till att sjuka och skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnas avlivas. I praktiken har kommunalveterinärerna ordnat dylik service även hittills. För att undvika att sjuka och skadade vilda djur lider bör medborgarna anvisas ett ställe dit de kan föra små vilda djur som

är i behov av hjälp för bedömning av vårdbehovet. I praktiken kan landskapet om det så vill ordna även vård av förstahjälpstyp för djur på mottagningen. Den skyldighet som föreslås i paragrafen ska dock gälla endast avlivning av djur, vilket inte förutsätter specialkunskaper om vård av vilda djur och för vilket kostnaderna är tämligen låga.

Dessutom föreslås att annan vård än vård av förstahjälpstyp som ges vilda djur ska vara anmälningspliktig verksamhet i fortsättningen. Det är ändamålsenligt att skadade eller sjuka djur samt moderlösa ungar som kräver vård under en längre tid så snabbt som möjligt överlämnas för kompetent vård, varvid de har bättre möjligheter att klara sig och djuret behöver inte lida i onödan till följd av okunskap. Enligt förslaget ska medborgare få omhänderta ett vilt djur endast för att ge det första hjälpen eller överlämna det för vård. Efter första hjälpen ska djuret antingen försättas i frihet, överlämnas för fortsatt sakkunnig vård eller avlivas. Djuret ska avlivas om det inte går att försätta det i frihet eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna fortsatt vård. Innan ett vilt djur fångas för längre tid måste man noggrant överväga huruvida djurets välbefinnande kan tryggas tillräckligt i fångenskap. Dessutom måste det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för att inneha djuret. Även begränsningarna i anslutning till innehav av främmande arter ska beaktas. Om man beslutar att ta ett djur i vård, ska vården begränsas till så kort tid som möjligt. Om ett djur inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark efter avslutad vård, ska djuret avlivas.

Upphittade djur

Djurskyddsmålet för bestämmelsen om ordnandet av skötsel av upphittade djur uppnås inte helt, om ett djur som tagits om hand inte kan transporteras från den plats där det tagits fast till en vårdplats. För att rätta till detta missförhållande föreslås som ett nytt krav att landskapet också ska se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen. En del kommuner tillhandahåller redan nu sina invånare dylik service.

En nyhet är också skyldighet för landskapet att utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Djurhem för upphittade djur innebär i praktiken sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i 58 § i den föreslagna lagen, varför de ska föra en sådan förteckning som avses i 61 § över djurarter och djur som verksamheten omfattar. Det föreslagna statistikkravet förutsätter att dessa befintliga uppgifter insamlas och publiceras årligen. Med hjälp av statistiken kan man följa hur antalet upphittade djur utvecklas regionalt och i hela landet. Uppgifterna är nödvändiga för att planera och inrikta åtgärderna i syfte att främja en ansvarsfull djurhållning och minska antalet upphittade djur.

Strävan är att upphittade djur snabbt och effektivt ska återbördas till sina ägare genom att föreskriva om skyldighet för den som håller mottagningsplatsen att kontrollera djurets identifikation och skyldighet att vidta skäliga åtgärder för att på tag på ägaren. Om den som äger eller håller djuret inte påträffas ska information om att djuret tagits om hand publiceras

antingen på en webbplats eller på något annat lämpligt sätt. Samtidigt förkortas förvaringstiden för upphittade djur så att djuren ska förvaras 10 dagar i stället för tidigare 15 dagar.

För tydlighetens skull preciseras lagen också i fråga om vård av sjuka och skadade upphittade djur. För ett upphittat djur som är sjukt eller skadat ska ordnas sådan första hjälpen som djuret behöver och annan skälig vård för att behandla sjukdomen eller skadan. I praktiken avses med första hjälpen och vård sådan oundgänglig första hjälpen och annan veterinärmedicinsk vård som ska ges djuret för att trygga dess välbefinnande tills den som äger eller håller djuret påträffas eller tidsfristen på 10 dagar går ut.

I samband med denna lagreform föreslås inga bestämmelser om obligatorisk ID-märkning och registrering av hundar och katter. Om det blir obligatoriskt att märka och registrera hundar och katter bör bestämmelser om detta tas in i lagen om ett system för identifiering av djur och författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den.

Överlåtelse av djur

Syftet med ändringarna av bestämmelserna om överlåtelse av djur är att främja att djur hålls och saluförs på ett ansvarsfullt sätt.

Den som ska hålla ett djur bör ha tillräckliga kunskaper och färdigheter om djuret innan det skaffas. Enligt 14 § 1 mom. i den gällande lagen ska den som överlåter ett sjukt eller skadat djur underrätta mottagaren om sjukdomen eller skadan. Det föreslås att bestämmelsen utvidgas så att förutom om en sjukdom eller skada ska mottagaren lämnas även andra väsentliga uppgifter om djurets välbefinnande i samband med överlåtelsen. Nytt är också förbudet också förbudet att permanent överlåta ett djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis tillräckliga kunskaper, färdigheter eller resurser att ta hand om ett djur. Bestämmelsen tillämpas på permanent överlåtelse, dvs. situationer där äganderätten till djuret överförs på mottagaren genom till exempel köp eller gåva.

Djur ska inte skaffas genom impulsköp och inte heller annars utan tillräckligt övervägande. Med tanke på de saluförda djurens välbefinnande är vissa former av djurhandel också förenade med särskilda risker och utmaningar. Det föreslås att förbudet mot kringföringshandel utvidgas till att gälla även handel med ryggradsdjur på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana som där avsikten är att förevisa djur. Dessutom föreslås det bli förbjudet att sälja hundar, katter, frettar samt stora papegojor i djuraffärer. I den gällande lagstiftningen är urvalet av djurarter som säljs i djuraffärer inte begränsat. Det ska också vara förbjudet att hålla djur som är till salu i skyltfönster. Överlåtelse av djur som pris vid lotterier och tävlingar förbjuds utan möjlighet till undantag.

Tillstånds- och anmälningspliktig djurhållning

Det föreslås att regleringen om aktörer som bedriver farmuppfödning av djur som tillhör vilda djurarter i produktionssyfte, farmuppfödning av vilt och yrkesmässigt hållande av hästdjur ändras så att överlappande anmälningar med lagen om ett system för identifiering av djur slopas. I fortsättningen ska yrkesutövaren göra anmälan om sin verksamhet endast till registret över djurhållningsplatser. Ändringen försvårar inte övervakningen av verksamheten, eftersom tillsynsmyndigheterna har tillgång till registret över djurhållningsplatser.

Det föreslås att tillståndet för permanenta djurutställningar slopas i fråga om sådana anläggningar där det inte förevisas djur som tillhör vilda djurarter. Det ska dock göras anmälan om verksamheten till landskapet. Ändringen förväntas inte försvåra övervakningen av verksamheten. Anmälningspliktig djurutställningsverksamhet ska fortfarande kunna övervakas utan misstanke om brott mot lagstiftningen. Det föreslås också att bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas tvångsmedel kompletteras så att tillsynsmyndigheten vid behov har möjlighet att förbjuda den anmälningspliktiga verksamheten eller en del av den, om de villkor som föreskrivs för verksamheten inte är uppfyllda.

Djurtävlingar och djurutställningar

I lagen föreslås fortfarande bestämmelser om sådana tävlingar där djur kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Det föreslås att det ska vara anmälningspliktig verksamhet att arrangera sådana djurtävlingar, så att tillsynsmyndigheten känner till tävlingar som arrangeras. Tävlingsarrangören ska fortfarande utse en tävlingsveterinär för sådana tävlingar, men det föreslås att veterinärens uppgifter ändras. Ändringen av tävlingsveterinärens uppgifter hänför sig till omorganiseringen av övervakningen av tävlingarna. Veterinären ska inte i stället för myndigheten övervaka att lagstiftningen följs vid tävlingen, utan veterinären ska bistå tävlingsarrangören som en del av dennes egenkontroll med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välbefinnande. En väsentlig del av egenkontrollen är tävlingsarrangörens skyldighet att registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välbefinnande under tävlingen. Redan i dag upprättas tävlingsrapporter vid vissa djurtävlingar. Det är motiverat att ordna övervakningen som egenkontroll med tanke på användningen av myndigheternas resurser. Detta är fallet även då övervakningen kunde utföras av en privat veterinär och endast de ändringar som 124 § i grundlagen förutsätter skulle företas i djurskyddslagen. Dessa ändringar skulle öka myndigheternas administrativa börda och även annars förutsätta mer myndighetsresurser än det föreslagna systemet. Med beaktande av det i lagen dessutom föreslås noggrannare bestämmelser om arrangerandet av djurtävlingar med betoning på arrangörens ansvar och om anmälningskyldighet för tävlingsveterinären till tillsynsmyndigheten, är bestämmelserna tillräckliga för att trygga djurs välbefinnande under tävlingar där djuren kan bli utsatta över oskäliga påfrestningar eller annan smärta eller annat lidande.

En ny sak som föreslås är bestämmelser om allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar, tävlings- och utställningsarrangörens behörighet samt arrangerandet av tävlingar och utställningar. Dessa bestämmelser gäller således alla djurtävlingar och även djurutställningar.

Avlivning av djur

Det föreslås att paragraferna om slakt av djur ändras så att djur alltid ska bedövas före slakt. Ändringen gäller inte bara den särskilda slaktmetod som används på religiösa grunder utan också fjäderfän som slaktas för privat bruk.

Avlivning av djur i underhållningssyfte förbjuds. Det ska vara förbjudet att ordna sådana föreställningar eller tävlingar, där syftet med avlivningen av ett djur uttryckligen är att ge publiken underhållning eller en kulturupplevelse. Förbudet hindrar inte att djur avlivas till exempel i samband med undervisningsverksamhet och inte heller till exempel dokumentering av normal slakt. Traditionell jakt eller traditionellt fiske ska inte betraktas som sådan verksamhet som förbjuds i bestämmelsen.

Myndigheter och tillsyn

I samband med landskapsreformen överförs de uppgifter i anslutning till djurs välbefinnande som sköts av regionförvaltningsverket, kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet. Polisens och gränsveterinärens uppgifter vid tillsynen över djurs välbefinnande förblir oförändrade. Besiktningsveterinärerna och köttinspektörerna är anställda hos Livsmedelssäkerhetsverket, så det föreskrivs att deras uppgifter ankommer på Livsmedelssäkerhetsverket. Centrala bestämmelser om landskapets uppgifter i anslutning till tillsynen över djurs välbefinnande ingår i regeringens proposition om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd). Landskapet kan ha tjänstemän med olika utbildning anställda som sköter tillsynen över djurs välbefinnande. Europeiska unionens rättsakter kan dock förutsätta att vissa uppgifter uttryckligen ska utföras av en tjänsteveterinär. I övrigt beslutar landskapet i sin förvaltningsstadga om ändamålsenlig delegering av uppgifterna till tjänsteinnehavarna. Detta gör det möjligt att till nödvändiga delar avgöra ärenden på föredragning. Landskapet ska dock ha ett tillräckligt antal anställda med veterinärmedicinsk utbildning. I förordningen om offentlig kontroll förutsätts att de behöriga myndigheternas anställda har lämpliga kvalifikationer och lämplig utbildning. Dessutom förutsätter lagen om utövning av veterinäryrket att den som fattar veterinärmedicinska beslut, såsom konstaterande av hälsotillståndet och sjukdomar hos djur, har behörighet som veterinär.

Landskapet åläggs att ordna skötseln av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurs välbefinnande även utanför tjänstetid. Ett motsvarande förslag ingår i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av

landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd). Den tillsyn över djurskyddet som ankommer på landskapet omfattar även brådskande uppgifter utanför tjänstetid. Jourskyldigheten är nödvändig för att skötseln av uppgifterna ska kunna säkerställas under alla tider på dygnet. När det gäller veterinärmedicinska uppgifter utanför tjänstetid är kommunerna för närvarande skyldiga att ordna endast brådskande veterinärhjälp. Kommunerna och i fortsättningen landskapen har dock möjlighet att skaffa veterinärtjänster från privata tjänsteproducenter, som inte har befogenhet att utöva offentlig makt. En jourhavande kommunalveterinär i tjänsteförhållande har vid behov kunnat sköta även brådskande myndighetsuppgifter i anslutning till tillsynen över djurs hälsa och välbefinnande, till exempel avlivning av lidande djur eller ordnande av brådskande vård av djurskyddsskäl, men denna typ av verksamhet kan inte bygga på frivillighet.

Enligt förslaget ska man avstå från de djurskyddsövervakare som avses i 38 § i den gällande lagen. Däremot föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheten att anlita experter och assistenter när tillsynen och inspektioner utförs. Enligt förslaget kan tillsynsmyndigheten vid utförandet av tillsyn och inspektion även anlita andra personer än tjänstemän och tjänsteinnehavare som hjälp. En sådan person kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppgifter i anslutning till inspektionen, men har inte rätt att utföra inspektioner självständigt och de har inte heller självständig beslutanderätt. Det ska alltid finnas någon saklig grund till att anlita experter och assistenter. Sakkunnighjälp kan behövas till exempel när man inspekterar hållandet av en sådan djurart, beträffande vilken myndigheten själv inte anses ha tillräcklig sakkunskap. Myndigheten kan begära ett utlåtande av experten i saken och även be att experten deltar i inspektionen, om tillsynsuppgiften förutsätter detta. Det är nödvändig att få sakkunnighjälp vid tillsynen för att kunna säkerställa kvaliteten på tillsynen. Assisterande uppgifter i anslutning till en inspektion är däremot av praktisk natur, såsom att ta fast djur eller avliva djur. Det är ändamålsenligt att flytta dylik reell verksamhet utanför myndighetsmaskineriet. Möjligheten att anlita experter och assistenter inverkar också på tillsynens effektivitet.

I förslaget föreskrivs också som en ny sak om vissa myndigheters och andra aktörers anmälningsskyldighet i en situation där de upptäcker djur i behov av hjälp eller där de har skäl att misstänka att ett djur blivit utsatt för ett djurskyddsbrott som avses i strafflagen. Anmälningsskyldigheten gäller bland annat avbytare samt personer som arbetar inom social- och hälsovården, brand- och räddningsverksamheten samt församlingen eller något annat religiöst samfund. I praktiken har det förekommit situationer där man till exempel under klientbesök inom barnskyddet i en familj upptäcker ett djur i behov av hjälp. Om den som är anställd hos en myndighet underrättar djurskyddsmyndigheten om upptäckter som han eller hon gjort under ett klientbesök inom barnskyddet, avslöjas sekretessbelagda uppgifter om en klient hos socialvården. I dagens samhälle kan det inte vara godtagbart att man inte kan se till att ett djur som behöver hjälp får det därför att en myndighet på grund av sekretessbestämmelser inte kan berätta om ett sådant djur för den myndighet som övervakar djurens välbefinnande. Den myndighet som övervakar djurens välbefinnande har tystnadsplikt i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

En ny bestämmelse som föreslås är att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion för att övervaka att djurhållningsförbud som utfärdats med stöd av strafflagen (39/1889) iakttas. Efterlevnaden av djurhållningsförbud övervakas i dag i samband med den normala djurskyddstillsynen. Myndigheten har emellertid inte rätt att utföra inspektion enbart på grund av en misstanke om överträdelse av djurhållningsförbud, om det inte samtidigt finns skäl att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med bestämmelser eller föreskrifter. Situationen kan inte betraktas som godtagbar med avseende på varken djurens välbefinnande eller det straffrättsliga systemets trovärdighet.

En ny sak är också möjligheten till kameraövervakning i slakterier. Trots att en besiktningsveterinär som är anställd hos Livsmedelsverket övervakar att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs i slakteriet, är det möjligt att väsentligt effektivisera tillsynen genom att dessutom införa kameraövervakning, med vars hjälp man kan följa utrymmen och åtgärder i slakteriet som är kritiska för djurens välbefinnande. Besiktningsveterinären är inte hela tiden närvarande när djur hanteras i slakteriet. Exempelvis i de flesta slakterier är numera ingen besiktningsveterinär på plats kvälls- och nattetid, då man ändå vanligtvis för djur till slakteriets ladugård. Å andra sidan är vanligtvis inte heller någon besiktningsveterinär på plats under den egentliga slakten i mindre slakterier. Kameraövervakning vore ett kostnadseffektivt sätt att förbättra tillsynen över djurens välbefinnande i slakterier jämfört med nuläget, där det finns tydliga luckor i tillsynen. Enligt förslaget ombesörjer Livsmedelssäkerhetsverket på sin bekostnad installation och underhåll av kameror samt följer i egenskap av behörig tillsynsmyndighet med upptagningarna och svarar för att upptagningarna förstörs efter en viss tid. Ett slakteri är skyldigt att godkänna att kameror installeras och kameraövervakning, om Livsmedelssäkerhetsverket kräver det.

I förslaget föreskrivs för tydlighetens skull också om skyldighet för tillsynsmyndigheten att omedelbart vidta åtgärder för att säkerställa att en aktör som överträtt bestämmelserna om djurs välbefinnande börjar följa dem. Myndigheten har visserligen redan med stöd av 23 § i förvaltningslagen skyldighet att behandla ett förvaltningsärende utan ogrundat dröjsmål, men syftet med den föreslagna bestämmelsen är att framhäva myndigheternas skyldighet att agera när det gäller tillsyn över djurs välbefinnande. I praktiken är myndigheterna ofta tvungna att sätta sina uppgifter i prioritetsordning, men tillsynen över djurs välbefinnande är i princip alltid av brådskande karaktär.

Ett nytt förslag är också tillsynsmyndighetens möjlighet att ge en aktör en uppmaning, om den upptäckta överträdelsen är ringa och myndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till den lagstridiga situationen. En uppmaning är en användbar åtgärd till exempel när en lagstadgad anmälan inte har gjorts eller ett tillstånd inte har sökts och man kan anta att den som är föremål för tillsynen gör anmälan eller ansöker om tillstånd efter att ha uppmanats att göra det. En uppmaning kan också vara en tillräcklig åtgärd till exempel när ett djurs skötsel har försumrats i ringa mån och det mera är fråga om okunskap än likgiltighet för djurens välbefinnande hos den som är föremål för tillsynen och en uppmaning kan åstadkomma en snabb och permanent förbättring av situationen. Det ska vid behov säkerställas att uppmaningar efterlevs genom upprepade inspektioner, om man inte kan

säkerställa att de efterlevs på något annat sätt. En till sin karaktär icke-bindande uppmaning har således rättsverkningar, varför det är nödvändigt att föreskriva om saken i lag.

I förslaget föreskrivs också om möjlighet att ta ut en avgift för vissa inspektioner inom tillsynen över djurs välbefinnande. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om avgiftsbelagd tillsyn. I fortsättningen ska tillsynsmyndigheten kunna ta en avgift av aktören för en inspektion som man blir tvungen att utföra för att aktörens verksamhet inte har uppfyllt de krav som ställts på den, och man av denna anledning blir tvungen att utföra en ny inspektion efter att ha meddelat en uppmaning, ett föreläggande eller ett förbud.

Administrativa tvångsmedel

I förslaget förtydligas regleringen om administrativa tvångsmedel så att tvångsmedlen koncentreras till samma kapitel i lagen. Samtidigt utvecklas regleringen så att myndigheterna har tillgång till lämpliga och effektiva metoder att ingripa i missförhållanden. I förslaget föreskrivs om föreläggande, förbud och brådskande åtgärder på i stor utsträckning samma sätt som i 42 och 44 § i den gällande lagen. Bestämmelserna förtydligas dock jämfört med nuläget. Nya tvångsmedel som föreskrivs är bland annat avbrytande av verksamhet som äventyrar djurens välbefinnande, omhändertagande av djur som avses i 8 § i förslaget och ingripande i anmälningspliktig verksamhet. Regleringen i anslutning till återkallande eller ändring av tillståndet för tillståndspliktig verksamhet förtydligas.

Register

I den föreslagna lagen ingår bestämmelser om register som gäller tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet samt om uppgifter som ska registreras för tillsynen över djurs välbefinnande. I bestämmelserna intas också krav som gäller utplånande av uppgifter i registren och nödvändiga hänvisningar till lagarna om personregister och handlingars offentlighet. Samtidigt föreskrivs det om myndigheternas rätt att få uppgifter ur registren.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för företagen

Ett nytt krav i 16 § i förslaget är att det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma åtgärder, om inte den smärta som åtgärden vållar är kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov. I praktiken förutsätter detta krav att smärtlindring används till exempel när produktionsdjur kastreras avhonas, dvs. deras hornämne förstörs. Närmare krav på vilken slags smärtlindring som förutsätts i samband med respektive åtgärd och huruvida åtgärden kan utföras av endast en veterinär eller någon annan kompetent person bestäms genom

förordning. Det är dock klart att användningen av smärtlindring i alla former ökar producentens kostnader för åtgärderna.

År 2016 fanns det cirka 7300 mjölk kreatursgårdar i Finland. Ungefär 85 % av mjölk kreatursgårdarna avhornar sina kalvar. År 2016 fanns det cirka 1500 gårdar med dikor. Största delen av dikorna är kulliga av naturen, så på gårdarna med dikor avhornas bara 13 % av kalvarna. Kalvarna avhornas för att förbättra arbetarskyddet för människor samt förhindra skador på djuren. I medeltal föds 45 kalvar om året på en finländsk mjölk kreatursgård. Ändamålsenlig smärtlindring vid avhorning anses vara att kalven lugnas ner samt ges lokalbedövning och antiinflammatoriska läkemedel. Lugnande och lokalbedövning förutsätter sådant kunnande som i praktiken bara utövare av veterinäryrket har. För en avhorningsåtgärd tar veterinären högst 27,84 euro per kalv, dessutom debiteras en besöksavgift på 31,91 euro och uppåt beroende på resans längd samt kilometerersättning och de förnödenheter som använts vid åtgärden³. Största delen av kommunerna subventionerar besöksavgifterna och kilometerersättningarna. Med subventionen utjämnas variationen i veterinärtaxan till följd av avståndet mellan veterinärens verksamhetsställe och gården.

I praktiken varierar kostnaden för smärtlindring per kalv avsevärt. Kostnaden påverkas framför allt av om åtgärden utförs i samband med något annat veterinärbesök och hur många kalvar som avhornas på samma gång. I allmänhet avhornas flera kalvar på samma gång eller så utförs åtgärden i samband med något annat veterinärbesök, och då är kostnaden klart lägre än vad som angetts ovan. På födelsegården avhornas i allmänhet endast kvigkalvar. Tjurkalvar avhornas som grupp i kalvstallet, så flera tiotals kalvar avhornas på samma gång. På gårdar som omfattas av hälsovård görs avhorningen i samband med veterinärens hälsovårdsbesök, i allmänhet med cirka två månaders mellanrum. Större gårdar ger lägre kostnader per kalv.

Om smärtlindring i och med lagändringen blir en obligatorisk åtgärd, betalas inte ersättning för djurens välbefinnande för den. För närvarande betalas jordbrukarna ersättning för djurens välbefinnande för förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls, där avhorning med smärtlindring som ges av en veterinär är en del av åtgärden (åtgärder för förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls, punkt 1.2 a och 1.2 b). Förutsättningen för att få ersättning är vid sidan av smärtlindring också andra krav i anslutning till boxens yta samt kalvens liggplats och drickande. Nivån på ersättningen för djurens välbefinnande i fråga om behöriga åtgärder preciseras när lagstiftningen ändras.

I Finland kastreras i praktiken alla hangrisar kirurgiskt med undantag för djur som är avsedda för avel. I vissa EU-länder har man delvis avstått från kirurgisk kastrering av orsaker som har att göra med djurens välbefinnande. Grisarna kastreras i suggstallen, som i Finland uppgår till cirka 600. Varje år föds det 2,6 miljoner grisar i Finland, varav hälften är hangrisar. Smärtlindring som ges i samband med kastreringen förutsätter åtminstone att antiinflammatoriska läkemedel ges antingen i form av en injektion eller oralt i samband med åtgärden. De finländska företagen i köttbranschen förutsätter att deras avtalsproducenter använder smärtlindring. Grisköttsproduktionen i Finland är i huvudsak avtalsproduktion.

³ Cirkulär 5/2016, bilaga 4, Kommunal veterinärtaxa 1.1.2017.

Enligt Naturresursinstitutets beräkningar orsakar smärtlindring (smärtlindring både före och efter åtgärden) en kostnad på 1,52 euro per gris, som ersätts inom ersättningen för djurens välbefinnande. Om lagstiftningen förutsätter motsvarande smärtlindring, betalas ingen ersättning för djurens välbefinnande.

De ekonomiska konsekvenserna av sloandet av dräktighetshäckar för suggor och gyltor, dvs. övergång till gruppållning, består av byggnadskostnader samt ökad arbetstid som behövs för skötseln av svinen⁴. Enligt forskningsresultaten har gruppållning ingen inverkan på en suggas årsavkastning. Lyckad övergång till gruppållning förutsätter dock att såväl djuren som skötarna vänjer sig. Sloandet av dräktighetshäckarna kan minska dräktigheten. Man vet dock att det förbättrar suggornas uthållighet och minskar grisdödligheten, eftersom suggans bättre kondition gör att den trampar ihjäl färre grisar.

Man har uppskattat att en betydande del av gårdarna redan för närvarande håller suggorna i häckar kortare tid än den minimitid som lagstiftningen anger. Utifrån utredningar som gjorts kan man uppskatta att en fjärdedel av gårdarna inte alls håller suggorna i dräktighetshäckar och färre än hälften av gårdarna håller dem där kortare tid än de fyra veckor som lagstiftningen tillåter.

Gruppållning kräver mera utrymme än häckållning, ofta mera än det minimiutrymme som lagstiftningen kräver. Behovet av ytterligare utrymme vid övergången till gruppållning beror på hur mycket lagstiftningen begränsar häckållningen eller förbjuds den helt och hållet. I praktiken utfärdas dessa närmare bestämmelser genom förordning. Kostnaden för behövliga investeringar är på ett avgörande sätt beroende av om svinstallet konstruktioner har nått slutet på sin livslängd. Veterligen har investeringarna i svinstall varit små de senaste 10 - 15 åren. Man kan anta att en del av svinstallen snart är i det skedet att de måste börja göra reparationsinvesteringar. Det ges stöd för investeringar som gjorts för att främja svinens välbefinnande.

Vid övergång till gruppållning förändras arbetsätten i svinstallet. Man har beräknat att jordbrukarens arbete ökar med en halv timme per tio suggor och semineringsgång, eftersom suggorna och gyltorna först måste tas fast för semineringen. Dessutom beräknar man att ströarbetet ökar, eftersom det blir mera ströbädd när utrymmeskraven ökar. En grov uppskattning av de årliga tilläggskostnaderna på grund av det ökade arbetet och ströet är 10 euro per sugga.

Djurens välbefinnande får allt större betydelse för konsumenternas köpbeslut när de inhandlar djurprodukter. Sloandet av dräktighetshäckar är ett viktigt kriterium på djurens välbefinnande, som inverkar på grisköttsproduktionens välbefinnandestatus jämfört med konkurrentländerna och sålunda på finländskt griskötts ställning på marknaden.

Enligt förslaget blir det förbjudet att hålla andra kor och kvigor än sådana som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna efter en övergångstid på fem år. År 2014 fanns det cirka 3500 nötkreatursgårdar i Finland. År 2010 fanns cirka 23 % av alla våra köttnöt i

⁴ Tiineytyshäikeistä luopuminen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset. Jääskeläinen, T., Djurens välfärdscentral, 2015.

ladugårdar för bundna djur. På gårdar specialiserade på uppfödning av köttnöt var andelen 13 %. Dessutom bör det påpekas att en del av köttnöten i ladugårdar för bundna djur hålls i boxar och inte i bås. Strukturutvecklingen minskar antalet köttnöt som hålls i bås även utan särskilda åtgärder. Till följd av strukturutvecklingen beräknas 3,5 % av köttnöten hållas i ladugårdar för bundna djur 2023. Av dessa hålls uppskattningsvis 40 %, dvs. cirka 1500 nötkreatur, i bås. En plats i en lösdriftsladugård som ersätter en båsplats beräknas kosta cirka 3000 euro. För ladugårdsinvesteringar beviljas investeringsstöd.

Enligt förslaget ska det också bli förbjudet att hålla hästar fortlöpande uppbundna efter en övergångstid på fem år. År 2016 fanns det 16 000 häststall i Finland. Hästarna hålls vanligtvis i boxar. Enligt en utredning som gjordes i samband med lagreformen hölls hästarna bundna i spiltor i endast fyra stall. Att hästar hålls i spiltor är en djurhållningsform som är på kraftig tillbakagång i Finland oberoende av lagstiftningen, så förbudet bedöms inte orsaka några betydande kostnader.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

År 2016 2884 gårdar ersättning för djurens välbefinnande, där villkoret är avhorning med smärtlindring (förbättrande av de förhållanden under vilka kalvar hålls). Man kan beräkna att 2016 har ersättning för djurens välbefinnande motsvarande 7 miljoner euro använts.

År 2017 har 323 gårdar förbundit sig till smärtlindring i samband med kastrering av grisar via ersättningen för djurens välbefinnande och i ersättningar betalades cirka 1 488 500 euro.

Användningen av dräktighetshäckar har för närvarande ingen inverkan på den ersättning för djurens välbefinnande som betalas till gårdarna. Sålunda inverkar ett lagstadgat krav på slopande av dräktighetshäckarna inte för tillfället på den offentliga ekonomin. Om användningen av dräktighetshäckar förbjuds efter övergångstiden, kan villkoren för ersättningen för djurens välbefinnande, om man vill, ändras så att under övergångstiden betalas ersättning till gårdar som avstår från dräktighetshäckar.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

E I förslaget ingår vissa nya uppgifter för Livsmedelssäkerhetsverket. Enligt förslaget till 9 § får Livsmedelssäkerhetsverket få lägga fram förslag för jord- och skogsbruksministeriet till ändring av förteckningarna över djurarter enligt 8 § 2 mom. på eget initiativ eller på grund av ansökningar som verket mottagit. Medborgare och intressentgrupper ska alltså ha möjlighet att lägga fram förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna. I praktiken tar Livsmedelssäkerhetsverket upp saken till behandling som ett ansökningsärende enligt förvaltningslagen, och sökanden får ett överklagbart förvaltningsbeslut. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om de utredningar som ska fogas till den samt om behandlingen av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att sökanden i princip ska foga alla utredningar som behövs för att avgöra saken till sin ansökan. Vid bedömningen av ansökan kan Livsmedelssäkerhetsverket anlita Naturrekursinstitutet som hjälp, som enligt förslaget ska ge oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter är tidsenliga. Enligt förslaget till 10 § får

Livsmedelssäkerhetsverket i enskilda fall på ansökan bevilja tillstånd att hålla även ett annat djur än de som är tillåtna enligt förteckningarna över djurarter. Även dessa ansökningar behandlas på det sätt som anges ovan.

Det antas att det inte särskilt ofta kommer förslag till ändringar av artförteckningarna över produktionsdjur och cirkusdjur. De däggdjurs- och fågelarter som används i produktionssyfte är tämligen etablerade. Användningen av cirkusdjur på cirkusar förväntas inte öka jämfört med nuläget, så det är inte speciellt sannolikt att nya djurarter börjar användas på cirkusar. Förteckningen över sällskaps- och hobbydjur utfärdas på förordningsnivå och avsikten är att förordningen ska uppdateras så att den motsvarar aktuella vetenskapliga rön om hållandet av olika djurarter. Det största arbetet hänför sig ändå till uppgörandet av förteckningen, inte till underhållet av den. I Belgien, där man i flera år har haft en artförteckning över sällskaps- och hobbydjur, har medborgare eller intressentgrupper inte ens varje år lagt fram förslag till ändring av förteckningarna över djurarter. Det är svårt att på förhand uppskatta antalet ansökningar om dispens för att hålla enstaka djur, men det antas bli lågt bland annat på grund av erfarenheterna från Belgien.

De föreslagna förteckningarna över djurarter förväntas medföra lättnader även i myndigheternas verksamhet. Den tillståndsbyråkrati i anslutning till införsel och innehav av exotiska djur som för närvarande följer av flera olika lagstiftningar och rådgivningen i samband med den orsakar kostnader för flera olika myndigheter. Ur medborgarnas synvinkel utgör det nuvarande systemet en rörig och svårhanterad helhet. För djurskydds-, djursjukdoms- och miljömyndigheterna orsakar det mycket uppgifter i anslutning till rådgivning för medborgare och aktörer. Dessa uppgifter förväntas minska i och med förteckningarna över djurarter. Begränsningen av urvalet av djurarter förväntas också underlätta tillsynsmyndigheternas arbete, när de inte längre behöver övervaka ett obegränsat antal olika djurarter.

Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter vid erkännandet av yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands utvidgas till vissa delar. Enligt förslaget till 17 § beslutar Livsmedelssäkerhetsverket i de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer om den rätt att utföra de åtgärder som avses i 15 § i Finland som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför. Enligt förslaget till 31 § beslutar Livsmedelssäkerhetsverket också om den rätt att hålla djur eller annars sköta djur i Finland som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför. Enligt den gällande lagen beslutar Livsmedelssäkerhetsverket redan nu om erkännande av yrkeskvalifikationer för dem som håller broilrar samt för personer som utför seminering och embryoöverföring. De föreslagna utvidgningarna förväntas inte ha några betydande verkningar för Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter, eftersom det inte för närvarande planeras några projekt för att föreskriva om nya behörighetskrav.

Enligt förslaget till 77 § får Livsmedelssäkerhetsverket vid behov ta i bruk övervakningskameror för tillsynen över slakterier. Livsmedelssäkerhetsverket ombesörjer på sin bekostnad installering och underhåll av kameror. Användningen av övervakningskameror

kunde ersätta tillsynsmyndighetens närvaro på plats i slakteriet och vore således ett kostnadseffektivt sätt att effektivisera tillsynen. Lagen ska ändå inte förutsätta att kameror används. Livsmedelssäkerhetsverket kan således ta i bruk kameror i de fall där verket bedömer att det är en motiverad åtgärd med tanke på tillsynen.

I förslaget ingår vissa nya uppgifter, som inte i den gällande lagen har uppdragits åt kommunerna. På grund av landskapsreformen ankommer dessa uppgifter i fortsättningen på landskapen. Å andra sidan slopas vissa uppgifter som för närvarande föreskrivs för regionförvaltningsverken. Enligt förslaget till 27 § ska landskapet se till att inom dess område ordnas skötsel av upphittade djur. Ett nytt krav är att skyldighet för landskapet att ordna transport av fasttagna djur från den plats där djuret tagits fast till mottagningsplatsen för upphittade djur. Dessutom ska landskapet utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Å andra sidan föreslås att förvaringstiden för upphittade djur förkortas från nuvarande 15 dagar till 10 dagar.

Jord- och skogsbruksministeriet kartlade genom en enkät 2011 vilka kostnader som ordnandet av skötseln av upphittade djur orsakar kommunerna samt rutinerna i anslutning till fasttagande, transport och skötsel av djur⁵. I enkäten besvarade 44 frågan om kommunen ersätter kostnaderna för transport av upphittade djur. Av de kommuner som svarade ersatte 27 då kostnaderna för transport av djur. I praktiken skötte kommuninvånarna i huvudsak fasttagandet och transporten av djur på egen bekostnad. Om den som tagit fast ett djur inte kunde ordna transporten av djuret, såg djurhemmet till att djuret hämtades. Även djurskyddsföreningen kunde transportera upphittade djur mot att kommunen betalade ersättning. Polisen skötte i första hand transporten av djurskyddsfall. I de kommuner som besvarade enkäten var antalet upphittade djur 2010 i medeltal 126. Antalet upphittade djur varierade dock avsevärt i olika kommuner. Av denna orsak är det svårt att dra några slutsatser om antalet upphittade djur i hela landet utifrån antalet djur i de kommuner som svarade. De sammanlagda kostnaderna för hittedjursverksamheten var i medeltal 17 250 euro per kommun. De genomsnittliga nettokostnaderna per djur var 185,80 euro. Variationen mellan olika kommuner var stor. Enkäten gav inte någon klar faktor som skulle förklara variationen. Svaren på enkäten omfattande ungefär en tredjedel av de dåvarande kommunerna i Finland.

Enligt förslaget kan transportkostnaderna för upphittade djur, liksom andra kostnader för skötseln av djuren, tas ut av den som äger eller håller djuret. Landskapet blir tvunget att betala kostnaderna i fall den som äger eller håller djuret inte hämtar det på vårdplatsen. Det är svårt att uppskatta hur stora tilläggskostnader som ordnandet av djurtransport orsakar landskapet. De påverkas bland annat av hur landskapet ordnar skötseln av upphittade djur och på hur många ställen upphittade djur sköts i respektive landskap. Kommunerna har i allmänhet ordnat skötseln av upphittade djur genom att skaffa tjänsten från en utomstående tjänsteleverantör. De kommuner som erbjuder transport av upphittade djur har i allmänhet kommit överens om tjänsten med den som producerar hittedjurstjänster. Transport ordnas i de

⁵ Löytöeläimet - kartoitus nykytilanteesta. Paula Hirsjärvi-Kallioinen, JSM ,14.7.2014.

fall där till exempel en medborgare som tagit fast ett djur inte kan transportera djuret till en vårdplats. Förutom transportsträckornas längd och avtalet om tjänsten påverkas kostnaderna också av hur stor del av de upphittade djuren som återbördas till sina ägare. I de kommuner som besvarade enkäten var 57 % av de upphittade djuren katter och 41 % hundar. En grov uppskattning är att cirka 80 % av de upphittade hundar som tas om hand återbördas till sina ägare. När det gäller katter är situationen den motsatta; enligt vissa tidigare enkäter återbördas bara cirka 10-20 % av de upphittade katterna till sina ägare. Det bör också påpekas att enligt enkäten transporterade medborgarna största delen av de upphittade djuren till djurhemmet för upphittade djur också i de kommuner som kunde erbjuda transporttjänst.

Antalet upphittade djur kunde sannolikt minskas genom att effektivisera ID-märkningen och registreringen av djur. När ett djur är ID-märkt och ägarens aktuella kontaktuppgifter hittas i ett lättillgängligt register, kan djuret återbördas snabbare till sin ägare. För närvarande förutsätter identifieringen av djur dock i allmänhet avläsning av mikrochips med en särskild läsapparat. När tekniken utvecklas kan ID-märkta djurs mikrochips i fortsättningen sannolikt avläsas med smarttelefon och ägaren skickas ett meddelande om att djuret omhändertagits. Då kan den som tagit fast djuret och den som håller djuret nå varandra utan att djuret behöver transporteras till vårdplatsen för upphittade djur för avläsning av mikrochipset och utredande av ägarens kontaktuppgifter. Uppskattningsvis 80 % av alla hundar är redan ID-märkta och införda i något register, men för katternas del är ID-märkning och registrering mycket sällsyntare⁶. Jord- och skogsbruksministeriet planerar åtgärder för att effektivisera ID-märkningen av registreringen av hundar och katter jämfört med nuläget. Den skyldighet att föra statistik över upphittade djur som föreslagits för landskapen ger nödvändig information för att följa antalet upphittade djur och behövliga åtgärder. Statistikkravet förväntas inte medföra just några tilläggskostnader för landskapet. Djurhem för upphittade djur innebär i praktiken sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i 58 § i förslaget, varför de ska föra en sådan förteckning som avses i 61 § över djurarter och djur som verksamheten omfattar. Det föreslagna statistikkravet förutsätter i praktiken att dessa uppgifter insamlas i landskapet och publiceras årligen till exempel på landskapets webbplats.

Vissa förslag i anslutning till tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet inverkar också på landskapets uppgifter. Enligt förslaget ska tillståndsplikten för permanenta djurutställningar med andra än vilda djur slopas. Enligt 20 b § i den gällande lagen ska regionförvaltningsverket och inspektera en permanent djurutställning innan tillstånd beviljas. I vårt land finns det uppskattningsvis cirka 60 permanenta djurutställningar och största delen av dem är så kallade husdjursgårdar, som sannolikt har andra än vilda djurarter. Slopandet av tillståndsplikten bedöms således i någon mån medföra besparingar för landskapets verksamhet. Även för viltfarmer, farmer för vilka djur som hålls i produktionssyfte och aktörer som håller hästdjur yrkesmässigt slopas anmälningsplikten. I fortsättningen gör dessa aktörer endast anmälan om sin verksamhet till registret över djurhållningsplatser. Detta minskar landskapets kostnader för behandlingen av anmälningar.

⁶ Selvitys koirien ja kissojen pakollisesta tunnustusmerkinnästä ja rekisteröinnistä, Jääskeläinen T., Djurens välfärdscentral, 2015.

Å andra sidan föreskrivs i förslaget också om vissa nya uppgifter i anslutning till anmälningspliktig verksamhet. Enligt förslaget ska vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd vara anmälningspliktig verksamhet i fortsättningen. I den gällande lagen föreskrivs inte om anmälningsplikt för sådan verksamhet, så tillsynsmyndigheterna kan ingen kännedom om verksamheten. En annan ny sak är att det ska göras anmälan till landskapet om arrangerandet av sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskäligen påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Arrangören kan göra anmälan själv eller så kan anmälan göras på arrangörens vägnar av till exempel en förening som tävlingsarrangören tillhör. Lokala föreningar som arrangerar djurtävlingar hör i många fall till en riksomfattande förening för tävlingsgrenen, som till exempel publicerar tävlingskalendern. För att förenkla anmälningsförfarandet ska det också vara tillåtet att tävlingsarrangören kan befullmäktiga till exempel grenförbundet att göra anmälan. Anmälan kan gälla för viss tid eller tills vidare. Det är nödvändigt med anmälningar om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd och om vissa djurtävlingar för att tillsynsmyndigheterna ska kunna övervaka verksamheten effektivt. Utifrån anmälningarna kan inspektionerna riktas mot sådan verksamhet där riskerna för att djurens välbefinnande ska äventyras är mest sannolika.

Enligt 7 § i förslaget ska landskapet se till att sjuka eller skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnat avlivas. Den gällande lagen innehåller inte någon motsvarande förpliktelse, men i praktiken har regionförvaltningsverken ersatt kommunerna för motsvarande kostnader ur de anslag som reserverats för veterinärvård. Enligt förfrågningar till regionförvaltningsverken har dessa kostnader i medeltal stannat under 1000 euro per år inom respektive regionförvaltningsverks område.

4.3 Konsekvenser för miljön

Strävan med förslaget har varit att på flera sätt utveckla bestämmelserna om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd. Det främsta syftet med vården av vilda djur i hjälplöst tillstånd är att de ska kunna försättas i frihet efter vården. Vanliga medborgares rätt att hålla vilda djur i hjälplöst tillstånd begränsas till att djuret ges första hjälpen eller överlämnas för sakkunnig fortsatt vård. Vård av vilda djur under en längre tid ska i fortsättningen vara anmälningspliktig verksamhet. Det är ändamålsenligt att vården koncentreras till sakkunniga aktörer och den börjar omfattas av tillsyn på ett bättre sätt än nu. Syftet med ändringarna är att minska lidandet för vilda djur till följd av okunnig vård. Med hjälp av sakkunnig vård förbättras också möjligheterna att försätta djuret i frihet. Dessutom föreskrivs det som en skyldighet för landskapet att avliva vilda djur som förts till en av landskapet ordnad veterinärmottagning, vilket också minskar lidandet för vilda djur.

Bestämmelserna om tagande av vilda djur för uppfödning preciseras och möjligheterna att ta vilda djur för uppfödning begränsas till endast sådana situationer där det är absolut nödvändigt att tillåta det.

Det föreslås bli landskapets uppgift att ordna transport av upphittade djur. Detta bidra till att minska antalet upphittade djur som rör sig fritt i naturen, då det införs ett effektivare sätt att

få omhändertagna djur till en vårdplats för upphittade djur. Den skyldighet som föreslås för landskapet att statistikföra och årligen publicera uppgifter om upphittade djur inom dess område hjälper åter vid planeringen av behövliga åtgärder för att främja en ansvarsfull djurhållning i hela landet och regionalt. Dessa åtgärder kommer sannolikt att riktas mot framför allt katter som rör sig fritt. Av betydelse är också den bestämmelse som föreslås i 26 §, enligt vilken den som håller däggdjur ska hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. I synnerhet katter som förökar sig okontrollerat och rör sig fritt kan ha negativa konsekvenser för miljön och genom bestämmelsen kan man ingripa i sådant agerande effektivare än nu.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Djurskyddslagstiftningen bör reflektera den rådande samhällsuppfattningen om djurs ställning. I dag betraktas god skötsel och behandling av djur som en självklar norm i vår kultur. Dessutom har djurs välbefinnande blivit föremål för diskussion även i vidare bemärkelse. Det fästs till exempel allt större uppmärksamhet vid att djur har möjligheter att tillgodose sitt arttypiska beteende och ett gott liv. För att vara acceptabel måste djurproduktion och även all annan användning av djur vila på en etiskt hållbar grund. Genom propositionen är strävan att revidera lagstiftningen om djurs välbefinnande så att den börjar motsvara dagens uppfattningar och djurs välbefinnande och vikten av det.

Djurs välbefinnande har emellertid också andra konsekvenser för samhället. Det finns ett nära samband mellan välmående djur, god djurhälsa och även människors hälsa. Välmående djur är i allmänhet också friska djur, som inte behöver medicineras med till exempel antibiotika alltför ofta. Låg antibiotikaanvändning fördröjer uppkomsten av antibiotikaresistens, som utgör ett betydande hot mot såväl djurs som människors hälsa. Förebyggande av sjukdomar och skyddande av djur mot smittsamma djursjukdomar är också en väsentlig del av tryggheten av djurs välbefinnande. Välmående, friska produktionsdjur lägger grunden för säkra livsmedel. En hög välbefinnandenivå är också en del av en ansvarsfull livsmedelsproduktion och något som kan utnyttjas i marknadsföringen av livsmedel.

Genom reformen av den föråldrade djurskyddslagstiftningen så att den börjar motsvara grundlagens krav förtydligas också ansvarsfördelningen mellan aktörerna och myndigheterna när det gäller att säkerställa djurs välbefinnande samt förbättras aktörernas rättsskydd och grundläggande rättigheter.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet började förbereda en totalreform av djurskyddslagen 2010, då ministeriet började samla material som behövs för reformen samt utreda behoven av att revidera lagen. År 2012 tillsattes en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utarbeta ett förslag till ny djurskyddslag i form av en regeringsproposition. Den styrgrupp som tillsattes samtidigt hade i uppgift att dra upp riktlinjerna för arbetet i den arbetsgrupp som skulle bereda lagstiftningen. I arbetsgruppen ingick företrädare för jord- och skogsbruksministeriet och

dessutom för finansministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Regionförvaltningsverket i Lappland, Delegationen för produktionsdjurens välfärd, Delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande, Finlands Veterinärförbund rf samt Finlands Kommunförbund. I styrgruppen fanns utöver företrädare för jord- och skogsbruksministeriet även företrädare för finansministeriet, justitieministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Djurens välfärdscentral, Livsmedelsindustriförbundet rf, djurskyddsförbundet Animalia ry, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Finlands Djurskyddsföreningars förbund rf, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Kommunförbund, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC samt Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf. Arbetsgruppens mandattid gick ut i slutet av 2014. Styrgruppens mandattid förlängdes till utgången av 2015.

I samband med totalreformen har det gjorts olika utredningar och enkäter för att stödja reformen. Under förberedelserna för totalreformen färdigställdes tre utredningar:

- Djurens föränderliga ställning i Finland – En samhällsvetenskaplig utredning för jord- och skogsbruksministeriet för totalreformen av djurskyddslagen (färdig 26.10.2011)
- En rättsvetenskaplig utredning om djurskyddslagstiftningen i Norge, Sverige, Danmark, Schweiz och Nederländerna (färdig 2012)
- En utredning som djurskyddsramen och dess utvecklingsbehov (färdig 28.10.2011)

Dessutom genomfördes 2012 en enkät om behoven av att reformera den gällande djurskyddslagen som riktades till djurskyddsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna, dem som håller djur och andra intressentgrupper samt medborgarna över lag.

Medan den arbetsgrupp och den styrgrupp som berett totalreformen av djurskyddslagen suttit har nio utredningar blivit färdiga:

- Upphittade djur – En kartläggning av nuläget (färdig 14.7.2014)
- En utredning om hållandet av hästar i spiltor (färdig 15.5.2014)
- En utredning som konsekvenserna för välbefinnandet och de ekonomiska konsekvenserna av hållandet av nötkreatur i bås och i lösdriфтsladugårdar (färdig 30.9.2014)
- Beteendemässiga behov som är viktiga för sällskaps- och hobbydjurs välbefinnande (färdig i september 2014)
- Produktionsdjurs väsentliga beteendemässiga behov (färdig 16.9.2014)
- En utredning om förstärkning av djurskyddstillsynen (färdig i november 2014)
- Djurtävlingar och tillsyn – en förfrågan till organisationerna (färdig i november 2014)
- En utredning om de produktionsmässiga och ekonomiska konsekvensernas av ett slopande av dräktighetshäckar för suggor (färdig i januari 2015)

- En utredning om obligatoriska registrering och ID-märkning av hundar och katter (färdig i mars 2015).

Vid totalreformen av djurskyddslagen har också utnyttjats till exempel Djurens välfärdscentrals utredning ”Häkkiporsituksesta luopumisen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset” från 2013 samt Naturresursinstitutets utredning om kostnaderna för de alternativa sätten att ordna djurskyddstillsynen från 2016. Största delen av de ovannämnda utredningarna finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats på adressen <http://mmm.fi/elainsuojelulaki>

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionen har beretts i skogs- och jordbruksministeriet. Remissyttranden om lagen begärdes hos x instanser... Det kom in x remissyttranden...

6 Samband med andra propositioner

I riksdagen behandlas regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd). I 6 § i det förslag till landskapslag som ingår i propositionen föreskrivs om landskapets uppgiftsområden. Enligt 6 § 1 mom. 5 punkten ska landskapet sköta de uppgifter som åligger det enligt lag, till vilka hör bland annat tillsynen över djurs välbefinnande.

I den nu föreslagna lagen om djurs välbefinnande föreskrivs om landskapets uppgifter som hör till tillsynen över djurs välbefinnande.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om djurens välbefinnande

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. Syftet med lagen är att främja djurs välbefinnande och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välbefinnande. Med ett djurs välbefinnande avses djurets upplevelse av sitt eget psykiska och fysiska tillstånd. Med begreppet djurs välbefinnande beskrivs hur djuret mår, vilket kan variera från bra till dåligt. På ett djurs välbefinnande inverkar djurets möjligheter att anpassa sig till händelserna och förhållandena i omgivningen. Om anpassningen inte lyckas eller orsakar fortlöpande eller kraftig stress, ansträngning eller beteendestörningar hos djuret eller men för djurets hälsa, försämras djurets välbefinnande. Djurs välbefinnande kan påverkas genom de förhållanden under vilka de hålls samt genom skötsel, hantering och avel. Nivån på djurs välbefinnande kan också förbättras genom att djuren ges möjlighet att uppleva positiva känslotillstånd. Men för välbefinnandet betyder således vilken som helst faktor som försämrar djurets övergripande välbefinnande.

Strävan måste vara att skydda djur mot men för deras välbefinnande. Hållande och användning av djur orsakar dock i allmänhet något slags men för djurens välbefinnande, och det är inte alltid möjligt att undvika dessa men. I allmänhet måste man begränsa till exempel djurs rörelser och fortplantning för att djurhållningen ska vara möjlig. Men för djurs välbefinnande kräver emellertid alltid etiskt övervägande beträffande vilka slags men som är godtagbara i förhållande till nyttan med att hålla och använda djur. När det gäller produktionsdjur inverkar samhällliga och ekonomiska faktorer på detta övervägande. Även vid annan djurhållning måste de rådande samhällliga och ekonomiska förhållande beaktas tillräckligt.

Ett ytterligare syfte med lagen föreslås vara att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. Tanken bakom respekten för djur är att djur har ett egenvärde, som är oberoende av djurets värde för människan. Djurs egenvärde betyder att djuret i sig är värdefullt. Motsatsen till egenvärde är instrumentellt värde. Ett djur har instrumentellt värde för människan, om människan har nytta av djuret på något sätt: till exempel produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, försöksdjur och cirkusdjur har instrumentellt värde. Ett djurs egenvärde är emellertid oberoende av om människan har nytta av djuret: även djur som människan inte har någon nytta av och skadedjur har ett egenvärde. Man kan säga att med ett djurs egenvärde avses djurets moraliska status. Ett djur är en kännande varelse, som har fysiska och psykiska behov samt förmåga att uppleva både positiva och negativa känslor. Ett djur bör respekteras som djur och för sin egen skull, inte för att människan upplever det som en skyldighet att behandla djur väl.

I praktiken realiseras respekten för djur i huvudsak genom åtgärder som främjar djurs välbefinnande. God skötsel och behandling av djur samt ett positivt förhållande till skötaren främjar djurens välbefinnande, som i sin tur bidrar till att främja en respektfull inställning till djur. Ett välmående djur kan uppföra sig på ett arttypiskt sätt och då upplevs det lättare som en varelse med egenvärde som bör respekteras. Med respekt för djur avses förutom faktorer i anslutning till välbefinnandet dessutom etiskt övervägande beträffande hur ett enskilt djur och djur överlag borde behandlas i samhället. Framför allt sådan verksamhet som inte orsakar direkta men för ett djurs välbefinnande men som upplevs nedvärdera djuret kan stå i konflikt med respekten för djur. I andra länder har man diskuterat djurs egenvärde när det gäller användning av djur på ett sätt som gör djuret till en ren prydnad eller ett föremål inom till exempel konst eller underhållning. Även utsmyckning av sällskaps- och hobbydjur genom färgning, tatueringar eller på andra sätt så att man försöker göra djuret till något annat än vad det är av naturen har väckt diskussion. Även det absoluta förbudet mot sexuellt utnyttjande av djur kan motiveras med respekten för djur. Behovet av att respektera vilda djur framkommer åter ofta när man överväger om användningen av vilda djur i cirkusar ska förbjudas eller när man diskuterar om vilda djur kan tas till fånga i naturen för att till exempel hållas som sällskaps- och hobbydjur.

Det bör påpekas att respekten för djur och erkännandet av djurs egenvärde inte förändrar djurs ställning inom det juridiska tanke-systemet: djur kan ges ett egenvärde som är värt att skyddas även om sakrättsliga bestämmelser fortfarande tillämpas på dem. Djur kan alltså på nuvarande sätt vara föremål för äganderätt och byte. Egenvärde gör inte heller djur till rättssubjekt, för djur kan således inte föreskrivas rättigheter eller skyldigheter. Egenvärde ska inte heller tolkas så att det förhindrar användningen av djur på sätt som för närvarande är godtagbara, till exempel som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller försöksdjur. Djurs egenvärde förutsätter dock att man överväger skada och nytta beträffande huruvida en viss användning av djur är motiverad eller inte. Inte heller detta är nytt, för lagstiftningen tar redan nu ställning till vilka djurhållningsformer som betraktas som godtagbara i samhället vid respektive tidpunkt. Erkännandet av djurs egenvärde förändrar inte denna grundkonstellation, djur får fortfarande orsakas smärta och lidande, om det finns ett behov av det som kan motiveras. Djurs egenvärde ska inte heller tolkas så att det skyddar djurs liv som sådant och således hindrar att djur avlivas av godtagbara skäl. Djurs liv ska respekteras, men erkännande av egenvärdet hindrar ändå inte människan från att avsluta djurs liv när behovet påkallar det. När djur avlivas ska djurens egenvärde och respekten för dem beaktas så att djuren avlivas på ett sätt som orsakar så litet lidande som möjligt. Det huvudsakliga syftet med den föreslagna bestämmelsen är också att påverka människornas tänkesätt så att det utvecklas i en riktning som främjar djurs välbefinnande och utmanar människorna att fundera på användningen och behandlingen av djur som en mer omfattande samhällsfråga.

2 §. Tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på alla djur, liksom för närvarande. Lagen ska tillämpas på djur i vård, såsom produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur, djurparksdjur och cirkusdjur. Dessutom ska lagen i tillämpliga delar också tillämpas på vilda djur. I lagen föreskrivs till exempel om hjälp och vård för vilda djur i hjälplöst tillstånd samt om tagande

av vilda djur för uppfödning. Även bestämmelserna om behandling av djur gäller vilda djur på samma sätt som djur i människans vård.

3 §. Europeiska unionens lagstiftning. I paragrafen uppräknas de av Europaparlamentets och rådets förordningar på vilkas genomförande lagen tillämpas, samt de direktiv med stöd av vilka det har utfärdats bestämmelser på vilkas verkställighet lagen också tillämpas. I paragrafen uppräknas dessutom de konventioner som utarbetats mellan Europarådets medlemsländer och som innehåller krav på skydd för produktionsdjur, slaktdjur och sällskapsdjur.

4 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen anges den föreslagna lagens förhållande till vissa andra lagar. Lagen om transport av djur liksom lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål är speciallagar i förhållande till den föreslagna lagen. Sålunda tillämpas den föreslagna lagen på transport av djur eller användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål endast om det inte föreskrivs om saken i speciallagarna eller i transportförordningen.

Utöver ovannämnda lagar ingår bestämmelser med anknytning till djurhållning och djurs välbefinnande även i till exempel jaktlagen (615/1993), lagen om fiske (379/2015), naturvårdslagen (1096/1996), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), lagen om djursjukdomar (441/2013), lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010), lagen om djuravelsverksamhet (319/2014) och gentekniklagen (377/1995).

5 §. Definitioner. I paragrafen definieras vissa centrala begrepp som används i lagen. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I 1 punkten definieras djurhållare och i 2 punkten djurägare. Med djurhållare avses en fysisk eller juridisk person som ansvarar för ett eller flera djurs välbefinnande och som ser till att de får skötsel antingen permanent eller tillfälligt. Med djurägare avses åter en fysisk eller juridisk person som äger ett djur.

Djurhållaren kan vara djurets ägare eller innehavare eller någon annan person som ansvarar för djurets dagliga skötsel. Djurhållare kan vara till exempel någon som äger ett enstaka sällskaps- eller hobbydjur eller en bonde som håller djur yrkesmässigt. Exempelvis den som äger en travhäst ansvarar dock inte nödvändigtvis själv för djurets dagliga skötsel, utan denna uppgift har kanske anförtrotts en utomstående stallsägare. Då anses stallsägaren vara djurhållare i stället för hästägaren. Även den som driver ett djurhem är åtminstone tillfälligt djurhållare när han eller hon svarar för den dagliga skötseln av de djur som vårdas där. Likaså betraktas den som äger en gård med produktionsdjur inte som djurhållare om en anställd förvaltare svarar för skötseln av djuren. Som djurhållare betraktas dock inte en sådan person som deltar i skötseln av djuren men vars ansvar för skötseln är begränsad till vissa skötselåtgärder.

I 3 punkten definieras tillsynsmyndighet. Med tillsynsmyndigheter avses Livsmedelssäkerhetsverket, landskapet, polisen och gränsveterinärerna. Enligt propositionen

är dessa myndigheter behöriga att utföra inspektioner och använda administrativa tvångsmedel.

I 4 punkten definieras vilda djurarter. Som vilda djurarter anses andra än domesticerade djurarter. Domesticerade djurarter är djurarter som människan avsiktligt har avlat fram för sina egna användningsändamål. I de domesticerade djurarternas genom har det på grund av aveln inträffat sådana förändringar som har påverkat artens utseende, fysiologi och beteende. Domesticerade arter är till exempel hund, katt, häst och nöt. Förutom domesticerade djur hålls många vilda djurarter för olika ändamål. Exempelvis vildsvin och bisonoxar farmuppföds för köttproduktion och många djurarter bland fåglar, kräldjur och fiskar hålls som sällskaps- och hobbydjur. Största delen av de djurarter som hålls i djurparker är vilda djurarter.

I 5 punkten definieras vilt djur. Med vilt djur avses ett sådant i naturen levande djur som tillhör en vild djurart och som antingen är fött i naturen eller uppfött för att frisläppas i naturen. Djur som föds upp för att frisläppas i naturen är till exempel djur som farmuppfötts i viltvårdssyfte samt fiskar som fötts upp för utplantering. Som ett vilt djur betraktas alltså inte ett djur som tillhör en domesticerad djurart, till exempel en förvildad katt eller en tamkanin som släppts ut i naturen. Med vilt djur avses inte heller till exempel ett förrymt djur som tillhör en vild djurart och som framuppfötts för produktionsändamål, åtminstone inte så länge som det kan särskiljas från sina artfränder som är födda i naturen.

I 6 punkten definieras bestämmelser om djurs välbefinnande. Med bestämmelser om djurs välbefinnande avses för det första den föreslagna lagen och de bestämmelser, föreskrifter och förvaltningsbeslut som utfärdats med stöd av den. Till de bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreslagna lagen hör också de bestämmelser som utfärdats med stöd av djurskyddslagen och som enligt ikraftträdandebestämmelsen i förslaget förblir i kraft tills de ändras eller upphävs i behörig ordning. Med stöd av djurskyddslagen har det utfärdats flera författningar på lägre nivå, bland annat om skydd av olika djurarter. Med bestämmelser om djurs välbefinnande avses dessutom de EU-rättsakter som avses i 3 § i den föreslagna lagen och förvaltningsbeslut som utfärdats med stöd av dem.

I 7 punkten definieras produktionsdjur på motsvarande sätt som i 5 a § 2 mom. i djurskyddslagen.

I 8 punkten definieras förvaringsutrymme och i 9 punkten permanent förvaringsutrymme. Med förvaringsutrymme avses ett begränsat utrymme där ett djur hålls. Förvaringsutrymme kan vara till exempel en ladugård, ett stall, en djurhall, en box, en bur, en bassäng, en inhägnad, ett bete, en fålla, en bostad, ett terrarium eller ett akvarium. Ett förvaringsutrymme kan också vara en kombination av de ovannämnda så att förvaringsutrymmet består av till exempel ett stall och en fålla. Förvaringsutrymme kan beroende på sammanhanget vara antingen det utrymme som djuret har till sitt förfogande, såsom en box eller en bur, eller ett större begränsat utrymme, såsom ett stall eller en ladugård, i vars omedelbara anslutning det utrymme som djuret har till sitt förfogande finns och som också inverkar på egenskaperna hos det utrymme som djuret förfogar över. Som förvaringsplats för djur anses inte hållande av djur i ett fordon, en transportlåda eller något annat utrymme under transport, vilket hör till

tillämpningsområdet för djurtransportlagstiftningen. Ett fordon eller en transportlåda kan dock vara djurets förvaringsutrymme när djuret hålls där av någon annan orsak än transport, till exempel i samband med deltagandet i en djurtävling eller när djurets rörelser begränsas på grund av sjukdom.

Ett förvaringsutrymme för djur är vanligtvis ett sådant utrymme inom djurhållarens inflytelsesfär vars egenskaper djurhållaren kan påverka. I regel avgränsas förvaringsutrymmet klart av till exempel väggarna eller stängslet. Som förvaringsutrymme kan dock i vissa fall anses även till exempel en oinhägnad gårdsplan, som kan definieras som ett visst avgränsat område och vars säkerhet och andra egenskaper djurhållaren kan påverka. Även en oinhägnad gårdsplan kan således utgöra förvaringsutrymme för till exempel en vakthund eller en hönsflock som hålls där. Däremot kan grannarnas gårdsplaner eller en närbelägen skog inte betraktas som förvaringsutrymme för en katt som rör sig fritt, eftersom de inte är begränsade områden på det sätt som avses i bestämmelsen. Djurhållaren kan inte heller påverka dessa utrymmens egenskaper på samma sätt som till exempel den egna gårdsplanens säkerhet.

Ett djurs förvaringsutrymme kan vara dess permanenta förvaringsutrymme, där djuret tillbringar största delen av sin tid, eller ett tillfälligt förvaringsutrymme, där djuret hålls endast tillfälligt. Det kan ställas strängare utrymmes- och utrustningskrav på djurets permanenta förvaringsutrymme än på ett utrymme där djuret hålls endast tillfälligt. Med permanent förvaringsutrymme avses till exempel en hästs hemstall, dess box och fälla. Ett tillfälligt förvaringsutrymme är däremot till exempel travbanans påselningsbox, där hästen hålls endast tillfälligt under travtävlingar. På samma sätt är också en trailer som används för hästtransport hästens tillfälliga förvaringsutrymme då djuret hålls där vid andra tillfällen än under transport. Tillfälliga förvaringsutrymmen kan också vara till exempel en skötselbox, där ett nötkreatur hålls under en åtgärd eller en sjukdom, där ett djur som ska slaktas hålls kortvarigt före slakten eller en transportlåda, dit en gnagare flyttas medan dess permanenta förvaringsutrymme städas.

I 10 punkten definieras djurtävling. Bestämmelser om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar finns i 16-17 § i djurskyddslagen. Däremot definieras det inte i lagen vad som avses med djurtävling. I allmänspråket avses med tävling att man tävlar om vem som är bäst. I 16 § 4 mom. föreskrivs att vad paragrafen i fråga och 17 § föreskriver om tävlingar och övervakning av dem gäller också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller plåga eller utsätta det för oskälig påfrestning.

En definition av tävling ingår i jord- och skogsbruksministeriets förordning om förbud att vid tävlingar eller utställningar använda hundar som har opererats för ändrande av djurets utseende (1070/2000). Enligt 1 § 1 punkten i förordningen tävling i tävlingssyfte ordnade tävlingar, prov, tester eller andra evenemang där hundars egenskaper, läggning eller färdigheter bedöms. Den enda djurart som författningen gäller är hundar.

I lagen föreslås för tydlighetens skull en definition av djurtävling. Avsikten är inte att ändra vad som i dag förstås med djurtävling i djurskyddslagstiftningen.

Enligt förslaget avses med djurtävling för det första ett evenemang som arrangeras för att rangordna djur eller djur och människor utifrån deras prestationer. En sådan djurtävling förutsätter således alltid minst två deltagare och tävlingssyfte. Till exempel träning ställs utanför definitionen. Träning betraktas inte som en djurtävling ens när djurets prestation mäts med tidtagning, beräkning av felpoäng eller på något annat för respektive art typiskt mätsätt, när syftet med mätningen inte är tävling. Mätningen kan då betjäna träningen av djuret och ge djurägaren information om djurets aktuella prestationsnivå. En tävlingsprestation enligt definitionen av djurtävling kan förutom av ett djurs prestation bestå av ett djurs och en människas gemensamma prestation. Exempel på det första är tävlingar för brevduvor och löptävlingar för vinthundar. Exempel på tävlingar där ett djurs och en människas gemensamma prestation påverkar slutresultatet är banhoppningstävlingar och skidtävlingar med hundspann. En sådan tävling där uttryckligen människan står för prestationen och djur endast används som hjälp i tävlingen är däremot inte en i lagen avsedd djurtävling. Exempel på sådana tävlingar är pimpelfisketävlingar samt tävlingar där man klipper får eller trimmar hundar. Även dessa tävlingar berörs emellertid av den föreslagna lagens bestämmelser om till exempel avlivning och behandling av djur.

Tävlingssyfte är inte ett absolut villkor för att ett evenemang ska betraktas som en i lagen avsedd djurtävling. Enligt förslaget betraktas som en djurtävling också ett evenemang som arrangeras för att bedöma djurs egenskaper, läggning eller färdigheter trots att djuren inte rangordnas. Syftet med ett sådant evenemang kan vara att till exempel bedöma djurs egenskaper med tanke på eventuell avel. Träningar ställs även utanför denna definition. Enligt förslaget ställs utanför tillämpningsområdet för definitionen av djurtävling i regel även evenemang som arrangeras för bedömning som i huvudsak baserar sig på djurens utseende. Dessa evenemang ingår i definitionen av djurutställning.

Det har ingen betydelse för definitionen av djurtävling vilken aktör som arrangerar tävlingen. Förutom en förening som sysslar med djurtävlingar kan tävlingsarrangör också vara någon annan aktör, till exempel en fysisk person. Det har inte heller någon betydelse om arrangerande av djurtävlingar hör till tävlingsarrangörens regelbundna verksamhet eller inte. Exempelvis en enstaka djurtävling som ordnas i samband med en mäsas eller ett välgörenhetsevenemang är en tävling enligt den föreslagna lagen, om de övriga villkoren i definitionen av djurtävling är uppfyllda. Som djurtävling betraktas däremot inte ett evenemang av typen föreställning eller lek som ordnas i samband med till exempel en mäsas, och vars egentliga syfte inte är att tävla med djuren och där djurens egenskaper, läggning eller färdigheter inte heller bedöms i övrigt. Sådan verksamhet utgör dock en i lagen avsedd djurutställning.

Definitionen av djurtävling förutsätter att det handlar om ett arrangerat evenemang. Utmärkande för ett arrangerat evenemang är bland annat förhandsplanering och meddelande om evenemanget till potentiella deltagare. Utanför definitionens tillämpningsområde ställs således verksamhet äger rum mera spontant än planmässigt. Det kan vara fråga om sådan verksamhet till exempel när personer som rastar sina djur beslutar att låta dem springa ikapp. Antalet deltagare saknar däremot betydelse för definitionen.

I 11 punkten definieras djurutställning. Djurskyddslagen innehåller ingen definition av djurutställning. En definition är nödvändig, eftersom nya krav på djurutställningar föreslås i 7 kap. i lagen. Djurutställningar är till exempel hundutställningar, djurmässor, djurförevisningar som ordnas i samband med andra evenemang samt till exempel djur från en husdjursgård som förevisas på marknader. En djurutställning är vanligtvis ett kortvarigt evenemang där djur presenteras någon annanstans än i deras normala livsmiljö. På en djurutställning kan man förevisa olika djur eller djurraser eller så kan syftet med evenemanget vara att förevisa djurs läggning eller inlärd färdigheter, såsom en vallhundsuppvisning. Som djurutställning betraktas också evenemang vilkas huvudsakliga syfte är bedömning som baserar sig på djurens utseende, såsom hund- eller kattutställningar. Som djurutställning betraktas däremot inte till exempel en djurparks eller husdjursgårds fortlöpande verksamhet, där djuren förevisas i sin normala livsmiljö och som inte är förenad med sådan förevisnings- eller uppvisningsverksamhet som avses i definitionen. Som djurutställning betraktas inte heller djurförevisningar som ordnas i samband med cirkusverksamhet.

På samma sätt som djurtävlingar kan även djurutställningar arrangeras av ett företag, en hobbyförening eller en fysisk person. Även djurutställningar utmärks av motsvarande planmässigt arrangerande som djurtävlingar.

I 12 punkten definieras djurpark och i 13 punkten permanent djurutställning. Enligt artikel 2 i djurparksdirektivet avses med djurparker alla permanenta anläggningar där levande djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år, med undantag av cirkusar, djuraffärer och anläggningar som medlemsstaterna undantar från kraven i detta direktiv eftersom de inte förevisar ett betydande antal djur eller arter för allmänheten och undantaget inte äventyrar målen med direktivet. Det huvudsakliga syftet med direktivet är att skydda vilda djurarter och att bevara den biologiska mångfalden.

Med djurpark avses på nuvarande sätt en permanent anläggning där i huvudsak djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten. I en djurpark förevisas djuren i förhållanden som så bra som möjligt motsvarar deras naturliga livsmiljö. Med permanent djurutställning avses åter en permanent anläggning där i huvudsak djur som inte tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten, eller där det förevisade antalet vilda djur eller arter är litet. Gränsdragningen beträffande vilken slags verksamhet det är fråga om bestäms sålunda på nuvarande sätt utifrån förhållandet mellan andra än vilda djurarter och vilda djurarter som hålls i anläggningen eller antalet vilda djurarter eller djur som hålls i anläggningen. På grund av definitionsbestämmelsen i den gällande lagen har som permanent djurutställning behandlats även verksamhet där endast vanliga husdjur (till exempel nötkreatur, grisar och höns) har förevisats. Den föreslagna bestämmelsen klarlägger gränsdragningen mellan djurpark och djurutställning. Så kallade husdjursgårdar omfattas inte längre av definitionen av permanent djurutställning och hör således inte till den verksamhet som kräver tillstånd.

När antalet djurarter eller djur beräknas ska man också beakta den djurart som förevisas. I enlighet med syftena med djurparksdirektivet ska man vid prövningen beakta framför allt den

aktuella djurartens skyddsstatus. Anläggningar där man håller djur som tillhör djurarter som är strikt skyddade genom rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/34/EEG, *habitatdirektivet*) eller Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EG, *fågeldirektivet*) eller som genom den nationella lagstiftningen definierats som hotade ska i huvudsak klassificeras som djurparker för att djurparksdirektivets syften, att skydda vilda djurarter och att bevara den biologiska mångfalden, ska kunna uppnås.

De föreslagna definitionerna av ambulerande djurutställning och cirkus i 14 och 15 punkten är nya. I 9 punkten i den föreslagna paragrafen definieras permanent förvaringsutrymme för djur. Med ambulerande djurutställning avses en ambulerande anläggning där man håller djur för att förevisas för allmänheten utanför djurens permanenta förvaringsutrymme och med cirkus en ambulerande eller permanent anläggning där djur upprepade gånger förevisar färdigheter som de lärt sig för allmänheten. För att uppfylla definitionen av cirkus krävs således någon slags permanent organisation av aktören och att djuren förevisar färdigheter som de lärt sig på ett sätt som ska betraktas som regelbundet. Utanför definitionen stannar således till exempel en enstaka dansuppvisning med människa och hund.

2 kap. **Allmänna principer och ansvar för djur**

6 §. *Allmänna principer.* Paragrafen innehåller lagens allmänna principer så att bestämmelserna i 1 mom. gäller alla djur oberoende av om de är i människans vård eller inte. Sålunda tillämpas bestämmelserna också på vilda djur. Däremot tillämpas 2 mom. endast på djur i människans vård.

Enligt 1 mom. ska djur behandlas väl och med respekt. Bestämmelsen baserar sig på målet att öka respekten för djur och främja god behandling av djur, som framgår av paragrafen om lagens syfte. Förpliktelsen att behandla djur bra baserar sig på tanken om djurs egenvärde, som föranleder skyldighet att respektera och behandla ett djur på det sätt som dess värde förutsätter. Behandlingen av djur ska bedömas ur djurindividens perspektiv med hänsyn till dess fysiska och psykiska behov samt dess förmåga att uppleva positiva och negativa känslor. Enligt 3 § i djurskyddslagen ska djur behandlas väl. I lagens motivering klarläggs dock inte desto närmare vad som avses med god behandling av djur. Det är svårt att entydigt definiera god behandling, eftersom den påverkas av såväl djurets behov och etiska synpunkter som den uppfattning som för tillfället råder i samhället om vad som avses med god behandling av djur. Som god och respektfull behandling kan i princip inte betraktas sådan verksamhet där ett djur till exempel ses som en ren prydnad eller där ett djur förevisas som något helt annat än ett djur till exempel som underhållning. Den föreslagna lagen innehåller flera bestämmelser som preciserar kravet på respekt för djur. I 13 § förbjuds färgning av djur för att ändra deras utseende och i 14 § förbjuds samlag med djur. Det ska också vara förbjudet att avliva djur i underhållningssyfte med stöd av 63 § samt att använda djurparksdjur som hör till vilda djurarter i nöjesförställningar med stöd av 50 §.

Enligt 1 mom. är det förbjudet att orsaka djur onödig smärta och onödigt lidande. I 3 § i djurskyddslagen sägs att det är förbjudet att åsamka djur onödigt lidande samt onödig smärta

eller plåga. I förslaget avses med smärta både fysisk smärtförmimelse och den psykiska upplevelse som smärtan orsakar. Smärta kan vara kort- eller långvarig. Med lidande avses åter en obehaglig känsla eller förmimelse, såsom plåga, rädsla och ångest. Sådan plåga som avses i djurskyddslagen ingår således i sådant lidande som avses i förslaget, och den nämns inte längre separat i paragrafen. Även till exempel utdragen törst eller hunger, utdragen hetta eller köld, fortlöpande buller eller någon annan faktor som beror på yttre omständigheter och som medför men för djurets välbefinnande kan orsaka djuret lidande.

Djurs välbefinnande får inte heller äventyras i onödan. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att förebygga situationer där djuret ännu inte har orsakats smärta eller lidande, men där risken för smärta eller lidande är uppenbar. Bestämmelsen hänför sig till målet att främja djurs välbefinnande och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välbefinnande, som uttrycks i paragrafen om den föreslagna lagens syfte. När man ska bedöma om en verksamhet eller en situation äventyrar djurs välbefinnande i onödan, måste man överväga riskerna för djurens välbefinnande och möjligheterna att undanröja dem. På riskens storlek inverkar såväl allvaret hos de påföljder som risken medför som påföljdernas sannolikhet. Om risken för välbefinnandet är stor och den å andra sidan är lätt att undanröja, bör man vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja den. Vid prövningen bör uppmärksamhet även fästas vid om det finns en godtagbar orsak till att äventyra välbefinnandet. Man bör lägga märke till att djurs välbefinnande nästan alltid äventyras på något sätt när djur används och hålls, och bestämmelsens syfte är inte att begränsa användningen av djur på sätt som accepteras i samhället. Exempelvis enligt 13 § i den föreslagna lagen betraktas det inte som onödigt skadande av djur när hundar eller andra djur används i sådana myndighetsuppdrag som på grund av uppdragets natur är förknippade med risk för att djuret skadas. Det yttersta syftet med bestämmelsen är att komplettera förbudet mot att orsaka onödig smärta och onödigt lidande i situationer där det är uppenbart att förbudet mot onödig smärta och onödigt lidande kommer att överträdas, om man inte ingriper i situationen på förhand. I detaljmotiveringen till 43 § i förslaget preciseras vad som avses med att äventyra djurs välbefinnande i onödan i samband med djurtävlingar och utställningar.

I 2 mom. förbjuds att djur i vård lämnas utan skötsel och överges. Paragrafen motsvarar 5 § 1 mom. i den gällande lagen. Med att lämna ett djur utan skötsel avses en situation där djurhållaren inte ombesörjer djurets utfodring, hälsa, allmänna välbefinnande, renhet eller annan kroppsvård som djuret behöver. Med att överge ett djur avses åter att det lämnas vind för våg på ett sådant sätt att djurhållaren inte längre på något sätt ombesörjer djurets välbefinnande och inte har överfört ansvaret för djurets skötsel på någon annan aktör som gett sitt samtycke till detta. Exempelvis en katt som får gå fri betraktas inte som sådan som ett övergivet djur, om den som håller katten i övrigt sköter om katten eller tillfälligt har överfört ansvaret för kattens skötsel på någon annan. Dessutom bör man lägga märke till att förbudet inte hindrar att till exempel djur som farmuppfoäds i viltvårdssyfte på det sätt som regleras i jaktlagen frisläpps i naturen eller att fiskyngel som avses i lagen om fiske planteras ut i naturliga vattendrag. I 29 § i den föreslagna lagen bestäms om försättande i frihet av ett vilt djur som fått vård eftersom det varit i hjälplöst tillstånd.

7 §. Att hjälpa sjuka eller skadade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för varje medborgare att hjälpa djur som är sjuka, skadade eller annars i ett hjälplöst tillstånd. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak skyldigheterna enligt 14 § 2-4 mom. i den gällande lagen. Den skyldighet som åläggs varje medborgare att hjälpa djur som är i behov av hjälp stödjer lagförslagets syfte att skydda djur mot men för deras välbefinnande samt målet att utöka respekten för djurens egenvärde.

I 1 mom. föreskrivs om skyldighet att hjälpa djur i människans vård som befinner sig i nöd. Förutom sjukdom och skada kan ett djur behöva hjälp även på grund av flertalet andra yttre faktorer, såsom missförhållanden i anslutning till skötseln och behandlingen av djuret. Även till exempel välbefinnandet hos ett djur som rymt från sitt förvaringsutrymme kan vara äventyrat på så sätt att djuret kan betraktas som hjälplöst i den mening som avses i bestämmelsen. En person som påträffar ett hjälplöst djur ska i första hand själv försöka hjälpa djuret. Detta är dock inte alltid möjligt eller ändamålsenligt till exempel på grund av bristfälliga kunskaper och färdigheter eller säkerhetsrelaterade omständigheter. Då bör man underrätta den som äger eller håller djuret eller, om denne inte är känd eller inte påträffas, djurskyddsmyndigheten. Medborgarnas skyldighet att hjälpa begränsar sig till hjälp av förstahjälpstyp, såsom att ge eller skaffa hjälp åt ett djur som råkat ut för en trafikolycka eller att lösgöra ett djur som fastnat i ett stängsel.

I 2 mom. föreskrivs om rätt för en medborgare att avliva ett djur, om det vore uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv. Sådan avlivning som avses i bestämmelsen kommer i fråga endast i sådana situationer där det i praktiken är omöjligt att skaffa hjälp åt djuret och djuret är så sjukt eller har sådana smärtor att det innebär att djuret orsakas onödigt smärta och onödigt lidande om det hålls vid liv samt att dess förväntade död drar ut onödigt länge. När det gäller djur i människans vård bör man alltid i första hand försöka få tag på den som äger eller håller djuret innan avlivningsbeslutet fattas, om detta inte medför orimligt men för djurets välbefinnande. Om det är oklart huruvida djuret har en ägare, bör man försöka utreda saken innan djuret avlivs. Om den som äger eller håller djuret inte är anträffbar bör man ta kontakt med djurskyddsmyndigheten. Om de ovannämnda inte är anträffbara innan djuret avlivs, ska avlivningen utan dröjsmål anmälas i efterhand.

Sådan avlivning av ett djur som avses i bestämmelsen ska göras så att onödigt smärta och onödigt lidande undviks. I praktiken kan djuret avlivas av en person som behärskar saken. Även polisen eller jägare kan ofta bistå vid avlivning av djur.

I 3 mom. föreskrivs om alla medborgares skyldighet att hjälpa vilda djur på samma sätt som i den gällande lagen. Bestämmelsen ålägger medborgare att agera på ett moraliskt ansvarsfullt sätt när de påträffar vilda djur i behov av hjälp. Å andra sidan är det inte ändamålsenligt eller önskvärt att i onödan ingripa i vilda djurs liv. Bestämmelsen uttrycker lagens syfte att djur ska respekteras som varelser med egenvärde. Förpliktelsen står också i förbindelse med respekten för naturen i vidare bemärkelse, eftersom vilda djur är en del av naturen. Med avseende på djurskyddet är ett syfte med bestämmelsen att undvika att vilda djur orsakas onödigt smärta och onödigt lidande i situationer där de på ett eller annat sätt möter människan. Målet med att hjälpa ett vilt djur ska vara att försätta djuret i frihet. Tillfällig vård som syftar

till något annat än att försätta djuret i frihet ska i princip begränsas endast till sådana djurindivider som efter vården kan placeras i en djurpark eller på någon annan permanent vårdplats i artskyddssyfte. Om ett djur inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark eller på någon motsvarande vårdplats ska det avlivas.

Vilda djur skadas till exempel i trafiken, vid kollisioner med byggnader, stängsel eller andra konstruktioner samt när djur blir byte för till exempel husdjur, såsom hundar eller katter. Förutom att vilda djur skadas kan de annars hamna i hjälplöst tillstånd till exempel om de förvillar sig in i byggnader eller ungar kommer från sina mödrar. Att hjälpa ett vilt djur kan i praktiken betyda till exempel att ett djur som hamnar på en farlig plats flyttas eller vägleds från området, att ett djur som fastnat i ett stängsel lösgörs eller att ett sjukt eller skadat djur avlivas. I naturens normala kretslopp ingår också att vilda djur blir sjuka och ibland till exempel svälter ihjäl. Även i dessa situationer kan man hjälpa ett vilt djur i ett klart hjälplöst tillstånd till exempel så att en räv som lider av skabb och söker sig till bosättning avlivas. På samma sätt som i fråga om djur i människans vård begränsar sig bestämmelsens skyldighet till hjälp av förstahjälpstyp och endast sådan hjälp som en medborgare kan ge inom ramen för sina färdigheter och sin förmåga.

Bestämmelsen förpliktar medborgarna att avliva ett vilt djur eller ombesörja att det avlivas, om det vore uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv. I fråga om vilda djur ska avlivningströskeln vara klart lägre än i fråga om djur i människans vård. Ett djur som ska försättas i frihet får inte vara sjukt eller skadat på så sätt att det sannolikt avlider av skadorna eller sjukdomen senare eller så att det inte längre förmår till exempel skaffa sig föda i naturen. Dessutom bör man lägga märke till att infångande, hantering, transport och hållande i fångenskap av framför allt fullvuxna vilda djur i princip alltid orsakar dem något slags lidande. Vilda djurs ungar kan åter bli tama och vänja sig vid människan under vården, vilket ofta inverkar på hur de klarar sig i naturen. Ovannämnda omständigheter borde också beaktas när man beslutar om ett djur som är i behov av hjälp ska ges vård eller avlivas.

En på korrekt sätt utförd avlivning är ett i djurskyddshänseende motiverat alternativ, om det råder misstanke om att djuret annars skulle lida eller om djuret sannolikt inte mera kan försättas i frihet. Ett vilt djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt. Man kan ofta få hjälp från polisen eller jägare med avlivning av framför allt stora vilddjur. Enligt 84 § i jaktlagen får vilt och icke fredade djur avlivas av djurskyddsorsaker oberoende av om avlivaren har rätt att på området fånga eller döda djuret eller fastän djuret är fredat när det påträffas. Bestämmelsen tillämpas också på djur som är fredade genom naturvårdslagen.

I vissa fall kan det vara motiverat att ta ett vilt djur i vård. Innan ett vilt djur fångas för längre tid måste man noggrant överväga huruvida djurets välbefinnande kan tryggas tillräckligt i fångenskap. Man måste bedöma om djuret kan erbjudas till exempel rätt föda, möjligheter att röra sig på arttypiskt sätt och möjligheter att tillgodose andra beteendemässiga behov, såsom sociala behov, under fångenskapen. Bestämmelser om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd finns i 29 §.

Ett nytt krav som införs är skyldighet för landskapet att se till att sjuka och skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnas avlivas. I praktiken har kommunalveterinärerna ordnat dylik service även hittills. För att undvika att sjuka och skadade vilda djur lider bör medborgarna anvisas ett ställe dit de kan föra små vilda djur som är i behov av hjälp för bedömning av vårdbehovet. I praktiken kan landskapet om det så vill ordna även vård av förstahjälpstyp för djur på mottagningen. Den skyldighet som föreslås i paragrafen ska dock gälla endast avlivning av djur, vilket inte förutsätter specialkunskaper om vård av vilda djur och för vilket kostnaderna är tämligen låga.

8 §. Begränsningar som gäller hållandet av djurarter och djur. I paragrafen föreskrivs om de djurarter och djur som får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur och cirkusdjur eller samt i ambulerande djurutställningar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att för ovannämnda ändamål hålls endast sådana djur beträffande vilka djurhållningen i praktiken kan ordnas på det sätt som lagen förutsätter inom den aktuella djurhållningsformen. Samtidigt förtydligas lagstiftningen om hållandet av olika djurarter så att det blir lättare för medborgarna än nu att ta reda på vilka djur som det över huvud taget är tillåtet att hålla för vilka ändamål. En förteckning över tillåtna djurarter tas in antingen i lagen eller på förordningsnivå beroende på ändamålet. I den gällande djurskyddslagstiftningen begränsas artmångfalden när det gäller cirkusdjur samt farmuppfoädnng av vilda djur i produktionssyfte. Begränsningarna som gäller andra produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur samt djurarter i ambulerande djurutställningar är däremot nya. Genom bestämmelsen genomförs punkt 21 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet, enligt vilken inget djur får hållas för animalieproduktion om det inte på grundval av djurets geno- eller fenotyp finns skäl att förvänta sig att djuret kan hållas utan men för dess hälsa eller välbefinnande.

I 1 mom. begränsas mångfalden av arter som får hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur och cirkusdjur samt i ambulerande djurutställningar till endast sådana djurarter beträffande vilka djurhållningen i praktiken kan ordnas så att lagens krav uppfylls inom den aktuella djurhållningsformen. Lagens 4 kap. innehåller bestämmelser om allmänna krav på djurens skötsel, föda och dryck samt vård av sjuka eller skadade djur. Bestämmelser om förvaringsutrymmen för djur finns i 5 kap. För tydlighetens skull uppräknas de viktigaste förutsättningarna för att få hålla djur i förslaget till 1 mom.

För en djurindivid ska det i praktiken kunna ordnas sådan skötsel, ett sådant förvaringsutrymme och sådana förhållanden att den kan tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer och så att också djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Om djuret blir sjukt eller skadas ska det kunna ges ändamålsenlig vård. När man bedömer om en djurart är lämplig för respektive djurhållningsändamål bör man stödja sig på aktuella tillgängliga vetenskapliga bevis och samlad praktisk erfarenhet av hållandet av djurarten. Vid bedömningen ska man också beakta ändamålet med djurhållningen och eventuella praktiska begränsningar som följer av det. Exempelvis kan det vara möjligt att skapa godtagbara förhållanden för ett djur som hör till en viss djurart när

djuret hålls som sällskaps- och hobbydjur, medan det vore omöjligt att skapa motsvarande förhållanden för djur som hålls till exempel för produktionsändamål.

De fysiologiska och beteendemässiga behoven hos exotiska, icke-domesticerade djur motsvarar i stor utsträckning behoven hos deras artfränder som lever i naturen. Dessa behov är inte alltid tillräckligt kända för att vi ska kunna skapa levnadsförhållanden för djur som tryggar deras välbefinnande. Det kan också vara en utmaning att kunna erbjuda rätt föda. Det kan vara svårt att ge djur veterinärvård, om det inte finns tillräcklig kunskap om arten. I fråga om vissa arter kan djurets långa livslängd, storlek som fullvuxet, utmanande livsmiljö, aggressivitet eller stora kostnader för djurhållningen i praktiken göra det svårt att hålla djuret. På motsvarande sätt kan man också beträffande många tama djurarter fråga sig hur deras fysiologiska och beteendemässiga behov tillgodoses inom dagens djurhållning. Tama djur har ändå i princip på något sätt anpassat sig till att hållas av människan och så finns det större kunskap om dessa djurs behov och skötsel än när det gäller många icke-domesticerade exotiska djurarter.

Enligt 2 mom. uppräknas djurarter som får hållas som produktionsdjur, djur som uppföds i farm för produktionsändamål eller cirkusdjur i bilaga 1. Bestämmelser om djur som får hållas som sällskaps- och hobbydjur utfärdas åter genom förordning av statsrådet. Framför allt begränsningar som gäller hållandet av produktionsdjur blir lätt sådana inskränkningar i rätten att idka näring som avses i grundlagen, eftersom man inom olika former av djurproduktion i allmänhet koncentrerar sig på att hålla enstaka eller några djurarter. När förbud utfärdas mot att hålla en djurart som produktionsdjur kan det sålunda i praktiken betyda att hela näringen förbjuds. Det är också mest ändamålsenligt att föreskriva om begränsningar av hållandet av produktionsdjurarter direkt i lagen i stället för på förordningsnivå. När det gäller cirkusdjur kan förbindelsen mellan djurartsbegränsningar och inskränkning av näringsfriheten bli problematisk framför allt om cirkusverksamheten förutsätter att man håller djur av en viss art eller om ett djur annars är av central betydelse för verksamheten.

I punkt 1 i bilaga 1 uppräknas de däggdjurs- och fågelarter som får hållas som produktionsdjur. Avsikten är att förteckningen ska innehålla alla de däggdjurs- och fågelarter som för närvarande hålls som produktionsdjur i Finland. I förteckningen ingår förutom de traditionella tamdjursarterna dessutom de däggdjurs- och fågelarter som avses i 21 § i djurskyddslagen och i 25 § i djurskyddsförordningen och som hållits i farmar för produktion av kött, ägg och avelsdjur. Enligt bestämmelsen med definitioner i den föreslagna lagen är även djur som tillhör dessa vilda djurarter och som farmuppföds i produktionssyfte produktionsdjur. I detta skede föreslås inga begränsningar i fråga om hållandet av andra djurarter än sådana som tillhör däggdjuren och fåglarna som produktionsdjur. Bestämmelser om förfarandet för att ändra förteckningarna över djurarter ingår i förslaget till 9 §.

I punkt 2 i bilaga 1 uppräknas också de djurarter som får hållas i cirkusar och ambulerande djurutställningar. I den gällande lagstiftningen bestäms det om djurarter som får hållas i cirkusar och vid andra därmed jämförbara föreställningar i jord- och skogsbruksministeriets beslut 22/VLA/96. Enligt beslutet är det förbjudet att använda apor, rovdjur, vilda idisslare, hovdjur, pungdjur, säldjur, elefanter, noshörningar, flodhästar, rovfåglar, strutsfåglar eller

krokodildjur. Trots detta får dock användas hundar och tamkatter, sjölejon, ponnyer, tamhästar och -åsnor. I den förteckning som föreslagits i bilagan har intagits i första hand tamdjur och andra djur som kan hållas i cirkusar och andra ambulerande anläggningar på det sätt som förutsätts i 1 mom. Till skillnad från den gällande lagstiftningen får till exempel sjölejon inte längre hållas i cirkusar. En nyhet är också att förteckningen begränsar mångfalden av djurarter som får hållas i ambulerande djurutställningar. Detta är ändamålsenligt, för utmaningarna när det gäller att hålla djur i en ambulerande djurutställning är i stor utsträckning förenade med samma omständigheter som i en cirkus. De djur som berörs av vardera verksamhetsformen måste upprepade gånger transporteras från ort till ort. Under transporten är djuren tvungna att utså föränderliga förhållanden och en närmiljö som det är svårare än normalt att reglera. Det kan också vara utmanande att tillgodose djurens behov på de platser där man stannar till följd av föränderliga förhållanden och den begränsade storleken på djurens förvaringsutrymmen. I 50 § i den föreslagna lagen förbjuds också att djur som hör till vilda djurarter och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning används i vissa nöjesföreställningar. De föreslagna bestämmelserna begränsar användningen av djur som hör till vilda djurarter i nöjesföreställningar på såväl cirkusar och permanenta djurutställningar som i djurparker. I praktiken ska det i fortsättningen inte vara tillåtet att använda till exempel delfiner för sådan verksamhet.

När det gäller sällskaps- och hobbydjur står begränsningar av hållandet av en enskild djurart inte nödvändigtvis på samma sätt i förbindelse med näringsfriheten, framför allt inte om förteckningen över tillåtna djurarter i princip upptar alla tama djurarter som traditionellt hålls som sällskaps- och hobbydjur. Det är i första hand djurpartihandlare och djurhandlare som yrkesmässigt håller mer exotiska sällskaps- och hobbydjur, och deras verksamhet är i allmänhet inte beroende av en enskild exotisk djurart. Artmångfalden när det gäller sällskaps- och hobbydjur är också betydligt större än i fråga om djur som hålls som produktionsdjur, och den är också utsatt för större förändringstryck än i fråga om djurarter som hålls för andra ändamål. Det är ändamålsenligt att ta in artförteckningar över sällskaps- och hobbydjur i författningar på lägre nivå än lag, så att förteckningarna vid behov kan ändras flexibla än om de vore på lagnivå.

Genom förordning av statsrådet får man också begränsa hållandet av ryggradsdjur som tagits direkt från naturen för uppfödning som sällskaps- och hobbydjur. Enligt 28 § i förslaget ska det vara förbjudet att ta vilda ryggradsdjur för uppfödning som sällskaps- och hobbydjur. Bestämmelsen gäller dock endast djur som lever i Finlands natur. Från utlandet införs djur som har fångats direkt i naturen i till exempel Afrika eller Sydamerika som sällskaps- och hobbydjur. När vilda djur tas för uppfödning är det ofta förenat med men för välbefinnandet, eftersom djuren inte är vana att leva i fångenskap. Exempelvis när papegojor fångas i naturen är det förenat med betydande risker för fåglarnas välbefinnande och dödligheten bland fångade fåglar kan vara mycket stor. Även en betydande del akvariefiskar fångas direkt i naturen. Det vore ändamålsenligt att på förordningsnivå göra en noggrannare granskning av vilka djur eller djurarter som borde beröras av begränsningarna samtidigt som man ser över mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur.

I 3 mom. föreskrivs om undantag som tillämpas på djurindivider som hålls som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar när lagen träder i kraft. Den som äger eller håller ett sådant djur får hålla det tills det dör en naturlig död.

Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Den som äger eller håller djuret ska göra anmälan om innehavet av ett annat djur än ett sådant som avses i bilaga 1 till landskapet inom sex månader efter det att denna lag har trätt i kraft.

De djurarter som kan hållas begränsas också av lagstiftningen om främmande arter. Bestämmelser på unionsnivå om främmande arter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Bestämmelser om inhemska främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015). Det är förbjudet att införa i landet, sälja, föda upp, använda och i miljön släppa ut djurarter som i unionen och på nationell nivå definierats som främmande arter. Av de djurarter som på unionsnivå definieras som främmande är sjubb eller tvättbjörn, sibirisk jordekorre, jättekorre, sumpbäver eller nutria, rödörad vattensköldpadda och några groddjur sådana att åtminstone en del av också hålls som sällskaps- och hobbydjur. I den nationella förteckningen har upptagits alla rovdjur som hör till däggdjuren (Carnivora) med undantag för vilt som avses i jaktlagen, hund, katt och iller. I förteckningen finns dessutom alla fladdermöss samt av fåglarna rovfåglar, ugglefåglar och kråkfåglar. Förteckningen upptar också vissa grodarter. Korsningar av tamhund och varg eller av tamhund och ett annat hunddjur i generationerna F1–F4 ingår också i den nationella förteckningen över främmande arter, men på dessa tillämpas endast införselförbud och förbud mot att släppa ut dem i miljön. När förteckningar över djurarter görs upp i den föreslagna lagen bör lagstiftningen om främmande arter beaktas så att förteckningarna inte upptar främmande arter.

9 §. Ändring av förteckningen över djurarter. Införandet av en förteckning över tillåtna sällskaps- och hobbydjurarter förutsätter att de specialvillkor som EU-domstolen fastställt är uppfyllda (C-219/07 Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW och Andibel VZW mot Belgien, den s.k. Andibel-domen). I praktiken ska begränsningarna vara icke-diskriminerande, de ska basera sig på vetenskapliga rön om djurs välbefinnande och det ska finnas ett förfarande där medborgare kan föreslå nya arter till förteckningen. Om en medborgares förslag om en ny art till förteckningen förkastas, ska saken kunna föras till domstol. I paragrafen föreskrivs om ändring av förteckningarna över djurarter och om medborgarnas möjligheter att föreslå nya arter. Samma förfarande tillämpas även när andra förteckningar över djurarter än de som gäller sällskaps- och hobbydjur ändras.

Förteckningarna över djurarter ska kunna ändras utifrån aktuella tillgängliga vetenskapliga bevis eller praktisk erfarenhet som gäller hållandet av djurarter. Livsmedelssäkerhetsverket granskar att förteckningarna över djurarter är aktuella och föreslår vid behov för jord- och skogsbruksministeriet att de ska uppdateras. Vid granskningen bör man beakta aktuella vetenskapliga rön om djurarternas behov och skötsel och de förhållanden under vilka de hålls. Även praktiska erfarenheter av djurhållning till exempel i andra länder kan beaktas vid granskningen. Vid bedömningen bör Livsmedelssäkerhetsverket anlitade oberoende

vetenskaplig sakkunskap som hjälp. Sådant stöd finns att få från Djurens välfärdscentral vid Naturresursinstitutet.

Även medborgare och intressentgrupper ska ha möjlighet att lägga fram förslag till djurarter som borde läggas till eller strykas i förteckningarna. I praktiken tar Livsmedelssäkerhetsverket upp saken till behandling som ett ansökningsärende enligt förvaltningslagen, och sökanden får ett överklagbart förvaltningsbeslut. I en ansökan om ändring av förteckningarna över djurarter bör det motiveras varför hållandet av en djurart som föreslås till förteckningen uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 1 mom. Till ansökan ska fogas hänvisningar till centrala tillgängliga vetenskapliga rön om hållandet av djurarten samt andra omständigheter som inverkar på saken, såsom erfarenhetsbaserad kunskap om hållandet av djuren. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om de utredningar som ska fogas till den samt om behandlingen av ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. Om Livsmedelssäkerhetsverket i sin bedömning kommer fram till att hållandet av en djurart som föreslagits till förteckningen uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 1 mom. ska det läggas fram ett förslag om ändring av förteckningen för jord- och skogsbruksministeriet. På motsvarande sätt ska Livsmedelssäkerhetsverket också föreslå att en djurart ska strykas ur förteckningen, om resultatet av bedömningen förutsätter det.

10 §. Avvikelse från förteckningen över djurarter. I paragrafen föreskrivs om dispens, som innebär att man i ett enskilt fall kan tillåta att en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter hålls som produktionsdjur, sällskaps- eller hobbydjur eller cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning. Tillstånd ska kunna beviljas i sådana enskilda fall där sökanden visar att han eller hon kan hålla en annan djurart eller djurindivid än de som finns i förteckningen över djurarter så att kraven i 8 § 1 mom. är uppfyllda. Då ska sökanden verifiera att han eller hon kan erbjuda djuret förhållanden där det kan tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov enligt 8 § och där djurets fysiologiska behov kan tillgodoses. Djuret ska också kunna få tillräcklig veterinärmedicinsk vård. Förfarandet med dispens kan komma i fråga till exempel i en situation där en enstaka person håller en mer sällsynt djurart, och en djurart med motsvarande egenskaper och behov är godkänd för förteckningen. Dispensförfarandet kan eventuellt också användas för nya produktionsdjurarter, som med framgång har hållits till exempel i andra länder under motsvarande förhållanden.

Dispens söks hos Livsmedelssäkerhetsverket. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om innehållet i ansökan om dispens och om de utredningar som behövs till stöd för den samt om behandlingen av ansökan. Livsmedelssäkerhetsverket kan vid behov anlita till exempel Djurens välfärdscentral vid Naturresursinstitutet som sakkunnighjälp.

11 §. Ansvar för djurs välbefinnande. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Denna bestämmelse med karaktär av en programförklaring gäller både den levande naturen och djuren (RP 309/1993 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att försök att på bästa möjliga sätt undvika att vålla djuren smärta, lidande och ångest är ett samhälleligt godtagbart och ytterst tungt vägande skäl för att även begränsa branschaktörernas vetenskapliga frihet, näringsfrihet och egendomsskydd.

Skälet har också ett visst samband med grundlagens 20 § om miljöansvar, låt vara att insatserna för djurens välfärd snarare handlar om en etiskt hållbar princip än om att direkt trygga de grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 34/2009 rd och GrUU 2/2013 rd)

I 6 § i den föreslagna lagen föreskrivs om allmänna principer för hållande av djur och behandling av djur. Enligt 1 mom. ska djur behandlas väl och med respekt. Djur får inte heller orsakas onödigt smärta eller onödigt lidande och deras välbefinnande får inte äventyras i onödan. Enligt 2 mom. får djur i vård inte lämnas utan skötsel eller överges. Som motvikt till dessa principer föreslås det bestämmelser om vem som ansvarar för djurs välbefinnande. Bestämmelsen är till största delen ny, och genom den vill man betona olika ansvariga aktörers skyldigheter.

Enligt 1 mom. bär var och en ansvar för djurs välbefinnande. Var och en är skyldig att behandla djur i enlighet med bestämmelserna om djurs välbefinnande. Skyldigheten föreligger oberoende av om det är fråga om ett husdjur i människans vård eller om ett vilt djur. Människans skyldigheter att behandla djur är i allmänhet inte beroende av vem som äger djuren eller om de är i någons ägo. Ansvar för djurhållningen ankommer däremot i första hand på den som äger eller håller djuret. Han eller hon har också en särskild omsorgs- och även tillsynsplikt i fråga om djuret. Om djurets ägare är förhindrad att själv sköta djuret till exempel på grund av sjukdom eller en semesterresa, ska han eller hon se till att behörig skötsel av djuret ordnas på något annat sätt. Om ett djur sköts av någon annan än ägaren, bär den som sköter djuret ansvar för skötseln. Omsorgsplikten när det gäller djur kan alltså sträcka sig längre än till endast djurägaren. Omsorgs- och tillsynsförpliktelserna är i och för sig inte nya, men nytt är att det föreslås att de ska nämnas i lagen.

Det föreslagna 1 mom. är till sin karaktär närmast en programförklaring, och kan som sådant inte fungera som till exempel grund för individens straffrättsliga ansvar. Det straffrättsliga ansvaret realiseras med stöd av andra bestämmelser i lagen samt med stöd av strafflagen (39/1889).

Enligt 2 mom. får ett barn som är yngre än sexton år inte ensamt ansvara för ett djurs välbefinnande. Bestämmelsen hänför sig till 42 § 4 mom. i den föreslagna lagen, enligt vilket ett djur inte får överlåtas permanent till någon som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att fullgöra de skyldigheter som ställs i fråga om djurhållning, och därför kan han eller hon inte heller ensam ansvara för ett djurs välbefinnande. Bestämmelsen hindrar dock inte att den som är under 16 år sköter djur. Ansvar för djurs välbefinnande avser övergripande ansvar för djuret och är ett vidare begrepp än skötsel av djur. I momentet föreskrivs dessutom om tillsynsskyldighet för föräldrar eller andra vårdnadshavare till barn som inte har fyllt 15 år eller andra personer som har uppsikt över barn i denna ålder. De är skyldiga att se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande. Paragrafen motsvarar trots små språkliga skillnader det som föreskrivs i 64 § i den gällande djurskyddslagen och hänför sig till åldersgränsen för straffrättsligt ansvar. På samma sätt som i den gällande djurskyddslagen föreslås i 113 § att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar uppsiktsskyldigheten ska bestraffas för djurskyddsförseelse.

I 3 mom. föreskrivs om djurskyddsmyndighetens ansvar för djurs välbefinnande.

Djurskyddsmyndighetens ansvar för djurs välbefinnande innebär skyldighet att agera, om ett djur hålls eller behandlas på ett sätt som strider mot lagen.

Djurskyddsmyndigheterna har för det första skyldighet att genom råd försöka främja djurs välbefinnande. I 40 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om råd. Enligt paragrafen ska den som verkställer en inspektion genom råd till djurets ägare eller innehavare sträva efter att främja djurets välbefinnande och verka för att lindriga missförhållanden i djurskyddshänsen som uppdagats vid inspektionen avhjälps. Besiktningsveterinären ska ge råd på slakteri- eller slaktplatsområdet till den som bär ansvaret för att missförhållandena uppkommit. Bestämmelser om myndigheternas skyldighet att ge råd ingår dessutom i 8 § i förvaltningslagen (434/2003). Myndigheterna ska inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Rådgivningen är avgiftsfri. Rådgivningen enligt förvaltningslagen gäller i första hand procedurfrågor, men kan i praktiken omfatta även innehållsmässiga frågor, när det är fråga om till exempel myndighetens avgörandepraxis eller etablerad rättspraxis. När råd ges ska uppmärksamhet fästas vid att myndigheten inte gör sig till ombud eller biträde för den som ges råd.

Även om det föreskrivs om rådgivning i förvaltningslagen, är det motiverat att föreskriva särskilt om rådgivning i den föreslagna lagen. Ett syfte med lagen är enligt 1 §, utöver att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välbefinnande, även att främja djurs välbefinnande. Dessutom syftar lagen till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur. Djurs välbefinnande kan påverkas på många olika sätt. Den som äger eller håller djur är skyldig att se till att han eller hon har tillräckliga kunskaper och färdigheter att hålla, sköta och hantera djur i enlighet med den föreslagna lagen och vid behov ta reda på hur detta går till. Det är dock skäl att betona djurskyddsmyndighetens roll när det gäller att främja djurs välbefinnande, så att det föreskrivs om skyldighet för myndigheten att genom råd försöka främja djurs välbefinnande. Rådgivningen kan ske förutom på initiativ av den som äger eller håller djuret, när han eller hon frågar om råd, även på myndighetens initiativ. Syftet med rådgivningsskyldigheten är framför allt att försöka förebygga eventuella djurskyddsproblem och främja djurs välbefinnande i en situation där lagstiftningen ännu inte har överträtts men man kan bedöma att djurens välbefinnande äventyras i framtiden, om situationen inte förändras. Rådgivningen kan innebära förutom att lagstiftningens krav klargörs för den som äger eller håller djuret också till exempel att man förklarar god djurhållningspraxis eller berättar var sådan information finns att tillgå. Man kan ge information om till exempel utfodring och annan skötsel av djuret eller motion eller utnyttjande och dressyr av djuret. Rådgivningsskyldigheten gäller framför allt djurskyddsmyndigheter som utför tillsyn. I rådgivningen ingår inte att fungera som ombud för djurhållaren. När råd ges ska man alltid tillräckligt klart ange att det är fråga om icke-bindande råd för att främja djurs välbefinnande.

Med avvikelse från 40 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs det inte att råd ska ges för att avhjälpa lindriga missförhållanden i djurskyddshänsen. För dessa situationer föreskrivs i 12 kap. i den föreslagna lagen om givande av uppmaning och användning av administrativa

tvångsmedel. I 3 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för myndigheten att vid behov vidta de åtgärder för att trygga djurs välbefinnande som föreskrivs för den eller som ingår i Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen. Bestämmelsen har karaktär av en programförklaring, och kan inte som sådan fungera som grund för straffrättsligt ansvar. Det föreskrivs på annat ställe om tjänstemäns straffrättsliga ansvar och skadeståndsansvar.

3 kap. **Behandling av djur**

12 §. Allmänna krav på behandlingen. I paragrafen föreskrivs om allmänna krav på behandlingen av djur. Enligt de allmänna principerna i lagförslaget ska djur behandlas väl och med respekt. Djur får inte orsakas onödig smärta eller onödigt lidande och deras välbefinnande får inte äventyras i onödan. Behandlingen av djur är av central betydelse för djurens välbefinnande i samtliga situationer där människan har att göra med djur. Genom god behandling kan man också bidra till att förebygga att djur skadas till exempel när de flyttas eller i samband med annan hantering. Paragrafen tillämpas inte bara på djur som är i människans vård utan också på vilda djur när de kommer i kontakt med människor.

I 1 mom. föreskrivs att djur ska behandlas lugnt samt att man vid hanteringen av djur ska ta fasta på djurens arttypiska beteende. I paragrafen avses med hantering till exempel flyttning av djur från en plats till en annan, olika skötselåtgärder, märkning och dressyr av djur samt avlivning av djur. När man behandlar djur lugnt samt undviker att skrämman upp dem och stressa dem främjas förtroende och en positiv relation mellan människa och djur. Ett djur upplever ofta en människa som uppträder lugnt som mindre hotande, vilket kan minska sådana plötsliga flykt- och försvarsreaktioner hos djuret som kan orsaka både djuret och människor skada. Vid hantering och dressyr av djur anlitas ibland även andra djur som hjälp, såsom vallhundar vid hantering av får eller får vid dressyr av vallhundar. I dessa situationer bör man se till att djuren inte inger onödig rädsla hos varandra eller orsakar varandra annat lidande. Arttypiskt beteende kan utnyttjas i olika situationer där djur hanteras. Exempelvis vid förflyttning av flockdjur kan man ofta utnyttja flockens interna rangordning och djurens flockinstinkt genom att flytta ett djur som står högt i rangordningen från en plats till en annan, varvid de övriga flockmedlemmarna följer efter frivilligt.

I 2 mom. ingår ett nytt krav på att djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls. En ny sak är också kravet att om ett djur inte är vant vid att hanteras, ska detta beaktas när djuret hanteras. När djur som är i människans vård vänjs vid att bli hanterade underlättar detta situationer där djuren måste hanteras och minskar den stress som djuren upplever i samband med att de hanteras. När djuren vänjs vid att bli hanterade förbättras också relationen till skötaren. En positiv relation mellan de djur som ska skötas och skötaren är viktig med tanke på djurets övergripande välbefinnande. Djurs relation till skötaren används ofta som en indikator för att mäta den allmänna nivån på deras välbefinnande. Med att vänja djur vid hantering avses inte bara att vänja dem vid egentliga hanteringssituationer, utan också att vänja dem vid skötarens närvaro. När man bedömer om det är ändamålsenligt

att vänja djur vid hantering ska man beakta djurarten, djurhållningsformen och behoven av att hantera djuret, till exempel om hanteringen upprepas och kan hanteringen eventuellt medföra men för djurets välbefinnande. Exempelvis när det gäller mjölkkor är det nödvändigt för att trygga djurens välbefinnande och för att den dagliga skötseln ska löpa att djuren vänjs vid olika hanteringsåtgärder, såsom mjölkning, flyttning och över huvud taget skötarens närhet. En ren som lever fritt i naturen eller en fisk i en fiskodlingsanstalt blir däremot betydligt mera sällan utsatt för skötarens hantering. Även när det gäller dessa djur kan den rädsla de upplever för människor minska om de blir vana vid människans närvaro, och på så sätt förbättras deras välbefinnande i situationer där de hanteras. Det är ändå inte alltid ändamålsenligt att vänja djur vid människans närvaro. Exempelvis i samband med vård av skadade vilda djur försöker man uttryckligen undvika att djuren vänjer sig vid människor, om avsikten är att senare försätta djuret i frihet.

När ett djur får vänja sig vid de förhållanden under vilka det ska hållas underlättar det djurets fysiska och psykiska anpassning till sin omgivning och främjar således djurets välbefinnande. Det är ofta nödvändigt att vänja djur när de flyttas till en helt ny omgivning men också när det görs mindre ändringar i djurs omgivning, till exempel nya utfodrings- och dricksapparater eller andra system i anslutning till djurskötseln tas i bruk. Ändringar som görs stegvis hjälper djuren att anpassa sig till sin omgivning till exempel när djur som varit inomhus flyttas för att födas upp utomhus. När ett djur vänjs försäkras man sig om att djuret lär sig att använda resurserna i omgivningen, såsom en ny dricksapparat eller mjölkmaskin, så att djurets välbefinnande inte äventyras av denna orsak.

Det är oftast effektivast att vänja djur vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls, om man börjar medan djuret är ungt. Exempelvis unghönor som fötts upp i ett golvhönseri har bättre förutsättningar att anpassa sig till ett liv i ett golvhönseri också när de börjar värpa än unghönor som har fötts upp i inredda burar. Vid uppfödning av hundvalpar och kattungar är det åter viktigt att de får tillräckligt med positiva erfarenheter av människor. Valpar som fötts upp utan tillräcklig kontakt med människor lär sig eventuellt aldrig att helt lita på människor, och detta kan orsaka djuren avsevärda välbefinnandeproblem i fortsättningen. När det gäller hästar är det viktigt att de redan som föl vänjs vid hantering och olika förhållanden även för att man senare ska kunna arbeta tryggt med ett stort djur i olika situationer.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid hur sådana djur behandlas som inte är vana att bli hanterade på grund av till exempel ung ålder, djurhållningsformen eller för att djuret är vilt. För ett djur som inte är vant vid att bli hanterat kan en hanteringssituation vara en mycket stressande upplevelse. Detta bör beaktas vid valet av hanteringsmetoder och genom att i mån av möjlighet planera hanteringen på förhand, så att själva hanteringssituationen löper lugnt och djuret inte blir uppskrämt i onödan.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om närmare krav på hantering av djur i olika situationer samt på att de ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de ska hållas. Genom förordning får det föreskrivas om närmare krav på till exempel de åtgärder som ska vidtas för att vänja olika djurarters ungar vid deras framtida omgivning.

13 §. Förbjuden behandling. Syftet med paragrafen är att klarlägga vilken slags behandling som orsakar djur onödig smärta och onödigt lidande och som således är förbjuden. Paragrafen ska tillämpas inte bara på djur som är i människans vård utan också på vilda djur när de kommer i kontakt med människor.

Hårdhänt behandling av djur och annan behandling som orsakar djur onödigt lidande är förbjuden. Hårdhänt behandling kan orsaka ett djur smärta och lidande, såsom rädsla eller ångest, även om avsikten inte är att skada djuret. Hårdhänt behandling kan förekomma till exempel i situationer där man hanterar en stor mängd djur och det finns endast begränsad tid att hantera djuren. På motsvarande sätt kan hårdhänt behandling förekomma i situationer där ett djur beter sig på ett oönskad sätt och den som hanterar djuren låter sin frustration gå ut över djuret. Vid djurhållning kan även etablerade sätt att hantera djur orsaka onödigt lidande och var för hårdhänt, om man vid hanteringen alternativt kunde använda ett annat behandlingssätt som medför mindre men med tanke på djurets välbefinnande. Närmare bestämmelser om vad som ska betraktas som för hårdhänt behandling eller som behandling som orsakar onödigt lidande får utfärdas genom förordning av statsrådet. Exempelvis att släpa djur i hornen, benen, vingarna, svansen, pälsen eller direkt i huvudet ska alltid betraktas som för hårdhänt behandling.

I 18 § föreskrivs om anordningar, redskap och ämnen som används för vård och hantering av djur. Korrekta anordningar, redskap och ämnen kan dock användas på ett sätt som orsakar djuret onödig smärta eller onödigt lidande. Exempelvis kan det i vissa situationer vara motiverat att använda ridpiska, medan överdriven eller felaktig användning är förbjuden. För hantering av djur kan också användas många anordningar, redskap och ämnen som i princip inte alls är avsedda för detta ändamål. Även då ska uppmärksamheten uttryckligen inriktas på det sätt anordningen, redskapet eller ämnet används och orsakar användningen onödig smärta eller onödigt lidande. Det är till exempel förbjudet att behandla hästars fötter med chilipulver eller andra ämnen som gör dem känsliga för att säkerställa att hästen undviker att beröra hinderbommarna vid hoppning.

Det förbjuds särskilt att binda eller tjudra djur på ett sätt som orsakar djuret onödigt lidande. Som sådan ska betraktas till exempel att djurens fötter binds ihop för att begränsa dess möjligheter att röra sig. Djurs möjligheter att röra sig får inte heller förhindras genom att binda samman djuren. Närmare bestämmelser om vad som ska betraktas som bindande eller tjudrande av djur som orsakar onödigt lidande utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. sägs att det är förbjudet att överanstränga djur och hålla dem i oskäligt sträng tukt. När ett djur dresseras och används ska nivån på djurets kunnande och dess prestationsförmåga beaktas. På djurets prestationsförmåga inverkar bland annat djurets ålder, hälsotillstånd och fysiska skick. Med nivå på kunnandet avses åter de färdigheter som djuret kan antas besitta på grund av ålder och tidigare dressyr eller träning. Med överansträngning avses både psykisk och fysisk överansträngning. Åtminstone sådana fysiska prestationer ska betraktas som alltför krävande där man kan på förhand kan bedöma att djuret kommer att skadas på grund av dålig fysisk kondition. Djur ska inte heller utsättas för så kraftig psykisk ansträngning att djuret inte kan återhämta sig inom rimlig tid efter prestationen. Vid

bedömningen av vad som är överansträngning har det ingen betydelse om djuret tvingas eller lockas att utföra prestationen eller om det utför prestationen utan handledarens medverkan. Sålunda bör man också till exempel i en jaktsituation i mån av möjlighet försöka skydda en hund som agerar utan handledarens direkta inverkan mot överansträngning.

När ett sjukt eller skadat djur dresseras och används måste man beakta 24 § i lagförslaget, där det bestäms om ändamålsenlig vård av sjuka och skadade djur. Beroende på sjukdomens eller skadans art ingår i ändamålsenlig vård av djuret i allmänhet också tillräcklig vila. En sjukt eller skadat djurs prestationsförmåga är ofta på så vis nedsatt att normal dressyr eller användning av djuret överanstränger det. Man bör undvika att dressera och använda djuret åtminstone i situationer där dressyren eller användningen kan fördröja återhämtningen eller leda till att djurets hälsotillstånd försämras ytterligare.

Det är också förbjudet att hålla djur i oskäligt sträng tukt. När man bedömer vad som är skälig dressyr och tukt bör man fundera på om den önskade effekten kan uppnås på något annat sätt som orsakar djuret mindre lidande. Djur får inte hållas i så hård tukt att djuret inte har tillräckliga möjligheter att tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov. Exempelvis en hund ska ibland kunna röra sig och undersöka sin omgivning utan att den hela tiden utför det uppdrag som ålagts den.

I 2 mom. ingår också ett förbud mot att tvinga djur att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga anlag eller krafter. I bestämmelsen avses situationer där djur som verkar på gränsen av sin prestationsförmåga medvetet tvingas att försöka utföra en prestation som ännu mera krävande. Med tvingande avses inte nödvändigtvis fysiskt tvingande, utan därmed kan också avses till exempel att djuret lockas med hjälp av en belöning. När ett djur tvingas på ett sätt som överstiger dess naturliga anlag och styrka är det fråga om en extrem situation där det är mycket sannolikt att djuret överanstränger sig. Sådant tvång är alltid förbjudet och sätter en klar övre gräns för överansträngning av djur.

I 3 mom. förbjuds att djur skadas i onödan. Med att skada djur avses sådant avsiktligt skadande av djur att djuret får en tillfällig eller permanent skada och som det inte särskilt föreskrivs att är tillåtet. Våldsam hantering, såsom att sparka eller slå djuret så att det skadas är förbjuden. Som onödigt skadande betraktas inte användning av hundar eller andra djur i myndighetsverksamhet i sådana uppgifter som anknyter till djurets användningsändamål och som är förenade med risk för att djuret skadas. Undantaget omfattar till exempel hundar som används i polisverksamhet och vilkas arbetsuppgifter kan vara förenade med allvarlig risk för skador. Bestämmelsen motsvarar det undantag som föreskrivs i 13 § 2 mom. i djurskyddsförordningen.

I 4 mom. färgning av djur i syfte att förändra deras utseende. Bestämmelsen är ny och syftet med den är både att undvika men för djurens välbefinnande och främja en respektfull behandling av djur. Med färgning av djur i syfte att förändras deras utseende avses kosmetisk färgning av till exempel djurets hud, päls, näbb, klor, fjäderskrud eller fjäll. Kosmetisk färgning av djur är ingenting som är vanligt hos oss, och man har i allmänhet varit avhållsam i sin attityd till det. På andra håll i världen är det emellertid ganska vanligt att färga djur. Till

exempel i samband med fotografering av djur eller utställningar kan det hända att djurs päls färgas för att dölja ”skönhetsfel”. Dessutom färgas sällskapsdjur till exempel i samband med fester och tillställningar eller annars bara enligt ägarens tycke och smak. Man kan till exempel färga sin hunds päls ljusröd eller kanske i regnbågens färger. Färgning av akvariefiskar är också ett välkänt fenomen ute i världen. Med kosmetisk färgning avses inte att djuret märks av orsaker som har att göra med skötseln, som att djurets päls märks för att identifiera det eller för att skilja djurgrupper från varandra.

I förslaget till 15 § förbjuds åtgärder i syfte att förändra djurs utseende som orsakar smärta eller lidande. Exempelvis en tatuering som görs genom att perforera huden förorsakar djuret smärta och kosmetisk tatuering är således förbjuden med stöd av 15 §. När ett djur färgas är det emellertid vanligtvis inte fråga om en i 15 § avsedd åtgärd som orsakar smärta. De ämnen som används vid färgningen kan dock irritera djurets hud och sinnen. En onaturlig färg kan också försvåra djurens inbördes kommunikation. Den föreslagna bestämmelsen förhindrar emellertid också sådan kosmetisk färgning av djur som inte förorsakar djuret påvisbar smärta eller påvisbart lidande. En strävan med förbudet mot färgning är också att främja respekten för djur. Genom att färga ett djur försöker man göra djuret till något sådant som det inte är av naturen. Kosmetisk färgning av djur görs i allmänhet i underhållningssyfte, och det kan inte motiveras med orsaker i anslutning till djurets skötsel eller välbefinnande. Dylik behandling är ägnad att snedvrída människors förhållande till djur och den främjar inte respekten för djur som levande djur och därför bör man avhålla sig från den.

14 §. *Samlag med djur.* I paragrafen förbjuds samlag med djur. Det är fråga om en ny bestämmelse.

Samlag eller annat sexuellt umgänge mellan människa och djur är inte som sådant straffbart i Finland. En sådan gärning kan ändå bestraffas som djurskyddsbrott, grov djurskyddsbrott eller lindrigt djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen. Förutsättningen är att djuret behandlas på ett grymt sätt eller utsätts för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga. Dessutom ska de andra förutsättningarna för straffbarhet som föreskrivs i de aktuella bestämmelserna föreligga. Lindrigare förseelser mot djur bestraffas som djurskyddsförseelser enligt 54 § i djurskyddslagen. Spridning av sedlighetssårande bilder – såsom bilder som visar könsumgänge med djur – är straffbart enligt 17 kap. 18 § i strafflagen.

Tidelag och försök därtill var med stöd av 20 kap. 12 § 2 mom. i strafflagen straffbart till 1971. Med tidelag har traditionellt avsetts ett med samlag jämförbart umgänge mellan ett djur och en människa (RP 6/1997 rd). Bestämmelsen hade i första hand tillämpats på sexuellt allmänt hämmade och förståndshandikappade unga samt personer som led av ålderdomssvaghet. Det ansågs oskäligt att tillämpa strafflagen på behandlingen av dylika mentalt defekta, varför straffbarheten undanröjdes. Reformen hänförde sig till revideringen av lagstiftningen om sedlighetsbrott och bakom den låg de förändringar som inträffat i uppfattningarna om och attityderna till könsmoral. Även efter att straffbarheten undanröjts kunde sexuellt umgänge mellan människa och djur i vissa fall vara straffbart som djurplågeri med stöd av 43 kap. 5 § i strafflagen.

Det har inträffat stora förändringar i vår inställning till djur och deras välbefinnande. Förändringen i det samhälleliga attitydklimatet har påverkats av att vår kunskap om djur och deras välbefinnande har ökat enormt. Detta har lett till att bland annat samlag eller annat sexuellt umgänge mellan människa och djur har förbjudits i många europeiska länder. Bland annat i Nederländerna, Storbritannien, Frankrike, Sverige, Tyskland och Danmark samt dessutom Norge och Schweiz har det på olika sätt föreskrivits att gärningen är straffbar.

Sexuellt umgänge mellan människa och djur står i strid med främjandet av djurs välbefinnande och respekten för djur. Användning av djur i sexuella syften innebär i ljuset i av forskning ofta en risk för djurets fysiska och/eller psykiska hälsa och välbefinnande. Djurs behov av sexuellt beteende är ofta tidsmässigt mycket begränsat och kan vara endast en kort tid. Människan är inte heller i princip en naturlig sexpartner för djur, eftersom djur i allmänhet parar sig med individer bland sina egna artfränder. När människan använder ett djur för att tillfredsställa sina sexuella behov är djuret underkastat människans begär. Djuret kan inte välja och det ska skyddas mot men som drabbar dess välbefinnande eller mot risker för sådant men. Det är motiverat att skydda djur i synnerhet när det är fråga om samlag mellan människa och djur. Av denna orsak och med beaktande av den föreslagna lagens syfte föreslås att samlag med djur ska vara straffbart.

Enligt 1 mom. får människan inte ha samlag med djur. Med samlag avses inträngande med människans könsorgan i djurets kropp eller inträngande i djurets könsorgan eller anus eller tagande av djurets könsorgan i människans kropp. Könsumgänge kan vara vaginalt, analt eller oralt och förutsätter alltid kontakt med könsorgan eller anus.

Definitionen av samlag motsvarar i stor utsträckning definitionen av samlag i 20 kap. 10 § 1 mom. i strafflagen, som gäller sexualbrott. I definitionen enligt djurskyddslagen förutsätts ändå inte att gärningen är av sexuell natur. Gärningens sexuella motiv saknar betydelse, även om det i samband med gärningar av denna typ ofta är fråga om att tillfredsställa människans sexuella behov. En gärning enligt definitionen som sker i något annat än sexuellt syfte ska emellertid också betraktas som samlag. Om en människa till exempel för att provocera någon annan tränger in i ett djurs kropp med sitt könsorgan, ska även en sådan gärning betraktas som i lagen avsett samlag. Med tanke på djurets välbefinnande och respekten för djuret har det ingen betydelse varför gärningen utförs. Sådant samlag med djur som avses i lagen är förutom inträngande i djurets könsorgan eller anus med mannens könsorgan också inträngande med någon annan kroppsdel eller något annat föremål. Däremot är det inte samlag till exempel när könsorganen endast rör vid varandra. Inte heller att enbart röra vid könsorganet eller analöppningen är samlag.

I 2 mom. föreskrivs om undantag från 1 mom. Bestämmelsen är nödvändig för att till exempel skötsel av djur kan i vissa situationer förutsätta åtgärder som utan en undantagsbestämmelse skulle vara förbjudna med stöd av 1 mom. Enligt förslaget undantas från tillämpningsområdet för 1 mom. åtgärder som är nödvändiga av veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

När ett djur insjuknar ska det ges ändamålsenlig vård. Av veterinärmedicinska orsaker kan vården förutsätta att djurets könsorgan eller anus undersöks eller någon annan åtgärd som riktar mot dem. Den som äger eller håller djuret eller någon annan person kan till exempel mäta temperaturen i djurens ändtarm. Om det i samband med vården är fråga om utövning av veterinäryrket enligt 2 § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000), äger endast veterinärer som avses i den lagen eller andra personer som har rätt att utöva veterinäryrkets rätt att utöva yrket. Även avel kan förutsätta en gärning enligt 1 mom.

Undantagsbestämmelsen är nödvändig till exempel för att möjliggöra seminering av djur. Även åtgärder som vidtas av andra motsvarande godtagbara orsaker än veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker är tillåtna med stöd av bestämmelsen.

15 §. Åtgärder på djur. I paragrafen föreskrivs om åtgärder som utförs på djur. På samma sätt som i den gällande lagen får operationer och andra åtgärder som orsakar smärta utföras på djur endast om åtgärden är nödvändig för att trygga den berörda djurindividens välbefinnande. Veterinärmedicinska åtgärder som behövs för att förebygga eller behandla sjukdom och skador hos djur är således tillåtna. I princip är alla andra åtgärder som orsakar smärta förbjudna, om det inte föreskrivs särskilt antingen i paragrafen eller statsrådets kompletterande förordning att en åtgärd är tillåten. Dessutom förbjuds i paragrafen särskilt sådana åtgärder som orsakar smärta eller lidande och vars syfte i första hand är att förändra djurets utseende eller beteende. De viktigaste undantagen från dessa huvudregler föreskrivs i 2 mom. Dessutom får genom förordning av statsrådet tillåtas vissa åtgärder som är nödvändiga med tanke på djurhållningen. Genom förordning kan vidare förbjudas utställande av och tävlande med sådana djur som har blivit utsatta för en i paragrafen förbjuden åtgärd till exempel i syfte att förändra djurets utseende.

Med operationer och andra åtgärder som orsakar smärta avses åtgärder som innebär perforering av hud eller slemhinnor eller sådan manipulation av annan smärtekännande vävnad så att djuret orsakas smärteförnimmelse. Utöver kirurgiska åtgärder avses med åtgärder som orsakar smärta således även injektioner samt annan perforering av hud i samband med till exempel vaccinationer, provtagning eller medicinering. Kännbar smärta orsakas i allmänhet också när man krossar, bränner eller skär i vävnader. Åtgärder som orsakar smärta är tillåtna endast om nödvändigheten kan motiveras av orsaker som hänför sig till den berörda djurindividens välbefinnande. Det är till exempel tillåtet att avlägsna en katts klo, om klon är skadad och orsakar katten smärta och infektionsrisk. Däremot är det inte godtagbart att amputera kattens klor för att den klöser sönder ägarens soffa. Förbjudna är också sådana åtgärder som syftar till att förändra djur så att de lämpar sig bättre för produktionsförhållanden, till exempel att stympa svansen på grisar för att minska effekterna av svansbitning eller klippa näbben på hönor så att hönorna orsakar mindre skada när de riktar sitt hackbeteende mot andra hönors fjäderdräkt.

När det gäller åtgärder som syftar till att förändra djurets utseende eller beteende är också åtgärder som är smärtfria men som i övrigt orsakar djuret lidande förbjudna. Med åtgärder avses även i detta sammanhang invasiva åtgärder som riktar mot djurets vävnader. Som en sådan åtgärd betraktas till exempel klippning av fåglars vingpennor när avsikten med åtgärden är att göra fågeln oförmögen att flyga. Som exempel på åtgärder som orsakar smärta

och som påverkar djurets beteende kan nämnas att djurets stämband klipps av för att göra djuret stumt eller att förse ett svin med nosring för att hindra det från att böka. Det är också förbjudet att till exempel kupera hundars öron och svans samt att utföra kosmetiska piercingar och tatueringar på djur, eftersom syftet med dessa åtgärder är i första hand att förändra djurets utseende. Närmare bestämmelser om förbjudna åtgärder utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om de viktigaste undantagen från huvudreglerna i 1 mom. Det är tillåtet att märka djuret med en metod som orsakar kortvarig och lindrig smärta, att ta blod- och vävnadsprov av djuret som annan lagstiftning förutsätter, att förstöra hornanlaget hos eller avhorna nötkreatur och getter samt att kastrera och sterilisera djur. Med märkning av djur avses märkning som behövs för att identifiera djur, såsom mikrochips eller öronmärke. Med blod- och vävnadsprov som annan lagstiftning förutsätter avses till exempel prov som tas med stöd av djursjukdoms- och avelslagstiftningen. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas i samband med åtgärderna utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att genom förordning föreskriva om till exempel djurartsspecifika tillåtna märkningsmetoder samt om de metoder som får användas för att förstöra hornämnena hos nötkreatur och getter.

Genom förordning av statsrådet får tillåtas även andra åtgärder som är nödvändiga med tanke på djurhållningen och för att till exempel underlätta hanteringen av djur, bestämma djurs avelsvärde eller säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller säkerhet. Eftersom djurhållningen hela tiden förändras och utvecklas är det nödvändigt med ett bemyndigande att utfärda förordning, för att man genom förordning ska kunna föreskriva om åtgärder som vid respektive tidpunkt anses nödvändiga inom olika djurhållningsformer. Åtgärdernas godtagbarhet och nödvändighet ska bedömas utifrån aktuella tillgängliga vetenskapliga rön och praktisk kunskap. Vid bedömningen ska även andra bestämmelser i den föreslagna lagen beaktas. I den gällande djurskyddsförordningen är det till exempel tillåtet att förse nötkreatur med nosring för att underlätta hanteringen av djuret. För att bestämma djurs avelsvärde utnyttjas för närvarande olika DNA-analyser som hjälp för att till exempel säkerställa djurets härstamning eller klarlägga om det är bärare av vissa sjukdomsgener. För analyserna tas i allmänhet kindcells-, hår- eller blodprov av djuret. Ibland blir man också tvungen att utföra åtgärder på djur för att säkerställa andra djurs hälsa och säkerhet. I den gällande djurskyddsförordningen är det till exempel tillåtet att slipa eller klippa grisars hörntänder för att förhindra att suggans spenar skadas samt att kapa bakåt eller inåt pekande tår hos avelstuppar. För att säkerställa djurs hälsa kan det också vara nödvändigt att ta vävnads- och blodprov av djur till exempel för att genomföra frivillig sjukdomsuppföljning. Då behövs provtagningen inte nödvändigtvis för att trygga just den berörda djurindividens välbefinnande, utan behovet grundar sig på att säkerställa hälsan hos en större djurpopulation. Avsikten är att genom förordning av statsrådet också föreskriva om seminering av djur och andra åtgärder i anslutning till artificiell reproduktion, såsom insamling av äggceller och embryon samt embryoöverföring.

Genom förordning av statsrådet får förbjudas att djur används vid tävlingar eller förevisas, om de har utsatts för en åtgärd som är förbjuden i denna paragraf. I den gällande

lagstiftningen begränsas möjligheterna för hundar med kuperade öron och svansar att delta i tävlingar och utställningar genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (1070/2000).

16 §. *Vem som får utföra åtgärderna och användning av smärtlindring.* I paragrafen föreskrivs vem som får utföra åtgärder som avses i 15 § samt ett nytt krav på att smärtlindring ska användas i samband med åtgärder som orsakar betydande smärta. Den som utför åtgärden ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter som förvärvats genom antingen utbildning eller erfarenhet för att utföra åtgärden på behörigt sätt. För att utföra vissa åtgärder förutsätts sådana kunskaper och färdigheter som endast personer som har veterinärmedicinsk utbildning anses besitta. Bestämmelser om åtgärder som endast den som utövar veterinäryrket får utföra finns i lagen om utövning av veterinäryrket. Avsikten är att genom förordning föreskriva om behörighetskraven för seminörer för till exempel nötkreatur, svin, får, getter, hästdjur, rävar och mårhundar samt om behörighetskraven för personer som utför embryoöverföringar på nötkreatur och hästdjur.

Det förutsätts att smärtlindring används i samband med smärtsamma åtgärder. Smärtlindring ska ändå inte behöva ges, om den smärta som åtgärden vållar är kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov till exempel på grund av en nödsituation. Med smärtlindring avses användning av smärtstillande medel, bedövning eller anestesi. Närmare bestämmelser om kraven på smärtlindring i samband med respektive åtgärd får utfärdas på förordningsnivå. Avsikten är att på förordningsnivå föreskriva om smärtlindring i samband med till exempel förstöring av hornanlagen hos kalvar och kastrering av grisar. Behörig smärtlindring i samband med förstöring av hornanlagen hos kalvar betyder att djuret lugnas, att hornområdet lokalbedövas samt att kalven ges antiinflammatoriskt analgetikum. Lugnande underlättar hanteringen av kalven när hornanlagen förstörs samt hindrar att kalven lider av fasthållningen och åtgärden. Lokalbedövning undanröjer den smärta som uppstår just när hornanlagen förstörs och några timmar efter åtgärden. Med antiinflammatoriskt analgetikum behandlas den smärta som åtgärden orsakar mera långvarigt. När det gäller kastrering av grisar är avsikten att förutsätta att grisarna ska ges antiinflammatoriskt analgetikum i samband med åtgärden.

17 §. *Erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands och som gäller utförandet av åtgärder.* I paragrafen föreskrivs om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands i de fall där rätten att utföra åtgärder som avses i 15 § på djur är begränsad till utövare av ett yrke som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1385/2015). I 29 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om behörighet för artificiell reproduktion av djur och på basis av dessa krav betraktas seminöryrket som ett sådant reglerat yrke. I 30 § i den lagen föreskrivs om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands och som gäller artificiell reproduktion av djur. I fortsättningen föreskrivs om behörighetskrav för artificiell reproduktion av djur genom förordning av statsrådet i stället för i lagen. Det är dock fortfarande nödvändig att i lagen föreskriva om den behöriga myndighet som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands.

Enligt 16 § 3 mom. i den föreslagna lagen får det genom förordning av statsrådet också föreskrivas om utbildnings- eller kompetenskrav för personer som utför åtgärder på djur, så det är skäl att föreskriva om den myndighet som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationer även för deras del. När det föreskrivs om erkännandet av yrkeskvalifikationer har strävan varit att säkerställa att som den myndighet som ansvarar för erkännandet anges i speciallagstiftningen om ett visst yrke den myndighet som har tillräcklig sakkunskap om innehållet i yrkesverksamheten inom det förvaltningsområde som ansvarar för regleringen av yrket. Av denna orsak föreskrivs det att det är Livsmedelssäkerhetsverkets uppgift att erkänna yrkeskvalifikationer som gäller artificiell reproduktion och som har förvärvats utomlands. Det föreslås att uppgiften utvidgas så att Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar även för erkännandet av yrkeskvalifikationerna hos dem som utför andra åtgärder som föreskrivs på förordningsnivå. Vid beslutsfattandet tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

18 §. Redskap, anordningar och ämnen. Paragrafen som gäller redskap, anordningar och ämnen för skötsel, hantering och avlivning av djur är ny. I paragrafen föreskrivs om allmänna krav på redskap, anordningar och ämnen. Dessutom föreskrivs om skyldighet för dem som tillverkar, inför i landet, exporterar, säljer och annars överlåter redskap, anordningar och ämnen att försäkra sig om att de är säkra för djur. Syftet med paragrafen är att förebygga att farliga redskap, anordningar och ämnen medför men för djurs välbefinnande.

Med redskap och anordningar avses i bestämmelsen till exempel mat- och dryckeskärl, uppbindningsredskap, redskap som används för pälsvård och annan kroppsvård samt stimulerande föremål. Med redskap och anordningar avses också fasta anordningar och redskap som hör till djurets förvaringsutrymme, såsom vattenniappar eller mjölkmaskin. Bestämmelser om krav på förvaringsutrymmets konstruktioner, såsom båsavskiljare eller stimulansburar, finns i kapitlet om förvaringsutrymme. Med ämnen som ges djur avses förutom ämnen som ges djur oralt även ämnen som ges till exempel som injektioner eller ämnen som används utvärtes. Bestämmelser om läkemedel som används vid vård av djur finns i lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014).

Enligt 1 mom. ska redskap och anordningar som är avsedda för skötsel och hantering av djur vara lämpliga för sitt ändamål och de får inte orsaka djur onödigt smärta eller onödigt lidande eller risk för skador. Behöriga redskap och anordningar ska vara säkra att använda och ge resultat. Exempelvis anordningar eller redskap som används för att binda djur ska anpassas och regleras så att de passar det berörda djuret och inte skaver huden eller i onödan hindrar djuret från att röra sig. Uppbindningsredskap ska vara säkra så att de hindrar djuret från att trassla in sig i klaven eller motsvarande och å andra sidan hindrar djuret från att rymma. Djur får ges endast sådana ämnen som det kan påvisas att är ofarliga för deras välbefinnande. Bestämmelsen ska dock inte tillämpas på ämnen som ges djur i samband med veterinärmedicinsk vård, avlivning eller någon behandling som tillåts någon annanstans i lagstiftningen. Med veterinärmedicinsk vård avses inte bara behandling av sjukdom utan också förebyggande av sjukdom och behandlingar i anslutning till kontroll över djurs fortplantning, såsom hormoner som ges för att kontrollera djurs brunstcykel. I 10 § i den gällande lagen sägs att det är förbjudet att öka djurens produktionsförmåga på konstlat sätt

med läkemedel eller andra motsvarande ämnen eller preparat, om det inte kan visas att dessa inte åsamkar men för djurens hälsa eller välbefinnande. Den bestämmelse som föreslås nu omfattar också ämnen som påverkar djurs produktionsförmåga, så det är inte längre nödvändigt att föreskriva särskilt om dem. Genom bestämmelsen genomförs också punkt 18 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet.

Som godtagbart kan inte heller betraktas till exempel ett bett som orsakar sår i hästens mun eller ett ämne som används för att märka djur och som klart irriterar huden. Redskap och anordningars säkerhet påverkas av deras egenskaper och i allmänhet också av renhållning och underhåll. I vissa fall kan en skada som orsakas av anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur vara godtagbar på grund av användningsändamålet: exempelvis brännkolvar som används för att förstöra hornämnet hos kalvar förstör vävnad i samband med åtgärden. Inte heller då får anordningen orsaka djuret annan än oundkomlig smärta eller lidande som hänför sig till åtgärden. Brännkolven får till exempel inte ha för svag effekt eller orsaka risk för elstötar när den används. Redskap och anordningar som används för avlivning av djur ska vara sådana att avlivningen lyckas så snabbt och smärtfritt som möjligt.

I 2 mom. föreskrivs om skyldigheter för dem som säljer eller annars överlåter redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur. Överlåtaren ska försöka säkerställa att de redskap, anordningar och ämnen som överläts är säkra för djuren och inte orsakar dem onödig smärta eller onödigt lidande.

Motsvarande bestämmelser om omsorgsplikt för den som överlåter konsumtionsvaror för enskild konsumtion finns i 5 § i konsument säkerhetslagen (920/2011). Enligt paragrafen ska den som överlåter konsumtionsvaror säkerställa att konsumtionsvarorna inte medför fara för någons hälsa eller egendom. Enligt 10 § i den lagen ska en konsumtionsvara anses vara farlig för egendom, om den på grund av ett fel eller en brist i konstruktionen eller sammansättningen, på grund av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om varan eller på grund av dess vilseledande utseende kan skada andra föremål eller annan egendom. Konsument säkerhetslagens omsorgsplikt gäller även redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur när de används i privata hushåll. Genom förslaget utvidgas överlåtarens omsorgsplikt så att den på motsvarande sätt gäller även redskap, anordningar och ämnen som används vid idkande av näring. För att trygga djurs välbefinnande har det ingen betydelse om ett redskap, en anordning eller ett ämne används i ett privat hushåll eller i samband med näringsidkande. Den föreslagna omsorgsplikten ska tillämpas på såväl fysiska personer som offentliga och enskilda juridiska personer på samma sätt som i konsument säkerhetslagen. Vid bedömning av omsorgspliktens omfattning ska man beakta omständigheterna vid överlåtelsesituationen och å andra sidan också överlåtarens ställning: om säljaren är en professionell aktör, ska han eller hon på denna grund kunna bedöma om de produkter som han eller hon säljer är säkra och lämpliga.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om närmare på krav på redskap, anordningar och ämnen som används för olika djurarter samt om begränsningar i användningen av sådana redskap, anordningar och ämnen som orsakar djur onödig smärta

eller onödigt lidande. Genom förordning är avsikten att föreskriva närmare om egenskaperna hos till exempel redskap som används för klippning av får samt om redskap som används för uppbindning av hästar och hundar.

19 §. Förbjudna redskap och anordningar. I paragrafen föreskrivs det om förbud mot redskap och anordningar som uppenbart orsakar djur onödig smärta eller onödigt lidande. Det är förbjudet att tillverka, införa i landet, överlåta, använda och inneha sådana redskap och anordningar. Bestämmelsen motsvarar 12 § i den gällande lagen, dock med den skillnaden att även innehav av förbjudna redskap förbjuds. Detta är nödvändigt för att möjliggöra effektiv övervakning av förbudet. Flera av de förbjudna redskap och anordningar som nämns i förslaget används till exempel vid dressyr av djur, som ofta sker någon annanstans än på offentliga platser och är tidsmässigt begränsad verksamhet. Genom tillsyn kan det vara mycket svårt att verifiera dessa situationer, varvid man inte nödvändigtvis uppnår önskat slutresultat genom att förbjuda enbart användning av redskapen och anordningarna. Det föreslagna förbudet begränsas till att gälla endast sådana anordningar och redskap som är avsedda för skötsel och hantering av djur och som uppenbart orsakar djuren onödig smärta eller onödigt lidande och vilkas användning således även annars strider mot den föreslagna lagen. I ordningslagen (612/2003) föreskrivs på motsvarande sätt om förbud mot tillverkning, införande i landet och saluförande av vissa föremål som är farliga för människor. I ordningslagen förbjuds dessutom innehav av dessa föremål på allmän plats.

I 1 mom. anges vilka slags föremål som ska betraktas som sådana förbjudna föremål som avses i 18 §. Effekten hos tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar samt motsvarande redskap som används för att styra eller behärska djur grundar sig på att de orsakar en stickande känsla och smärta i djurens hud eller slemhinnor. Utöver de redskap som nämns i punkten är det dessutom förbjudet att använda till exempel sådana seldon som är försedda med taggar på insidan för att förbättra styreffekten. Det är också förbjudet att använda till exempel huvudstång som är försedd med taggar för hästar. Användningen av tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar förbjuds i 14 § i den gällande djurskyddsförordningen. Elhalsband för hundar och andra anordningar som fästs på djuret och som ger det elchocker är också förbjudna, om det inte är fråga om en anordning som används i veterinärmedicinskt syfte eller vid fysikalisk behandling av djur. Det är fråga om en ny bestämmelse.

Elhalsbands funktion vid dressyr av hundar baserar sig på att hunden får en elchock när den betar sig på icke-önskvärt sätt. Elhalsband är antingen fjärrstyrda, varvid handledaren bestämmer tidpunkten för elchocken, eller fungerar utan handledarens inverkan, varvid elhalsbandet aktiveras när hunden närmare sig en på förhand bestämd osynlig gräns (elektroniskt hundstängsel, osynligt elstängsel) eller när hunden skäller (el-antiskällhalsband). Enligt undersökningar orsakar elhalsband smärta hos hundar och även vid användning under optimala förhållanden orsakar det mer negativa känslor hos hundar än motsvarande, lika effektiva dressyrmeter som inte baserar sig på el. Funktionsstörningar hos elhalsband eller icke-sakkunnig användning av halsbandet kan vara förenade med betydande risker för hundens välbefinnande. Elhalsband är helt förbjudna i bland annat Sverige och Danmark. I Danmark är det också förbjudet att sälja och göra reklam för elhalsband. Förutom elhalsband kan el användas som effektmedel hos andra redskap som fästs på djur, såsom så kallad

krubbitarrem, som hindrar hästen från att upprepa viss former av stereotyp störningsbeteende. I den gällande förordningen om skydd av nötkreatur förbjuds användningen av elektriska kodressörer (592/2010). Syftet med kodressörer är att hindra nötkreatur från att smutsa ner sitt bås. Nötkreatur kröker på ryggen då de urinerar och med kodressörens hjälp försöker man styra nötkreaturet till rätt ställe i båset, så att urinen hamnar i gödselrännan bakom båset i stället för i båset.

Genom förordning av statsrådet kan man vid behov komplettera förteckningen över förbjudna redskap och anordningar. Djurhållningen ändras kontinuerligt och det kommer nya riktningar och trender inom djurhållningen. Det utvecklas hela tiden nya redskap och anordningar för skötseln och hanteringen av djur. Det måste vara möjligt att genom lagstiftning ingripa i icke-önskvärd utveckling av redskap och anordningar enligt en snabb tidtabell och i ett tillräckligt tidigt skede innan användningen av anordningar och redskap som är farliga för djurs välbefinnande har hunnit breda ut sig.

20 §. Samlande av förbjudna redskap och anordningar. I paragrafen föreskrivs om samlande av i 19 § avsedda förbjudna redskap och anordningar som är historiskt eller konstnärligt värdefulla. I 12 § i ordningslagen föreskrivs på motsvarande sätt om samlande av farliga föremål som är förbjudna enligt ordningslagen.

Enligt 19 § i förslaget är det förbjudet att införa i landet, tillverka, överlåta, använda och inneha bland annat tagghalsband, taggsporrar och taggbetsel samt el-halsband och kodressörer. Förteckningen över förbjudna redskap och anordningar kan vid behov utvidgas genom förordning av statsrådet. Undantaget från förbudet mot redskap och anordningar som gäller samlande gör det möjligt att tillverka och införa i landet konstnärligt värdefulla föremål samt att införa historiskt värdefulla föremål i både privat och kommersiellt syfte. Det ska också vara tillåtet att överlåta och inneha sådana föremål. Endast ett originalföremål kan betraktas som historiskt eller konstnärligt värdefullt, inte industriellt tillverkade kopior av ett sådant föremål. Exempelvis ett föremål som använts i en historiskt betydande film kan vara historiskt värdefullt, medan andra föremål i samma tillverkningsserie inte kan anses ha sådant värde. Den som inför, tillverkar eller saluför föremålet ska påvisa föremålets historiska anknytning eller konstnärliga värde. Utredningen kan ske med hjälp av dokumentation i anslutning till föremålets historiska bakgrund eller tillverkningen eller anskaffningen av det.

Enligt bestämmelsen kan ett föremål betraktas som historiskt värdefullt endast när det har någon sådan historisk anknytning som nämns i paragrafen. Ett föremål kan anses ha i paragrafen avsedd anknytning till en betydande person åtminstone om det har använts av personen i fråga i det uppdrag eller i något annat sammanhang som har gjort att personen är historiskt betydande. Ett föremål anknyter till en tilldragelse, plats eller tidsepok åtminstone när dess användning eller existens har varit av väsentlig betydelse för tilldragelsen, platsen eller tidsepoken i fråga. Ett föremål är av historisk betydelse på grund av sin ålder, om föremålet är gammalt som företrädare för just den typen av föremål eller om det härstammar från sådan en tidsperiod att föremål från den i princip ska betraktas som historiskt värdefulla.

Ett föremål kan betraktas som konstnärligt värdefullt när det har tillverkats uttryckligen i konstnärligt syfte. Enbart det faktum att ett föremål har tillverkats som ett prydnadsföremål gör det inte konstnärligt värdefullt.

4 kap. Skötsel av djur

21 §. *Allmänna krav på skötseln.* I paragrafen föreskrivs om allmänna principer för skötseln av djur. Paragrafen tillämpas på djur som är i människans vård. Med skötsel av djur avses den omsorg som ska ges ett djur som människan håller för att trygga djurets välbefinnande. I skötseln ingår inte bara att se till djurets fysiska behov utan också att se till dess psykiska välbefinnande. En ny sak är kravet på att djuret ska ha möjlighet att tillgodose vissa väsentliga beteendemässiga behov. I förslaget har även allmänna bestämmelser om hållandet av djur i grupper lyfts upp på lagnivå och samtidigt preciserats. I den gällande lagstiftningen ingår de i statsrådets förordningar om enskilda djurarter.

Enligt 1 mom. ska djur skötas så att de har möjlighet att tillgodose väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, ett bekvämt tillstånd, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer. Vid djurhållning måste djurs beteende av praktiska skäl begränsas till endast de behov som nämns i paragrafen. Vid djurhållning är det svårt eller icke-önskvärt att tillgodose alla behov som hör till djurs arttypiska beteende, såsom fortplantningsbehov eller beteende i anslutning till revirförsvar. Syftet är i stället att garantera djur sådana beteendemässiga möjligheter som tryggar djurets fysiska och psykiska välbefinnande och som djuret har behov av oberoende av i vilken slags miljö det lever. Som centrala beteendemässiga behov betraktas sådana behov som djuret har stark motivation att tillgodose och som leder till stark frustration hos djuret om de förhindras. Tillgodoseende av det beteendemässiga behovet ska också minska djurets behov av att tillgodose det.

Som exempel på sådana väsentliga beteendemässiga behov som avses i paragrafen kan nämnas fåglars behov av att vila på vaglar samt en ren och torr viloplats, som är en förutsättning för att många djurarter ska uppleva vila och ett bekvämt tillstånd. Många djurarter har ett starkt behov av ett visst slags ätbeteende, som till exempel förutsätter att det är möjligt att tugga födan. Däggdjurs ungar har ofta ett starkt sugbehov. För många djurarter förutsätter möjlighet att tillgodose beteendemässiga behov att dessa omständigheter beaktas i skötseln av djuren. Till exempel hos svin förutsätter möjlighet till bökning i anslutning till sökandet efter föda att djuren ges lämpligt material att böka i. Som ett väsentligt beteendemässigt behov kan också betraktas ett tillfälligt behov av att bete sig på ett visst sätt, som exempel kan nämnas att många djurarter har behov av att bygga ett bo innan avkomman föds. Hos katter kan beteendemässiga behov i anslutning till jakt till exempel förutsätta att katten har möjlighet att leka att den jagar och fångar ett byte.

Djur bör också ha möjlighet till arttypiskt socialt umgänge. Flockdjur har ofta behov av att uppvisa ett visst beteende, såsom att äta eller vila, samtidigt som övriga medlemmar av flocken. Flockdjur blir lätt stressade om de skiljs från sin flock. Motsvarande sociala beteendemässiga behov hänför sig också till kroppsvård, lek och skötseln av avkomma. Å

andra sidan förmår till exempel en hund knyta en social relation till exempelvis en människa, och då är det inte alltid nödvändigt med sällskap av artfränder. Djurs sociala behov kan också variera inom arten beroende på djurets kön och ålder.

I 2 mom. föreskrivs om omsorg om det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård samt djurets renhet och annan kroppsvård som det behöver. Med annan kroppsvård avses nödvändig omsorg om till exempel klövar, hovar eller klor, päls, hud eller andra kroppsdelar. Djurs renhet och kroppsvård ska ombesörjas så att djurets välbefinnande inte äventyras på grund av smuts eller brist på kroppsvård. Smuts, tovig päls och försummad kroppsvård i övrigt kan orsaka djuret lidande och slutligen leda till att djuret insjuknar. Smuts liksom till exempel päls som växt sig alltför lång kan också försämra djurets möjligheter till normal temperaturreglering och således försvåra djurets anpassning till förhållandena i omgivningen.

I skötseln av djur måste man också ombesörja behöriga åtgärder för att förebygga att djuren insjuknar och skadas. Bestämmelsen förutsätter aktiva åtgärder för att säkerställa att djur i människans vård är friska och trygga. Sjukdomar hos djur kan ofta förebyggas genom att man kontrollerar djurens hälsotillstånd med jämna mellanrum och vidtar nödvändiga åtgärder tillräckligt snabbt när man ser tecken på försämrat hälsotillstånd. Med sjukdom avses till exempel infektioner, smittsamma sjukdomar, produktionssjukdomar, parasiter och förgiftningar. Sjukdomar hos djur kan förebyggas bland annat med hjälp av regelbunden förebyggande hälsovård och genom att försöka skydda sig mot smittsamma djursjukdomar. Förebyggande hälsovård kan omfatta till exempel regelbundna hälsokontroller, vaccinationer och förebyggande och behandling av parasitsmitta. Bestämmelser om förebyggande av djursjukdomar finns i lagen om djursjukdomar. Även förhållandena i djurets förvaringsutrymme, utfodringen och vattningen av djuret samt övrig skötsel inverkar på risken för att djuret insjuknar.

Skador hos djur kan förebyggas genom att se till att djurens förvaringsutrymmen, stängsel, redskap och anordningar är säkra för djuren. Djurens säkerhet ska också beaktas vid gruppindelning av djuren och skötselrutiner. I 3 mom. finns närmare bestämmelser om hållande av djur i grupp. När det gäller skötselrutiner, såsom förflyttningar eller fasthållande av djur, rekommenderas sådana metoder att det är osannolikt att djuren skadas.

I 3 mom. föreskrivs om hållande av djur i grupper. I gruppernas sammansättning ska man beakta djurens sociala relationer, ålder, kön och storlek. Flockdjur har ofta en noggrann rangordning, som ska beaktas när djuren sköts. För att rangordningen ska kunna upprätthållas förutsätts att djuren känner och kommer ihåg varandra. Detta bör beaktas när djuren indelas i grupper. Ett djur av längre rang ska alltid ha möjlighet att undvika djur som står högre i rangordningen. I synnerhet när grupper slås samman eller gruppen utökas med ett nytt djur, måste djuren observeras effektivt när rangordningen ombildas. Om djur av väldigt olika ålder eller storlek eller av olika kön hålls i samma grupp kan det orsaka djuren onödig stress och det kan också utsätta djuren för skador på grund av skillnaderna i storlek. Djur som är aggressiva mot varandra borde hållas isär så att de inte kommer åt att skada varandra. Alternativt bör djur som hålls i samma utrymme ha tillräckligt med utrymme att fly och gömma sig för varandra.

I 4 mom. föreskrivs om tillgodoseende av djurs motionsbehov och om möjlighet till tillräcklig vila. Tillräcklig motion har en betydande inverkan på djurs hälsa och övergripande välbefinnande. Djur har ett medfött behov av att röra på sig. Även om det ofta är förenat med djurets övriga beteende, som att skaffa föda, har djur ett av detta oberoende behov av att få röra sig på det sätt som är karakteristiskt för arten. Det kan beroende på arten betyda till exempel att gå, flyga, hoppa, klättra eller simma. Möjlighet till tillräcklig vila i en lugn miljö är också viktig för djurets psykiska och fysiska välbefinnande. Ett djur ska ha möjlighet att följa den för arten och djurets mognadsnivå utmärkande vilo- och sömnritmen. Unga djur har större behov av vila och sömn än vuxna djur. I vården av djur ska även sjuka djur ha större behov av vila och sömn. Bestämmelser om vård av sjuka och skadade djur finns i förslaget till 24 §.

22 §. Föda och dryck. I paragrafen föreskrivs om föda och dryck för djur i vård. Bestämmelserna ska iakttas också när djuren får största delen av sin föda från naturbeten. Genom paragrafen genomförs punkterna 14-16 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet.

Innehållet i paragrafen motsvarar i huvudsak kraven i 5 § 1 mom. i djurskyddslagen och 9 § i djurskyddsförordningen. Ett nytt krav är att föda och dryck ska ordnas så att djuren har möjlighet att tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till intagande av föda och dryck. I paragrafen beaktas även problem i anslutning till överdriven näringstillförsel. Enligt förslaget ska det vid utfodring av djur säkerställas att djuret får lagom mängd föda, medan det enligt den gällande lagen ska säkerställas att djur får tillräckligt med föda. Närmare bestämmelser om föda och dryck för olika djurarter utfärdas på förordningsnivå.

Enligt 1 mom. ska när djur i vård ges föda och dryck hänsyn tas till respektive djurs fysiologiska behov och det ska säkerställas att varje djur får lagom mängd föda och dryck av god kvalitet. Födan och drycken ska anpassas till djurarten samt till djurets ålder, livsfas och kondition samt ändamålet med djuret. När utfodringen av produktionsdjur planeras ska man dessutom beakta produktionsfasen och hur mycket djuret producerar. Även andra prestationer som orsakar fysisk belastning, såsom att djuret används för arbete eller en hobby, ska beaktas i djurets föda och dryck. Varje djur måste få tillräckligt med föda för att tillgodose sitt energibehov. Å andra sidan ska överdriven energitillförsel som leder till övervikt som är skadlig för djurets välbefinnande hindras genom att födan anpassas till djurets behov. Den föda som ges djur ska ändå göra att de känner sig mätta.

Tillräcklig vattentillförsel hör till djurs grundläggande fysiologiska behov och är en väsentlig del av djurhållningen. Vatten är ett nödvändigt ämne bland annat för vävnader, matsmältning, tillväxt och förökning. Djur behöver också vatten för att underhålla kroppens regleringsmekanismer, såsom värmereglering, utsöndring av främmande ämnen och reglering av saltbalansen. Otillräcklig vätsketillförsel leder i allmänhet till att djurets välmående snabbt försämras. Bland djuren är i synnerhet däggdjur och fåglar känsliga för problem till följd av begränsad vattentillförsel. Beroende på djurarten samt djurets ålder, livsfas och kondition ska dricksvatten eller någon annan dryck antingen finnas kontinuerligt tillgänglig eller ges djuret med jämna mellanrum.

Beroende på djurarten kan också det lämpliga sättet att ge vatten variera. De flesta djur dricker vatten till exempel ur kärl eller dammar i naturen, medan många leddjur får den vätska de behöver endast från vattendroppar som kondenseras på ytor när luftfuktigheten är tillräckligt hög. Födans och dryckens sammansättning ska vara sådan och den ska ges på ett sådant sätt att djuret kan äta och dricka utan svårigheter. Om en del av den föda eller dryck som ges djur fryser, måste man särskilt säkerställa att djuret får sitt behov av föda och vätska tillgodosett. Att äta snö för att tillgodose vätskebehovet ökar djurets energibehov, eftersom en del av energin går åt till att smälta snön i organismen. Vätskebehovet hos djur i vård ska också i första hand tillgodoses genom att djur ges tillräckligt med vatten. Födan och drycken ska ges djur på så sätt att de kan äta och dricka i en för dem naturlig ställning.

Hos många djurarter är ätandet förenat med sådana väsentliga beteendemässiga behov som avses i 21 § 1 mom. och som leder till frustration om de förhindras. Enligt den föreslagna paragrafen ska utfodringen av djur ordnas så att djuren har möjlighet att tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till ätandet. För många flockdjur är det viktigt att de har möjlighet att äta samtidigt för att undvika frustration. För nötkreatur och andra idisslare är tuggande av grovfoder en väsentlig del av ätbeteendet. Däggdjursungar har åter ett starkt sugbehov och detta måste beaktas när utfodringen av ungar ordnas. Utfodringen av djur som hålls i grupp bör ordnas så att alla djur har möjlighet att äta och dricka i lugn och ro. Konkurrens om födan i utfodringssituationer kan leda till konflikt även i en etablerad djurgrupp. Alla djur bör komma åt att äta och dricka.

Den föda och dryck som ges respektive djur ska innehålla alla oundgängliga födoämnen som djuret behöver för att växa, upprätthålla livsfunktionerna och vara fysiskt aktivt. Djur som får sin föda från naturbeten ska vid behov ges tillskottsnäring eller näringstillskott, om inte betet ensamt räcker till för att tillgodose djurets näringsbehov. Den hygieniska kvaliteten på föda och dryck som ges djur ska vara sådan att djuren inte löper någon risk att insjukna. Bestämmelser om kvalitetskraven på produkter som är avsedda för utfodring av djur finns i foderlagstiftningen.

Enligt 2 mom. är det förbjudet att ge djur i vård sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig för djurets hälsa. Föda och dryck som ges djur får inte innehålla gifter eller andra ämnen eller orenheter som är skadliga för djurs hälsa eller välbefinnande. Enligt momentet är det också förbjudet att underlåta att ge sådana näringsämnen i brist på vilka djuret veterligen kommer att insjukna.

Närmare bestämmelser om föda och dryck för djur i vård får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning är avsikten att förskriva om bland annat vilka djurarter och djurgrupper som kontinuerligt ska ha tillgång till vatten.

23 §. Inspektion av välbefinnandet. I paragrafen föreskrivs om inspektion av välbefinnandet hos djur i vård och djurens förhållanden. Paragrafen motsvara 5 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen och 10 § i djurskyddförordningen med den preciseringen att vid inspektionen av djuren ska särskild uppmärksamhet ägnas även djur som håller på att föda. Genom paragrafen genomförs punkt 2 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet.

Välbefinnandet hos alla djur i människans vård och deras förhållanden ska inspekteras tillräckligt ofta så att djurens välbefinnande inte äventyras i onödan. När man bedömer vad som är tillräckligt inspektionsintervall ska man beakta djurhållningsformen, djurarten, djurets fysiologiska tillstånd samt förhållandena i djurens förvaringsutrymmen och livsmiljö. Djur som är dräktiga, håller på att föda och just har fött samt nyfödda, sjuka och skadade djur och djur som är i dålig kondition ska inspekteras särskilt noggrant.

I 2 mom. föreskrivs att djur som står under människans omedelbara uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa ska inspekteras dagligen eller vid behov oftare. Exempelvis sjuka djur, djur som är i dålig kondition och högräktiga djur ska inspekteras tillräckligt ofta, så att man upptäcker förändringar i deras tillstånd och åtgärder som dessa förutsätter kan vidtas tillräckligt snabbt. Vid observationen av djur kan man också använda tekniska hjälpmedel, till exempel övervakningskameror som är placerade i djurstallet. Inom produktionsformer där ett stort antal djurs välbefinnande är helt beroende av människans skötsel eller som är förenade med särskilda risker till följd av till exempel förhållandena i förvaringsutrymmet, ska djurens välbefinnande och förhållanden i regel inspekteras oftare än en gång per dag. Sådana produktionsformer är till exempel broilerhållning och nötkreatur som hålls klavade på platsen.

Den dagliga inspektionsskyldigheten gäller inte djur som hålls i naturliga förhållanden på större områden, såsom renar som rör sig fritt, djur som farmuppföds i viltvårdssyfte eller djur som till exempel sommartid hålls på svårtillgängliga beten i skärgården. I fråga om djurhållning som står utanför den dagliga inspektionsskyldigheten är det viktigt att försöka säkerställa att djuren kontinuerligt har tillgång till tillräckligt med föda och vatten och att de har tillgång till skydd mot vädret. När det råder exceptionella väderförhållanden eller andra förhållanden som kan utgöra en fara för djurens välbefinnande ska djuren inspekteras oftare än normalt. Man ska förfara på samma sätt om det bland djuren finns sådana djur som avses i 1 mom. och som förutsätter särskild uppföljning.

Närmare bestämmelser om inspektion av djurs välbefinnande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §. Sjuka eller skadade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet att hjälpa sjuka eller skadade djur som är i vård. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak kraven i 5 § 1 mom. i den gällande lagen och i 11 § i djurskyddsförordningen. I förslaget klarläggs att ändamålsenlig vård av djur betyder vid behov också att man skaffar veterinärmedicinsk vård. Nytt är också kravet på att i vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet. Genom paragrafen genomförs punkt 4 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet.

Ett sjukt eller skadat djur ska omedelbart ges eller skaffas behörig vård. När man upptäcker att ett djur är sjukt eller skadat, ska den som håller eller sköter djuret omedelbart vidta åtgärder för att klarlägga sjukdomens eller skadans art och hur allvarliga den är. Beroende på arten av och allvaret hos skadan eller sjukdomen kan behövlig vård ges av antingen den som håller eller sköter djuret eller någon annan aktör eller vid behov en veterinär. Den som håller

eller sköter djuret ska ta kontakt med veterinären, om djurets sjukdom eller skada förutsätter det och djuret inte avlivas genast på grund av sjukdomen eller skadan. När veterinären bedömer behovet av vård ska särskild uppmärksamhet fästas vid den smärta och det lidande som djuret upplever. Vårdåtgärder ska vidtas eller vård skaffas omedelbart när man upptäckt att djuret är sjukt eller skadat och man har fått tillräcklig klarhet om sjukdomens eller skadans art och hur allvarlig den är.

Att ett sjukt eller skadat djur får tillräcklig vila är en viktig del av vården av djuret. Den mängd vila som ett djur behöver är beroende av sjukdomens eller skadans art. I vissa fall kan möjlighet till tillräcklig vila förutsätta att djuret flyttas till en sjukbox eller något annat lugnt utrymme, medan det i vissa fall räcker med att tillfälligt begränsa användningen av djuret för arbete eller hobby för att det ska få tillräcklig vila. Det kan också vara nödvändigt att placera djuret i en sjukbox eller något annat lämpligt utrymme med tanke på uppsikten över djuret och vårdåtgärderna. Genom att hålla djuret åtskilt kan man också förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar till andra djur. Bestämmelser om utrymmen som behövs för vård och isolering av sjuka eller skadade djur finns i förslaget till 40 §. En sjukbox eller något annat utrymme där ett sjukt eller skadat djur hålls ska vara sådan att djurets återhämtning främjas. Utrymmet ska vara så lugnt som möjligt och djuret ska ha en lämplig viloplats där. Vid behov ska det ses till att det finns extra värme i utrymmet. Om ett socialt djur separeras från andra djur kan det leda till betydande stress hos djuret. För ett sådant djur ska man försöka ordna möjlighet till socialt umgänge med andra djur även medan djuret hålls åtskilt, om det inte är omöjligt till exempel för att förhindra spridningen av smittsamma sjukdomar. Ofta går det att ordna så att djuret har syn- och luktkontakt med andra djur, även om rörelsekontakt med djuren inte rekommenderas.

I 2 mom. föreskrivs om vård och avlivning av sjuka eller skadade djur. I vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet. Bestämmelserna hänför sig till bestämmelserna i 6 § i den föreslagna lagen om respekt för djur samt förbuden mot att orsaka onödig smärta och onödigt lidande samt att i onödan riskera välbefinnandet. Enligt 13 § i lagen om utövning av veterinäryrket är målet för yrkesutövningen i fråga om utövare av veterinäryrket bland annat att upprätthålla och främja djurens hälsa och välbefinnande, förebygga och bota sjukdomar bland djuren och lindra deras lidande. Den föreslagna bestämmelsen kompletterar ovannämnda bestämmelse som styr verksamheten för utövare av veterinäryrket. Dessutom ska den tillämpas även på all annan vård som ges sjuka eller skadade djur. När beslut fattas om ett sjukt eller skadat djurs vård och när vården ges ska utgångspunkten vara att ombesörja djurets välbefinnande och saken ska i första hand granskas ur djurets synvinkel. När vårdbeslut fattas och vård ges ska strävan vara att trygga djurets fysiska och psykiska funktionsförmåga så att djurets välbefinnande inte äventyras i onödan. Målet ska vara att trygga en god livskvalitet för djuret såväl under som efter vården.

Ett sjukt eller skadat djur ska avlivas, om sjukdomens eller skadans art kräver det. Vid bedömningen är det viktigt att fundera på vilken slags smärta och lidande sjukdomen eller skadan samt behandlingen av sjukdomen eller skadan bedöms orsaka djuret. Vid bedömningen ska man beakta inte bara den fysiska smärtan utan också det psykiska lidande

som behandlingen av sjukdomen eller skadan orsakar, såsom den stress och ångest som vårdåtgärderna och konvalescenstiden medför. Med tanke på bedömningen är det också viktigt att uppskatta hur sannolikt det är att djuret återhämtar sig från sjukdomen eller skadan och vilka permanenta förändringar den medför för djurets välbefinnande. Djuret ska avlivas om det är sannolikt att den smärta som orsakas djuret inte kan lindras tillräckligt. Djuret ska också avlivas om man kan förvänta sig att djurets livskvalitet försämras avsevärt till följd av sjukdomen eller skadan. Ett djurs smärta och lidande får inte förlängas av ekonomiska eller sociala orsaker.

25 §. Förbud mot att tvinga djur att äta och dricka. I paragrafen ingår ett förbud mot tvångsmatning. I den gällande lagen ingår förbudet i 11 §. För tydlighetens skull kompletteras förbudet mot tvångsmatning så att det också blir förbjudet att tvinga djur att dricka.

Det ska vara förbjudet att tvinga ett djur att äta och dricka till exempel för att det ska bli fetare eller för att utöka produktionen. Med stöd av bestämmelsen är det till exempel förbjudet att tvångsmata gäss. Bestämmelsen gäller inte när djur tvingas att äta eller dricka av veterinärmedicinska skäl. Det är således tillåtet att tvinga ett nyfött djur som lider av näringsbrist att dricka.

26 §. Avel. Paragrafen innehåller allmänna bestämmelser som ska iakttas vid avel samt bestämmelser om avel och avelsmetoder som är förbjudna. I den gällande lagen bestäms om avel i 8 §. Ett nytt krav är skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra djuren från att föröka sig okontrollerat. Syftet med paragrafen är att i allt högre grad styra aveln i en riktning som beaktar djurens välbefinnande. Exempelvis överdriven betoning av vissa utseendemässiga drag i avelsmålen har lett till att sådana extrema drag gynnats som orsakar problem för sällskaps- och hobbydjurs välbefinnande. Motsvarande utveckling har ägt rum även inom aveln av produktionsdjur, framför allt om strävan har varit att öka produktionsförmågan till det yttersta utan att fästa tillräcklig uppmärksamhet vid djurens välbefinnande. I stället för att gynna dessa extrema drag bör man inom aveln framför allt sträva efter att producera välmående djur. Djur med extrema drag som medför men för välbefinnandet bör inte användas för avel, om inte syftet är att förbättra avkomlingarnas egenskaper till denna del.

Hos djur förekommer också ärftliga sjukdomar och defekter, och de senaste åren har man genom forskning fått mycket ny kunskap om hur de nedärvs. Ärftliga sjukdomars prevalens ökar ofta framför allt inom djurbestånd där det förekommer inavel. Förekomsten av ärftliga sjukdomar och defekter kan förebyggas genom att djur som bär på dem undantas från aveln. Ärftliga sjukdomar och defekter kan i vissa fall förebyggas genom att man granskar uppgifter om djurens härstamning eller undersöker djuret med tanke på sjukdomen eller defekten. Även gentester används för att klarlägga vilket genom ett djur som är tänkt för avel har med avseende på sjukdom. Även egenskaper som eftersträvas vid aveln, såsom pälsens färg, kan vara förenad med genetiskt icke önskvärda drag, såsom avsaknad av något sinne eller letalfaktorer. Även när det gäller dylika defekter borde man undvika sådana avelskombinationer som leder till att avkomlingar ärver defekten.

Paragrafens bestämmelser tillämpas på all sådan förökning av djur som sker i samband med djurhållning och där människan beslutar vilka djur som ska föröka sig och således föra sina gener och egenskaper vidare till kommande generationer. Med avel avses i allmänhet målinriktad djuruppfödning så att man försöker producera djur med ett visst genom och vissa egenskaper. I paragrafen avses med avel dessutom sådan förökning av djur i människans vård som inte har något klart definierat mål vad gäller eftersträvat genom eller eftersträvande egenskaper. Det kan vara fråga om sådan verksamhet till exempel när en viss djurgrupp i människans vård tillåts föröka sig planlöst. Paragrafen tillämpas på såväl renrasiga som blandrasiga djur som förökar sig liksom på produktion av ras- eller artkorsningar. Med avel avses såväl naturlig som artificiell reproduktion, inklusive användning av genteknikmetoder. Med artificiell reproduktion avses till exempel seminering och embryoöverföring. Med genteknikmetoder kan man åter förändra ett djurs genom på sätt som inte förekommer i naturen. Som exempel på användning av genteknik kan nämnas djur med överförda gener. Avel inom verksamheten med djurförsök regleras i lagstiftningen om försöksdjur.

I 1 mom. föreskrivs om målen för avel. Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur. För att uppnå detta mål bör vid avel användas fysiskt och psykiskt friska djur, som kan antas överföra dessa egenskaper även till sina avkomlingar. De djur som föds till följd av avel bör vad sina egenskaper beträffar kunna leva ett för arten typiskt liv. Djuren bör kunna röra sig, använda sina sinnen samt klara av normala beteendeformer som är typiska för djurarten i fråga. Djurens organism bör fungera normalt, och djuren får inte lida av sådana kroniska sjukdomar eller defekter som permanent försämrar livskvaliteten. Djurens ska ha sådana psykiska egenskaper att de anpassar sig till djurhållningssystemet samt vid behov till andra djur och människans hantering.

I 2 mom. föreskrivs om förbjuden avel. I 1-punkten förbjuds användning av sådana avelskombinationer som sannolikt överför sjukdomar eller andra egenskaper som medför betydande men för välbefinnandet till avkomlingarna. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att sådana avelskombinationer används som sannolikt medför att det föds djur som på grund av sjukdom eller någon annan orsak har försämrade psykisk eller fysisk funktionsförmåga eller djur vilkas möjligheter till arttypiskt beteende är försämrade av någon annan orsak.

I bestämmelsen avsedda gener som medför men för välbefinnandet kan vara letalfaktorer eller gener i anslutning till vissa sjukdomar eller andra men för välbefinnandet, såsom extrema anatomiska drag eller strukturella svagheter. Letalfaktorer som leder till att avkomlingarna dör eller är gravt missbildade förekommer till exempel hos vissa hund- och kattraser som saknar svans eller har stubbsvans. Nötkreatursrasen belgisk blå har en genmutation som orsakar sjukdomen muskelhypertrofi, och som ger djuret betydligt större muskler än normalt. På grund av den stora köttmassan förekommer bland annat hjärtproblem hos dessa nötkreatur och i allmänhet kan de inte föda på naturlig väg. Som extrema anatomiska drag betraktas till exempel överdrivet kort nos och till följd av detta strukturellt trånga andningsvägar hos hundar och katter, som kan orsaka djuret kontinuerliga andningssvårigheter. Överdrivna hudveck orsakar åter ögonskador och kroniska hudinfektioner hos flera djurarter. Onaturlig storlek och form på ögonen eller ögonlocken kan

orsaka felaktig ögonlocksställning samt utsätta ögonen för skador, framfall av ögonbulben och upprepade ögoninfektioner. Exempelvis inom aveln av guldfiskar har det utvecklats varianter där felaktig ögonställning leder till stegvis blindhet. Strukturella svagheter, såsom felaktig benställning, onormalt bett och bestående fontanell i skallbenen kan också medföra betydande men för djurets välbefinnande. Exempelvis hos dvärgkaninraser förekommer ärftligt felaktigt bett, som står i förbindelse med en framavlad alltför kort skallform. Hos farmade rävar förekommer åter felaktig benställning som beror på ett ärftligt anlag.

Sjukdomar och strukturella svagheter som beror på sådana letalfaktorer, ärftliga sjukdomar och extrema anatomiska drag som de ovannämnda medför i allmänhet att djurs allmänna fysiska funktionsförmåga försämras. Många sjukdomar och defekter försämrar dessutom djurs förmåga att bete sig på ett arttypiskt sätt. Exempelvis många sjukdomar i rörelseapparaten försämrar djurs möjligheter att röra sig på ett arttypiskt sätt och utföra till exempel för arten typiskt undersökningsbeteende eller socialt beteende. Den psykiska funktionsförmågan försämras till exempel av olika beteendestörningar, av vilka en del har konstaterats vara ärftliga. Även nedärvning av ett djurs karaktär måste beaktas vid valet av avelsdjur. Synnerligen skygga eller aggressiva djur bör inte användas för avel. Överdriven skygghet eller aggressivitet gör djuret stressat och det har ofta problem med att anpassa sig till sin omgivning och ett liv med människor och andra djur. Skygga och aggressiva djur kan genom sitt beteende utgöra en säkerhetsrisk för andra djur samt sina skötare och andra personer som har att göra med djuren.

Med tanke på tillämpningen av 2 mom. 1-punkten är det av betydelse att bedöma när ovannämnda förändringar i funktionsförmågan eller försämrade förmåga till arttypiskt beteende anses medföra betydande men för djurets välbefinnande. Som sådana ska betraktas åtminstone kroniska sjukdomar eller defekter som orsakar djuret fortlöpande eller återkommande smärta eller lidande eller som hindrar djuret från att till exempel röra sig på arttypiskt sätt. Även blindhet och dövhet ska betraktas som sådana defekter som medför betydande men för välbefinnandet. Om det krävs till exempel kirurgiska korrigeringsåtgärder eller fortlöpande eller ofta återkommande medicinering av djuret för att trygga djurets välbefinnande, är det sannolikt fråga om en i bestämmelsen avsedd förändring som medför betydande men för välbefinnandet. Man ska också avhålla sig från sådana förändringar av djurets utseende som leder till betydande svårigheter i det sociala beteendet mellan djur. Exempelvis hos fiskarter kan avlägsnande av vissa varselfärger genom avel avsevärt försvåra fiskarnas sociala umgänge.

Med tanke på tillämpningen av bestämmelsen bör man dessutom lägga märke till att uttryckligen avkomlingarnas förväntade välbefinnande är av betydelse. Om ett djur ser friskt ut, men man vet att det till exempel bär på en ärftlig sjukdom i sitt genom, bör det inte föröka sig med en annan känd bärare, eftersom kombinationen sannolikt skulle ge sjuka avkomlingar. En sjukdomsbärare kan dock ofta para sig med ett djur som ser friskt ut och som har ett friskt genom utan risk för att avkomlingarna ska bli sjuka. En sådan avelskombination är möjlig, eftersom den inte medför någon fara för avkomlingarnas välbefinnande. Med stöd av bestämmelsen är det inte nödvändigtvis förbjudet att använda ett djur som ser sjukt ut till avel, om det är sannolikt att det inte för sjukdomen eller defekten

vidare till sina avkomlingar. Användning av ett sådant djur för avel förutsätter dock att man överväger om situationen motsvarar övriga bestämmelser i djurskyddslagstiftningen och medför användningen för avel sådant men för djurets välbefinnande som avses i 2 mom. 3-punkten.

Det är också förbjudet att använda sådana djur för avel som på grund av en strukturell defekt eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt eller förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välbefinnande. Syftet med bestämmelsen är att skydda sådana djurs välbefinnande som används för avel. Den bidrar också till att förhindra att drag som bidrar till svåra födslar och andra förökningssvårigheter nedärvs till följande generationer. Bestämmelsen tillämpas på såväl hon- som handjur. Med förökning avses all verksamhet i anslutning därtill, såsom betäckning, dräktighet, födsel och skötsel av avkomlingarna.

Ett djur som till exempel på grund av sin kroppsbyggnad inte kan föda sina avkomlingar utan kejsarsnitt bör inte användas för avel. Ett djur bör inte heller användas för avel när man kan förvänta sig att avkomlingarnas storlek eller extrema strukturella drag förhindrar en naturlig födsel. Hannar som används för avel bör också kunna föröka sig på naturligt sätt. I praktiken får djuret inte ha till exempel någon sådan strukturell defekt som hindrar normalt betäckningsbeteende. I sådana fall ska det också vara förbjudet att använda seminering för att göra det möjligt att använda djuret för avel.

Alltför ofta återkommande förökning eller förökning som sker vid för ung eller gammal ålder kan äventyra i synnerhet honors välbefinnande. Dräktighet, födelse och ofta även skötsel av avkomlingarna anstränger djuret och detta borde beaktas i skötseln av djuret och när det används för avel. Tikar som ofta fått valpar har orsakat problem framför allt i så kallade valpfabriker, där man producerar hundvalpar för att uppnå maximal ekonomisk nytta. Bestämmelsen kan vid behov preciseras i förordningarna om enskilda djurarter genom att det till exempel i fråga om hundar föreskrivs hur ofta en tik kan få valpar och vad som är den tidigaste tillåtna betäckningsåldern för respektive djurart.

I 3 mom. förbjuds användning av sådana avelsmetoder som kan medföra betydande men för djurets välbefinnande. Med avelsmetoder avses till exempel insamling av könsceller samt metoder som används vid betäckning av djur. Seminering och embryoöverföring som allmänt används vid avel medför inte sådant betydande men för välbefinnandet som avses i bestämmelsen. Närmare bestämmelser om förbjudna metoder utfärdas genom förordning av statsrådet. Det ska till exempel vara förbjudet att använda elektroejakulation för insamling av sperma samt avelsmetoder där man tyr sig till kejsarsnitt för att producera djur.

I 4 mom. föreskrivs om skyldighet för den som äger eller håller däggdjur att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att minska de välbefinnandeproblem som uppstår när djurpopulationer förökar sig okontrollerat. Exempelvis katter som rör sig fritt utomhus och förökar sig okontrollerat leder lätt till halvilda kattpopulationer. Även i hund- och kattfabriker kan det hända att man låter djuren föröka sig obegränsat för att maximera antalet valpar och kattungar. I populationer som får föröka sig okontrollerat uppstår ofta välbefinnandeproblem på grund av inavel, sjukdomar

och parasiter som sprider sig från ett djur till ett annat samt att djuren inte är vana vid människor. Mödrar som hela tiden föder ungar blir lätt överansträngda och avkomlingarna föds i en miljö där det inte finns ordentliga förutsättningar att sköta mödrarna och avkomlingarna. Okontrollerad förökning bland däggdjur kan förhindras genom gruppindelning och övervakning av djuren samt till exempel sterilisering av katter som rör sig fritt utomhus. Även inom ansvarsfull djurhållning sker enskilda betäckningar i misstag tämligen lätt, och sådana enstaka fall ska inte betraktas som i paragrafen avsedd okontrollerad förökning. Däremot ska sådan djurhållning vara förbjuden där djuren fortlöpande förökar sig planlöst med varandra och som medför klara men för djurens välbefinnande. Närmare bestämmelser om vilka åtgärder den som äger eller håller djur ska vidta för att hindra djuren från att föröka sig okontrollerat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det också vid behov föreskrivas närmare om vilka djur som inte får användas för avel.

27 §. Upphittade djur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för landskapet att inom sitt område ordna tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt andra små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas fast. Syftet med paragrafen är att skydda sällskaps- och hobbydjur som rymt från dem som håller dem från välbefinnandeproblem och å andra sidan också att hindra djur som springer lösa från att störa allmän ordning och säkerhet. Ett nytt krav är att landskapet också ska se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen. Inom den nuvarande hittedjursverksamheten har det upplevts som ett stort problem att ingen aktör har ålagts att sköta transporten av djur från den plats där djuret tagits fast till den av kommunen anvisade mottagningsplatsen. I praktiken har detta försvårat omhändertagandet av djur och lett till situationer där ett djur som tagits fast inte har kunnat transporteras till mottagningsplatsen. En del kommuner har frivilligt ordnat transport av djur genom att avtala om transporten med till exempel den som upprätthåller mottagningsplatsen eller den lokala djurskyddsföreningen.

För tydlighetens skull fogas till paragrafen ett omnämnande av att landskapet kan ordna hittedjurstjänster självt eller genom att skaffa tjänsterna från en utomstående tjänsteproducent. Hittedjurstjänster som landskapet producerar självt bör ordnas så att de är separata från landskapets tillsyn över djurens välbefinnande.

En nyhet är också skyldighet för landskapet att utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde. Djurhem för upphittade djur innebär i praktiken sådant yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur som avses i 59 § i den föreslagna lagen, varför de ska föra en sådan förteckning som avses i 62 § över djurarter och djur som verksamheten omfattar. Det föreslagna statistikkravet förutsätter att dessa befintliga uppgifter insamlas och publiceras årligen. Med hjälp av statistiken kan man följa hur antalet upphittade djur utvecklas regionalt och i hela landet. Uppgifterna är nödvändiga för att planera och inrikta åtgärderna i syfte att främja en ansvarsfull djurhållning och minska antalet upphittade djur.

Strävan är att upphittade djur snabbt och effektivt ska återbördas till sina ägare genom att föreskriva om skyldighet för den som håller mottagningsplatsen att kontrollera djurets identifikation och skyldighet att vidta skäligen åtgärder för att på tag på ägaren. Om den som äger eller håller djuret inte påträffas ska information om att djuret tagits om hand publiceras antingen på en webbplats eller på något annat lämpligt sätt. Samtidigt förkortas förvaringstiden för upphittade djur så att djuren ska förvaras 10 dagar i stället för tidigare 15 dagar. Största delen av de sällskaps- och hobbydjur som tas om hand är katter och hundar. Enligt en utredning som ministeriet låtit göra är största delen av hundarna ID-märkta med antingen mikrochip eller tatuering. Även en del katter ID-märks, även om antalet ID-märkta katter antas vara betydligt lägre än antalet ID-märkta hundar. Ägare till ID-märkta djur kan registrera sina kontaktuppgifter i register som förs av till exempel hund- eller kattorganisationer, djurskyddsföreningar eller andra privata aktörer. Den som håller mottagningsplatsen ska kontrollera om ett omhändertaget djur har en identifikation och försöka ta reda på om ägarens kontaktuppgifter finns i allmänt använda register. Om djuret saknar identifikation eller ägaren inte påträffas, ska information om att djuret tagits om hand publiceras på mottagningsplatsens webbplats eller till exempel genom en annons i lokaltidningen.

Ett upphittat djur ska förvaras minst 10 dagar efter att det tagits om hand. Därefter har landskapet eller tjänsteproducenten rätt att sälja djuret, överlåta det på något annat sätt eller avliva det. För tydlighetens skull preciseras paragrafen också i fråga om vård av sjuka och skadade upphittade djur. För ett upphittat djur som är sjukt eller skadat ska ordnas sådan första hjälpen som djuret behöver och annan skäligen vård för att behandla sjukdomen eller skadan. I praktiken avses med första hjälpen och vård sådan oundgänglig första hjälpen och annan veterinärmedicinsk vård som ska ges djuret för att trygga dess välbefinnande tills den som äger eller håller djuret påträffas eller tidsfristen på 10 dagar går ut. Som skäligen vård kan betraktas till exempel att ett brutet ben gipsas och djuret ges smärtlindring, däremot kan det inte förutsättas att brottet korrigeras kirurgiskt. Vid bedömningen av vad som är skäligen vård ska kostnaderna för nödvändig vård och djurets behov av fortsatt vård beaktas.

För att säkerställa att information om hundar som tagits om hand med stöd av jaktlagen också finns hos landskapets mottagningsplats för upphittade djur, föreslås i 4 mom. skyldighet för polisen att underrätta landskapets mottagningsplats om anmälningar som avses i 55 § 1 mom. i jaktlagen.

Närmare bestämmelser om ordnandet av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetandet av statistik över upphittade djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §. Tagande av vilda djur för uppfödning. I paragrafen föreskrivs om tagande av vilda djur för uppfödning. Med tagande för uppfödning avses att ett djur infångas och hålls i fångenskap. Exempelvis ringmärkning av fåglar, där djuret försätts i frihet genast efter åtgärden, är inte sådant tagande för uppfödning som avses i bestämmelsen. Med tagande för uppfödning avses inte heller till exempel levande fiskar eller kräftor som i samband med fiske kortvarigt förvaras i till exempel en sump.

Det är i princip förbjudet att ta vilda djur för uppfödning. Bestämmelsen tillämpas på alla vilda djur, medan den gällande lagen förbjuder endast tagande av vilda däggdjur och fåglar för uppfödning. Förbudet ska dock inte tillämpas i situationer där dispens att fånga och inneha djur har beviljats med stöd av naturvårdslagen, jaktlagen eller lagen om fiske. I 48 § i naturvårdslagen föreskrivs om dispens som gäller innehav av nationellt fredade djurarter och i 49 § i den lagen om dispens som gäller djur som är fredade inom Europeiska gemenskapen. I 40 § i jaktlagen föreskrivs om fångande av djur för viltvårdsändamål och i 41 § om dispens från bestämmelserna om fredning av viltarter samt från bestämmelserna om fångande av djurarter som inte är fredade genom jaktlagen. I 47 § i lagen om fiske föreskrivs åter om dispens som gäller fiske av fiskarter och fiskbestånd som är fredade genom lagen om fiske.

Dispensmöjligheterna enligt naturvårdslagen, jaktlagen och lagen om fiske gäller i första hand de djurarter som är fredade genom respektive lag. Dessutom är det nödvändigt att föreskriva om undantag som behövs för tagande för uppfödning av andra djur än sådana som omfattas av de dispenser som uppräknas i 1 mom. Bestämmelser om dessa ingår i 2 mom. För det första ska det vara tillåtet att ta sådana djur för uppfödning som ska hållas i en djurpark. Djurpark definieras i 5 §. Det ska också vara tillåtet att ta fiskar för uppfödning för fiskerihushållningsändamål som avses i lagen om fiske, såsom fiskodling eller utplantering av fisk eller utbildning i fiskodlingsläroanstalter. Det ska vara tillåtet att ta djur för uppfödning för vetenskaplig forskning även när det gäller sådana djurarter som inte omfattas av dispensmöjligheterna enligt 1 mom. Man bör lägga märke till att vetenskaplig forskning kan förutsätta även sådant projektgodkännande som avses i 24 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Ett vilt djur i hjälplöst tillstånd ska också kunna tas för uppfödning för att ges vård. Närmare bestämmelser om vården finns i 29 §.

Med avvikelse från den gällande lagen ska det inte längre vara tillåtet att ta vilda djur för farmuppfödning i syfte att producera kött, ägg eller avelsdjur för kött- eller äggproduktion. Däremot ska det fortfarande vara möjligt att ta vilt för uppfödning i viltvårdssyfte med tillstånd enligt 40 § i jaktlagen. I 13 § i den gällande djurskyddslagen tillåts också tagande av vilda djur för uppfödning för något annat godtagbart tillfälligt behov. Enligt förarbetena till paragrafen kan ett sådant behov vara till exempel en viktig undervisningssituation eller att hjälpa ett moderlöst djur. Den tillfälliga vård som avses i 2 mom. 4-punkten i den föreslagna lagen kan också betyda hjälp som ges ett moderlöst djur. Någon motsvarande möjlighet till undantag som gäller alla djurarter och som hänför sig till undervisning ingår dock inte i den föreslagna paragrafen, eftersom det inte längre har ansetts nödvändigt. Utvidgningen av paragrafens tillämpningsområde till alla djur innebär i praktiken att det också blir förbjudet att ta till exempel kräldjur som inte är fredade genom naturvårdslagen, såsom ormar, för uppfödning i andra situationer än sådana som avses i 2 mom. i den föreslagna paragrafen.

Det bör påpekas att det enligt annan lagstiftning är förbjudet att inneha vissa djurarter, såsom invasiva främmande arter. Bestämmelser om invasiva främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter. Dispensmöjligheterna i 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska inte tillämpas i en situation där det står i konflikt med ett förbud på något annat ställe i lagstiftningen.

29 §. Vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd. I paragrafen föreskrivs om vård av skadade eller moderlösa djur eller djur som annars befinner sig i hjälplöst tillstånd. I förslaget till 28 § 3 mom. föreskrivs om skyldighet att försöka hjälp vilda djur som är sjuka eller skadade eller annars befinner sig i hjälplöst tillstånd. Enligt förslaget till 28 § 2 mom. 4-punkten får man ta ett vilt djur i hjälplöst tillstånd för uppfödning för att ge det vård, om inte någon annan lagstiftning förhindrar det. I paragrafen föreskrivs om de specialvillkor som ska iakttas vid vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd. I 1 mom. föreskrivs om första hjälpen som ska ges djur och i 2 mom. om vård av djur under en längre tid, som är anmälningspliktig verksamhet.

Enligt 13 § i den gällande lagen kan vilda däggdjur och fåglar tas för uppfödning för tillfällig sjukvård för djuret eller något annat godtagbart tillfälligt behov. Ett djur som har omhändertagits för vård ska försättas i frihet då dess tillstånd möjliggör detta, om det kan antas att djuret utan svårighet anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas. I praktiken har det dock rått oklarhet om hur länge tillfällig vård som ges ett djur kan fortsätta. Det har också varit oklart hur vård under längre tid kan ordnas efter den tillfälliga vården av djuret och vem som kan ordna den. I den gällande lagstiftningen ställs inga kompetenskrav på dem som vårdar skadade vilda djur, de utrymmen som används i vården eller vården över huvud taget. Det föreskrivs inte heller när och hur djuren ska försättas i frihet. I praktiken har situationen lett till att välmenande privatpersoner kan vårda vilda djur även långa tider fast de har bristfälliga kunskaper och färdigheter. Man har sällan tillräckliga utrymmen för vården av djuren och det kan hända att djuren ges felaktig föda. Djuren kan också bli onödigt tama under vården. Välmenad hjälp kan medföra endast onödigt lidande för djuren. Även för att försätta ett djur i frihet krävs sakkunskap om när djuret är tillräckligt rehabiliterat för att klara sig i naturen. Djuret bör också försättas i frihet på ett sådant ställe där det inte medför olägenheter för andra djur, människor eller miljön.

Enligt 1 mom. får medborgare omhänderta ett vilt djur endast för att ge det första hjälpen eller överlämna det för vård. Efter första hjälpen ska djuret antingen försättas i frihet, överlämnas för fortsatt sakkunnig vård eller avlivas. Djuret ska avlivas om det inte går att försätta det i frihet eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna fortsatt vård. I praktiken är medborgarnas första hjälpen i allmänhet begränsad till kortvarig observation av ett skadat djur under fångenskapen eller infångande av ett djur för att flytta det från en farlig omgivning till en tryggare plats. Det är ändamålsenligt att skadade eller sjuka djur samt moderlösa ungar som kräver vård under en längre tid så snabbt som möjligt överlämnas för kompetent vård, varvid de har bättre möjligheter att klara sig och djuret behöver inte lida i onödan till följd av okunskap. Om en medborgare själv vill ge djuret dylik annan vård än första hjälpen, ska en i 60 § avsedd anmälan om verksamheten göras till landskapet.

I 2 mom. föreskrivs om vård under en längre tid av vilda djur i hjälplöst tillstånd. Enligt förslaget till 60 § ska anmälan om verksamheten göras till landskapet. När ett vilt djur i hjälplöst tillstånd tas i vård ska utgångspunkten och målet alltid vara att försätta djuret i frihet. De omständigheter som ska beaktas när man överväger att ta ett djur i vård har behandlats tidigare i samband med 7 § 3 mom. Om man beslutar att ta ett djur i vård, ska vården begränsas till så kort tid som möjligt. Tillfällig vård som syftar till något annat än att

försätta djuret i frihet ska i princip begränsas endast till sådana djurindivider som efter vården kan placeras i en djurpark eller på någon annan permanent vårdplats som är avsedd för artskydd. Om ett djur inte kan försättas i frihet eller placeras i en djurpark eller på en motsvarande vårdplats efter avslutad vård, ska djuret avlivas. Innan man börjar ge ett djur vård under en längre tid ska det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för att inneha djuret. Även begränsningarna i anslutning till innehav av främmande arter ska beaktas.

30 §. Djurskötares behörighet och tillräckligt med djurskötare. I paragrafen föreskrivs om allmänna behörighetskrav för den som håller djur och andra som deltar i skötseln av djuren. Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt är också skyldig att se till att ett tillräckligt antal behöriga personer sköter djuren. Den som håller djur yrkesmässigt är dessutom skyldig att instruera och handleda sina anställda som deltar i skötseln och hanteringen av djuren. I 5 a § i den gällande lagen föreskrivs om motsvarande skyldigheter för den som äger eller håller produktionsdjur. I den föreslagna paragrafen utsträcks skyldigheterna till att gälla även andra som håller och sköter djur.

Av de faktorer som inverkar på välbefinnandet hos djur i människans vård har djurskötaren i allmänhet en avgörande betydelse. De personer som deltar i den dagliga skötseln av djuren kommer regelbundet i kontakt med djuren och de är i första hand de som ska upptäcka och ingripa i förändringar i djurens välbefinnande. Bedömning av djurens välbefinnande och ingrepp i eventuella problem förutsätter dock kunskap om djurens normala beteende och om hur problem kan förebyggas och lösas. En kompetent skötare kan bedöma djurens beteende och hälsa och miljöns inverkan på djurens välbefinnande. När en kompetent skötare upptäcker problem i anslutning till djurens välbefinnande kan han eller hon lösa dem antingen själv eller genom att skaffa utomstående hjälp.

Enligt 1 mom. ska de som håller djur och andra som deltar i skötseln av djur ha en med tanke på djurens välbefinnande tillräcklig kompetens för ändamålsenlig skötsel av djuren. Förutom på den som håller djuren och ansvarar för deras dagliga skötsel ska momentet också tillämpas på andra personer som deltar i skötseln av djuren, såsom anställda som står för skötseln av djuren. Alla personer som deltar i skötseln av djuren ska besitta sådan kompetens att de kan ombesörja djurens välbefinnande på ändamålsenligt sätt medan de utför sina uppgifter. Med kompetens avses med tanke på skötseln av djuren väsentliga teoretiska kunskaper om hur den djurart som hålls beter sig och om kraven på skötseln samt praktiska färdigheter när det gäller hantering och skötseln av djuren. De krav som ställs på en persons kompetens är beroende av personens uppgifter: av djurhållaren som ansvarar för djurens övergripande välbefinnande kan krävas mer omfattande kompetens än av personer som utför enskilda skötselåtgärder. Å andra sidan inverkar också den djurart som hålls och djurhållningsformen på den kompetens som krävs. Djurhållare och andra skötare kan skaffa den kompetens de behöver genom praktisk erfarenhet, genom att utbilda sig, till exempel på olika kurser, eller genom att skaffa de kunskaper och färdigheter som behövs från andra som håller djur.

I 2 mom. föreskrivs om skyldigheter och krav för dem som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt. Som yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning anses tillstånds- och

anmälningspliktig verksamhet som avses i 50 § och 57-60 § i lagförslaget samt sådant hållande av produktionsdjur, för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjurskötsel eller annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet.

Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska ha lämplig utbildning eller tillräcklig behörighet som förvärvats på något annat sätt för att sköta sina uppgifter. Vid storskalig djurhållning ansvarar den som håller djuren i allmänhet för ett stort antal djur, varvid även risken för djurens välbefinnande växer. Inom näringsverksamhet kan ekonomiska omständigheter och strävan efter vinst orsaka konflikt när det gäller att trygga djurens välbefinnande. Av den som håller djur yrkesmässigt kan man i princip vänta sig större kunskaper om djurhållning eller till exempel av den som äger ett enstaka sällskaps- eller hobbydjur. Den utbildning eller annan kompetens som förutsätts i bestämmelsen kan i praktiken variera i fråga om olika djurarter och djurhållningsformer enligt vilka riskerna för djurens välbefinnande är. Utbildnings- och behörighetskraven kan vara strängare när djurskötarens särskilda kompetens på grund av djurarten eller djurhållningsformen har en avgörande inverkan på djurens välbefinnande. Detta kan bli aktuellt till exempel i situationer där antalet djur är mycket stort i förhållande till antalet djurskötare och kontrollen över förhållandena på en i hög grad automatiserad djurhållningsplats förutsätter särskild kompetens.

Utöver behörighetskraven ansvarar den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt för att ett tillräckligt antal behöriga anställa ombesörjer skötseln av djuren. Tillräcklig personal är en förutsättning för att djuren kan skötas på ändamålsenligt sätt. Uppgifter i anslutning till utfodring, vattning, kontroll över förhållandena på och renhållning av djurhållningsplatsen kan på så vis skötas inom tillräcklig tid med tanke på djuren. Antalet djurskötare är beroende av antalet djur och skötselkraven när det gäller den djurart som hålls. I det fallet att den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt har anställt personal eller andra personer deltar i skötseln av djuren, ska de ges råd och handledning i fråga om kraven på skötseln och hanteringen. Handledning och rådgivning för personer som deltar i djurskötseln kan ges i förhållande till hur krävande skötseluppgifter som ges personen i fråga. Då kan handledningen inför en kortvarig skötselperiod med begränsade uppgifter vara mer begränsad än inför en långvarig och omfattande uppgiftshelhet.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om utbildnings- och behörighetskraven för dem som håller djur och andra som sköter djur enligt 1 och 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan föreskrivas om behörighet för den som håller broilrar enligt 26 b § i den gällande lagen. I regel ska kravet i 2 mom. inte förutsätta ytterligare utbildning av dem som håller djur yrkesmässigt och som har förvärvat den behörighet som behövs i verksamheten genom praktiska erfarenheter. När det föreskrivs om närmare behörighetskrav för olika djurhållningsformer bör man undvika att de som håller djur påförs kostnader och extra administrativa bördor. Krav på ett officiellt intyg över antingen genomgången utbildning eller praktisk erfarenhet skulle öka den administrativa bördan både för dem som håller djur och för de myndigheter som beviljar intyg. Man bör i regel försöka undvika detta när närmare bestämmelser utfärdas, om inte något annat följer av EU:s lagstiftning.

31 §. Erkännande av djurskötares yrkeskvalifikationer. I paragrafen föreskrivs om behörig myndighet för förfarandet för erkännande av djurskötares och andra skötares yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands. I 26 b § i den gällande lagen föreskrivs om behörighet för den som håller broilrar samt om behörighet för Livsmedelssäkerhetsverket att besluta om erkännande av yrkeskvalifikationer som den som håller broilrar har förvärvat utomlands. Enligt förslaget överförs bestämmelserna i 26 b § om behörighetskrav för dem som håller broilrar i fortsättningen till förordning av statsrådet. Det är dock fortfarande nödvändigt att i lagen föreskriva om behörig myndighet för förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands. Samtidigt utvidgas Livsmedelssäkerhetsverkets behörighet till att omfatta även erkännande av yrkeskvalifikationerna för andra djurhållare och djurskötare som förvärvat behörighet utomlands. Detta är nödvändigt i händelse av att det i fortsättningen föreskrivs om krav på dessa personers behörighet på förordningsnivå.

32 §. Skyldighet för den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt att förbereda sig på störningar. I paragrafen föreskrivs om förberedelser för störningar, såsom eldsvådor och strömavbrott. Paragrafen tillämpas på dem som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt. Som yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning anses tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet som avses i 50 § och 57-60 § i lagförslaget samt sådant hållande av produktionsdjur, för vilket djurhållaren har rätt att få jordbruksstöd för husdjursskötsel eller annat motsvarande hållande av produktionsdjur som ska betraktas som näringsverksamhet.

I praktiken ska den som håller djur fundera på vilka störningar som kan uppstå i anslutning till den egna djurhållningen och vilka risker de medför för djurens välbefinnande. Med störningar avses till exempel bränder, störningar i el- eller vattendistributionen, exceptionella väderförhållanden och teleförbindelseavbrott. Framför allt om antalet djur är stort kan det vara utmanande att ordna utfodring och vattning och annan nödvändig vård under avvikande förhållanden då man överraskande inte har tillgång till exempelvis el eller vattenledningsvatten. På grund av en brand eller någon annan orsak kan man också bli tvungen att överraskande flytta djuren från sina utrymmen, varför det vore bra att på förhand fundera vart och hur djuren kan flyttas i en nödsituation.

Gårdar med produktionsdjur har i allmänhet en skriftlig brand- och räddningsplan, som ofta har kompletterats med hur man ska agera vid andra störningar. I räddningslagen (379/2011) och statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011) föreskrivs om gårdars egen beredskap för olyckor. För alla djurstall som ska ha miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (425/2015) ska det göras upp en räddningsplan av vilken framgår de viktigaste olycksförebyggande anvisningarna och förhållningsreglerna för olycksituationer och farliga situationer. Kravet på räddningsplan gäller bland annat djurstallar för minst 50 mjölkkor, 100 köttöt, 250 slaktsvin eller 100 suggor. Nöt- och svingårdar som får ersättning för djurens välbefinnande ska åter ha en aktuell beredskapsplan för de utrymmen där djuren hålls. Utöver brand- och räddningsplan ska i planen ingå en plan över de åtgärder som ska vidtas under ett strömavbrott eller ett avbrott i vattenförsörjningen.

Förutom gårdar med produktionsdjur ska även andra som håller djur yrkesmässigt eller storskaligt förbereda sig på störningar som hotar djurens välbefinnande. Med stöd av räddningslagen förutsätts en brand- och räddningsplan för till exempel djurgårdar samt djurstallar för minst 60 hästar eller ponnyer. Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av djur omfattar dock i stor utsträckning sådan verksamhet beträffande vilken det inte föreskrivs om beredskapsskyldighet. Exempelvis ström- och vattenavbrott orsakar lätt problem även i mindre häststall och andra enheter än de ovannämnda, där det till exempel behövs stora mängder dricksvatten för att trygga djurens välbefinnande.

I 2 mom. föreskrivs det om tryggnad av djurens välbefinnande i sådana utrymmen för djur där skötseln av djuren eller regleringen och övervakningen av miljöfaktorer i utrymmena är beroende av elektriska eller mekaniska anordningar. I ett permanent förvaringsutrymme för djur ska det alltid finnas möjlighet att upprätthålla funktioner som är nödvändiga för djurens välbefinnande även när enskilda anordningar drabbas av störningar. I praktiken betyder detta det finns antingen tekniska reservsystem eller andra reservarrangemang i fråga om maskinellt eller mekaniskt ordnad ventilation, belysning, utfodring och vattning samt till exempel mjölkning av kor. Under en funktionsstörning i ett maskinellt ventilationssystem ska det finnas möjlighet att ordna tillräcklig ventilation i förvaringsutrymmet till exempel genom att öppna dörrar eller fönster, om det inte finns något egentligt reservventilationssystem.

Närmare bestämmelser om vilka åtgärder den som håller djur ska vidta för att förbereda sig på störningar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan det föreskrivas om till exempel vilka störningar man ska förbereda sig på inom olika djurhållningsformer och inom vilken slags djurhållning beredskapen förutsätter att en skriftlig beredskapsplan görs upp.

33 §. Bokföring av produktionsdjur. I paragrafen föreskrivs om skyldighet för den som äger eller håller produktionsdjur att föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren samt över antalet döda djur. Bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att få se de handlingar som behövs för tillsynen ingår i 79 § i den föreslagna lagen. I övrigt motsvarar bestämmelsen kraven i 26 a § i den gällande lagen. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs 5 och 6 punkten i bilagan till animalieproduktionsdirektivet. Kravet på att bokföring över medicinsk behandling som getts produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska förvaras i fem år stämmer överens med kraven i den veterinärmedicinska lagstiftningen. Kravet baserar sig på Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel.

5 kap. Förvaringsutrymme för djur

34 §. Allmänna krav på förvaringsutrymmen. Syftet med paragrafen är att föreskriva om de grundläggande krav som förvaringsutrymmen för djur ska uppfylla. I den gällande lagen föreskrivs det om allmänna krav på förvaringsutrymmen i 4 § samt i 1 § i djurskyddsförordningen. Förvaringsutrymme för djur definieras i 5 § i den föreslagna lagen.

Paragrafen ska tillämpas på såväl permanenta och tillfälliga förvaringsutrymmen för djur. Det ska finnas tillräckligt med plats i förvaringsutrymmet och det ska vara konstruerat så att det djur som hålls där kan stå och vila i en för arten karakteristisk ställning. Djuret ska också kunna byta ställning utan svårighet. För att djur ska kunna tillgodose sina behov av vila och sömn är det viktigt att alla djur som hålls i ett förvaringsutrymme har möjlighet att vila samtidigt. Hos flockdjur ingår samtidigt vila ofta i det arttypiska beteendet.

Förvaringsutrymmet ska till sin konstruktion och övriga egenskaper vara sådant att det inte äventyrar djurens välbefinnande och så att de djur som hålls där kan skötas på ändamålsenligt sätt. Enligt 2 mom. ska man kunna iaktta tillräcklig renhet och hygien i förvaringsutrymmet med tanke på djurens välbefinnande. Kraven på renhållning och hygien i förvaringsutrymmet är beroende av inte bara djurarten utan också djurens ålder och hälsotillstånd.

Djurhållningsformen ska också beaktas när möjligheten att hålla förvaringsutrymmet rent och hygieniskt bedöms. Av förvaringsutrymmet för djur som i huvudsak hålls på bete kan man i princip inte förutsätta samma möjlighet att hålla förvaringsutrymmet rent och hygieniskt som av ett förvaringsutrymme inomhus. Å andra sidan måste man beakta att djursjukdomar sprider sig lättare i sådana förvaringsutrymmen där antalet djur är stort och djurtätheten hög och då kan det ställas särskilda krav på möjligheten att hålla utrymmena rena och hygieniska. Förvaringsutrymmets konstruktioner och material ska vid behov kunna tvättas och desinficeras. Det djur som hålls i förvaringsutrymmet ska också kunna inspekteras och skötas utan svårigheter. Bestämmelsen ska beaktas redan då förvaringsutrymmet planeras och byggs eller när lämpligt förvaringsutrymme för djuren väljs. Vid behov ska förvaringsutrymmet förses med sådana konstruktioner, anordningar eller redskap med vilkas hjälp djuren kan inspekteras och skötas på ändamålsenligt sätt. Närmare bestämmelser om utrymmen som behövs för att sköta och inspektera djur ingår i förslaget till 40 §.

I 3 mom. föreskrivs om förvaring av djur i transportlådor, burar eller andra motsvarande små förvaringsutrymmen på samma sätt som i 22 § i den gällande djurskyddsförordningen. Även ett sådant förvaringsutrymme ska uppfylla de föreslagna kraven på förvaringsutrymmen för djur i 34-37 §. Ett djur som hålls i en transportlåda eller något annat motsvarande litet utrymme har mycket begränsade möjligheter att tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov och fysiologiska behov, och djuret har just inga möjligheter att påverka sin omgivning eller träffa val som gäller den. Detta kan försäkra mental stress och frustration hos djuret. Fysiska utmaningar kan uppstå till exempel om djuret inte kan byta plats för att reglera kroppsvärmen.

Det ska vara tillåtet att förvara djur i ett sådant utrymme endast tillfälligt och av godtagbart skäl. Som godtagbart skäl kan betraktas behov av att begränsa djurets rörelser på grund av transport, behandling av en sjukdom eller någon annan med tanke på djurets välbefinnande nödvändig orsak. Det ska också vara godtagbart att hålla djuret i en bur eller transportlåda medan djurens permanenta förvaringsutrymme rengörs eller när djuret till exempel vänjs vid att vara i transportlådan. Det ska också vara tillåtet att förvara djur i en transportlåda eller transportbur tillfälligt under till exempel en utställning, tävling, träning eller resa, bara man ser till att djurets behov av motion och andra behov kan tillgodoses. I en främmande miljö och till exempel under livliga publikevenemang kan en för djuret bekant transportlåda eller

transportbur fungera som en med tanke på djurets välbefinnande nödvändig skyddsplats. Det ska ändå inte vara godtagbart att förevisa djur i transportlådor eller transportburar för publik till exempel i samband med en djurutställning. Till exempel att skydda egendom mot förstörelse som djuret orsakar under ägarens arbetsdagar ska i princip inte betraktas som godtagbart skäl. Som godtagbart skäl ska inte heller betraktas andra situationer där hållande av djuret i en transportlåda eller transportbur inte kan motiveras med djurets välbefinnande och hållandet av djuret i princip kan ordnas på andra sätt som begränsar djurets rörelsefrihet mindre.

35 §. Säkert förvaringsutrymme. I paragrafen föreskrivs om den allmänna säkerheten i förvaringsutrymmen för djur. Bestämmelser om säkra förvaringsutrymmen finns i 4 § i den gällande lagen och i 1 § i djurskyddsförordningen. Förvaringsutrymmen för djur ska ha sådana material, konstruktioner och andra egenskaper att djuren inte utsätts för någon onödig risk att skadas fysiskt. Även brandfaran och risken för djuren ska rymma ska minimeras. Vassa hörn, söndriga ytor, olämpliga konstruktioner, giftiga ytmaterial, hala golv och isiga ytor i fällan samt till exempel defekta elapparater kan leda till att djur skadas. Risken för skador ska bedömas i förhållande till de djur som hålls i förvaringsutrymmet. Nyfödda, svaga eller sjuka djur kan inte nödvändigtvis hållas säkert på ett till exempel brant och stenigt bete, medan samma bete kan lämpa sig mycket väl för friska djur utan att djurens säkerhet äventyras. När man väljer, planerar, bygger och underhåller förvaringsutrymmet borde man försöka säkerställa att djuret inte kan rymma från förvaringsutrymmet och att förvaringsutrymmet är så brandsäkert som möjligt. Strävan ska också vara att skydda djuren mot rovdjur. Kravet är nytt och genom det genomförs punkt 12 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet, som förutsätter att djur som inte förvaras i byggnader ska, såvitt det är möjligt, ges skydd mot rovdjur.

Närmare bestämmelser om omständigheter som inverkar på säkerheten i förvaringsutrymmet, såsom material, konstruktioner och andra egenskaper, får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att utfärda närmare bestämmelser om till exempel säkra golv- och väggmaterial i förvaringsutrymmen samt stängsel runt fällor.

36 §. Förhållandena i förvaringsutrymmet. I paragrafen föreskrivs om förhållandena i förvaringsutrymmet. I den gällande lagstiftningen föreskrivs om förhållandena i förvaringsutrymmet i lagens 4 § och i 2 § i djurskyddsförordningen. Miljöförhållandena i förvaringsutrymmet ska vara lämpliga för det djur som hålls där, så att de inte äventyrar djurets välbefinnande. Med miljöförhållanden avses till exempel förvaringsutrymmets temperatur, fuktighet och beroende på förvaringsutrymme antingen luftkvaliteten och ventilationen eller vattenkvaliteten och vattenströmningen. Kraven på förhållandena i förvaringsutrymmen för djur kan variera mycket till och med bland djurarter som hör till samma djurgrupp. Exempelvis kraven på miljöförhållanden för kräldjur från tropiskt klimat skiljer sig mycket från kraven på förhållanden för kräldjur från öknen. Även djurens förmåga att anpassa sig till olika miljöförhållanden varierar mycket: exempelvis för fiskar kan även en liten förändring i vattnets temperatur, surhet eller mikrobiologiska kvalitet orsaka välbefinnandeproblem, medan många landlevande däggdjur kan utan svårighet anpassa sig till att leva under mycket varierande miljöförhållanden. Kraven på miljöförhållandena i

förvaringsutrymmet varierar också enligt djurets ålder, kondition och fysiologiska tillstånd. Ett nyfött djur har större värmebehov än ett vuxet. Även ändamålsenlig vård av ett sjukt djur kan förutsätta till exempel extra värme i sjukboxen eller något annat motsvarande utrymme.

I 1 mom. preciseras ovannämnda krav på förhållandena genom att det föreskrivs att djur som hålls utomhus ska skyddas mot ogynnsamma väderförhållanden. Enligt förslaget ska djur som hålls utomhus ha tillräckligt skydd mot väderförhållandena eller så ska de vid behov kunna föras inomhus i skydd mot vädret. Bestämmelsen ska tillämpas på alla förvaringsutrymmen för djur utomhus. Väderskydd utomhus kan vara antingen ett byggt skydd eller en terrängformation eller växtlighet som ger djuren det skydd mot väderförhållandena som de behöver vid respektive tidpunkt. På sommaren kan detta betyda till exempel ett skydd mot brännande sol, medan det vintertid kan behövas skydd mot till exempel vind, regn och köld. När man bedömer vad som är tillräckligt väderskydd ska man beakta bland annat vilken ras djurarten tillhör, djurets ålder, kondition och hårtäcke, förvaringsutrymmets geografiska läge och de rådande väderförhållandena. Väderskyddet ska också vara tillräckligt stort så att alla djur som hålls i förvaringsutrymmet kan söka skydd samtidigt om de vill. Med att djuren förs inomhus avses att djuren flyttas till ett stall, en ladugård, en bostad eller någon annan motsvarande byggnad, där djuret kan erbjudas lämpliga miljöförhållanden. I den gällande djurskyddsförordningen föreskrivs det om uppfödning av animalieproduktionsdjur utomhus i 5-7 §. I den nu föreslagna bestämmelsen gäller skyldigheten att ordna skydd mot väderförhållandena alla djur som hålls utomhus, inte bara animalieproduktionsdjur. Enligt 5 § i djurskyddsförordningen får bara sådana arter och raser av animalieproduktionsdjur som lämpar sig för utomhusuppfödning födas upp utomhus året om. Någon motsvarande bestämmelse behöver inte tas in i den nya lagen, eftersom den föreslagna bestämmelsen förutsätter att djur hålls endast i sådana förvaringsutrymmen, vars miljöförhållanden lämpar sig för de djur som hålls där. Kraven i 6 § i djurskyddsförordningen på att en fålla ska vara trygg för djuren ingår i förslaget till 35 § och bestämmelser om utrymmen som behövs för att sköta och inspektera djur finns i förslaget till 40 §.

Enligt 2 mom. får i förvaringsutrymmet inte förekomma oavbrutet buller som stör djuren eller orsakar dem olägenhet. En motsvarande bestämmelse ingår i 2 § i den gällande djurskyddsförordningen. När man bedömer bullernivån måste man beakta att djurs hörselsinne i allmänhet är känsligare än människans. Djur kan även störas av till exempel sådana högfrekventa ljud som människan inte alls förmår uppfatta. Till exempel ventilations- eller värmeanordningar kan orsaka oavbrutet ljud i förvaringsutrymmen för djur. Djur kan också orsakas olägenhet av annat än oavbrutet buller, om bullret är högt, ofta återkommande och av en särskild störande frekvens. Sådant buller kan uppstå till exempel i samband med att djuren matas eller förvaringsutrymmet rengörs.

I 3 mom. föreskrivs om belysningen i förvaringsutrymmet. En motsvarande bestämmelse ingår i 2 § i den gällande djurskyddsförordningen. Ljus är en viktig faktor för många av djurens fysiologiska funktioner, såsom brunstcykeln, hårtäckets utveckling och tillväxten. Dagsljuset är också viktigt för dygnsrytmen. Exempelvis vid fjäderfäuppfödning regleras djurens aktivitet och produktion ofta med ljusprogram, och djuren har inte alltid tillgång till dagsljus. Utöver de fysiologiska behoven ska belysningen i förvaringsutrymmet vara lämplig

för att tillgodose djurens väsentliga beteendemässiga behov. Belysningen ska också vara tillräcklig för att djuren ska kunna inspekteras och skötas på ändamålsenligt sätt.

Enligt 4 mom. ska ett maskinellt ventilationssystem vara försett med ett larmsystem, om djurens välbefinnande är beroende av det. Larmsystemet ska alltid slå larm vid en funktionsstörning. Larmsystemets funktionsduglighet ska testas med regelbundet. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i andra stycket i punkt 13 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet om larmsystem hos artificiella ventilationssystem. I den gällande djurskyddslagstiftningen finns motsvarande bestämmelse i statsrådets förordningar om skydd av svin, nötkreatur, broilrar, kalkoner, ankor och gäss samt hästar. Det vore dock ändamålsenligt att föreskriva om kravet i lagen, varvid det säkerställs att animalieproduktionsdirektivet krav verkställs i fråga om alla produktionsdjur. Sådana maskinella ventilationssystem som avses i bestämmelsen används i praktiken i första hand på svin- och fjäderfågårdar.

Närmare bestämmelser om förhållandena i förvaringsutrymmet samt om hur djur som hålls utomhus ska skyddas mot ogynnsamma väderförhållanden får utfärdas genom förordning av statsrådet. På förordningsnivå kan det föreskrivas till exempel om kraven på väderskydd för djur som hålls utomhus.

37 §. Renhållning och underhåll av förvaringsutrymmen. I paragrafen föreskrivs om renhållning och underhåll av förvaringsutrymmen för djur. I 4 § i den gällande djurskyddsförordningen förutsätts att ett förvaringsutrymme för djur ska hållas rent. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen preciseras bestämmelsen så att ett förvaringsutrymme för djur ska hållas tillräckligt rent, så att djurens välbefinnande inte äventyras. Exempelvis ett förvaringsutrymme som är nedsmutsat av avföring eller urin kan exponera djuren för bland annat smittsamma sjukdomar, hudinfektioner eller sjukdomar i andningsvägarna. Välbefinnanderisker som orsakas av avföring och urin kan dock i praktiken minskas med hjälp av till exempel strö och ventilation i förvaringsutrymmet. Skämda foderrester som blivit krav i utfodringsapparaterna kan också göra djur sjuka. Även många smittsamma djursjukdomar sprider sig från ett djur till ett annat via smutsiga förvaringsutrymmen.

När man bedömer renheten i förvaringsutrymmet ska man också beakta djurarten samt djurens ålder och hälsotillstånd. Renheten i förvaringsutrymmen för till exempel sjuka, högräktiga eller nyfödda djur ska dock ombesörjas med särskild noggrannhet för att trygga djurens välbefinnande. Även andra egenskaper, såsom djurens långa päls eller strukturella egenskaper, kan ställa ytterligare krav på renheten i förvaringsutrymmet.

I 2 mom. föreskrivs det att förvaringsutrymmet och sådana anordningar som är nödvändiga för djurens välbefinnande ska inspekteras tillräckligt ofta. Ett förvaringsutrymme med anordningar som omedelbart kan nås av en människa ska inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare. Det föreslås att den inspektionsskyldighet som föreskrivs i 4 § i den gällande djurskyddsförordningen preciseras så att daglig inspektionsskyldighet tillämpas på alla sådana förvaringsutrymmen för djur som omedelbart kan nås av en människa. Preciseringsen klarlägger situationen i fråga om sådana förvaringsutrymmen för djur där

djuren inte omfattas av den dagliga inspektionsskyldigheten enligt 23 §. Sålunda omfattas förvaringsutrymmen för djur som hålls under naturenliga förhållanden, såsom vilthägnader eller till exempel svårtillgängliga skärgårdsbeten sommartid, inte av den dagliga inspektionsskyldigheten.

Om man vid inspektionen upptäcker fel i förvaringsutrymmet eller anordningarna som äventyrar djurens välbefinnande ska de rättas till omedelbart. Om det inte är möjligt att rätta till felet, ska man vidta andra åtgärder för att trygga djurens hälsa och välbefinnande. Bestämmelsen motsvarar kravet i 4 § i den gällande djurskyddsförordningen. Genom paragrafen verkställs det första stycket i punkt 13 i animalieproduktionsdirektivet, där det bestäms om motsvarande krav på djurs hälsa och välbefinnande i fråga om väsentlig automatisk eller mekanisk utrustning. I punkt 9 i bilagan till direktivet bestäms att utrymmen och inredning för säkert förvar av djuren ska konstrueras och underhållas så att det inte finns några vassa kanter eller utskjutande delar som kan skada djuren.

På animalieproduktionsgårdar används numera i allt högre grad teknisk utrustning för skötseln av djuren och reglering av miljöfaktorer i förvaringsutrymmena. Anordningar som är nödvändiga för djurens välbefinnande används allmänt för att ordna ventilering och belysning i utrymmena, utfodring och vattning av djuren samt mjölkning av kor. Anordningarna kan fungera antingen som hjälp för djurskötaren vid skötseln av djuren eller så kan de sköta funktionerna automatiskt. Automatiska anordningars funktion övervakas ofta med hjälp av tekniska övervaknings- och larmanordningar. Å andra sidan hålls också många sällskaps- och hobbydjur i terrarier och akvarier, där miljöfaktorerna regleras med hjälp av tekniska anordningar. Exempelvis i akvarier cirkulerar och rengörs vattnet i allmänhet med hjälp av filter som fungerar med el. Det vore ändamålsenligt att man minst en gång om dagen inspekterar att dylika anordningar som är nödvändiga för djurens välbefinnande fungerar, så att man kan ingripa i eventuella störningar så snabbt som möjligt. Inspektionen kan i praktiken också genomföras med hjälp av sådana tekniska övervakningssystem till vilka ett larm som berättar om störningar är kopplat, om djurhållaren kan ta emot larm under alla tider på dygnet.

Framför allt under störningar i automatiska ventilationsanordningar och dricksapparater kan djurens välbefinnande snabbt äventyras. Om anordningen inte kan repareras snabbt, måste man vidta andra åtgärder för att trygga djurens välbefinnande. Med tanke på störningar kan det finnas ett tekniskt reservsystem som ersätter anordningens funktion. Å andra sidan kan till exempel ventilationen i utrymmet vid störningar eventuellt säkerställas genom att man öppnar dörrar och fönster och vattningen av djuren ordnas till exempel genom att de får dricka ur hinkar. I en extrem situation kan man bli tvungen att nödavliva djur, om anordningarna inte går att reparera och djurens välbefinnande inte kan tryggas på något annat sätt i utrymmena och djuren inte kan flyttas någon annanstans under störningen i anordningarna.

Utöver ovannämnda fel i tekniska anordningar avses med fel som äventyrar djurens välbefinnande också till exempel söndriga konstruktioner i djurstallet eller ett annat

förvaringsutrymme som medför risk för att djuren skadas eller insjuknar eller att djuren kan rymma.

38 §. Allmänna krav på permanenta förvaringsutrymmen. I paragrafen föreskrivs om de krav som ställs på permanenta förvaringsutrymmen för djur och konstruktionerna i utrymmena. Djurens livsmiljö är av central betydelse för deras välbefinnande och ett djur tillbringar i allmänhet största delen av sin tid i sitt permanenta förvaringsutrymme. Ett permanent förvaringsutrymme ska ha sådana egenskaper att djuret har möjlighet att tillgodose sina fysiologiska behov samt sina i 21 § avsedda väsentliga beteendemässiga behov till den del djuret inte kan tillgodose dessa behov utanför det permanenta förvaringsutrymmet. Exempelvis hundars behov av motion ombesörjs ofta så att hunden rastas även utanför det permanenta förvaringsutrymmet. Å andra sidan tillbringar många djur hela sin tid i det permanenta förvaringsutrymmet, och då måste djuret ha tillgång till tillräckligt med plats för att tillgodose sitt behov av motion. Utrymmet bör också vara tillräckligt mångsidigt så att djuret kan röra sig på arttypiskt sätt i förvaringsutrymmet. Vid behov ska djuret till exempel ha hyllor, vaglar eller andra konstruktioner i förvaringsutrymmet, som djuret kan utnyttja när det rör sig i utrymmet. Konstruktionerna och utrustningen i förvaringsutrymmet ska göra det möjligt att tillgodose de väsentliga beteendemässiga behoven som avses i 21 §. Exempelvis ett permanent förvaringsutrymme för svin ska vara sådant att svinen har möjlighet att tillgodose det för arten typiska undersökande beteendet, såsom böka. I förvaringsutrymmet för svin ska det vara möjligt att ge djuren lämpligt material att böka i för att tillgodose detta beteendemässiga behov. Hos vissa djurarter, såsom kaniner och rävar, kan observation av omgivningen förutsätta att djuren har tillgång till lämpliga utsiktsplatser. Det permanenta förvaringsutrymmet ska också vara lämpligt för att tillgodose djurets fysiologiska behov.

I 2 mom. förbjuds att djur fortlöpande hålls uppbundna i det permanenta förvaringsutrymmet. Med fortlöpande uppbinding avses att djuret hålls uppbundet under väsentlig delen av dygnet. Djurets möjligheter att röra sig får inte heller fortlöpande begränsas så att djuret saknar möjlighet att vända sig i det permanenta förvaringsutrymmet. Bestämmelsen är ny. I bestämmelsen avses med fortlöpande uppbinding till exempel att nötkreatur hålls i ladugårdar för bundna djur så att de är klavade i båset samt att hästar hålls i stall så att de är bundna i spiltan i stället för att de hålls i boxar. Med uppbinding avses inte till exempel en hund som är kopplad till en löplina, varvid den har möjlighet att inte bara vända sig utan också annars röra sig på ett större område. Med konstruktioner som hindrar djuret från att vända sig avses till exempel att suggor och gyltor hålls i dräktighets- och grisningshäckar. Förutom väsentliga beteendemässiga behov som hänför sig till möjligheten att röra sig försvåras även tillgodoseendet av andra beteendemässiga behov, om djurets rörelsefrihet begränsas kraftigt. I ovannämnda djurhållningsformer kan djuret i första hand endast lägga sig och stiga upp samt röra sig något framåt eller bakåt. I praktiken saknar djuret då nödvändig rörelsefrihet för att tillgodose beteendemässiga behov i anslutning till exempelvis kroppsvård eller sociala relationer.

I 3 mom. föreskrivs om ett undantag som gäller dräktighetshäckar för suggor och gyltor och enligt vilket en sugga eller gylta får hållas i en dräktighetshäck som hindrar djuret från att

vända sig fyra dygn i samband med semineringen. Användningen av dräktighetshäck har att göra med risken för tidig kastning när svinen flyttas från dräktighetshäcken till gruppboxen. När svin sammanförs till en grupp är detta förenat med aggressivt beteende, såsom bråk under ett par dagar efter att de sammanförts. När sammandrabbningarna i anslutning till den sociala rangordningen upphör lugnar sig gruppen. Med tanke på dräktigheten vore det säkrast att sammanföra suggorna eller gyltorna redan före semineringen, så att den tidiga dräktigheten inte skulle vara förenad med risker för abort på grund av sammandrabbningarna. Övergångsbestämmelsen i förslaget till 118 § gäller inte 3 mom., så det ska vara tillåtet att hålla suggor och gyltor fyra dagar i dräktighetshäcker även efter att den övergångstid som avses i 117 § har upphört. I momentet ingår också en definition av sugga och gylta. Definitionerna motsvarar de definitioner som ingår i statsrådets förordning om skydd av svin (629/2012).

I 118 § i den föreslagna lagen föreskrivs om övergångstider, inom vilka man ska avstå från vissa djurhållningsformer som avses i denna paragraf. Av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker är det dock nödvändigt att fortfarande tillåta att produktionsdjur hålls uppbounda eller i konstruktioner som hindrar dem från att vända sig inom vissa djurhållningsformer. Undantagsbestämmelser som gäller dessa djurhållningsformer ingår i 39 §.

I 4 mom. föreskrivs om kraven på permanenta förvaringsutrymmen för djur som hålls i grupp. Djur som hålls i grupp i förvaringsutrymmet ska vid behov kunna undvika andra djur. Bestämmelsen är ny. I praktiken förutsätter detta att tillräckligt utrymme reserveras för djuren. Utrymmet kan i allmänhet också delas eller så går det att annars ordna lämpliga gömställen för djuren där. Bestämmelser om tillgodoseende av djur sociala beteendemässiga behov och hållande av djur i grupp ingår i 21 § 3 mom. I förvaringsutrymmen för djur som hålls i grupp ska utfodrings- och dricksapparaterna för djuren planeras, byggas och placeras så att konkurrens mellan djuren medför så små men som möjligt för djurens välbefinnande. I den gällande lagstiftningen ingår motsvarande bestämmelser i flera förordningar av statsrådet som gäller enskilda djurarter. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att alla djur som hålls i grupp får tillräckligt med föda och vatten. Genom bestämmelsen genomförs punkt 17 i bilagan till animalieproduktionsdirektivet.

Enligt 5 mom. ska varje djur som hålls i ett permanent förvaringsutrymme för djur ha tillgång till en lämplig viloplats. Enligt 3 § 1 mom. i den gällande djurskyddsförordningen ska djuret ha tillgång till en lämplig liggplats i djurstallet. Enligt förslaget till 21 § 4 mom. ska djur ha möjlighet till tillräcklig vila. De krav som ställs på viloplatsen varierar enligt djurart. För däggdjur betyder en lämplig viloplats i allmänhet en torr, mjuk, dragfri och lugn plats, där djuret får vila i lugn och ro. För fåglar kan en lämplig viloplats åter betyda en lämpligt utformad vagel på rätt höjd.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om de krav som ställs på permanenta förvaringsutrymmens storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar.

39 §. Undantag från kraven på permanenta förvaringsutrymmen. I paragrafen föreskrivs om vissa undantag från den föreslagna bestämmelsen i 38 § 2 mom., enligt vilken djur får inte hållas fortlöpande hålla uppbundna i det permanenta förvaringsutrymmet och deras möjligheter att röra sig får inte begränsas med konstruktioner som hindrar dem från att vända sig. Det ska även i fortsättningen vara tillåtet att ha kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion fortlöpande uppbundna på sin plats. I förslaget till 118 § föreskrivs om den övergångstid som ska tillämpas på fortlöpande uppbinding av andra nötkreatur. I fråga om kalvar är fortlöpande uppbinding förbjuden redan i den gällande lagstiftningen. Närmare krav på uppbinding av nötkreatur samt om krav på rastning av kor och kvigor ingår i statsrådets förordning om skydd av nötkreatur (592/2010). Det ska också fortfarande vara tillåtet att hålla suggor och gyltor i grisningshäckar. Det föreskrivs närmare om hållande av suggor och gyltor i grisningshäckar i statsrådets förordning om skydd av svin. I förslaget till 118 § föreskrivs också om de övergångstider som ska tillämpas på slopanDET av dräktighetshäckar för suggor och gyltor samt hållande av hästar i spiltor.

I 2 mom. föreskrivs om definitioner av ko och kviga. Definitionerna motsvarar de definitioner som finns inskrivna i statsrådets förordning om skydd av nötkreatur.

Närmare krav på uppbinding av nötkreatur samt på hållande av suggor och gyltor i häckar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att även i fortsättningen genom förordning av statsrådet föreskriva om bland annat krav på rastning av uppbundna mjölkkor och kvigor samt om tidsgränser i anslutning till hållandet av suggor och gyltor i grisningshäckar.

40 §. Utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur. I paragrafen föreskrivs om utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur i det permanenta förvaringsutrymmet eller i anslutning till det. Bestämmelsen är ny och den kompletterar bestämmelserna i förslaget till 23 § om inspektion av djurs välbefinnande samt bestämmelserna i 83 § om djurhållares skyldighet att ordna sådana förhållanden att inspektion av djur och provtagning kan utföras säkert.

Med hjälp av ändamålsenliga utrymmen och redskap blir det lättare att inspektera och vårda djuren. De är också av stor betydelse för arbetarskyddet för de personer som vårdar och inspekterar djuren. Vid inspektion av djur och vård av sjuka eller skadade djur kan man i allmänhet utnyttja samma utrymmen samt redskap för att hålla fast djuren.

I förslaget till 23 § föreskrivs om skyldighet att inspektera djur i vård. Djurens välbefinnande ska inspekteras tillräckligt ofta. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid djur som är högdräktiga eller håller på att föda eller nyligen har fött avkomma samt djur som är nyfödda, sjuka, i dålig kondition eller skadade. I förslaget till 83 § föreskrivs åter om skyldighet för djurhållaren att bistå myndigheterna vid inspektion och provtagning. Djurhållaren är också skyldig att ordna sådana förhållanden att inspektioner och provtagning kan utföras säkert. Beroende på djurarten och djurhållningsformen ska det i förvaringsutrymmet eller i omedelbar anslutning till det finnas sådana utrymmen, konstruktioner och redskap med vilkas hjälp inspektionen av djuren kan utföras på ändamålsenligt sätt. Närmare inspektion av ett

enskilt djur som hålls i grupp förutsätter ofta att djuret separeras och att dess möjligheter att röra sig begränsas under inspektionen. Exempelvis individuell inspektion av nötkreatur eller får på bete förutsätter i allmänhet att djuren eller djuret flyttas till en mindre inhägnad eller box. För närmare inspektion av en häst på bete kan det å andra sidan räcka med att hästen hålls fast till exempel med hjälp av en grimma, och då behövs ingen separat inhägnad eller box för inspektionen.

Enligt 24 § i den föreslagna lagen ska ett sjukt eller skadat djur vid behov placeras i ett ändamålsenligt utrymme skilt från andra djur. Beroende på djurarten och djurhållningsformen ska det i det permanenta förvaringsutrymmet eller i anslutning till det finns sådana utrymmen som behövs för att uppfylla förpliktelsen. Exempelvis i svinhus och ladugårdar finns det i allmänhet sjukboxar för detta ändamål. Till exempel i anläggningar för uppfödning av broilrar behövs det å andra sidan i praktiken inga sjukutrymmen, eftersom enskilda sjuka och skadade djur i allmänhet avlivas i stället för att de ges vård.

Närmare bestämmelser om de utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur och om utrustningen i utrymmena får utfärdas genom förordning av statsrådet. I den gällande lagstiftningen föreskrivs det på förordningsnivå om bland annat minimiantalet sjukboxar som krävs i förvaringsutrymmen för svin.

6 kap. Överlåtelse av djur

41 §. *Uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur.* I paragrafen föreskrivs om uppgiftsskyldighet för den som överlåter djur. Enligt 14 § 1 mom. i den gällande lagen ska den som överlåter ett sjukt eller skadat djur underrätta mottagaren om sjukdomen eller skadan. Det föreslås att bestämmelsen utvidgas så att förutom om en sjukdom eller skada ska mottagaren lämnas väsentliga uppgifter om djurets välbefinnande i samband med överlåtelsen. Syftet med bestämmelsen är att förebygga felaktig skötsel av djuret på grund av kunskapsbrist och att säkerställa att mottagaren känner till den särskilda skötsel som en djurindivid behöver. Felaktig skötsel på grund av kunskapsbrist är vanligt och orsakar djur onödigt lidande. En strävan med bestämmelsen är också att förebygga att djur skaffas genom impulsköp och därigenom främja att djur skaffas och hålls på ett ansvarsfullt sätt.

Den som överlåter ett djur ska ge mottagaren information om de allmänna krav som hänförelse till skötseln av djurarten, såsom djurets skötsel och förvaringsutrymme, samt sådana särdrag i anslutning till den berörda individen som påverkar djurets skötsel och välbefinnande. Uppgiftsskyldigheten ska vara desto mer omfattande ju mindre tidigare kunskap och erfarenhet mottagaren har i fråga om skötseln av den aktuella djurarten eller djurrasen. När en professionell djurhållare överlåter ett djur till en annan professionell djurhållare som håller samma art, kan överlåtaren anta att mottagaren känner till de allmänna skötselinstruktionerna för djurarten. Om köparen åter saknar tidigare erfarenhet av skötseln av djurarten i fråga, bör denne också ges grundläggande information om djurartens skötsel och egenskaper. På motsvarande sätt bör det också bedömas i hur stor omfattning mottagaren ska ges särskild information i anslutning till exempelvis djurrasen. Mottagaren ska

informerar om särdrag hos den djurindivid som överläts, till exempel djurets exceptionella lynne eller genom, om informationen är av betydelse för behörig skötsel av djuret. Det är särskilt viktigt att mottagaren informeras om en sjukdom eller skada hos djuret som kräver behandling, så att mottagaren kan se till att djuret får ändamålsenlig vård.

Bestämmelsen kompletterar den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i köplagen (355/1987) och konsumentskyddslagen (38/1978) när köpet gäller ett djur. Bestämmelsen är emellertid tillämplig även i andra situationer där djur överläts, såsom vid vederlagsfria överlåtelser och överlåtelser där enskilda har kommit överens om något annat än att iaktta köplagens bestämmelser. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten gäller även situationer där ansvaret för djurets skötsel endast tillfälligt överförs på en annan person, till exempel i samband med utthyrning eller tillfällig skötsel av djuret. Då ska uppgiftsskyldighetens omfattning bedömas enligt vilken information mottagaren behöver för att ombesörja djurets välbefinnande på behörigt sätt under den tillfälliga överlåtelser. Mottagaren ska i regel alltid underrättas om en sjukdom eller skada hos djuret som kräver behandling.

Närmare bestämmelser om till exempel skyldighet för professionella sällskaps- och hobbydjurhandlare att lämna skriftliga skötselinstruktioner i samband med försäljning av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Behovet av uppgiftsskyldighet har accentuerats i djuraffärer som säljer sällskaps- och hobbydjur, där människorna kan vara benägna att göra impulsköp. Det kan förutsättas att skötselinstruktionerna berättar om till exempel utfodring av djuret, tillgodoseende av beteendemässiga behov, förhållandena i förvaringsutrymmet samt djurets förväntade livslängd.

42 §. Begränsningar i anslutning till överlåtelse av djur. I paragrafen föreskrivs om begränsningar i anslutning till överlåtelse av djur. Syftet med paragrafen är att förtydliga bestämmelserna om försäljning och annan överlåtelse av djur samt att förebygga att djur skaffas utan att man övervägt saken tillräckligt.

I 1 mom. föreskrivs om förbud mot kringföringshandel på samma sätt som i 27 § i den gällande lagen. Nytt är att förbudet utvidgas till att gälla även handel med ryggradsdjur på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana som där avsikten är att förevisa djur. Det är inte sed i Finland att sälja djur på allmänna torg, marknader eller andra motsvarande publikevenemang, utan djur skaffas i allmänhet direkt från uppfödare eller till exempel djuraffärer. Kringföringshandel med djur förekom innan den förbjöds i första hand genom att produktionsdjur salufördes till gårdar. I många andra europeiska länder är det vanligt att framför allt sällskaps- och hobbydjur säljs på marknader, torg och andra allmänna platser. Denna försäljningskanal används särskilt för att marknadsföra hundvalpar och kattungar som producerats under tvivelaktiga förhållanden.

Försäljning av djur på torg, marknader och andra motsvarande publikevenemang är förenad med samma problem som i allmänhet associeras med kringföringshandel på allmänna platser eller från dörr till dörr. I dessa former av djurhandel riktar sig försäljningen av djur till en i princip obegränsad grupp köpare som inte nödvändigtvis är förberedd på att skaffa ett djur. För att ta hand om ett djur förutsätts att man är insatt i djurets skötsel och ofta förutsätts också

andra förberedelser, såsom att ordna ett förvaringsutrymme och skaffa redskap och förnödenheter. Vid försäljning på torg, marknader och från dörr till dörr ökar frestelsen att köpa djur utan att man övervägt saken tillräckligt, framför allt då de djur som saluförs ofta är ungar och appellerar till medborgarnas känslor. Verksamheten är också förenad med andra djurskyddsproblem. De saluförda djuren är ofta tvungna att utstå upprepade transporter och anpassa sig till ständigt föränderliga förhållanden och miljöer. Djuren är ofta unga eller unga individer, som är särskilt känsliga för störningar och sjukdomsalstrare i omgivningen.

Förbudet hindrar inte försäljning av djur till exempel i samband med djurutställningar eller andra motsvarande evenemang, där avsikten är att förevisa djur, och där man i princip kan anta att köparkandidaterna har mera kunskap om och insikt i de djur som ska skaffas. Förbudet hindrar inte heller sådan verksamhet där en person som säljer djur tar emot beställningar och levererar djur till köparen i enlighet med beställningen.

I 2 mom. förbjuds försäljning av hundar, katter, frettar samt stora papegojor i djuraffärer samt att djur som är till salu hålls i skyltfönster. I den gällande lagstiftningen är urvalet av djurarter som säljs i djuraffärer inte begränsat. I Finland har det inte varit sed att sälja hundar och katter i djuraffärer, utan de skaffas i allmänhet direkt från uppfödaren eller till exempel från en djurskyddsförening. Det är numera sällsynt att frettar och stora papegojor säljs i djuraffärer. Det har ansetts allmänt ansetts svårt att hålla dessa aktiva och långlivade djurart som kräver mycket utrymme under de förhållanden som råder i djuraffärer. Förutom att det krävs stort utrymme är det särskilt viktigt att vänja hundvalpar, kattungar, frettungar och stora papegojors ungar vid människor och den framtida livsmiljön redan när de är små. Otillräcklig socialisering leder lätt till beteendemässiga problem och svårigheter att hålla det vuxna djuret. Rovdjur och stora papegojor som lider av beteendestörningar kan orsaka betydande egendomsskador och till och med vara farliga för ägaren och omgivningen. Beteendemässiga problem kan lätt leda till att djuret överges, måste få ett nytt hem eller att det avlivas. Bestämmelsen hindrar inte förmedlingsverksamhet med hundar, katter, frettar och stora papegojor så att djurhandlaren beställer djuret från en uppfödare eller djurpartihandel direkt till köparen. Försäljning av hundar och katter i djuraffärer är förbjuden i till exempel svensk och norsk lagstiftning. I Norge är det också förbjudet att sälja frettar i djuraffärer. Det är viktigt att trygga ungarnas socialisering och tillräckliga möjligheter att tillgodose väsentliga beteendemässiga behov även för andra arter som traditionellt säljs i djuraffärer, såsom kaniner och gnagare. Avsikten är att precisera kraven på hållande av dessa djur i djuraffärer på förordningsnivå.

Att djur som är till salu hålls i skyltfönster kan också tänkas öka oöverbägda anskaffningar av djur. Ett levande djur väcker uppmärksamhet bland förbipasserande på samma sätt som djur som säljs på marknader och torg och kan leda till impulsköp. Att hålla ett djur i skyltfönster främjar inte heller respekten för djur som varelser med ett egenvärde, utan gör djuret mera till en dekoration. I Finland har det inte varit sed att ha levande djur i skyltfönster. Till exempel i Danmark och Norge är det förbjudet att ha djur i skyltfönster. Det är uttryckligen förbjudet att placera förvaringsutrymmet i skyltfönstret, men till exempel ett djur som rör sig fritt i affären behöver inte hindras från att ta sig till skyltfönstret.

I 3 mom. förbjuds på samma sätt som i 18 § i den gällande lagen att djur överlåts som pris vid lotterier och tävlingar. Enligt den gällande lagen kan regionförvaltningsverket av särskilda skäl bevilja undantag från förbudet. I förslaget stryks möjligheten till undantag som onödig. När man skaffar ett djur bör det alltid vara övervägt. Den som blir djurägare genom en slump kan vara oförmögen och olämplig att ta hand om djuret. Innan ett djur skaffas är det i allmänhet också nödvändigt att vidta förberedelser, som att skaffa behövliga utrymmen, föda och utrustning samt att förbereda sig på den skötsel som djuret behöver.

Förutom med djurs välbefinnande kan förbudet också motiveras med de bestämmelser som är inskrivna bland lagutkastets allmänna principer. Att djur överlåts som pris vid lotterier och tävlingar främjar inte heller nödvändigtvis respekten för djur som varelser med ett egenvärde. I stället ger det lätt allmänheten ett intryck av att det är godtagbart att skaffa djur utan övervägande och att ansvaret för ett djurs välbefinnande i princip kan ges vem som helst som deltar i lotteriet eller tävlingen.

Enligt 4 mom. är det förbjudet att permanent överlåta djur till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke. Bestämmelsen är ny och syftet med den är att förhindra situationer där barn skaffar djur utan vårdnadshavarens samtycke.

I artikel 6 i europeiska sällskapsdjurskonventionen förbjuds försäljning av djur till barn under 16 år utan vårdnadshavarens tillstånd. Finland har i tiden gjort ett förbehåll till artikel, som det föreslås att stryks. Anskaffningen av ett djur är alltid förenat med ansvar och skyldighet att ta hand om djuret. Djurhållaren måste också ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om djurarten innan djuret skaffas. Den som är under 16 år har inte nödvändigtvis förutsättningar att uppfylla dessa förpliktelser som ställs på djurhållning. Den som är minderårig har inte heller nödvändigtvis sådana ekonomiska resurser till sitt förfogande att han eller hon skulle kunna stå för vårdkostnaderna om djuret till exempel plötsligt insjuknar. Av denna orsak föreslås att vårdnadshavarens samtycke alltid ska behövas när ett djur överlåts permanent till den som är under 16 år. Bestämmelsen tillämpas på permanent överlåtelse, dvs. situationer där äganderätten till djuret överförs på mottagaren till exempel genom ett köp eller en gåva.

7 kap. Djurtävlingar och djurutställningar

43 §. *Allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar.* I Finland arrangeras varje år tusentals djurtävlingar och djurutställningar. Hos oss tävlar man med till exempel hästar, hundar, renar och duvor. När det gäller djurutställningar är mångfalden av arter brokig. Utställningar ordnas för såväl sällskaps- och hobbydjur som produktionsdjur. Tävlingarna och utställningarna är till största delen hobbyverksamhet, men för vissa kan de och verksamheten i anslutning till dem, såsom uppfödning och träning av djur, utgöra en inkomstkälla och till och med näring.

I 16-17 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om djurtävlingar och övervakning av djurtävlingar. Bestämmelserna gäller tävlingar där djuren kan bli utsatta för smärta, lidande eller oskäligen påfrestning. Till en sådan tävling ska man kalla en veterinär med uppgift att se till att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter följs.

Enligt 16 § 4 mom. gäller vad den paragrafen och 17 § föreskriver om tävlingar och övervakning av dem också tillställningar där djurs avelsvärde, bruksvärde eller andra egenskaper testas på ett sätt som kan åsamka djuret smärta eller lidande eller utsätta det för oskälig påfrestning. I den gällande lagen föreskrivs däremot inte separat om andra tävlingar eller djurutställningar.

All slags verksamhet tillsammans med djur kan i allmänhet vara förenad med någon slags risk för men för djurens välbefinnande. Riskens storlek och sannolikhet varierar dock beroende på verksamhetens natur. Även djurtävlingar och djurutställningar kan vara förenade med risk för men för djurens välbefinnande. Till exempel på grund av den fysiska prestation som krävs vid en tävling eller tävlingskonstellationen över huvud taget kan denna risk vara större än normalt och jämfört med hållande av djur i allmänhet. I vårt samhälle är det dock i princip accepterat att tävla med djur och ställa ut djur. Som hobby kan detta ha många positiva effekter för såväl djur som människor. Djurtävlingar och djurutställningar betjänar dessutom aveln.

Det är nödvändigt att skydda djur mot men för deras välbefinnande under djurtävlingar och djurutställningar. Under en tävling och utställning påverkas djurens välbefinnande inte bara av åtgärder som den som tävlar med och ställer ut djuret vidtar under tillställningen i fråga utan också av tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder. De som tävlar med och ställer ut djur ansvarar för hur de behandlar djuren under tävlingen och utställningen. Dessutom ska djuret vara i lämpligt skick för en sådan tillställning, så åtgärderna före tävlingen och utställningen är också av betydelse. Tävlings- och utställningsarrangörens åtgärder inverkar åter på om tävlings- eller utställningsförhållandena är trygga för djuren. På grund av tävlings- och utställningsverksamhetens särdrag är allmänna bestämmelser om till exempel behandlingen av djur inte tillräckliga, och därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om tävlingar och utställningar.

I den föreslagna paragrafen ingår allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar. Enligt 1 mom. får djurtävlingar och djurutställningar inte i onödan äventyra djurs välbefinnande. En sådan djurtävling eller djurutställning som i onödan äventyrar djurs välbefinnande ska alltså inte få arrangeras. Tävlingarna och utställningarna ska vara trygga för djuren. Vad som betraktas som onödigt äventyrande av djurs välbefinnande kan varieras vid olika tidpunkter till exempel enligt värderingarna i samhället.

En djurtävling eller djurutställning äventyrar djurens välbefinnande i onödan åtminstone när djur skadas avsiktligt i samband med verksamheten. Det är fråga om avsiktligt skadande till exempel när djur tilläts slåss med varandra. Djurslagsmål är inte godtagbara. Det är också fråga om onödigt äventyrande av djurens välbefinnande när risken med lätthet kan undanröjas eller när den kan minskas tillräckligt. Det är till exempel inte godtagbart att arrangera ett sådant anlagsprov för grythundar där man inte ens försöker hindra kontakt mellan provhunden och måldjuret, utan ett djur kan lätt skada det andra genom att bita eller klösa det. När man bedömer om en djurtävling eller djurutställning äventyrar djurens välbefinnande i onödan, måste man fundera på riskerna för djurens välbefinnande. På riskens storlek inverkar såväl allvaret hos de påföljder som risken medför som påföljdernas sannolikhet. Ju

allvarligare och sannolikare risken är, desto mera förbjudet ska det vara att arrangera djurtävlingen eller djurutställningen. Syftet med bestämmelsen är inte att hindra att sådana djurtävlingar och djurutställningar arrangeras som är förenade med normal och godtagbar risk för men för ett djurs välbefinnande.

I 2 mom. föreskrivs om förbjuden inverkan på djurs prestationsförmåga. Jämfört med den gällande lagen förtydligas förbudet så att det tillämpas endast på djur som deltar i djurtävlingar och djurutställningar. Förutom att påverka prestationsförmågan ska det också vara förbjudet att påverka djurs beteende på ett konstlat sätt. Nytt är också att metoder tillfogas i bestämmelsen vid sidan av läkemedel och motsvarande ämnen som används för att påverka prestationsförmågan. Med att påverka prestationsförmågan avses både att höja och att sänka prestationsförmågan, på samma sätt som i den gällande bestämmelsen.

Syftet med den föreslagna paragrafen är att skydda djur som deltar i tävlingar och utställningar mot sådan verksamhet som syftar till att på ett konstlat sätt påverka djurens prestationsförmåga eller beteende. Det ska vara förbjudet att påverka prestationsförmågan på ett konstlat sätt under tävlingar och utställningar oberoende av om det har någon inverkan på djurets välbefinnande. Man bör lägga märke till att det även utanför tävlingar och utställningar är förbjudet att påverka djurs prestationsförmåga med läkemedel. I punkt 3 i bilaga 2 till jord- och skogsbruksministeriets förordning om användning och överlåtelse av läkemedel för behandling av djur (17/14) förbjuds användning av läkemedel för att artificiellt höja, sänka eller upprätthålla djurets prestationsförmåga. I 18 § 1 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs åter allmänt om ämnen som ges djur. Enligt det får djur ges endast sådana ämnen som det kan påvisas att är ofarliga för djurens välbefinnande, om det inte är fråga om veterinärmedicinsk vård av djuret, avlivning av djuret eller behandling som tillåts särskilt någon annanstans i lagstiftningen.

Djurs prestationsförmåga påverkas av många faktorer, såsom djurets hälsa, fysiska kondition och ålder och nivån på djurets kunnande. Prestationsförmågan kan påverkas med många naturliga metoder, såsom att träna djurets fysiska kondition och kunnande samt i övrigt ombesörja djurets allmänna välbefinnande. Avsikten med bestämmelsen är inte att begränsa dessa rutiner i anslutning till normal skötsel och träning av djuret. Bestämmelsen hindrar således inte att man till exempel kompletterar djurets kost med kosttillskott som vitaminer och mineraler eller vidtar normala skötselåtgärder i anslutning till muskelvård. Med konstlat avses uttryckligen användning av sådana läkemedel, andra ämnen eller åtgärder som inte ingår i normal skötsel- och träningspraxis.

Prestationsförmågan kan påverkas på ett konstlat sätt genom att man ger djuret till exempel centralstimulerande medel som gör djuret piggare eller anabola steroider som utökar muskelmassan eller genom att man å andra sidan ger djuret till exempel lugnande medel i avsikt att sänka djurets fysiska prestationsförmåga före en tävlingsprestation. Många läkemedel som påverkar djurs prestationsförmåga används emellertid allmänt även för veterinärmedicinsk vård av djur. När man bedömer om det vid medicinering av ett djur är fråga om i bestämmelsen avsedd inverkan på prestationsförmågan eller inte, måste man granska syftet med medicineringen i respektive situation. Om djuret har en sådan sjukdom

eller skada, vars behandling kräver att djuret behandlas med läkemedlet i fråga, är det i princip inte fråga om avsiktlig inverkan på djurets prestationsförmåga. Å andra sidan om man ger till exempel mera läkemedel än vad behandlingen av djurets sjukdom eller skada förutsätter och detta inverkar på djurets prestationsförmåga, kan det vara fråga om sådan avsiktlig inverkan på prestationsförmågan som avses i bestämmelsen. Om djuret behöver antingen medicinering över huvud taget eller mera medicinering än normalt för att klara av en tävlingsprestation, kan man likaså anse att syftet med medicineringen är att höja djurets prestationsförmåga inför deltagandet i tävlingen.

Djur som deltar i tävlingar, utställningar och motsvarande evenemang eller föreställningar ska vara på så sätt friska att deltagandet inte äventyrar deras välbefinnande. När det gäller sjuka eller skadade djur måste man beakta 24 § i lagförslaget, där det föreskrivs om ändamålsenlig vård av sjuka eller skadade djur samt 14 §, där överansträngning av djur förbjuds.

Ett djurs prestationsförmåga kan påverkas inte bara med läkemedel och andra motsvarande ämnen utan också med olika konstlade metoder. Sådana metoder är till exempel blodtransfusioner för att förändra blodets sammansättning (s.k. bloddoping) samt vissa kirurgiska eller andra invasiva ingrepp, såsom att kapa nerver, eller kemiska metoder med vilka man försöker påverka till exempel känselsinnet i extremiteterna. Syftet med bestämmelsen är ändå inte att förhindra åtgärder som ingår i de normala vårdrutinerna, såsom fysioterapi, akupunktur och annan motsvarande behandling som ges som muskelvård i förebyggande syfte. Åtgärder vilkas syfte är att göra djuret oförmöget att fortplanta sig, såsom kastrering och sterilisering, är inte heller sådana förbjudna metoder som avses i paragrafen.

Det förbud som föreskrivs i 9 § i den gällande lagen har varit avsett att skydda framför allt djur som måste utföra fysiska tävlingsprestationer. Det har dock varit oklart i vilken utsträckning begreppet prestationsförmåga är avsett att omfatta andra än djurets fysiska egenskaper. Ett djurs tävlingsprestation påverkas inte bara av dess fysiska prestationsförmåga utan alltid även av djurets psykiska prestationsförmåga. Man kan också tänka att med prestationsförmåga avses både fysisk och psykisk prestationsförmåga. Djur som deltar i till exempel en hundutställning bedöms emellertid utifrån utseende och karaktär, och de är i allmänhet inte tvungna att utföra fysiskt eller psykiskt ansträngande prestationer för att få delta. Emellertid kan man försöka påverka även dessa djurs tävlingsframgång till exempel genom att förändra djurets beteende med hjälp av lugnande ämnen. Sådan konstlad inverkan på beteendet kan knappast betraktas som mer godtagbart än att till exempel ge en travhäst centralstimulerande medel för att höja dess prestationsförmåga. För att klarlägga situationen föreslås det att till paragrafen fogas ett förbud mot att påverka inte bara djurs prestationsförmåga utan också deras beteende på ett konstlat sätt.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om sådana i 1 mom. avsedda tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välbefinnande och som det är förbjudet att arrangera. Bestämmelsen är nödvändig därför att en djurtävling eller djurutställning kan vara av sådan

karaktär att den under alla förhållanden äventyrar djurens välbefinnande i onödan. Det kan bestämmas att en sådan tävling eller utställning är förbjuden. I 16 § 3 mom. i den gällande djurskyddslagen finns en bestämmelse av motsvarande typ. Enligt den bestämmelsen får jord- och skogsbruksministeriet förbjuda sådana djurtävlingar eller motsvarande tillställningar där djuren kan åsamkas onödigt smärta eller onödigt lidande eller utsättas för oskäligen påfrestning.

44 §. Behörighet för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar. I paragrafen föreskrivs om behörighet för dem som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar. Enligt 1 mom. ska arrangören ha tillräckliga kunskaper och färdigheter att arrangera tävlingar och utställningar med tanke på tryggheten av djurens välbefinnande. Arrangören kan vara en fysisk eller juridisk person. Syftet med bestämmelsen är att betona att det krävs kunskaper för att arrangera en tävling eller en utställning. Den som arrangerar en djurtävling eller en djurutställning kan känna till de risker som tävlingen eller utställningen eventuellt medför för djurens välbefinnande. Detta förutsätter kunskaper om bland annat den djurart som det tävlas med eller som ställs ut samt om tävlingsgrenen. Dessutom ska arrangören känna till de krav som ställs på djurtävlingar och djurutställningar i den föreslagna lagen och med stöd av den. Förutom kunskaper ska arrangören ha färdigheter att arrangera tävlingen eller utställningen. Arrangören väljer i allmänhet till exempel tävlingsplatsen och ser till att en eventuell tävlingsbana byggs. Tävlingsarrangören är således den aktör som har möjlighet att påverka tävlingsplatsens och tävlingsbanans säkerhet.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om behörigheten för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §. Arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar. I paragrafen föreskrivs om arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar. Bestämmelserna gäller samtliga djurtävlingar och djurutställningar, och de är i huvudsak nya. Syftet med bestämmelserna är att betona tävlings- och utställningsarrangörernas ansvar.

Under djurtävlingar och djurutställningar kan djurs välbefinnande äventyras av många olika orsaker. Både faktorer som tävlings- eller utställningsarrangören kan påverka och faktorer som arrangören inte kan påverka kan medföra risker. Arrangören kan till exempel påverka valet av tävlings- och utställningsplats samt tävlingsbanans svårighetsgrad. Däremot kan arrangören inte påverka väderförhållandena. Även i det senare fallet kan tävlings- eller utställningsarrangören ändå ofta förutse riskfaktorer. Av denna orsak föreslås i 1 mom. att när djurtävlingar och djurutställningar arrangeras ska den förutsägbara risken för djurens välbefinnande som hänförelse till verksamheten beaktas. Förutom vid de djur som deltar i tävlingen eller ställs ut ska uppmärksamhet också fästas vid välbefinnandet hos eventuella måldjur som används i tävlingen. En del av riskfaktorerna kan förutses i god tid redan när tävlingen eller utställningen planeras, en del åter först på tävlings- eller utställningsplatsen. Alla riskfaktorer kan dock inte förutses ens genom omsorgsfulla förberedelser.

Eftersom djurtävlingar och djurutställningar enligt 43 § i den föreslagna lagen inte är i onödan får äventyra djurs välbefinnande, föreslås att arrangören ska vara skyldig att agera i farliga

situationer. Om det finns en riskfaktor för djurens välbefinnande, ska arrangören enligt 1 mom. vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja risken eller, om det inte är möjligt att undanröja risken, för att minska den. Om till exempel tävlings- eller utställningsunderlaget på grund av vädret eller av någon annan orsak är för halt eller hårt så att djuren riskerar att skadas, ska arrangören vidta åtgärder för att avhjälpa halheten eller hårdheten. Om det inte går att helt och hållet avhjälpa halheten eller hårdheten, ska arrangören vidta åtgärder för att minska den risk som de medför för djurens välbefinnande. Det är klart att det inte alltid är möjligt att helt och hållet undanröja alla riskfaktorer till exempel i terrängförhållanden. I en sådan situation är det arrangörens uppgift att bedöma om djurens välbefinnande äventyras i onödan eller om risken fortfarande är inom godtagbara gränser. Vid prövningen ska man beakta vad som kan förväntas av ett friskt djur som har normal kondition och tillräckliga färdigheter. Uppmärksamhet ska emellertid också fästas vid djurets säkerhet i en situation där det misslyckas med sin prestation, när misslyckandet kan förutses. Om djurets välbefinnande äventyras i onödan, fast man försökt minska risken, får tävlingen eller utställningen inte arrangeras eller så ska den avbrytas.

Djurtävlings- eller djurutställningsarrangörens ansvar undanröjer inte det ansvar som faller på djurets ägare eller innehavare eller någon annan som tävlar med eller ställer ut djuret. En sådan person ska beakta bland annat den föreslagna lagens bestämmelser om behandling av djur. Denne känner också till djurets förmåga och hälsotillstånd samt tävlingsskick. Den som arrangerar djurtävlingen eller djurutställningen har i allmänhet inte denna kunskap.

I 1 mom. föreskrivs om en situation där samtliga djur som deltar i djurtävlingen eller djurutställningen är utsatta för risk. Risken orsakas uttryckligen av sådana faktorer som tävlings- eller utställningsarrangören är skyldig att ingripa i. Närmare bestämmelser om riskfaktorer och om nödvändiga åtgärder för att undanröja eller minska dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs om en situation där ett enskilt djurs välbefinnande äventyras. Om den som arrangerar en djurtävling eller djurutställning har grundad anledning att misstänka att ett enskilt djur behandlas eller används på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande, är arrangören skyldig att vidta åtgärder. Arrangören ska förbjuda behandling som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande och vid behov förbjuda den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret att använda djuret i tävlingen eller utställningen. Om ett djur till exempel behandlas för hårdhänt på tävlings- eller utställningsplatsen, är arrangören skyldig att ingripa i situationen genom att förbjuda behandlingen. Om åter den som tävlar med djur försöker tävla med ett djur som till exempel haltar, ska arrangören förbjuda att ett sådant djur används i tävlingen. Om den som tävlar med eller ställer ut ett djur inte iakttar ett förbud mot att använda djuret, ska djurets deltagande i tävlingen eller utställningen förhindras genom att tävlingen eller utställningen avbryts. Polisen är skyldig att vid behov ge tävlings- eller utställningsarrangören handräckning. Polisen har redan i dag denna skyldighet i fråga om djurtävlingar som det föreskrivs om i lag.

46 §. Arrangerande av anmälningspliktiga djurtävlingar. Enligt 39 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen har de i lagen angivna djurskyddsmyndigheterna och djurskyddsövervakaren

även utan misstanke rätt att verkställa inspektion vid bland annat djurtävlingar samt tillställningar som avses i lagens 16 § 4 mom. I lagen föreskrivs dock inte om anmälningsskyldighet för den som arrangerar en djurtävling eller en tillställning som avses i 16 § 4 mom. Myndigheterna och djurskyddsövervakarna känner således inte nödvändigtvis alltid till var, när och av vem som hurdana tävlingar eller ovannämnda tillställningar arrangeras. Detta kan betraktas som en brist och den undanröjs inte helt och hållet av att information om vissa tävlingar finns på internet. Djurskyddsmyndigheten har information om annan verksamhet som i dag kan övervakas genom inspektioner som verkställs utan misstanke.

Enligt förslaget ska inte bara djurtävlingar utan också djurutställningar kunna övervakas utan misstanke. På grund av det stora antalet tävlingar och utställningar samt arrangörer är det ändå inte ändamålsenligt att alla aktörer som arrangerar sådana tillställningar ska vara anmälningsskyldiga i fråga om sin verksamhet. Omfattande anmälningsskyldighet belastar inte bara dem som arrangerar tillställningarna utan också myndigheterna. Med avseende på djurens välbefinnande är det inte heller nödvändigt att utsträcka anmälningsskyldigheten till alla som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar. Av denna orsak föreslås i 1 mom. att anmälningsskyldigheten ska gälla sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Den som arrangerar sådana tävlingar är skyldig att anmäla sin verksamhet, inte varje tävling för sig. Om arrangören emellertid arrangerar endast en sådan tävling, gäller anmälningsskyldigheten den.

Anmälningsskyldigheten gäller således sådana djurtävlingar, där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande. Trots språkliga skillnader är avsikten inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde jämfört med de djurtävlingar som avses i 16 § 1 mom. i den gällande lagen. Anmälningsskyldigheten omfattar till exempel sådana djurtävlingar där ett djur kan utsättas för oskälig påfrestning på grund av en långvarig fysisk prestation. Det är fråga om sådant till exempel vid långvarig körning med hundspann eller distansritt med hästar. Även en kortvarigare prestation kan utsätta ett djur för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande, om prestationen kräver extrem fysisk ansträngning. Exempelvis vid en dragtävling kan hunden skada sig när den drar en kärra som är många gånger tyngre än den själv. Anmälningsskyldigheten omfattar också till exempel löptävlingar på bana med vindhundar och travtävlingar för hästar. I sådana tävlingar kan djuren inte bara bli utsatta för oskälig påfrestning utan också för skador, då de springer snabbt sida vid sida på ett begränsat banområde. En tävling där prestationen inte är bara fysiskt påfrestande utan också tekniskt krävande kan också omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. I terränglöptävlingar för vindhundar ökar risken för att hunden ska skadas inte bara av den fysiska prestationen utan också av banan som ringlar sig på ett oförutsägbart sätt i terrängen samt förhållandena där. Detsamma gäller till exempel banhoppning med hästar och agilitytävlingar för hundar, då hindren på banan ställer ytterligare krav på djurets prestationsförmåga. Med undantag för hindren kan dock en banhoppnings- eller agilitytävling som annars hålls på ett jämnt och stadigt underlag byggas upp så att svårighetsnivån blir en helt annorlunda, något som det är motiverat att beakta när man bedömer om tävlingen omfattas av anmälningsskyldigheten eller inte. Då kan till

exempel tävlingens karaktär av elittävling vara av betydelse, om elittävling innebär att banan är mera krävande än vid andra tävlingar.

Om man vid en djurtävling utöver det djur som tävlar även använder måldjur, ska även tävlingens inverkan på måldjuret bedömas. Anmälningsskyldigheten omfattar även sådana djurtävlingar där måldjuret kan bli utsatt för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande, även om det djur som tävlar inte kan bli det. Exempelvis vid anlagsprov för grythundar är det möjligt att hunden och räven kommer i kontakt med varandra. De kan bita eller klösa varandra. Vartdera djuret kan också uppleva till exempel rädsla i provsituationen, framför allt en räv som flera gånger under dagen försätts i provsituationen. På grund av de eventuella effekterna för det djur som tävlar och måldjuret är det motiverat att förutsätta anmälan när sådana tävlingar arrangeras.

I 2 mom. föreskrivs närmare om hur anmälan görs. Enligt förslaget ska den som arrangerar djurtävlingen göra skriftlig anmälan om sin verksamhet till det landskap inom vars verksamhetsområde arrangören har sin hemort. Arrangören ska kunna göra anmälan själv eller så kan anmälan göras på arrangörens vägnar av till exempel en förening som tävlingsarrangören tillhör. Lokala föreningar som arrangerar djurtävlingar hör i många fall till en riksomfattande förening för tävlingsgrenen, som till exempel publicerar tävlingskalendern. För att förenkla anmälningsförfarandet är det alltså motiverat att tillåta att tävlingsarrangören kan befullmäktiga till exempel grenförbundet att göra anmälan. Anmälan kan enligt bestämmelsen gälla för viss tid eller tills vidare. Om en djurtävlingsarrangör har för avsikt att arrangera till exempel bara en eller några anmälningspliktiga djurtävlingar, är det motiverat att göra anmälan för viss tid. Om arrangerandet av dylika tävlingar är fortlöpande verksamhet, är det bäst att göra anmälan som gäller tills vidare. Anmälan ska göras senast 30 dygn innan verksamheten inleds och omedelbart när verksamheten upphör, om anmälan har gällt tills vidare, eller när verksamheten förändras väsentligt.

I 3 mom. föreskrivs om ytterligare förutsättningar för att ordna anmälningspliktiga djurtävlingar. För att arrangera en anmälningspliktig djurtävling förutsätts att arrangören utser en tävlingsveterinär för varje tävling. Tävlingsveterinären ska vara närvarande under tävlingen, och tävlingsarrangören svarar för eventuella kostnader för utseendet av veterinären. Bestämmelsen motsvarar delvis 16 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen och dess syfte är att trygga djurens välbefinnande under tävlingen. Det föreslås att tillsynen över dylika djurtävlingar i fortsättningen ordnas som egenkontroll, och syftet med att utse en veterinär är att stärka tävlingsarrangörens egenkontroll. För tydlighetens skull föreslås det att tävlingsveterinären ska vara skyldig att närvara under tävlingen. I praktiken har det rått en viss oklarhet beträffande närvaroskyldigheten, men med beaktande av tävlingsveterinärens uppgifter är det fortfarande nödvändigt att veterinären är närvarande.

47 §. Innehållet i anmälan om arrangerande av anmälningspliktig djurtävling. I paragrafen föreskrivs om innehållet i den anmälan som avses i 46 §. Anmälan kan göras så att den gäller antingen för viss tid eller tills vidare. I anmälan ska ingå uppgifter om arrangören, tidpunkten då verksamheten inleds och verksamhetens geografiska placering. Dessutom ska till anmälan fogas en utredning om vilka slags djurtävlingar som anmälan gäller, för vilka djurarter de

arrangeras samt en uppskattning av antalet tävlingar som arrangeras per år. I anmälan ska också ingå en utredning om arrangörens behörighet att arrangera djurtävlingar. Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

48 §. Tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet. Med stöd av 16 § i den gällande djurskyddslagen ska tävlingsarrangören på egen bekostnad kalla till tävlingen en veterinär med uppgift att se till att djurskyddslagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser följs, om djur vid en tävling kan bli utsatta för smärta, lidande eller oskäligen påfrestning. Vid behov förordnar regionförvaltningsverket på tävlingsarrangörens bekostnad en veterinär att närvara vid tävlingen. Den veterinär som övervakar tävlingarna kan alltså vara och är ofta en privat utövare av veterinäryrket. Veterinärens ställning som tävlingsövervakare har varken i samband med att djurskyddslagen stiftades eller när den ändrats bedömts i ljuset av den nuvarande grundlagen och uttryckligen dess 124 §.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet. Tävlingsveterinärens uppgift är enligt 1 mom. att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välbefinnande. I denna uppgift kan tävlingsveterinären ge dem som tävlar med djur och tävlingsarrangören råd i anslutning till djurs välbefinnande. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välbefinnande, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Anmälningsskyldigheten gäller också skador som inträffat under tävlingen och som kommit till tävlingsveterinärens kännedom.

Bestämmelsen innebär en förändring i veterinärens uppgifter under tävlingen. I dag övervakar veterinären att djurskyddslagstiftningen iakttas vid tävlingar med stöd av lagens 16 § 1 mom. Med stöd av 17 § ska veterinären förbjuda användningen av djur vid tävlingar, om han har grundad anledning att misstänka att djuret används i strid med djurskyddslagen eller stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om djurets ägare eller innehavare inte följer ett av veterinären meddelat förbud, är tävlingsarrangören skyldig att hindra att djuret deltar i tävlingen. I detta syfte kan tävlingsarrangören avbryta tävlingen eller omhänderta djuret för den tid tävlingen pågår. Polisen ska vid behov ge tävlingsarrangören handräckning.

Enligt förslaget ska tävlingsveterinären endast bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välbefinnande. Tävlingsveterinären är inte en utomstående aktör som är med och övervakar att lagstiftningen iakttas vid tävlingen, utan är en del av arrangörens egenkontroll. Med beaktande av tävlingsveterinärens utbildning kan biståndsuppgiften omfatta till exempel att inspektera och observera att de djur som används i tävlingen är i tävlingsskick, till exempel att de inte haltar. En annan naturlig uppgift för tävlingsveterinären är att följa att djuren behandlas på behörigt sätt. Dessutom ska tävlingsveterinären kunna ge akt på tävlingsförhållandena. Tävlingsveterinären kan endast ge den som tävlar med djur och tävlingsarrangören råd i anslutning till djurs välbefinnande. Veterinären kan inte förbjuda en tävlande att använda ett djur i tävlingen eller arrangören att starta eller fortsätta tävlingen. Tävlingsarrangören har ensam prövningsrätt i saken, men arrangören ska i denna prövning beakta sina skyldigheter enligt förslaget till 45 §. Om

tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välbefinnande, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Anmälan är nödvändig så att arrangören vid behov kan vidta åtgärder. Anmälningsskyldigheten omfattar också skador som inträffat under tävlingen och som kommit till tävlingsveterinärens kännedom. Det är viktigt att anmäla skador så att tävlingsarrangören kan fullgöra sin registreringskyldighet enligt förslaget till 49 §.

Det är motiverat att ändra tävlingsveterinärens uppgifter jämfört med nuläget. Det finns ingen orsak att misstänka att veterinärens sakkunskap till exempel i frågor som gäller ett djurs tävlingsskick och veterinärens råd inte skulle beaktas under tävlingen. I förslaget har man också velat betona och utöka tävlingsarrangörens ansvar på flera olika sätt. Tävlingar arrangeras ofta av en grenförening, där de aktiva är väl förtrogna med grenen. Dessutom föreslås det att tillsynen över djurtävlingar förbättras så att tillsynsmyndigheten i fortsättningen ska planera och inspektera djurtävlingar varje år. Av dessa orsaker är det motiverat att ordna tillsynen över sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskäligen påfrestning eller annan smärta eller annat lidande som egenkontroll så att utseendet av en tävlingsveterinär är en del av egenkontrollen.

Enligt 2 mom. är det dessutom tävlingsveterinärens uppgift att vid behov ge vård av förstahjälpstyp åt djur som används i tävlingen, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt nödvändiga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Tävlingsveterinären har rätt att ta ut en ersättning för vården av den som tävlar med djuret. Det är fråga om en ny bestämmelse.

När det ordnas djurtävlingen där djuren kan bli utsatta för oskäligen stress eller annan smärta eller annat lidande, ska djuren av djurskyddsskäl erbjudas vård av förstahjälpstyp på tävlingsplatsen. Tävlingsveterinären är på grund av sin utbildning kompetent att ge sådan vård. De tävlingsveterinärer som övervakar djurtävlingar ger ofta redan i dag första hjälpen åt djur som till exempel skadat sig i tävlingen. Som vård av förstahjälpstyp kan betraktas till exempel att man syr sår och ger smärtlindring samt förbereder ett skadat djur för transport till fortsatt vård. Det kan också bli aktuellt att avliva ett djur, om djuret till exempel är så allvarligt skadat att det vore uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv. Med stöd av 13 § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) hör det till de yrkesetiska skyldigheterna för utövare av veterinäryrket att bland annat lindra djurs lidande. Med stöd av 14 § är dessutom var och en som har rätt att utöva veterinäryrket skyldig att ge hjälp som är nödvändig av djurskyddsskäl i oväntade situationer. Exempelvis att ett djur skadas i tävlingar som avses i 1 mom. är inte helt oväntat med beaktande av tävlingarnas karaktär, varför det är tydlighetens skull är motiverat att föreskrivs om vård av förstahjälpstyp.

Det föreskrivs ett undantag från tävlingsveterinärens skyldighet att ge djur som används i tävlingar vård av förstahjälpstyp. Vård behöver inte ges om sådan annars står att få på tävlingsplatsen. Skyldigheten föreligger inte om det på tävlingsplatsen finns en djurklinik som är öppen under tävlingarna, eller om första hjälpen står att få på något annat sätt på tävlingsplatsen. Även om tävlingsarrangören med stöd av förslaget till 46 § svarar för

eventuella kostnader för utseendet av en tävlingsveterinär, föreslås för tydlighetens skull att tävlingsveterinären ska ha rätt att ta ut en ersättning för vård av förstahjälpstyp av den som tävlar med djuret. Kostnaderna för sådan vård ingår således i princip inte i de eventuella kostnaderna för utseendet av en tävlingsveterinär.

I 3 mom. sägs att om tävlingsveterinären misstänker eller konstaterar att ett djur används eller behandlas så att djurets välbefinnande äventyras i onödan, ska veterinären omedelbart underrätta djurskyddsmyndigheten om saken. Anmälningsskyldigheten gäller också uppgifter beträffande vilka veterinären har tystnadsplikt med stöd av 16 § i lagen om utövning av veterinäryrket. Enligt 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket är den som utövar veterinäryrket, om djurskyddsskäl kräver det, skyldig att utan hinder av sekretessbestämmelserna till djurskyddsmyndigheten utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon behandlar eller i samband med behandlingen gjorda iakttagelser angående förvaringsutrymmen för djur och lämna de upplysningar som behövs för att fallet ska kunna utredas. För tydlighetens skull är det dock motiverat att ta in en bestämmelse om anmälningsskyldighet för tävlingsveterinären i djurskyddslagen.

I praktiken ska tävlingsveterinären göra anmälan om han eller hon under tävlingen upptäckt ett djur som man kan misstänka att lidit av brist på skötsel eller av någon annan verksamhet i strid med bestämmelserna om välbefinnande. Anmälan ska likaså göras i en situation där tävlingsarrangören inte vidtar åtgärder som föreskrivs i 45 § och detta med onödig risk för välbefinnandet hos de djur som deltar i djurtävlingen.

Det som föreskrivs om tävlingsveterinärens uppgifter och skyldigheter i den föreslagna paragrafen gäller endast veterinärer som är utsedda för djurtävlingar som avses i 46 § 1 mom. Om den som arrangerar någon annan slags djurtävling eller djurutställning kallar en veterinär till tävlingen eller utställningen, berörs denna veterinär inte av de uppgifter och skyldigheter som föreskrivs i den föreslagna paragrafen.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om tävlingsveterinärens behörighet. Enligt den ska tävlingsveterinären vara en veterinär som avses i 3-5 § eller 8 § i lagen om utövning av veterinäryrket. En veterinärmedicinestuderande som avses i lagens 7 § kan vara vikarie för tävlingsveterinären. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I praktiken har det rätt en viss osäkerhet beträffande huruvida veterinärmedicinestuderande som avses i 7 § i lagen om utövning av veterinäryrket har rätt att sköta uppgifter som tävlingsveterinär. En studerande har på de villkor som föreskrivs i paragrafen rätt att utöva veterinäryrket som vikarie för en legitimerad veterinär eller för en sådan veterinär som avses i 8 §. Att vara vikarie betyder att den studerande inte har rätt att utöva veterinäryrket självständigt. Den studerande får inte heller använda beteckningen veterinär. Med beaktande av de föreslagna bestämmelserna om tävlingsveterinärens uppgifter vore det motiverat att även veterinärmedicinestuderande som avses i lagens 7 § kan sköta uppgifter som tävlingsveterinär. Detta vore motiverat även därför att det ibland har varit problem med att få tävlingsveterinärer till tävlingar. En veterinärmedicinestuderande kan endast vara vikarie för tävlingsveterinären. Om en veterinär fortlöpande är veterinär vid någon tävling kan

veterinärmedicin studerande som vikarierar veterinären också vikariera honom eller henne som tävlingsveterinär. Den studerande bör ha möjlighet att få arbetshandledning även i denna uppgift, på samma sätt som i andra veterinärvikarieuppgifter.

49 §. Registreringsskyldighet för arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar. Den som arrangerar en anmälningspliktig djurtävling ska registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välbefinnande under tävlingen. Registreringsskyldigheten är en väsentlig del av djurtävlingsarrangörens egenkontroll, och den gäller skilt för varje tävling. Syftet med den är att bidra till att uppmärksamhet fästs vid saker som är centrala för djurens välbefinnande när djurtävlingar arrangeras. Om det till exempel framgår att djur har skadats i någon tävling, ska arrangören utreda vad skadorna har berott på, och vid behov vidta åtgärder för att förhindra att djurens välbefinnande äventyras i fortsättningen. Registreringsskyldigheten är också av stor betydelse för myndighetstillsynen. Med stöd av 79 § i den föreslagna lagen har tillsynsmyndigheten rätt att få se handlingar som förs över djurtävlingar. Myndigheten kan vid behov vidta åtgärder om det framgår att arrangören inte har fullgjort de skyldigheter som ålagts denne i den föreslagna lagen.

Närmare bestämmelser om registreringsskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att man ska registrera åtminstone väderförhållandena, om tävlingen arrangeras utomhus, samt andra externa faktorer som påverkar tävlingsprestationen, såsom tävlingsunderlagets material. När det gäller händelser är avsikten att registrera åtminstone skador samt eventuella dödsfall, dopingprovtagning samt händelser enligt förslaget till 45 § 2 mom. som kommit till tävlingsarrangörens kännedom. I dokumentet behöver det också nämnas vem som har varit tävlingsveterinär under tävlingen samt veterinärens iakttagelser och uppgifter enligt förslaget till 48 § 1 mom. Vid registreringen ska man beakta inte bara de djur som tävlar utan också måldjur som används som hjälp under tävlingen. Registreringsdokumenten ska förvaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades.

8 kap. Hållande av tillstånds- och anmälningspliktiga djur

50 §. Djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar. I paragrafen föreskrivs det om allmänna krav på djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar. Av verksamhetsutövaren ska förutsättas tillstånd på samma sätt som i nuläget. Utgångspunkten i artikel 4.2 i djurparksdirektivet är tillståndsplikt för djurparker. Även i permanenta djurutställningar förevisas djur som tillhör vilda djurarter för allmänheten. Tillståndsplikt kan också anses ligga i verksamhetsutövarnas intresse för genom tillståndsförfarandet blir kraven på verksamheten godkända i samband med att tillstånd beviljas, och man blir inte tvungen att vidta reparationsåtgärder som kan kräva även stora kostnader, som kanske i det fallet att verksamheten kunde starta utan myndighetsgodkännande.

För cirkusar och ambulerande djurutställningar är det åter typiskt att de djur som är föremål för verksamheten måste transporteras från en ort till en annan. Under transporten är djuren tvungna att utstå föränderliga förhållanden och en närmiljö som är svårare att reglera än normalt. Av denna orsak är det motiverat att behålla tillståndsplikten oförändrad även när det

gäller denna verksamhet. Endast genom ett tillståndsförfarande kan man effektivt säkerställa att förutsättningar för verksamheten föreligger med avseende på djurskyddet.

Ändamålsenliga utrymmen för att bedriva verksamheten och behörig skötsel kan betraktas som godtagbar utgångspunkt för att få inleda verksamhet. Huruvida sådan verksamhet är godtagbar med avseende på djurskyddet måste kunna bedömas på förhand. På så sätt kan man effektivt trygga en behörig verksamhet. Bestämmelser om dessa grundläggande krav föreslås i 2 mom. Närmare bestämmelser om förvaringsutrymmen för djur samt skötsel och behandling av djur finns i 3-5 i förslaget och utfärdas med stöd av dem.

Enligt artikel 3 i djurparksdirektivet håller djurparker sina djur under förhållanden som är ägnade att uppfylla de enskilda arternas biologiska behov och behov av bevarande, bland annat genom att djurens livsmiljöer berikas på ett artspecifikt sätt och att en hög djurskötselstandard upprätthålls med ett program som har utarbetats för preventiv och kurativ veterinärvård samt näringstillförsel. Den gällande lagen har mycket knapphändiga särskilda krav på djurparker och permanenta djurutställningar. Däremot har det genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (236/2003) ställts krav på verksamheten som inte gäller bara förvaringsutrymmen för djur och skötsel av djur utan också allmänna krav som delvis baserar sig på djurparksdirektivet. Vissa av dessa krav lyfts nu in i den föreslagna paragrafen från ministeriets förordning, så att det säkerställs att det finns tillräckligt med grundläggande reglering om saken på lagnivå.

Ett nytt krav som föreskrivs gäller hur djur som tillhör vilda djurarter och som hålls i djurparker och permanenta djurutställningar används i föreställningar. Användningen av dessa djur begränsas till endast sådana föreställningar där djuren för publik förevisar färdigheter som de blivit lärda och som hänför sig till skötseln av djuren. Djurparksdjur kan läras färdigheter som underlättar skötseln av djuren, såsom att på order flytta sig från en del av inhägnaden till en annan, vänta på stället eller färdigheter i anslutning till exempel medicinering eller kontroll av djurets hälsotillstånd. När djurparksdjur lär sig sådana färdigheter minskar behovet av till exempel tvångsåtgärder riktade mot djuren och förbättras sålunda djurens välbefinnande. Det kan vara nödvändigt att lära djuren vissa färdigheter för att erbjuda dem stimulans eller motion. Det kan vara fråga om en sådan färdighet till exempel när en rovfågel lärs att återvända till en viss plats efter att djuret har släppts ut ur sin bur och fått flyga fritt. Färdigheterna kan förvisas publik till exempel i samband med att man visar hur djuren matas. Däremot ska det i fortsättningen vara förbjudet att visa cirkuskonster eller motsvarande färdigheter som djur lärts enbart för att underhålla publiken. Det anses inte nödvändigt att använda djur som hör till vilda djurarter i sådana föreställningar och det främjar inte som sådant respekten för dessa djur som företrädare för vilda djurarter. Användningen av vilda djurarter i cirkusar begränsas i förslaget till 8 § och i bilaga 1, som hänför sig till den.

Närmare bestämmelser om innehållet i det program som avses i 4 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

51 §. *Vissa uppgifter för djurparker.* Paragrafens innehåll motsvarar i sak 20 § 3 mom. i den gällande lagen. Djurparksdirektivet inte bara ställer egentliga djurskyddskrav på djurparkerna utan det ålägger dem även uppgifter för att bevara den vilda faunan och den biologiska mångfalden. Det är inte ändamålsenligt att utsträcka dessa uppgifter till andra än de aktörer som behövs för att nå målet för djurparksdirektivet. Sådana ska på nuvarande sätt vara endast djurparker enligt definitionsbestämmelsen.

Djurparker ska förutom upplysa allmänheten även delta aktivt i arbetet med att skydda djurarter. I praktiken fullgör en djurpark sin skyldighet genom att delta i en eller flera av de verksamheter som uppräknas i 1 mom. Genom forskning som främjar skyddet av djurarter kan man på ett eller annat sätt främja skyddet av djurarter som lever i naturen. Utbildning i anslutning till skydd av djurarter kan ges till exempel djurparkens anställda, studerande på området eller sådana som utför frivilligarbete med anknytning till artskydd. Utbyte av information i anslutning till artskydd mellan olika aktörer är viktigt för att planera effektiva skyddsåtgärder. I vissa fall är det också nödvändigt att föda upp djur i fångenskap för att stärka de naturliga bestånden av arten.

Enligt förslaget till 2 mom. får man på nuvarande sätt genom förordning utfärda närmare bestämmelser om innehållet i de uppgifter som ges djurparker. Dessa uppgifter definieras inte desto närmare i djurparksdirektivet. Bland annat därför vore det ändamålsenligt att vid behov kunna precisera dessa uppgifter genom förordning. Jämfört med den gällande bestämmelsen ska förordningen dock utfärdas av statsrådet i stället för av jord- och skogsbruksministeriet.

52 §. *Ansökan om tillstånd för djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus.* Paragrafen innehåller bestämmelser om behöriga tillståndsmyndigheter. Innehållet i bestämmelsen motsvarar 20 § 3 mom. och 20 a § 2 mom. i den gällande lagen. Nytt är den behöriga myndighet som handlägger tillståndsansökan som gäller en cirkus som är verksam i en permanent anläggning. Om en cirkus är verksam enbart i en permanent anläggning, ska tillståndet sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde cirkusen är belägen.

53 §. *Tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 20 b § i djurskyddslagen. Bestämmelsen kompletteras med ett krav på skriftlig tillståndsansökan. Bland de krav som gäller ansökan kompletteras dessutom identifieringen av den som ansöker om tillstånd samt de allmänna uppgifterna om den planerade verksamheten. Av ansökan ska förutom uppgifter om sökanden, såsom namn, adress och hemort, framgå uppgifter om hur den planerade verksamheten ska ordnas allmänt. Det handlar till exempel om uppgifter om vilken slags verksamhet som avsikten är att bedriva var och i vilka slags utrymmen. Viktiga uppgifter är på samma sätt som i nuläget framför allt de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar samt utredningar om förvaringsutrymmena för djuren och skötseln av djuren och skötarnas behörighet. Utredningen om förvaringsutrymmena ska i första hand innehålla uppgifter om de omständigheter som avses i 3 kap. Då ska man också beakta kraven på bedrivande av verksamheten i den statsrådsförordning som utfärdas med stöd av det föreslagna bemyndigandet. I ansökan ska dessutom utredas hur de krav som i förslaget till 4

kap. ställs på skötseln av djuren uppfylls i stora drag, till de delar som är väsentliga med tanke på tillståndsbehandlingen.

Av en ansökan om tillstånd för djurpark och permanent djurutställning ska dessutom framgå hur de krav som avses i 50 § uppfylls. I förslaget till 51 § ges djurparker på nuvarande sätt uppgifter för att skydda den vilda faunan och bevara den biologiska mångfalden. Av en ansökan om tillstånd för djurpark ska framgå vilken uppgift som anläggningen enligt eget val kommer att delta i. Den uppgift som anläggningen uppges skrivas på nuvarande sätt in i villkoren för djurparkstillståndet.

Till en ansökan om tillstånd för cirkus ska fogas en utredning om de programnummer som djuren deltar i och en detaljerad beskrivning av de färdigheter som avsikten är att djuren ska förevisa under föreställningen. Bedömningen av tillstånd för cirkus förutsätter att tillståndsmyndigheten känner till de konster som djuren utför eller där djur används. Endast på så sätt kan man undgå att bevilja tillstånd för verksamhet som inte är godtagbar med avseende på djurskyddet. Som sådan verksamhet kan nämnas till exempel ridning på ryggen av ett sådant djur som inte lämpar sig för detta. Jämfört med den gällande lagen ska det i stället för en utredning om vilka konster djuren gör under föreställningen ges en detaljerad beskrivning av deras färdigheter. Skärpningen av kravet har inte nödvändigtvis någon inverkan på nuvarande praxis, men den framhäver sakens betydelse för bedömningen av djurens välbefinnande och möjliggör vid behov även krav på mer detaljerade uppgifter än nu.

Den föreslagna paragrafen utgör en grundläggande bestämmelse om tillståndsansökan. Närmare bestämmelser om tillståndsansökan och de utredningar som ska fogas till den får enligt förslaget till 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

54 §. *Beviljande av tillstånd för djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus.* Huruvida tillstånd beviljas bedöms utifrån om den planerade verksamheten uppfyller de krav som ställs på ordnandet av den, förvaringsutrymmena för djuren och skötseln av djur i den föreslagna lagen och med stöd av den. Dessa krav kan vara mycket detaljerade för olika djurarter. Kraven ska vara desamma som de utredningar som förutsätts i tillståndsansökan. Ändamålsenligt förvaringsutrymmen för djuren och ändamålsenlig skötsel av djuren kan betraktas som godtagbar utgångspunkt för att få inleda verksamhet i djurparker och på djurutställningar. Vid normal djurskyddstillsyn övervakas inte bara att dessa krav uppfylls utan också att de krav som ställs på djurhållningen i övrigt, till exempel behandlingen av djuren, uppfylls. I cirkusar deltar djuren i föreställningarna och utför konster som de blivit lärda. Av denna orsak blir man redan då tillstånd för cirkus beviljas tvungen att beakta även behandlingen av djuren.

En förutsättning för att bevilja tillstånd för djurpark är dessutom att anläggningen deltar i en uppgift som avses i 51 § i den föreslagna lagen. En ytterligare förutsättning för tillstånd för cirkus är att djurskyddskraven som gäller behandling av djuren uppfylls.

Tillståndsmyndigheten bedömer användningen av djur i föreställningar utifrån det som föreskrivs om behandling av djur i 12—13 § eller med stöd av dem.

Tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning samt cirkus beviljas om verksamheten uppfyller de krav som i lagen eller med stöd av den ställs på förvaringsutrymmena för djuren samt skötseln och behandlingen av djuren samt de övriga krav som ställs på ordnandet av verksamheten. Till tillståndet kan på nuvarande sätt fogas villkor som är nödvändiga med tanke på djurskyddet. Utgångspunkten är att tillstånd beviljas tills vidare. Tillstånd för ambulerande cirkus och ambulerande djurutställning kan beviljas även för viss tid, om det finns en nödvändig orsak till det med tanke på tryggheten av djurens välbefinnande. En sådan orsak kan vara till exempel aktörer från tredje länder som besöker Finland oregelbundet, varvid tillsynen över att verksamheten är godtagbar med avseende på djurskyddet förutsätter tidsbegränsat tillstånd.

55 §. Inspektion och övervakning av verksamheten. I 4.4 i djurparksdirektivet sägs att innan ett tillstånd beviljas, vägras, ges förlängd giltighetstid eller i väsentlig grad ändras, ska en inspektion genomföras av medlemsstaternas behöriga myndigheter för att avgöra om villkoren i tillståndet eller de föreslagna villkoren i tillståndet är uppfyllda. Den inspektionsskyldighet som avses i direktivet har i 20 b § i den gällande lagen utsträckts till att gälla även andra tillståndspliktiga verksamheter. Det är inte motiverat att undanta djurutställningar eller cirkusar från inspektioner, eftersom tillståndet ska bedömas i enlighet med samma grunder med avseende på djurens välbefinnande. I praktiken är situationen i regel den att tillstånd att bedriva verksamhet beviljas utifrån handlingar. Sålunda beviljas till exempel tillstånd för djurpark utifrån bland annat byggnadsritningarna för utrymmena och andra inlämnade utredningar. Efter att verksamhetsutövaren har fått tillståndet börjar de utrymmen som godkänts i tillståndet byggas och de andra förutsättningarna för verksamheten ordnas. Till följd av det som konstaterats ovan är det till exempel inte möjligt att inspektera djurparken innan tillstånd beviljas. Inspektionen ska utföras innan verksamheten inleds. På så sätt säkerställs det att den verksamhet som inleds uppfyller kraven i kapitlet. Dessutom ska inspektioner utföras innan ett ärende som gäller en betydande förändring av tillståndets innehåll eller giltighetstid avgörs. Bestämmelser om återkallande av tillstånd och inspektionsförfaranden i anslutning därtill ingår i förslaget till 100 §.

Bestämmelsen innehåller också ett krav liknande det nuvarande som överensstämmer med artikel 4.3 i djurparksdirektivet att verksamheten ska övervakas genom regelbundna inspektioner.

56 §. Ändringar i verksamheten. Paragrafen är ny. Där föreskrivs om de förfaranden som ska iakttas när det inträffar förändringar i verksamheten som inte har kunnat beaktas när det ursprungliga tillståndet beviljades. Verksamhetsutövaren ska underrätta landskapet om sådana planerade ändringar i de uppgifter som gäller förutsättningarna för att bevilja tillstånd som kan vara av betydelse vid bedömning av om förutsättningarna för att få tillstånd fortfarande föreligger. De ändringar som berörs av anmälningskyldigheten är i praktiken sådana uppgifter som ska anges i tillståndsansökan.

Landskapet bedömer utifrån anmälan huruvida kraven för beviljande av tillstånd fortfarande är uppfyllda och meddelar tillståndshavaren. Om landskapet bedömer att tillstånd inte behöver sökas separat, gör det en anteckning om ändringsuppgifterna i de uppgifter som

gäller tillståndet och meddelar tillståndshavaren. Om landskapet bedömer att ändringen är sådan att det ska göras ny ansökan om tillstånd eller komplettering av tillståndet, meddelar landskapet tillståndshavaren även detta. Nytt tillstånd eller komplettering av tillståndet ska sökas, om antalet djurarter utökas eller antalet djur ökar avsevärt eller verksamheten annars ändras på ett sätt som kan inverkan på djurens välbefinnande. När det gäller cirkustillstånd kan det förutom en ny djurart som uppträder på cirkusen även vara fråga om nya konster som djuren utför. Genom det föreslagna förfarandet görs tillståndsförfarandena smidigare och lättare. Verksamhetsutövaren ska också göra anmälan om verksamheten avslutas.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om de utredningar som ska fogas till det får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §. Anmälan om farmuppfödning av vilda djurarter. I paragrafen föreskrivs om anmälningsskyldighet för djurhållare som bedriver farmuppfödning av djur som tillhör vilda djurarter. I den gällande lagstiftningen finns bestämmelser om anmälningsskyldighet för den som föder upp vilda djur i farm både i 21 och 23 § i djurskyddslagen och i lagen om ett system för identifiering av djur (328/2010) och i de förordningar av jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av den. För att undanröja överlappande anmälningsskyldigheter föreslås att den anmälningsskyldighet som det föreskrivits om i djurskyddslagen slopas och att de tilläggsuppgifter som behövs med tanke på tryggheten av djurens välbefinnande lämnas för registrering i registret över djurhållningsplatser i samband med anmälan till registret över djurhållningsplatser. Den som håller djur för farmuppfödning i viltvårdssyfte ska dessutom meddela för vilket viltvårdssyfte enligt 3 § i jaktlagen som djuren hålls. Enligt jaktlagen avses med viltvård verksamhet som bedrivs i syfte att genom reglering av viltbestånd, genom tryggande eller förbättrande av levnadsförhållandena för vilt eller på något annat sätt öka, bevara eller förbättra viltbeståndet och balansen mellan olika djurbestånd. Även djurskyddsmyndigheterna har tillgång till uppgifterna i registret över djurhållningsplatser.

58 §. Uppfödningstillstånd för broilrar. I paragrafen föreskrivs om uppfödningstillstånd för broilrar på ett sätt som motsvarar 26 c § i djurskyddslagen. Genom den föreslagna paragrafen genomförs punkt 11 i bilaga I, styckena 1—3 i punkt 1 samt punkt 2 i bilaga II, punkt 1.1 i bilaga III samt punkt 1 och 2 i bilaga V till broilerdirektivet.

59 §. Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur. Enligt den föreslagna paragrafen ska yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur även i fortsättningen vara anmälningsskyldig verksamhet. Anmälningsskyldigheten för dem som håller hästdjur yrkesmässigt samordnas med anmälan till registret över djurhållningsplatser, som det föreskrivs om i djuridentifieringslagstiftningen, så att man undviker överlappande anmälningar. Bestämmelser om den verksamhet och de djurarter som berörs av anmälningsskyldigheten ingår i bilaga 2 till den föreslagna lagen i stället för den nuvarande förordningen.

Genom anmälningsskyldigheten är avsikten att med tanke på tillsynen säkerställa att myndigheterna har uppgifter om yrkesmässig eller storskalig verksamhet som kan vara

förenad med faktorer som äventyrar djurens välbefinnande. Verksamhetsutövaren ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. Bestämmelser om skyldigheter för dem som håller hästdjur finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning om identifiering av hästdjur (222/2017). Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska även foga uppgifter om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet samt en utredning om hur skötseln av djuren är ordnad till den anmälan till registret över djurhållningsplatser som avses i 3 § i förordningen.

Jämfört med den gällande lagen intas i paragrafen också en grundläggande bestämmelse om de krav som ska iakttas i verksamheten, och beträffande vilka uppgifter ska ingå i anmälan. Utgångspunkten för dylik verksamhet, liksom vid annan djurhållning, ska vara att förvaringsutrymmena för djuren är ändamålsenliga och att djuren sköts på behörigt sätt. Eftersom det är fråga om yrkesmässig verksamhet, framhävs även djurhållarens kompetens. Exempelvis en medborgare som lämnar sitt sällskapsdjur till ett djurpensionat ska kunna lita på att verksamheten till alla delar bedrivs på behörigt sätt.

Vad som ska betraktas som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur föreskrivs i bilaga 2 till förslaget. Jämfört med 26 § i den gällande djurskyddsförordningen förtydligas definitionen så att det anges klara gränser för yrkesmässig eller storskalig saluföring eller förmedling samt storskalig djurhållning utifrån antalet djur som används i verksamheten. I fråga om små sällskaps- och hobbydjur baserar sig gränsen på antalet burar, terrarier eller akvarier som regelbundet används i verksamheten.

Närmare bestämmelser om yrkesmässig eller annars storskalig djurhållning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §. *Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd.* Paragrafen är ny. En aktör som bedriver djurhemsverksamhet för vilda djur omfattas också av anmälningsskyldigheten. I 28 och 29 § i den föreslagna lagen preciseras jämfört med nuläget de situationer och förutsättningar som berör tillfällig vård av ett vilt djur och förfarandena efter vården. I anslutning härtill föreskrivs också om krav på vårdplatser för djur. Den som bedriver vård av vilda djur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. Verksamhetsidkaren ska ha ändamålsenliga utrymmen och förvaringsutrymmen för djuren för att bedriva verksamheten. Vården av djuren ska vara ändamålsenligt ordnad. Kraven motsvarar kraven på yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur, naturligtvis med beaktande av särdragen hos verksamheten.

Med hjälp av bestämmelsen försöker man säkerställa att vård som ges vilda djur under en längre tid ligger i kompetenta händer och att myndigheterna känner till aktörerna i branschen. Detta gör det också möjligt att övervaka verksamheten effektivare än nu. I praktiken ges vilda djur vård under en längre tid för närvarande av några djurparker, djurhem, föreningar och enskilda som är insatta i saken.

61 §. Innehållet i anmälningar om anmälningspliktig verksamhet. I paragrafen föreskrivs om de uppgifter som den som bedriver anmälningspliktig djurhållning ska meddela landskapet. Av anmälan ska utöver uppgifter om verksamhetsutövaren, såsom namn, adress och hemort, framgå uppgifter om hur den planerade verksamheten kommer att ordnas. Det är fråga om uppgifter om till exempel vilken slags verksamhet som avsikten är att bedriva var och i vilka slags utrymmen. Anmälan ska innehålla uppgifter om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar, en utredning om förvaringsutrymmena för djuren, en utredning om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet och en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas. Innehållet i uppgifterna motsvarar de uppgifter som avses i 24 § i den gällande lagen.

Närmare bestämmelser om anmälningar och de utredningar som ska fogas till dem får på nuvarande sätt utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §. Förande av förteckning. I paragrafen föreskrivs om skyldighet att föra en förteckning, som på nuvarande sätt ska gälla aktörer som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig djurhållning. Innehållet i bestämmelsen motsvarar också i huvudsak 26 § i den nuvarande lagen. Till paragrafen fogas ett omnämnande av att förteckningen kan föras på en pappersblankett eller i elektronisk form. Dessutom kompletteras bestämmelsen med den tid förteckningen ska förvaras. Förteckningen ska förvaras i tre kalenderår från utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur fördes in i förteckningen. Regleringen motsvarar till denna del 21 § i lagen om ett system för identifiering av djur (328/2010). På nuvarande sätt ingår också ett bemyndigande att utfärda förordning i paragrafen. Bemyndigandet riktas dock mot statsrådet i stället för jord- och skogsbruksministeriet.

9 kap. Avlivning av djur

63 §. Allmänna krav som gäller avlivning. Den föreslagna paragrafen innehåller de centrala principer som ska iakttas vid avlivning av djur. Paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om avlivning av djur. Paragrafens innehåll motsvarar 32 § i den gällande lagen.

Enligt 1 mom. förbjuds avlivning av djur i underhållningssyfte. Bestämmelsen är ny och den hänför sig till lagens syfte att öka respekten för djur som varelser med ett egenvärde. Det ska vara förbjudet att ordna sådana föreställningar eller tävlingar, där syftet med avlivningen av ett djur uttryckligen är att ge publiken underhållning eller en kulturupplevelse. Sådan verksamhet är till exempel tävlan om vem som avlivar flest djur under en viss tid eller en sådan nöjes- eller kulturföreställning där ett djur avlivas i underhållningssyfte. Förbudet hindrar inte att djur avlivas till exempel i samband med undervisningsverksamhet och inte heller till exempel dokumentering av normal slakt. Traditionell jakt eller traditionellt fiske ska inte betraktas som sådan verksamhet som förbjuds i bestämmelsen. Sålunda ska till exempel fisketävlingar vara tillåtna även i fortsättningen.

I 2 mom. förbjuds avlivning av djur med jaktmetoder. Förbudet ska ändå inte gälla renskötare som avlivar renar genom att skjuta dem. Det ska vara tillåtet att avliva ett djur i vård med

jaktmetoder genom att skjuta det, om avlivningen måste ske omedelbart av en godtagbar orsak. Dessutom får produktionsdjur, hundar och katter alltid avlivas genom att djuret på behörigt sätt skjuts rakt i hjärnan. Genom förbudet vill man förbjuda avlivning av djur i underhållningssyfte, där det är klart sannolikt att djuret lider i onödan jämfört med normal avlivning, där den som utför avlivningen har bättre kontroll över avlivningsmetoden. Det ska till exempel vara förbjudet att avliva djur i en farm genom skjutning, med pilbåge eller i fälla. Inte heller renar får jagas av andra än renskötare.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet att avliva djur så snabbt och smärtfritt som möjligt genom en avlivningsmetod och avlivningsteknik som lämpar sig för den djurarten.

I 4 mom. ställs krav på den person som avlivar djuret. För att säkerställa att avlivningen sker på det sätt som avses i 1 mom., ska den person som avlivar djuret ha tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som användas i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden.

Enligt 5 mom. ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött innan några andra åtgärder får vidtas.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om de avlivningsmetoder och avlivningstekniker som används vid avlivning av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om bland annat avlivningsmetoder för sällskaps- och hobbydjur. Dessutom innehåller paragrafen ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om vilken behörighet som krävs av personer som avlivar djur vid behov får utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jakt iakttas dock vad som föreskrivs särskilt om den.

64 §. Slakt av djur. I paragrafen föreskrivs om de centrala principerna vid avlivning av djur som är avsedda som människoföda. Sådana djur är produktionsdjur. Avlivningen är då slakt av djur. Termen motsvarar den terminologi som tillämpas i avlivningsförordningen. Den föreslagna paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om slakt. Paragrafen gäller inte vilda djur.

I 1 mom. förbjuds att blodavtappningen inleds innan djuret har bedövats eller avlivats på behörigt sätt med en metod som lämpar sig för bedövning eller avlivning av den djurarten. I 33 b § i den nuvarande lagen tillåts en särskild slaktmetod som används på religiösa grunder där blodavtappningen inleds samtidigt som djuret bedövas. I fortsättningen ska det djur som slaktas alltid bedövas före blodavtappningen. Dagens vetenskapliga forskningsrön stödjer klart bedövning före blodavtappningen, för att man på bästa möjliga sätt ska kunna undvika att djuret upplever smärta och lidande i samband med slakten. På motsvarande sätt är det förbjudet för djurägaren att i enlighet med 33 § i den nuvarande lagen slakta fjäderfän genom att halsen snabbt skärs av med ett vasst instrument. Dessutom får djuret inte utsättas för några andra åtgärder i anslutning till slakten förrän det har dött. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i 33 § i den gällande lagen.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om slakt av djur genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet baserar sig på artikel 26.2 a i avlivningsförordningen, enligt vilken medlemsstaterna får anta nationella bestämmelser som är striktare än avlivningsförordningen i fråga om avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet som sker utanför ett slakteri. En motsvarande bestämmelse ingår i 33 § i den gällande lagen.

65 §. *Tillämpning av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur.* I 1 mom. ingår en hänvisning till artikel 1 i avlivningsförordningen, där det bestäms om förordningens tillämpningsområde. Paragrafens innehåll motsvarar 33 a § i den gällande lagen.

När det gäller fiskar tillämpas endast kraven i artikel 3.1 i avlivningsförordningen. Enligt den ska djur förskonas från all smärta, plåga eller lidande som kan undvikas vid tidpunkten för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet. Enligt artikel 26.2 b i avlivningsförordningen får medlemsstaterna anta nationella bestämmelser som syftar till att säkerställa ett mer omfattande skydd av djur än avlivningsförordningen vid slakt och därmed sammanhängande verksamhet när det gäller hägnat vilt, inbegripet renar. Enligt bemyndigandet i förslaget till 2 mom. får nationella bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen utfärdas genom förordning av statsrådet då det gäller avlivning och slakt av fiskar samt slakt av renar och hägnat vilt. Genom förordningen kan ges till exempel sådana omräkningstal för nötkreatursenheter som avses i artikel 17.6 i avlivningsförordningen, och som inte regleras för dessa djurarter i avlivningsförordningen.

66 §. *Anmälan om verksamhet som gäller avlivning av djur.* I paragrafen föreskrivs om anmälningar om avlivning av djur. Paragrafens innehåll motsvarar 33 § i den gällande lagen med undantag för den behöriga myndigheten.

I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur att göra anmälan om verksamheten till landskapet i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds. Skyldigheten gäller också djurägare och djurinnehavare som regelbundet avlivar stora mängder djur på en gång. Anmälan ska också göras om verksamheten avslutas eller förändras väsentligt. Anmälningsskyldigheten gäller inte sedvanligt avlivande av djur som är sjuka eller i dåligt skick, som görs vid behov på djurhållningsplatsen. Anmälan ska göras till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs. Bestämmelsen utfärdas med stöd av artikel 26.2 a i avlivningsförordningen, som gör det möjligt att anta nationella bestämmelser som är strängare än avlivningsförordningen i fråga om avlivning av djur som sker utanför ett slakteri. Förpliktelsen gäller emellertid avlivning av även andra djur än de som hör till avlivningsförordningens tillämpningsområde.

I 2 mom. föreskrivs om pälsbranschens anmälningsskyldighet enligt artikel 7.3 i avlivningsförordningen. Anmälan om avlivning av djur ska göras till landskapet på förhand innan avlivningarna inleds.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om anmälningarna utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kan det till exempel föreskrivas hur länge på förhand innan avlivningen inleds som anmälan ska göras och vad anmälan ska innehålla.

67 §. Avlivning av djurbesättningar. I paragrafen föreskrivs om åtgärder och olika myndigheters uppgifter i anslutning till besättningsavlivningar. Paragrafens innehåll motsvarar 33 d § i den gällande lagen. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen hänvisas till artikel 18 i avlivningsförordningen i fråga om de särskilda krav som gäller besättningsavlivning av sådana djur som hör till förordningens tillämpningsområde.

I 2—4 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om olika myndigheters uppgifter enligt avlivningsförordningen i samband med besättningsavlivning av djur.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet kan vid behov de olika myndigheternas uppgifter enligt 2 mom. klarläggas. Genom förordning får också föreskrivas om de förfarande som ska iaktas vid besättningsavlivning av djur.

68 §. Nödavlivning av djur. I paragrafen föreskrivs om möjlighet att avvika från de avlivningsmetoder som avses i 63 § när ett djur måste avlivas i en nödsituation. Avlivningen av ett djur ska dock alltid utföras så att djuret inte orsakas onödigt lidande trots att det handlar om en exceptionell situation. Paragrafens innehåll motsvarar 33 e § i den gällande lagen.

69 §. Anordnare av utbildning enligt avlivningsförordningen. I paragrafen föreskrivs om anordnare av sådan utbildning som förutsätts i avlivningsförordningen. Paragrafens innehåll motsvarar 33 f § i den gällande lagen.

10 kap. Myndigheter och deras uppgifter

70 §. Maa- ja metsätalousministeriö. Pykälän mukaan eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen sääntösten täytäntöönpanon ohjaus sekä noudattamisen valvonta kuuluisivat eläinsuojelulain tapaan maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriön toimivalta koskisi myös lain nojalla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

71 §. Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä säädetään eläinsuojelulain 34 a §:ssä. Tehtäviin ehdotetaan joitain muutoksia.

Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä olisi keskushallinnon viranomaisena pykälän 1 momentin mukaan suunnitella, ohjata ja kehittää valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista. Lisäksi viraston tehtävänä olisi suorittaa sille laissa nimenomaisesti osoitetut muut tehtävät, joista säädettäisiin osin ehdotetun pykälän 2 ja 3 momentissa, osin muissa lain säännöksissä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi lopetusasetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, jonka tehtävänä on arvioida hyvän toimintatavan oppaat, ja 4 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, joka voi

kehittää ja julkaista hyvän toimintatavan oppaita. Lisäksi virasto olisi virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen toimissa, jotka koskevat liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita. Tehtävät vastaavat Elintarviketurvallisuusviraston eläinsuojelulain mukaisia tehtäviä. Uutena momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että virasto järjestäisi ehdotetun lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta maakunnan eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekeville viranhaltijoille. Vaikka tehtävä olisi laissa uusi, käytännössä se ei sitä olisi. Elintarviketurvallisuusvirasto kouluttaa jo tänä päivänä eläinsuojeluvalvontaa tekeviä viranomaisia, ennen kaikkea virkaeläinlääkäreitä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa. Kyseisissä paikoissa elintarvikevalvonnasta huolehtii elintarvikelain 30 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla Elintarviketurvallisuusvirasto. Eläintautilain 84 §:n 3 momentin nojalla myös eläintautien vastustaminen kuuluu Elintarviketurvallisuusvirastolle. Eläinsuojeluvalvonta elintarvikelain nojalla hyväksytyissä teurastamoissa ja poroteurastamoissa sen sijaan säädetään eläinsuojelulain 37 §:n 1 momentissa tarkastuseläinlääkärille ja lihantarkastajalle. Nämä ovat Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa. Tehtävä olisikin perusteltua säätää elintarvike- ja eläintautilain tapaan Elintarviketurvallisuusvirastolle. Pykälään ehdotetaan muutoinkin tarkennuksia. Elintarviketurvallisuusvirasto ei vastaisi eläinten hyvinvoinnin valvonnasta teurastamoissa ja laitoksissa, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 43 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty maakunnalle. Elintarvikelain muuttamisesta maakuntaudistuksen johdosta annettuun hallituksen esitykseen (HE xx/2017 vp) sisältyy ehdotus siitä, että maakunta voisi hoitaa valtion tehtäväksi säädetyin lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos maakunta on tehnyt siitä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa sopimuksen. Tänä päivänä tällaisesta sopimuksesta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 15 §:n 2 momentissa. Sopimusosapuolia ovat kunta ja Elintarviketurvallisuusvirasto.

Momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että Elintarviketurvallisuusvirasto on valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella maakunnan sijaan lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antava viranomaisen. Eläinsuojelulain 37 §:n 2 momentin nojalla tehtävä säädetään tarkastuseläinlääkärille. Kun valvontatehtävä ehdotetaan siirrettäväksi tarkastuseläinlääkäriltä Elintarviketurvallisuusvirastolle, myös toimivalta antaa väliaikaisia kelpoisuustodistuksia on tarpeen siirtää virastolle.

72 §. Maakunta. Pykälässä säädettäisiin maakunnan tehtävistä. Vastaavantyyppinen ehdotus sisältyy myös eläinsuojelulain muuttamisesta maakuntaudistuksen johdosta jo annettuun hallituksen esityksen esitykseen (HE xx/2017 vp). Maakunnalle ehdotetaan siirrettäväksi eläinsuojelulain 35 §:n nojalle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä. Lain 36 §:n mukaista paikallisista viranomaisista kunnaneläinlääkärin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan tehtävät siirrettäisiin myös maakunnalle. Nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa ehdotetaan joitain tarkennuksia maakunnan tehtäviin.

Maakunnan tehtävänä olisi pykälän 1 momentin mukaan suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä ohjata ja valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan. Lisäksi maakunnan tehtävänä olisi suorittaa sille laissa nimenomaisesti osoitetut muut tehtävät, joista säädettäisiin osin ehdotetun pykälän 2-5 momentissa, osin muissa lain säännöksissä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan maakunta toimisi lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena sekä mainitun artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena. Momentin 2 kohdan mukaan maakunnan tehtävänä olisi myös toimia virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklassa tarkoitettuna toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia kelpoisuustodistuksia. Maakunta voisi mainittua artiklaa soveltaen peruuttaa määräajaksi tai kokonaan lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuustodistuksen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa suoritettavat 71 §:n 3 momentissa tarkoitettut tehtävät suorittaa koko maan alueella Lapin maakunta. Nykyisin vastaavat aluehallintoviraston tehtävät on aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla keskitetty Lapin aluehallintovirastoon. Vastaava esitys sisältyy myös eläinsuojelulain muuttamisesta maakuntauudistuksen johdosta jo annettuun hallituksen esitykseen (HE xx/2017 vp).

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että maakunnan nimeämä virkasuhteessa oleva eläinlääkäri suorittaa ne tehtävät, jotka ehdotetulla lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluvat virkaeläinlääkärille. Vastaava ehdotus sisältyy jo eläinsuojelulain muuttamisesta maakuntauudistuksen johdosta jo annettuun hallituksen esitykseen (HE xx/2017 vp). Säännös olisi tarpeen sen vuoksi, että maakunnalla voi olla palveluksessaan eri koulutustaustan omaavia eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekeviä virkamiehiä. Euroopan unionin säädös saattaa kuitenkin edellyttää, että tietyt tehtävät tekee nimenomaisesti virkaeläinlääkäri. Muilta osin maakunta päättäisi hallintosäännössään tehtävien tarkoituksenmukaisesta delegoinnista viranhaltijalle. Tämä mahdollistaisi asioiden ratkaisemisen tarvittavilta osin esittelystä. Maakunnan palveluksessa tulisi kuitenkin olla riittävästi eläinlääketieteellisen koulutuksen saanutta henkilöstöä. Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaa pätevyyttä ja kokemusta, ja asetuksen liitteessä I säädetään virallista valvontaa suorittavan henkilöstön koulutuksen aihealueista. Lisäksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettu laki edellyttää eläinlääkäriin pätevyyttä henkilöstöltä, joka suorittaa eläinlääketieteellistä päätöksentekoa, kuten eläinten terveydentilan ja sairauksien toteamista.

Pykälän 5 momentissa maakunta veloitettaisiin järjestämään eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Vastaava ehdotus sisältyy eläinsuojelulain muuttamisesta maakuntauudistuksen johdosta jo annettuun hallituksen esitykseen (HE xx/2017 vp). Maakunnan tehtäväksi kuuluva eläinsuojeluvalvonta koskisi myös kiireellisiä tehtäviä virka-ajan ulkopuolella.

Päivystysvelvollisuus olisi tarpeen, jotta tehtävien hoito saataisiin turvattua kaikkina vuorokaudenaikoina. Tällä hetkellä kunnilla on velvollisuus järjestää eläinlääkintähuollon tehtävistä virka-ajan ulkopuolella vain kiireellisen eläinlääkäriavun antaminen. Kuntien ja jatkossa maakuntien on kuitenkin mahdollista hankkia eläinlääkäripalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta, joilla ei ole toimivaltaa julkisen vallan käyttöön. Päivystävä virkasuhteessa oleva kunnaneläinlääkäri on voinut tarvittaessa hoitaa myös kiireellisiä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä viranomaistehtäviä, esimerkiksi kärsivien eläinten lopettamista tai kiireellisen hoidon järjestämistä eläinsuojeluyhdistyksistä, mutta tämäntyyppinen toiminta ei voi olla vapaaehtoisuuden varassa. Maakuntien harkintaan jäisi se, järjestävätkö ne tehtävien hoidon yksin vai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa. Koska myös eläintautilakiin ja eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi päivystyksen järjestämiseen velvoittava säännös, olisi nämä päivystykset käytännössä tarkoituksenmukaista järjestää yhtenä kokonaisuutena. Näin menetellen toiminta olisi kustannustehokasta ja tarpeeton päällekkäisyys tehtävien hoitamisessa voitaisiin välttää.

73 §. Poliisi. Eläinsuojelulain 36 §:n mukaisina paikallisina viranomaisina toimivat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija ja poliisi. Maakuntauudistuksen myötä kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maakunnalle. Tämän vuoksi poliisin tehtävistä säädettäisiin omassa pykälässään. Poliisin tehtävät tai asema valvontaviranomaisena eivät muuttuisi nykyisestä. Poliisin toimivalta rajoittuisi sen toimialueeseen. Vastaava ehdotus sisältyy eläinsuojelulain muuttamisesta maakuntauudistuksen johdosta jo annettuun hallituksen esitykseen (HE xx/2017 vp).

74 §. Rajaeläinlääkäri. Rajaeläinlääkäriin tehtävistä säädetään eläinsuojelulain 37 §:n 2 momentissa. Samassa pykälässä säädetään myös tarkastuseläinlääkäriin tehtävistä. Kun tarkastuseläinlääkäriin tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviksi, rajaeläinlääkäriin tehtävistä säädettäisiin omassa pykälässään. Rajaeläinlääkäriin tehtävät tai asemat

70 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt paragrafen ankommer det på samma sätt som enligt den gällande lagen på jord- och skogsbruksministeriet att leda verkställigheten av djurskyddslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt att övervaka att de efterlevs. Ministeriets behörighet omfattar också verkställighet och efterlevnad av Europeiska unionens rättsakter som genomförs med stöd av lagen.

71 §. Livsmedelssäkerhetsverket. Bestämmelser om Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter ingår i 34 a § i den gällande djurskyddslagen. Det föreslås vissa ändringar i uppgifterna.

I egenskap av centralförvaltningsmyndighet ska Livsmedelssäkerhetsverket enligt 1 mom. planera, leda och utveckla tillsynen över djurs välbefinnande samt övervaka att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs. Dessutom ska verket utföra de övriga uppgifter som uttryckligen anvisats det i lagen och dels anges i 2 och 3 mom. i den föreslagna paragrafen, dels i andra bestämmelser i lagen.

Enligt 2 mom. 1 punkten ska Livsmedelssäkerhetsverket vara den myndighet som enligt artikel 13.3 i avlivningsförordningen ska bedöma vägledningarna för god praxis och den

myndighet som enligt artikel 13.4 får utarbeta och offentliggöra egna vägledningar för god praxis. Dessutom ska verket vara den behöriga myndigheten enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller bruksanvisningarna för fixerings- eller bedövningsutrustning. Uppgifterna motsvarar Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter enligt den gällande lagen. En nyhet är att det i 5 punkten föreslås att verket ska ordna utbildning i anslutning till verkställigheten av den föreslagna lagen för landskapets tjänstemän som utövar tillsyn över djurs välbefinnande. Även om det är fråga om en ny uppgift i lagen, är den inte ny i praktiken. Livsmedelssäkerhetsverket utbildar redan i dag de myndigheter som övervakar djurskyddet, framför allt tjänsteveterinärer.

I 3 mom. föreskrivs det om tillsynen över djurens välbefinnande i slakterier, inrättningar för vilthantering och anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen (23/2006). På dessa ställen sköts livsmedelstillsynen av Livsmedelssäkerhetsverket med stöd av 30 § 1 mom. 2 punkten i livsmedelslagen. Med stöd av 84 § 3 mom. i lagen om djursjukdomar ankommer det också på Livsmedelssäkerhetsverket att bekämpa djursjukdomar. I 37 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen föreskrivs det däremot att djurskyddstillsynen i de slakterier och renslakterier som godkänts med stöd av livsmedelslagen ankommer på besiktningsveterinärerna och köttinspektörerna. De är anställda hos Livsmedelssäkerhetsverket. Det är motiverat att föreskriva att uppgiften ankommer på Livsmedelssäkerhetsverket på samma sätt som i livsmedelslagen och lagen om djursjukdomar. I paragrafen föreslås även andra preciseringar. Livsmedelssäkerhetsverket ska inte svara för tillsynen över djurens välbefinnande i slakterier och inrättningar där tillsynen enligt livsmedelslagen har överförts på landskapet på det sätt som avses i 43 § 5 mom. i livsmedelslagen. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av livsmedelslagen med anledning av landskapsreformen (RP xx/2017 rd) ingår ett förslag om att landskapet kunde sköta sådan köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill som ålagts staten, om landskapet har ingått ett avtal om detta med Livsmedelssäkerhetsverket. I dag bestäms det om sådana avtal i 15 § 2 mom. i veterinärvårdslagen (765/2009). Avtalsparter är kommunen och Livsmedelssäkerhetsverket.

I momentet föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket på området för de slakterier och inrättningar som det övervakar ska verket i stället för landskapet vara den myndighet som utfärdar tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i avlivningsförordningen. I 37 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen åläggs uppgiften besiktningsveterinären. Eftersom det föreslås att tillsynsuppgiften överförs från besiktningsveterinären till Livsmedelssäkerhetsverket, är det också nödvändigt att överföra befogenheten att utfärda tillfälliga kompetensbevis till verket.

72 §. Landskapet. I paragrafen föreskrivs om landskapets uppgifter. Ett förslag av motsvarande typ ingår också i regeringens proposition om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd). Det föreslås att de uppgifter som med stöd av 35 § i den gällande djurskyddslagen ankommer på regionförvaltningsverket överförs på landskapet. Från de lokala myndigheterna enligt lagens 36 § överförs även uppgifterna för kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som

utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen på landskapet. I det förslag som nu föreligger för behandling föreslås vissa preciseringar i landskapets uppgifter.

Enligt 1 mom. ska det vara landskapets uppgift att planera hur tillsynen över djurs välbefinnande ska ordnas samt att styra och övervaka att bestämmelserna om djurs välbefinnande iakttas inom dess verksamhetsområde. Dessutom ska landskapet utföra de övriga uppgifter som uttryckligen anvisats det i lagen och dels anges i 2-5 mom. i den föreslagna paragrafen, dels i andra bestämmelser i lagen.

Enligt 2 mom. 1 punkten ska landskapet vara den myndighet som utfärdar kompetensbevis enligt artikel 21.1 b i avlivningsförordningen och en av de myndigheter som får utfärda tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i avlivningsförordningen. Enligt 2 punkten ska landskapet också vara den behöriga myndigheten enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller kompetensbevis enligt avlivningsförordningen. Med tillämpning av nämnda artikel kan landskapet för viss tid eller helt och hållet återkalla kompetensbevis enligt avlivningsförordningen.

I 3 mom. föreskrivs att i de renslakterier och i anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen utför landskapet Lappland de uppgifter som avses i 70 § 3 mom. i hela landet. För närvarande är regionförvaltningsverkens motsvarande uppgifter koncentrerade till Regionförvaltningsverket i Lappland med stöd av 13 § 1 mom. 2 punkten i statsrådets förordning om regionförvaltningsverken (906/2009). Ett motsvarande förslag ingår också i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd).

I 4 mom. föreskrivs för tydlighetens skull att en veterinär i tjänsteförhållande som utsetts av landskapet ska utföra de uppgifter som hör till tjänsteveterinärens uppgifter enligt Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen. Ett motsvarande förslag ingår i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd). Bestämmelsen är nödvändig därför att landskapet kan ha tjänstemän med olika utbildning anställda som sköter tillsynen över djurs välbefinnande. Europeiska unionens rättsakter kan dock förutsätta att vissa uppgifter uttryckligen ska utföras av en tjänsteveterinär. I övrigt beslutar landskapet i sin förvaltningsstadga om ändamålsenlig delegering av uppgifterna till tjänsteinnehavarna. Detta gör det möjligt att till nödvändiga delar avgöra ärenden på föredragning. Landskapet ska dock ha ett tillräckligt antal anställda med veterinärmedicinsk utbildning. I förordningen om offentlig kontroll förutsätts att de behöriga myndigheternas anställda har lämpliga kvalifikationer och lämplig utbildning, och i bilaga I till förordningen bestäms vad som ska ingå i utbildningen för personal som utför offentlig kontroll. Dessutom förutsätter lagen om utövning av veterinäryrket att den som fattar veterinärmedicinska beslut, såsom konstaterande av hälsotillståndet och sjukdomar hos djur, har behörighet som veterinär.

I 5 mom. åläggs landskapet att ordna skötseln av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurs välbefinnande även utanför tjänstetid. Ett motsvarande förslag ingår i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av

landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd). Den tillsyn över djurskyddet som ankommer på landskapet omfattar även brådskande uppgifter utanför tjänstetid. Jourskyldigheten är nödvändig för att skötseln av uppgifterna ska kunna säkerställas under alla tider på dygnet. När det gäller veterinärmedicinska uppgifter utanför tjänstetid är kommunerna för närvarande skyldiga att ordna endast brådskande veterinärhjälp. Kommunerna och i fortsättningen landskapen har dock möjlighet att skaffa veterinärtjänster från privata tjänsteproducenter, som inte har befogenhet att utöva offentlig makt. En jourhavande kommunalveterinär i tjänsteförhållande har vid behov kunnat sköta även brådskande myndighetsuppgifter i anslutning till tillsynen över djurs hälsa och välbefinnande, till exempel avlivning av lidande djur eller ordnande av brådskande vård av djurskyddsskäl, men denna typ av verksamhet kan inte bygga på frivillighet. Landskapen får själva pröva om de ordnar skötseln av uppgifterna ensamma eller i samarbete med andra landskap. Eftersom en bestämmelse som förpliktar till att ordna jour föreslås bli fogad till även lagen om djursjukdomar och lagen om transport av djur, vore det i praktiken ändamålsenligt att ordna dessa jourer som en helhet. På så sätt vore verksamheten kostnadseffektiv och onödig överlappning vid skötseln av uppgifterna kan undvikas.

73 §. Polisens. Lokala myndigheter enligt 36 § i den gällande djurskyddslagen är kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen samt polisen. Genom landskapsreformen föreslås att uppgifterna för kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen överförs på landskapet. Av denna orsak föreskrivs det om polisens uppgifter i en särskild paragraf. Polisens uppgifter eller ställning som tillsynsmyndighet förändras inte jämfört med nuläget. Polisens behörighet är begränsad till dess verksamhetsområde. Ett motsvarande förslag ingår i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd).

74 §. Gränsveterinären. Bestämmelser om gränsveterinärens uppgifter finns i 37 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen. I samma paragraf finns också bestämmelser om besiktningsveterinärens uppgifter. Eftersom det föreslås att besiktningsveterinärens uppgifter överförs på Livsmedelssäkerhetsverket, föreskrivs det om gränsveterinärens uppgifter i en särskild paragraf. Gränsveterinärens uppgifter eller ställning som tillsynsmyndighet ändras inte jämfört med nuläget. Gränsveterinären ska fortfarande vara behörig på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

11 kap. Tillsyn och offentliga uppgifter

75 §. Allmänna tillsynsprinciper. Den föreslagna paragrafen om allmänna tillsynsprinciper är ny. Bestämmelsen berör alla tillsynsmyndigheter. Enligt 1 mom. ska tillsynen ordnas så att den är högklassig och effektiv. Omsorgsfullt och välorganiserad tillsyn är högklassig. Effektiv tillsyn har bland annat att göra med att man ingriper omedelbart i underlåtenhet att iaktta lagstiftningen och med tillräckliga metoder med avseende på proportionalitetsprincipen. Proportionalitetsprincipen förutsätter enligt 6 § i förvaltningslagen

att myndigheternas åtgärder står i rätt proportion till sitt syfte. Effektiv tillsyn förutsätter också att man uppmärksammar att tillsynen ska vara riskbaserad. Riskbaserad tillsyn innebär att tillsynen inriktas utifrån den risk som verksamheten medför för djurens välbefinnande. Uppmärksamhet ska ägnas till exempel verksamhetens omfattning och karaktär. Det ska också vara av betydelse huruvida verksamheten har inspekterats tidigare. Om verksamheten har inspekterats tidigare är det viktigt hur lång tid som har förflutit sedan den tidigare inspektionen och vad den tidigare inspektionen har gett för resultat. Bestämmelser om Livsmedelssäkerhetsverkets och landskapets tillsynsplan föreslås ingå i 76 §.

I 2 mom. föreslås en hänvisning enligt vilken bestämmelser om hur tillsynen över djurs välbefinnande ska ordnas dessutom ingår i Europeiska unionens lagstiftning om tillsynen över djurs välbefinnande. Bestämmelser om allmänna tillsynsprinciper ingår till exempel i artikel 9 i förordningen om offentlig kontroll (allmänna bestämmelser om offentlig kontroll). Kontrollförordningen gäller endast tillsyn över animalieproduktionsdjurs välbefinnande. Dessutom bör man lägga märke till att rättsprinciperna inom förvaltningen, som ingår i 6 § i förvaltningslagen, är tillämpliga även på tillsynen över djurs välbefinnande. I inspektionsverksamheten är framför allt ändamålsbundenhetsprincipen samt proportionalitetsprincipen av särskild betydelse.

76 §. Myndigheternas skyldighet att planera tillsynen över djurs välbefinnande. Det är fråga om en ny paragraf i djurskyddslagen. I 8-10 § i veterinärvårdslagen föreskrivs om skyldighet för myndigheterna att planera bland annat tillsynen över djurs välbefinnande. I samband med landskapsreformen är avsikten att ändra veterinärvårdslagen till en lag om veterinärtjänster. Lagen ska tillämpas på planeringen och organiseringen av veterinärtjänster i landskapen samt tillsynen över landskapens samt övriga veterinärtjänster. På grund av detta intas regleringen av myndigheternas planeringsskyldig i den substanslagstiftning som gäller den aktuella verksamheten i övrigt. I veterinärvårdslagen nämns regionförvaltningsverk, som ändras till landskap. Spelutrymmet och flexibiliteten i regleringen utökas vad gäller planernas innehåll och översyn genom att bland annat omnämmandet av att tillsynsplanen ska ses över med tre års mellanrum slopas. Bestämmelser om kontrollplaner finns också i artiklarna 109 – 111 i förordningen om offentlig kontroll. Ett motsvarande förslag ingår också i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av djurskyddslagen med anledning av landskapsreformen, som redan överlämnats (RP xx/2017 rd).

77 §. Inspektions- och provtagningsrätt. I 1 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs på samma sätt som i 39 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen om djurskyddsinspektioner på grund av misstanke. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion, om det finns anledning att misstänka att ett djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande. För tydlighetens skull föreslås att hållande av djur fogas till bestämmelsen. Djurhållning innefattar skötsel av djur. Däremot är det inte nödvändigt att föreskriva om användning av djur eftersom behandling av djur är ett tillräckligt uttryck för att omfatta även sådana situationer. I 5 § i den föreslagna lagen definieras också vad som avses med tillsynsmyndigheter och bestämmelser om djurs välbefinnande.

I 2 mom. föreskrivs om inspektion utan misstanke. Bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning 39 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen. Anmälning- och tillståndspliktig verksamhet ska fortfarande kunna inspekteras även utan misstanke. Sådan verksamhet kan på grund av verksamhetens ekonomiska karaktär eller av någon annan orsak vara förenad med större risk än normalt för men för djurens välbefinnande. Inspektionsrätten utan misstanke har dock större omfattning än den anmälning- och tillståndspliktiga verksamheten enligt den gällande lagen. Inspektionsrätten gäller också djurtävlingar samt föreställningar och förevisningar där djur är med. Också i den föreslagna lagen bestäms att djurtävlingar och djurutställningar kan inspekteras även utan misstanke. Inspektion utan misstanke kan dessutom fortfarande utföras i alla utrymmen för djur på slakteriers och renslakteriers områden. I dessa situationer tillkommer inspektionsbefogenheten Livsmedelssäkerhetsverket eller landskapet.

En ny bestämmelse som föreslås är att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att utföra inspektion för att övervaka att djurhållningsförbud som utfärdats med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen iakttas. Efterlevnaden av djurhållningsförbud övervakas i dag i samband med den normala djurskyddstillsynen. Ibland har det dock rätt oklarhet beträffande tillsynen över förbudet. Om en persons djurhållning inspekteras med stöd av 39 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen på grund av misstanke eller med stöd av 39 § 2 mom. utan misstanke eller med stöd av 48 § på grund av Livsmedelssäkerhetsverkets eller regionförvaltningsverkets förordnande, ska djurskyddsmyndigheten alltid kontrollera i det register som förs med stöd av lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011) att personen i fråga inte berörs av ett gällande djurhållningsförbud. Myndigheten kan emellertid få anmälan om att ett djurhållningsförbud överträtts i en situation där det inte finns skäl att misstänka att ett djur sköts, behandlas eller används i strid med bestämmelser eller föreskrifter. I dag är det inte möjligt att utföra inspektion, eftersom det inte finns någon bestämmelse som ger rätt till detta i den gällande lagen. Situationen kan inte betraktas som godtagbar med avseende på varken djurens välbefinnande eller det straffrättsliga systemets trovärdighet. Det föreslås att överträdelse av djurhållningsförbud fortfarande ska vara en straffbar djurskyddsförseelse.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om inspektion på förordnande av Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket kan meddela landskapet ett sådant förordnande, och det är landskapet som ombesörjer de egentliga inspektionerna. Paragrafen motsvarar delvis 48 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen, men i stället för utredningar och undersökningar föreslås bestämmelser om inspektioner. I dylik verksamhet är det de facto fråga om inspektioner. För tydlighetens skull är det motiverat att föreskriva om inspektioner som görs på olika grunder i en och samma paragraf. Av denna orsak föreslås att bestämmelsen om inspektioner som baserar sig på Livsmedelssäkerhetsverkets förordnande överförs till paragrafen om inspektioner som baserar sig på misstanke och inspektioner som utförs även utan misstanke. Med stöd av den gällande lagen får det förordnas att utredningar och undersökningar ska utföras i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring samt i slakterier och renslakterier. Det föreslås att bestämmelsen stryks, och i den föreslagna paragrafen begränsas inte vilken slags verksamhet som kan inspekteras med stöd av förordnandet. Ändringen är nödvändig därför att det regionalt eller nationellt kan finnas

behov av att inspektera även andra djur än sådana som hålls i näringssyfte. Det kommer hela tiden nya djurarter och djurhållningsformer. Myndigheterna kan ha behov av att inspektera om till exempel en sådan djurart som i allmänhet hålls som produktionsdjur hålls i enlighet med bestämmelserna då djuret hålls som sällskaps- och hobbydjur och eventuellt under andra förhållanden än normalt. Detsamma gäller inspektioner av förhållandena för hobbyhundar som hålls utomhus.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rättigheterna för den som utför en inspektion. Paragrafen motsvarar delvis 39 § 3 mom. och 48 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen.

Bestämmelserna om rättigheterna för den som utför en inspektion enligt 39 § i den gällande djurskyddslagen och den som utför en utredning eller undersökning enligt lagens 48 § överensstämmer inte till alla delar. I propositionen föreslås att rättigheterna för den som utför en inspektion ska gälla inspektioner som utförs på grund av såväl misstanke som utan misstanke samt inspektioner som utförs på grund av förordnande. I paragrafen föreskrivs om rätt för den som utför en inspektion att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter, och om rätt att avgiftsfritt ta de prov som behövs för tillsynen. Den som utför inspektion ska ha rätt att inspektera djuret, djurets förvaringsplats och andra utrymmen i anslutning till djurhållningen, föda, dryck, utrustning och redskap för djuret samt information och handlingar i anslutning till djurhållningen liksom övriga omständigheter av betydelse för tillsynen.

I 5 mom. föreskrivs om förutsättningarna för inspektion i lokaler och utrymmen som används för permanent boende. Bostaden eller någon annan motsvarande lokal som används för permanent boende omfattas av hemfriden, som skyddas i grundlagen. Trots språkliga skillnader motsvarar bestämmelsen 39 § 4 mom. i den gällande djurskyddslagen. I stället för bestämmelser om områden som omfattas av hemfriden föreslås det i enlighet med nuvarande praxis bestämmelser om lokaler och utrymmen som används för permanent boende. I nämnda lokaler och utrymmen får enligt förslaget inspektion och provtagning utföras endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller samt om det finns anledning av misstänka att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts eller överträds på ett sätt som är straffbart enligt lag. Inspektion får utföras endast av en myndighet.

78 §. Kameraövervakning i slakterier. I bestämmelsen föreskrivs om kameraövervakning i slakterier. Det är fråga om en ny bestämmelse. I ett slakteri befinner sig djuren i regel i en för dem obekant omgivning där de hanteras av okända människor och hanteringen är dessutom förenad med olika tvångsåtgärder för djuren, såsom fasthållning och påfösning. Detta utsätter djuren för situationer som klart försämrar deras välbefinnande på ett annat sätt än i deras normala förvaringsutrymme. Trots att en besiktningsveterinär som är anställd hos Livsmedelsverket övervakar att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs i slakteriet, är det möjligt att väsentligt effektivisera tillsynen genom att dessutom införa kameraövervakning, med vars hjälp man kan följa utrymmen och åtgärder i slakteriet som är kritiska för djurens välbefinnande. Besiktningsveterinären är inte hela tiden närvarande när djur hanteras i slakteriet. Exempelvis i de flesta slakterier är numera ingen besiktningsveterinär på plats kvälls- och nattetid, då man ändå vanligtvis för djur till

slakteriets ladugård. Å andra sidan är vanligtvis inte heller någon besiktningsveterinär på plats under den egentliga slakten i mindre slakterier. Kameraövervakning vore ett kostnadseffektivt sätt att förbättra tillsynen över djurens välbefinnande i slakterier jämfört med nuläget, där det finns tydliga luckor i tillsynen. Enligt förslaget till 1 mom. får kameror placeras på ställen där djur lossas, förvaras, hanteras, flyttas eller bedövas eller där blodavtapningen sker.

Enligt 2 mom. ombesörjer Livsmedelssäkerhetsverket på sin bekostnad installering och underhåll av kameror samt följer i egenskap av behörig tillsynsmyndighet med upptagningarna och svarar för att upptagningarna förstörs efter en viss tid. Ett slakteri är skyldigt att godkänna att kameror installeras och kameraövervakning, om Livsmedelssäkerhetsverket kräver det. Bilder och ljud som spelas in är personuppgifter, om det går att identifiera en enskild person utifrån dem. Om kameraövervakningssystemet registrerar identifierbara bilder eller ljud, är det fråga om automatisk behandling av personuppgifter, på vilken personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas som allmän lag. Den aktör som står bakom den registrerande kameraövervakningen, Livsmedelssäkerhetsverket, behandlar personuppgifterna med hjälp av kamerasystemet och är en sådan registeransvarig som avses i personuppgiftslagen. För att säkerställa att personalen känner till kameraövervakningen krävs att det informeras effektivt om saken och att skyltar som berättar om saken placeras i närheten av kamerorna.

Det som föreskrivs om slakteriet och Livsmedelssäkerhetsverket i 1 och 2 mom. iaktas även i fråga om renslakterier och landskapet Lappland. Enligt 72 § 3 mom. i den föreslagna lagen koncentreras tillsynen över djurens välbefinnande i renslakterier till landskapet Lappland.

För tydlighetens skull föreslås i 4 mom. i ett omnämnande av de aktörer för vilka inspelat material får visas eller till vilka det får överlämnas. Den i artikel 17 i avlivningsförordningen avsedda ansvariga för djurens välbefinnande ska ha rätt få se kameraupptagningar för skötseln av sina uppgifter. Upptagningen ska naturligtvis också få överlämnas till polisen för förundersökning. För att de brister som konstateras i verksamheten ska fås att minska i fortsättningen, ska upptagningar också kunna användas för utbildning av slakteripersonalen.

79 §. Rätt att få uppgifter. I den gällande djurskyddslagen föreskrivs inte om rätt för tillsynsmyndigheten att få uppgifter. Myndighetens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna få uppgifter och handlingar är dock en viktig del av inspektionen, och därför föreslås en bestämmelse om den i lagen. Rätten att få uppgifter begränsas till uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. Som sådana uppgifter kan betraktas till exempel uppgifter om en eventuell foderbeställning, om djuren är på magrare sidan och det inte finns foder på djurhållningsplatsen och det finns anledning att misstänka att djuren inte heller i framtiden får tillräckligt med föda. Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att få uppgifter och handlingar av djurhållaren samt av andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning. Andra aktörer som kan komma i fråga är till exempel den person som avlivar djur. Rätten att få uppgifter omfattar information som fås av statliga och kommunala samt landskapets myndigheter. Den rätt att få uppgifter som avses i paragrafen gäller också till exempel för tillsynen nödvändiga uppgifter som annars skulle

vara sekretessbelagda eftersom de berör affärs- eller yrkesverksamhet eller en enskilds ekonomiska ställning eller hälsotillstånd.

80 §. Närvarorätt. I 48 § 4 mom. i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om rätt för Livsmedelssäkerhetsverket att närvara vid de utredningar och undersökningar som avses i den paragrafen och följa genomförandet av dem. I propositionen föreslås att Livsmedelssäkerhetsverkets närvarorätt utvidgas till att gälla alla slags inspektioner. Till skillnad från den gällande lagen ska närvarorätten gälla även inspektioner som utförs på grund av misstanke samt utan misstanke. Detta är motiverat då verket med stöd av 71 § i den föreslagna lagen i egenskap av centralförvaltningsmyndighet styr och övervakar verkställigheten och efterlevnaden av lagstiftningen om djurs välbefinnande. Trots den språkliga ändringen föreslås inga ändringar i närvarorättens innehåll. Rätten att närvara när inspektioner utförs innehåller naturligtvis rätt att följa genomförandet av dem, och därför behöver det inte föreskrivs särskilt om det. För tydlighetens skull föreslås det dock att det föreskrivs om rätt att närvara vid inte bara inspektioner utan också när tillsyn utförs. Närvarorätten omfattar också till exempel sådana situationer där ett beslut av myndigheten verkställs senare efter den egentliga inspektionen.

En ny bestämmelse som föreslås gäller rätt för en studerande som under tillsynsmyndighetens handledning genomför praktik som ger introduktion i myndigheternas verksamhet att närvara när tillsyn och inspektioner utförs. Sådan praktik är nödvändig för att studerande redan under studietiden ska kunna sätta sig in i djurskyddstillsynen. Exempelvis veterinärmedicine studerande genomför redan i dag sådan praktik som en del av studierna. I den gällande djurskyddslagen finns dock inga bestämmelser om rätt för studerande att vara närvarande när tillsyn och inspektioner utförs, vilket kan betraktas som en brist.

När tillsyn och inspektioner utförs kan det framkomma sekretessbelagd information. Sådan information kan gälla till exempel en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller en enskilds personliga förhållanden. Även om den som har rätt att närvara endast följer hur tillsynen och inspektionen utförs, kan han eller hon även mot sin vilja få kännedom om sekretessbelagda uppgifter. Av denna orsak föreslås det bestämmelser om skyldighet för den som har rätt att närvara att hemlighålla sekretessbelagda uppgifter. Det är fråga om en ny bestämmelse.

81 §. Anlitande av experter och assistenter. I paragrafen föreskrivs om rätt för myndigheten att anlita experter och assistenter när tillsyn och inspektioner utförs. I 38 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om djurskyddsövervakare. Djurskyddsövervakaren har med stöd av 39 § rätt att utföra inspektion på andra ställen än områden som omfattas av hemfriden. I propositionen föreslås dock att man avstår från särskilda djurskyddsövervakare. Däremot utökas det kunnande som tillsynsmyndigheterna har tillgång till genom att föreskriva att myndigheten kan anlita experter och assistenter som hjälp.

Enligt förslaget till 1 mom. kan tillsynsmyndigheten vid utförandet av tillsyn och inspektion även anlita andra personer än tjänstemän och tjänsteinnehavare som hjälp. En sådan person

kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppgifter i anslutning till inspektionen, men saknar självständiga inspektionsbefogenheter.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Experter och assistenter som avses i paragrafen har inte rätt att utföra inspektioner självständigt och de har inte heller självständig beslutanderätt. En expert eller assistent kan endast ge myndigheten sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppgifter i anslutning till inspektionen. Sakkunnighjälp kan behövas till exempel när man inspekterar hållandet av en sådan djurart, beträffande vilken myndigheten själv inte anses ha tillräcklig sakkunskap. Myndigheten kan begära ett utlåtande av experten i saken och även be att experten deltar i inspektionen, om tillsynsuppgiften förutsätter detta. Exempelvis mångfalden av djurarter som hålls som sällskaps- och hobbydjur har ökat, och myndigheten kan inte besitta tillräcklig sakkunskap om alla djurarter. Det är nödvändig att få sakkunnighjälp vid tillsynen för att kunna säkerställa kvaliteten på tillsynen. Assisterande uppgifter i anslutning till en inspektion är däremot av praktisk natur. Sådana uppgifter är till exempel att ta fast djur eller avliva djur. Det är ändamålsenligt att flytta dylik reell verksamhet utanför myndighetsmaskineriet. Tillsynsmyndigheterna anlitar redan i dag i någon mån utomstående personer för uppgifter av denna typ. Tjänstemän som utför tillsyn har till exempel inte alltid redskap eller ämnen för att avliva djur på lämpligt sätt. Möjligheten att anlita experter och assistenter inverkar också på tillsynens effektivitet. Det ska alltid finnas någon saklig grund till att anlita experter och assistenter. Säkerställande av myndighetens tillsynsuppgift betraktas inte som en sådan grund. I enlighet med förslaget till 89 § har tillsynsmyndigheten rätt att under de förutsättningar som föreskrivs i lagen få handräckning för att utföra tillsynsuppgiften.

När tillsynsmyndigheten anlitar en expert eller assistent kan denne ha behov av att föra sig på någon annans område, och därför måste det föreskrivas om sådan rätt genom lag. Experter och assistenter utför oftast sina uppgifter medan tillsynsmyndigheten är närvarande. I praktiken kan det dock uppstå situationer där åtminstone en del av de assisterande uppgifterna utförs efter den egentliga inspektionen så att assistenten är på plats ensam. Så kan fallet vara till exempel när antalet mänskoskygga djur är stort och de måste tas fast vid flera olika tidpunkter. För att garantera skyddet för hemfriden är det nödvändigt att föreskriva att när det är fråga om en lokal eller ett utrymme som används för permanent boende får en expert eller en assistent inte gå in i en sådan lokal eller ett sådant utrymme ensam utan endast tillsammans med tillsynsmyndigheten.

I 2 mom. föreskrivs om experters och assistenters behörighet. En sådan person ska ha tillräckligt behörighet med tanke på uppgiftens natur. Den behörighet som krävs är beroende av den uppgift som utförs. När behörigheten bedöms kan man fästa uppmärksamhet vid utbildning och praktisk erfarenhet. Om det till exempel är fråga om att ta fast djur, ska den assisterande personen ha kunskap om hur djurarten i fråga ska hanteras och färdighet att

hantera den. Behörigheten kan säkerställas genom inskolning i uppgiften och tillräcklig övervakning av hur uppgiften utförs.

I 3 mom. föreskrivs om rätt för experter och assistenter att få sekretessbelagda uppgifter samt om tystnadsplikt. Om utförandet av ett uppdrag förutsätter att en expert eller assistent får sekretessbelagda uppgifter, har denne rätt att få sådana uppgifter. Rätten att få sekretessbelagda uppgifter är begränsad till sådana uppgifter som utförandet av uppdraget förutsätter. Experter och assistenter har inte rätt att få andra sekretessbelagda uppgifter. Experter och assistenter är skyldiga att hemlighålla sekretessbelagda uppgifter för utomstående.

I 4 mom. föreskrivs om skadeståndsrättsligt ansvar för experter och assistenter när de utför uppdrag enligt den föreslagna paragrafen. På experter och assistenter tillämpas också de allmänna förvaltningslagarna, dvs. förvaltningslagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och offentlighetslagen (621/1999) direkt med stöd av bestämmelserna om deras tillämpningsområde.

82 §. Inspektionsförfarande. I 49 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om utförande av inspektioner, utredningar och undersökningar. Enligt paragrafen ska inspektioner, utredningar och undersökningar enligt djurskyddslagen om möjligt utföras så att de inte orsakar onödiga olägenheter för djuren, djurhållningsenhetens ägare eller innehavare eller djurhållningsenhetens verksamhet. I djurskyddslagen föreskrivs däremot inte om till exempel underrättelse om inspektioner eller partens rättigheter eller upprättande av inspektionsberättelse.

Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid inspektioner finns i 39 § i förvaltningslagen. I praktiken har det dock rätt oklarhet om paragrafens tillämplighet på inspektioner samt utredningar och undersökningar som utförs med stöd av djurskyddslagen. Enligt förarbetena till förvaltningslagen gäller 39 § endast sådan inspektion som hör till myndighetens behörighet och som behövs för att ett visst förvaltningsärende ska kunna utredas eller förutsättningarna för ett beslut ska kunna konstateras. Däremot ska inspektioner som har karaktären av tillsyn som faller inom myndighetens behörighet inte hör till paragrafens tillämpningsområde (RP 72/2002 rd).

För tydlighetens skull föreslås att 39 § i förvaltningslagen ska iakttas vid inspektion. Vid inspektioner som har karaktären av tillsyn är det fråga om att utreda huruvida bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs vid djurhållning eller annan verksamhet som berör djur.

Enligt 39 § 1 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Parten har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. Förvaltningslagens utgångspunkt är alltså att underrättelse om inspektioner ska ges på förhand. En inspektion kan dock göras överraskande, om en

underrättelse på förhand äventyrar syftet med inspektionen. Vid tillsynen över djurs välbefinnande kan överraskande inspektioner i allmänhet betraktas som motiverade så att underrättelse om inspektionen inte ges väldigt länge på förhand. Även då ska emellertid den som berörs av inspektionen eller dennes företrädare inom skälig tid innan inspektionen inleds ges möjlighet att närvara vid inspektionen. När man prövar vad som är skälig tid ska uppmärksamhet fästas vid omständigheterna kring det enskilda fallet. Av betydelse är inte bara partens eller dennes företrädares faktiska möjlighet att infinna sig på plats utan också vad som är rimligt för myndigheten med beaktande av myndighetens övriga arbetsuppgifter. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid hur brådskande saken är med avseende på djurens välbefinnande. Vid denna prövning inverkar till exempel uppgifter om djurets tillstånd som erhållits av den som gjort djurskyddsanmälan.

Partens rättsskydd ska ombesörjas när inspektion görs med eller utan förhandsunderrättelse genom att procedurbestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen iakttas. I 39 § i förvaltningslagen föreskrivs om skyldighet för den som utför inspektionen att under inspektionens gång om möjligt underrätta parten om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Dessutom föreskrivs att inspektionen ska förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskälig olägenhet. Inspektionsförrättaren ska med stöd av 39 § i förvaltningslagen utan dröjsmål avfatta en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen, av vilken ska framgå inspektionens förlopp och inspektionsförrättarens viktigaste iakttagelser. Inspektionsberättelsen skall delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen.

Den föreslagna bestämmelsen om inspektionsförfarande är tillämplig på alla inspektioner som utförs med stöd av den föreslagna lagen. Förordningen om offentlig kontroll innehåller emellertid också bestämmelser om inspektionsförfarande. Exempelvis enligt artikel 9.4 ska offentlig kontroll utföras utan föranmälan, utom då en föranmälan är nödvändig och vederbörligen motiverad för att offentlig kontroll ska kunna utföras. Vad gäller offentlig kontroll på aktörens begäran får den behöriga myndigheten avgöra om de offentliga kontrollerna ska utföras med eller utan föranmälan. Offentlig kontroll med föranmälan ska inte utgöra något hinder för offentlig kontroll utan föranmälan. Då det är fråga om inspektion som hör till kontrollförordningens tillämpningsområde tillämpas i första hand kontrollförordningen på inspektionen. I den mån som det inte bestäms om inspektionsförfarandet i kontrollförordningen tillämpas redan i dag procedurbestämmelsen i 39 § i förvaltningslagen vid en inspektion av djurs välbefinnande som hör till kontrollförordningens tillämpningsområde.

83 §. Internationella myndigheters inspektionsrätt och rätt att få uppgifter. I paragrafen föreskrivs om rätt för internationella myndigheters inspektörer att få tillträde till utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter samt att få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. I fråga om inspektionsrätten motsvarar bestämmelsen 48 § 3 mom. i djurskyddslagen. För tydlighetens skull föreslås också bestämmelser om rätt att få uppgifter. Internationella myndigheters inspektörer ska ha rätt att få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för tillsynen. Rätten att få uppgifter gäller också uppgifter och handlingar som är

sekretessbelagda. Tillsynsmyndigheten ska vid behov samarbeta med internationella myndigheters inspektörer.

84 §. *Djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna.* I 48 § 2 mom. i djurskyddslagen föreskrivs att djurhållningsenhetens ägare eller innehavare samt slakteriets eller slaktplatsens ägare eller innehavare är skyldig att bistå den som utför utredningen eller undersökningen. Någon sådan skyldighet föreskrivs inte i fråga om inspektioner enligt lagens 39 §.

I propositionen föreslås bestämmelser om djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna vid inspektioner och provtagning. Det har ingen betydelse för biståndsskyldigheten på vilken grund inspektionen utförs. Skyldigheten gäller inte bara regelbundna inspektioner som utförs på grund av ett förordnande utan också inspektioner som utförs med och utan misstanke. Bestämmelser om biståndsskyldighet finns också i förordningen om offentlig kontroll. Enligt artikel 15.2 i förordningen ska aktörerna när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet utförs bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna.

I paragrafen föreslås också att djurhållaren ska vara skyldig att ordna sådana förhållanden att inspektioner och provtagning kan utföras tryggt och med beaktande av djurets normala beteende, om inte något annat följer av åtgärdens brådskande natur. Beroende på djurart kan utförandet av åtgärderna förutsätta en särskild skötselbox eller assisterande personer som är kapabla att ta eller hålla fast djuret. Nämda skyldighet föreligger dock inte om åtgärden blir aktuell med så kort varsel att det inte skäligen kan förutsättas att djurhållaren ska ordna förhållandena. En liknande bestämmelse ingår i 93 § i djursjukdomslagen (441/2013).

85 §. *Bedömning av broilrars välbefinnande.* Paragrafen motsvarar 41 a § i den gällande djurskyddslagen, genom vilken har genomförts artikel 3.1 b och bilaga III med undantag av punkt 1.1 i broilerdirektivet. I 1 mom. föreskrivs dock om Livsmedelssäkerhetsverket i stället för besiktningsveterinären på grund av förslaget till 70 § 3 mom.

Enligt 2 mom. bedöms vilken inverkan de förhållanden under vilka broilrar hålls och andra motsvarande faktorer har på broilrarnas välbefinnande utifrån dödligheten inom flocken och den bedömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen. Dessa faktorer som beskriver välbefinnandet hos broilrar fungerar som indikatorer på välbefinnandet hos broilrar och beskriver vilken inverkan uppfödningförhållandena har på broilrarna. Dödligheten och förekomsten av hudinflammation på trampdynorna kan dock ha av djurägaren eller djurhållaren oberoende eller exceptionella orsaker. Sådana orsaker kan vara till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på broilerrasen eller en oväntad funktionsstörning i dricks- och utfodringsapparaterna eller ventilationsanordningarna. Problem med kvaliteten på dagsgamla kycklingar kan till exempel bero på gulsäcksinflammation samt på så kallat non-starter syndrom, vilka båda är relaterade till kläckeriet. Hos broilerraser finns det samband med problem som orsakas av plötslig hjärtdöd och tillväxtstörningar i fötterna, vilket ökar både dödligheten och behovet av att avliva fåglar på grund av djurskyddsskäl.

I 3 mom. föreskrivs om Livsmedelssäkerhetsverkets underrättelseskyldighet. Om resultaten av bedömningen av broilrarnas välbefinnande tyder på försämrat välbefinnande hos flocken på grund av de förhållanden under vilka flocken hålls, ska verket enligt 3 mom. underrätta den som äger eller håller broilrarna samt landskapet om detta. Dessa ska vidta lämpliga åtgärder för att trygga broilrarnas välbefinnande, i enlighet med vad som förutsätts i punkt 3 i bilaga III till broilerdirektivet. Dessutom ska Livsmedelssäkerhetsverket oberoende av de faktorer som beskriver broilrarnas välbefinnande göra en anmälan till landskapet, om det vid en inspektion väcks misstanke enligt 77 § 1 mom. i den föreslagna lagen om att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om de faktorer som beskriver broilrarnas välbefinnande och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrarnas välbefinnande och om Livsmedelssäkerhetsverkets anmälan utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §. Tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet. Bestämmelsen gäller en i den föreslagna lagen avsedd tillsynsmyndighets anmälnings- och uppgiftsskyldighet till en annan i lagen avsedd tillsynsmyndighet.

I 1 mom. sägs att om en djurhållare flyttar från en tillsynsmyndighets verksamhetsområde till en annan tillsynsmyndighets område medan ett ärende som gäller tillsynen över djurs välbefinnande är anhängigt, ska tillsynsmyndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna, utan dröjsmål anmäla flytten till tillsynsmyndigheten för det nya verksamhetsområdet. Utifrån anmälan ska tillsynsmyndigheterna för det nya verksamhetsområdet vidta nödvändiga åtgärder för att slutföra tillsynsärendet. Bestämmelsen är ny, och med stöd av den kan tillsynsmyndigheterna effektivare än nu ingripa i till exempel en situation där en person som behandlat sina sällskapsdjur illa flyttar från en ort till en annan med sina djur.

I 2 mom. föreskrivs om Livsmedelssäkerhetsverket anmälningsskyldighet till landskapet. Verket ska, om det misstänker att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts eller överträds vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt, anmäla detta till det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen. Anmälningsskyldigheten är nödvändig, eftersom verket självt inte har rätt att utföra inspektion i en sådan djurhållningsenhet. Bestämmelsen motsvarar 41 § 2 mom. i den gällande djurskyddslagen, men i stället för besiktningsveterinär bestäms det om Livsmedelssäkerhetsverket.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet till Livsmedelssäkerhetsverket. Det är fråga om en ny bestämmelse. Tillsynsmyndigheten ska vara skyldig att till verket anmäla de uppgifter som det behöver för de register som det för med stöd av 110 § i den föreslagna lagen. Dessutom är andra tillsynsmyndigheter skyldiga att på begäran till Livsmedelssäkerhetsverket anmäla andra uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn för uppföljning av tillsynen enligt den föreslagna lagen. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Livsmedelssäkerhetsverket bestämmer, och de kan också lämnas via en teknisk anslutning.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om innehållet i tillsynsmyndigheternas anmälningsskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §. Vissa myndigheters och andra aktörers anmälningsskyldighet. I paragrafen föreskrivs om vissa myndigheters och andra aktörers anmälningsskyldighet i en situation där de upptäcker djur i behov av hjälp eller där de har skäl att misstänka att ett djur blivit utsatt för ett djurskyddsbrott som avses i strafflagen. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I praktiken har det förekommit situationer där man till exempel under klientbesök inom barnskyddet i en familj upptäcker ett djur i behov av hjälp. Med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är sekretessbelagda myndighetshandlingar, om inte något annat föreskrivs särskilt, bland annat handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller socialvårdsservice. Med stöd av lagens 23 § har den som är anställd hos en myndighet tystnadsplikt i fråga om en sådan uppgift även om den inte ingår i en handling. Bakgrunden utgörs av skyddet för privatlivet i 10 § 1 mom. i grundlagen. Om den som är anställd hos en myndighet underrättar djurskyddsmyndigheten om upptäckter som han eller hon gjort under ett klientbesök inom barnskyddet, avslöjas sekretessbelagda uppgifter om en klient hos socialvården. I 14 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs att man ska hjälpa ett husdjur som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd eller något annat djur som omhändertagits av människor. Man kan fullgöra skyldigheten att hjälpa genom att underrätta inte bara ägaren eller skötaren utan också den lagstadgade djurskyddsmyndigheten om djuret. En motsvarande bestämmelse ingår också i 7 § i den föreslagna lagen. Skyldigheten att hjälpa gäller alla medborgare. En anmälningsskyldighet som gäller alla medborgare medför ändå inte rätt att bryta mot lagstadgad sekretess eller tystnadsplikt.

Grundlagsutskottet har konstaterat att skyldigheten att helst undvika att vålla djuren smärta, lidande och ångest är otvivelaktigt ett samhälleligt godtagbart och ytterst tungt vägande skäl för att begränsa branschaktörernas vetenskapliga frihet, näringsfrihet och egendomsskydd när försöksdjur används (GrUU 2/2013 rd). Utskottet har dessutom konstaterat att skälet har också ett visst samband med grundlagens 20 § om miljöansvar, låt vara att insatserna för djurens välfärd snarare handlar om en etiskt hållbar princip än om att direkt trygga de grundläggande fri- och rättigheterna.

I dagens samhälle kan det inte vara godtagbart att man inte kan se till att ett djur som behöver hjälp får det därför att en myndighet på grund av sekretessbestämmelser inte kan berätta om ett sådant djur för den myndighet som övervakar djurens välbefinnande. Enligt den föreslagna lagen är det förbjudet att orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande. Strävan är också att i mån av möjlighet skydda djur mot men för deras välbefinnande. Dyliga grunder måste anses vara tillräckligt vägande för att begränsa skyddet för privatlivet. Den myndighet som övervakar djurens välbefinnande har tystnadsplikt i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak den anmälningsskyldighet som föreskrivs i 25 § i barnskyddslagen (41/2007). Enligt det inledande stycket i den föreslagna

paragrafens 1 mom. en anmälan göras till tillsynsmyndigheten, om en aktör i sin uppgift har fått kännedom om ett djur i behov av hjälp vars välbefinnande eventuellt kräver att behov av djurskydd utreds. Om det finns skäl att misstänka att ett djur har utsatts för en gärning som är straffbar som djurskyddsbrott eller grovt djurskyddsbrott enligt strafflagen ska anmälan göras till polisen. Enligt 17 kap. 14 § i strafflagen ska den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga dömas för djurskyddsbrott. Enligt lagens 14 a § ska gärningsmannen åter, om brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt, brottet riktar sig mot ett mycket stort antal djur, eller eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och brottet även bedömt som en helhet är grovt, för grovt djurskyddsbrott dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Anmälningsskyldigheten hänför sig till uppgifter som erhållits i samband med skötseln av ett uppdrag oberoende av om personen till exempel står i tjänste- eller anställningsförhållande eller är självständig yrkesutövare. Dessutom gäller anmälningsskyldigheten dem som sköter förtroendeuppdrag. De personer som avses i bestämmelsen kan göra anmälan trots sekretessbestämmelser som eventuellt berör dem. För tydlighetens skull föreslås att saken nämns uttryckligen i bestämmelsen. Enligt 2 mom. kan även andra personer än de som nämns i 1 mom. göra anmälan, men de är inte skyldiga att göra det. Med stöd av förslaget till 2 mom. kan anmälan också göras av till exempel en person som arbetar med djur men som inte är skyldig att göra anmälan med stöd av 1 mom. Även i detta fall kan nödvändiga uppgifter lämnas i anmälan trots eventuella sekretessbestämmelser.

Väldigt olika omständigheter kan ligga bakom en anmälan om utredning av behovet av djurskydd. Orsak till anmälan kan vara till exempel att skötseln av ett djur försumrats eller att ett djur övergetts eller misshandlats eller det finns en misstanke om att så skett. Med tanke på tryggheten av djurs välbefinnande bör tröskeln för anmälan inte vara för hög. Den som är föremål för en anmälan har i regel rätt att få veta vem som gjort anmälan. Uppgifter om anmälarens identitet behöver inte ges parten, om de villkor som nämns i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är uppfyllda. Enligt 2 mom. 1 punkten i den bestämmelsen har en part inte rätt att få uppgifter bland annat när utlämnande av uppgifter skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse. Tryggheten av välbefinnandet av djur liksom andra som hör till de svagaste kan betraktas som ett viktigt allmänt intresse i en civiliserad stat. Uppges anmälarens identitet kan det ofta leda till anmälan inte görs fast det skulle finnas en klar anledning till den.

I 4 mom. sägs att oberoende av vad som bestäms i 1 mom. gäller det som särskilt bestäms eller föreskrivs om tystnadsplikten i anslutning till bikt eller annan själavård. Enligt 5 kap. 2 § om bikthemligheten i kyrkolagen (1054/1993), som gäller den evangelisk-lutherska kyrkan, får det som har anförtrotts en präst i enskilt skriftermål eller annars vid själavård inte röjas, ej heller den person som har anförtrott sig åt prästen. Motsvarande principer ingår också i bestämmelser eller stadgor som gäller andra religiösa samfund.

I 5 mom. ingår i fråga om anmälningsskyldighet för utövare av veterinäryrket en hänvisning till 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket. I nämnda bestämmelse sägs att om djurskyddsskäl kräver det är den som utövar veterinäryrket skyldig att trots sekretessbestämmelserna till djurskyddsmyndigheten utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon behandlar eller i samband med behandlingen gjorda iakttagelser och lämna de upplysningar som behövs för att fallet ska kunna utredas.

88 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen motsvarar i huvudsak 62 § i djurskyddslagen. Där hänvisas på samma sätt som i den gällande djurskyddslagen till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt som en ny sak till artikel 8 i förordningen offentlig kontroll. I offentlighetslagen bestäms enligt lagens 2 § om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar. Enligt 29 § 1 mom. 1 punkten i lagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter.

I artikel 8 i förordningen om offentlig kontroll bestäms om myndigheternas skyldigheter i fråga om konfidentiell behandling. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att information som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte röjs för tredje part om informationen, enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, är av sådan art att den omfattas av tystnadsplikt, om inte ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt röjs.

Enligt den föreslagna paragrafen får trots bestämmelserna om sekretess uppgifter om en enskild eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som erhållits vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurs välbefinnande eller vid utförandet av en uppgift i anslutning till tillsynen på nuvarande sätt lämnas ut till de myndigheter som nämns i paragrafen. Uppgifter får utlämnas till tillsynsmyndigheterna för utförande av uppgifter enligt den föreslagna lagen, till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott samt till utländska organ och inspektörer, om detta förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller andra internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

89 §. Handräckning. I 1 mom. föreskrivs om polisens och räddningsmyndighetens skyldighet att ge tillsynsmyndigheter samt assistenter som avses i 81 § handräckning genom att hänvisa till 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011) och 50 § i räddningslagen (379/2011). Enligt 50 § 1 mom. i den gällande djurskyddslagen är polisen skyldig att under de förutsättningar som anges närmare i paragrafen ge tillsynsmyndigheterna och djurskyddsövervakarna handräckning. Det räcker dock med en hänvisning till polislagens bestämmelse om handräckning. En förutsättning för att ge handräckning är enligt polislagen att myndigheten hindras i sin tjänsteutövning. Förutom tillsynsmyndigheten kan en assistent ha behov av polisens handräckning i en situation där den assisterande uppgiften utförs efter den egentliga inspektionen så att assistenten är ensam på plats utan tillsynsmyndigheten. Man kan till exempel bli tvungen att ta fast djur på bete vid olika tidpunkter.

En ny sak som föreslås är att räddningsmyndigheten ska ge handräckning genom att det hänvisas till 50 § i räddningslagen. Enligt 50 § i räddningslagen kan räddningsmyndigheten ge handräckning som är förenlig med dess ansvarsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en statlig eller kommunal myndighet. Räddningsmyndighetens handräckning kan behövas i en situation där materiel som räddningsmyndigheten har behövs till exempel för att transportera vatten för att vattna djur eller när annan specialutrustning eller specialkunnande som nämnda myndighet har behövs. Dessutom kan räddningsmyndighetens hjälp behövas för att samla upp döda djur. Handräckning som avses i räddningslagen ges i princip mot ersättning. Ersättningsgrund är de faktiska extra kostnader som handräckningen orsakat räddningsmyndigheten. Sådana kostnader är till exempel sådana kostnader för avlönande av personalen samt anskaffning av skyddskläder och annan utrustning och material som går utöver myndighetens egna lagstadgade uppgifter.

I 2 mom. föreskrivs om skyldighet för Tullen att ge gränsveterinären handräckning. Bestämmelsen motsvarar den gällande djurskyddslagen, men det föreslås vissa språkliga preciseringar i den. Avsikten är inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för landskapet att ge polisinrättningen handräckning. Handräckning ska på samma sätt som enligt den gällande djurskyddslagen ges vid verkställigheten av förverkandepåföljd som gäller djur. Ett nytt förslag är skyldighet att ge handräckning vid verkställigheten av beslag som gäller djur. Hjälp från en tjänsteinnehavare som sköter landskapets djurskyddstillsyn, till exempel en tjänsteveterinär, kan behövas även i beslagssituationer, till exempel för att bedöma ett djurs hälsotillstånd eller avliva ett djur.

90 §. Anmälningsskyldighet till polisen. I 63 § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om skyldighet för tillsynsmyndigheterna att omedelbart underrätta polisen, om det är skäl att misstänka att djurskyddslagen eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den, eller avlivningsförordningen har överträtts. Det föreskrivs inte om någon prövningsrätt för myndigheten vad gäller anmälan, om tröskeln för misstanke överskrids. Bakom anmälningsskyldigheten ligger behovet att få misstankar om lagöverträdelser till förundersökningsmyndighetens kännedom.

I propositionen föreslås det att anmälningsskyldighet till polisen fortfarande ska utgöra utgångspunkt i lagen. Anmälan behöver dock inte göras i de situationer där det endast är fråga om en gärning eller försummelse av förseelsenatur, dvs. en djurskyddsförseelse som avses i förslaget till 114 §. Även då förutsätts att gärningen eller försummelsen i sin helhet kan anses som ringa och att det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud och föreskrifter. Med stöd av bestämmelsen kan man alltså inte automatiskt låta bli att anmäla alla gärningar eller försummelse av förseelsenatur där det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud och föreskrifter. Myndigheten ska alltid i respektive fall överväga om förseelsemisstanken som helhet kan betraktas som ringa. Det kan vara fråga om en sådan ringa förseelse till exempel när en lagstadgade anmälan inte har gjorts eller tillstånd inte sökts av okunskap, men djurhållningen i övrigt överensstämmer med bestämmelserna om djurs välbefinnande. Om tillsynsmyndigheten redan har meddelat djurets ägare eller innehavare

eller någon annan som saken berör ett förbud eller en föreskrift som inte har iakttagits ska anmälan alltid göras till polisen.

12 kap. **Administrativa tvångsmedel**

91 §. *Myndigheternas åtgärder med anledning av lagstridigt förfarande.* I paragrafen föreskrivs om vissa åtgärder som myndigheterna vidtar och vissa skyldigheter som de har när lagstridigt förfarande har konstaterats. Det är fråga om en ny bestämmelse.

I 1 mom. sägs att om bestämmelserna om djurs välbefinnande inte har efterlevts, ska tillsynsmyndigheten omedelbart vidta åtgärder för att säkerställa att aktören börjar efterleva dem. Myndigheten har visserligen redan med stöd av 23 § i förvaltningslagen skyldighet att behandla ett förvaltningsärende utan ogrundat dröjsmål, men syftet med den föreslagna bestämmelsen är att framhäva myndigheternas skyldighet att agera när det gäller tillsyn över djurs välbefinnande. I praktiken är myndigheterna ofta tvungna att sätta sina uppgifter i prioritetsordning, men tillsynen över djurs välbefinnande är i princip alltid av brådskande karaktär.

Om en överträdelse som tillsynsmyndigheten upptäcker är ringa och myndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till den lagstridiga situationen, kan myndigheten med stöd av 2 mom. uppmana den som överträder forskrifterna om djurs välbefinnande att omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur fullgöra sin skyldighet. Den gällande djurskyddslagen har ingen bestämmelse om uppmaning. Med stöd av proportionalitetsprincipen i 6 § i förvaltningslagen är det möjligt att ge en uppmaning även utan någon uttrycklig lagbestämmelse. I 4 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs dock om skyldighet för tillsynsmyndigheten att övervaka att även en uppmaning efterlevs. Vid behov ska det säkerställas att även en uppmaning efterlevs genom upprepade inspektioner, om man inte kan säkerställa att den efterlevs på något annat sätt. En till sin natur icke bindande uppmaning har sålunda rättsverkningar, och därför behöver det föreskrivas om den i lag.

Förutsättningen för att ge en uppmaning är att den upptäckta förseelsen är ringa. När man bedömer vad som är ringa ska uppmärksamhet fästas bland annat vid om förseelsen har direkta konsekvenser för djurens välbefinnande och, om så är fallet, vilka slags konsekvenser. Dessutom förutsätts att en uppmaning kan betraktas som en tillräcklig åtgärd för att rätta till situationen. En uppmaning är en användbar åtgärd till exempel när en lagstadgad anmälan inte har gjorts eller ett tillstånd inte har sökts och man kan anta att den som är föremål för tillsynen gör anmälan eller ansöker om tillstånd efter att ha uppmanats att göra det. En uppmaning kan också vara en tillräcklig åtgärd till exempel när ett djurs skötsel har försumrats i ringa mån och det mera är fråga om okunskap än likgiltighet för djurens välbefinnande hos den som är föremål för tillsynen och en uppmaning kan åstadkomma en snabb och permanent förbättring av situationen. Om den upptäckta förseelsen är allvarigare än ringa eller om den är ringa men tillsynsobjektet inte har för avsikt att efterleva en uppmaning, ska myndigheten i stället för en uppmaning vidta åtgärder för att anhängiggöra ett förvaltningstvångsärende och använda eventuella administrativa tvångsmedel.

Den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande ska enligt förslaget kunna uppmanas att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. På prövningen av vad som är tillräckligt lång tid inverkar bland annat djurskyddsskäl och vad som är en skälig tid inom vilken man kan förutsätta att uppmaningen efterlevs. Uppmaning kan ges inte bara i en skriftlig inspektionsberättelse utan också muntligt till exempel under inspektionen, om förseelsen kan rättas till genast. Även en uppmaning som getts muntligt ska skrivas in i inspektionsberättelsen. Om uppmaningen inte efterlevs ska myndigheten i enlighet med proportionalitetsprincipen övergå till att använda administrativa tvångsmedel som är bindande för parten för att situationen ska bli lagenlig.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens åtgärder i ett förvaltningstvångsärende. Det föreslagna kapitlet innehåller bestämmelser om myndigheterna åtgärder i förvaltningstvångsärenden. Bestämmelser om myndigheternas åtgärder finns också i artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll (Åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad). De ska i första hand tillämpas på åtgärder i anslutning till produktionsdjurs välbefinnande.

I 4 mom. föreskrivs om skyldighet för tillsynsmyndigheten att övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende efterlevs. Det ska säkerställas att uppmaningar och beslut efterlevs genom upprepade inspektioner, om man inte kan säkerställa att de efterlevs på något annat sätt. Vid tillämpningen av den gällande djurskyddslagen har man kunnat konstatera att det inte alltid ingrips i missförhållanden på ett tillräckligt effektivt sätt, utan lagstridig djurhållning har även under en längre tid kunnat vara föremål för endast uppföljning. En effektiv tillsyn förutsätter att det säkerställs att meddelade uppmaningar och förvaltningsbeslut efterlevs. Om så inte är fallet ska tillsynsmyndigheten omedelbart vidta nya och effektivare åtgärder. Detta ingår i myndigheternas tjänsteplikter.

92 §. Föreläggande. I paragrafen föreskrivs om föreläggande när bestämmelserna om djurs välbefinnande inte efterlevs. Då ska myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att rätta till missförhållandena. Missförhållanden kan vara till exempel att förvaringsutrymmet för ett djur är smutsigt eller ohygieniskt eller att förvaringsutrymmet är farligt. Föreläggande kan också vara nödvändigt när någon har försummat att ge ett djur föda, vatten eller annan skötsel. Den som äger eller håller djuret har också kunnat försumma en sådan anmälningsskyldighet eller skyldighet att ansöka om tillstånd för sin verksamhet som anges i bestämmelserna om djurs välbefinnande. Även försummelse av en sådan skyldighet kan förutsätta ett föreläggande.

Föreläggandet meddelas den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande. Med stöd av bestämmelsen kan man ingripa i verksamhet som bedrivs av inte bara den som äger utan också den som håller djur. En sådan djurhållare som kan komma i fråga är till exempel en person hos vilken en hund är placerad eller som innehar sköthästar. Likaså kan en aktör enligt 66 § i den föreslagna lagen som bedriver verksamhet som gäller avlivning av djur betraktas som djurhållare vid avlivningstidpunkten. Detsamma gäller en person som i strid med förslaget till 28 § 1 mom. har tagit ett vilt djur för uppfödning. Om den som äger och den som håller djuret är olika personer, måste man i samband med att föreläggandet meddelas överväga om det är den som äger eller den som håller djuret som ansvarar för att skyldigheten

efterlevs. Med stöd av paragrafen kan man också ingripa i till exempel landskapets verksamhet, om det har försummat sin skyldighet enligt 27 § att se till att det ordnas en plats där upphittade djur tas om hand.

Paragrafen motsvarar i stor utsträckning det som föreskrivs om föreläggande i 42 § i den gällande djurskyddslagen. Tillsynsmyndigheten kan förelägga den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. I den gällande 42 § föreskrivs endast om en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur. I vissa fall förutsätter djurskyddsskäl dock att det inte anges någon särskild tid för föreläggandet, utan skyldigheten måste fullgöras omedelbart. I praktiken meddelas sådana förelägganden redan i dag. När man prövar vad som en tillräckligt lång tid med hänsyn till sakens natur ska uppmärksamhet fästas vid hur allvarlig bristen är och vad den innebär för djurens välbefinnande, samt den tid som rimligtvis krävs för att rätta till bristen. Tillsynsmyndigheten kan inom den angivna tiden säkerställa att föreläggandet har efterlevts. Det ska också säkerställas att ett föreläggande som ska efterlevas omedelbart har efterlevts.

Föreläggande är det lindrigaste administrativa tvångsmedlet som tillsynsmyndigheten förfogar över. Det används när en brist i anslutning till efterlevnaden av välbefinnandebestämmelserna inte kan undanröjas med uppmaningar som getts i samband med tillsynen eller när en uppmaning inte kan betraktas som tillräcklig på grund av upprepade försummelse eller av någon annan orsak. Med stöd av 6 § i förvaltningslagen ska myndigheternas åtgärder stå i rätt proportion till sitt syfte. Enligt denna proportionalitetsprincip ska myndigheterna åtgärder vara ändamålsenliga, nödvändiga och rätt dimensionerade med hänsyn till det syfte som eftersträvas med åtgärden. Proportionalitetsprincipen förutsätter i praktiken att myndigheten dimensionerar sin verksamhet på den lägsta nivån där den behövliga effekten kan åstadkommas. Proportionalitetsprincipens betydelse framhävs i fall där myndigheten blir tvungen att överväga rättsliga påföljder som är ofördelaktiga för en kund hos förvaltningen. Om en uppmaning från första början inte kan betraktas som tillräcklig till exempel därför att man kan anta att aktören inte rättar till bristen på uppmaning, är det skäl att genast meddela ett föreläggande. Detsamma gäller en situation där en uppmaning inte kan betraktas som en tillräcklig åtgärd med tanke på tryggheten av djurens välbefinnande.

93 §. Föreläggande om korrigerande åtgärder eller om att minska djurtätheten inom broilerproduktion. Paragrafen gäller korrigerande av missförhållanden som konstaterats inom broilerhållning. Innehållet motsvarar 42 § 3 mom. i den gällande djurskyddslagen, genom vilket punkt i bilaga III till broilerdirektivet har genomförts. I stället för regionförvaltningsverket ska dock Livsmedelssäkerhetsverket eller landskapet meddela föreläggande.

Livsmedelssäkerhetsverket eller landskapet får ålägga djurhållaren att vidta korrigerande åtgärder som är nödvändiga för broilrarnas välbefinnande, om faktorer som beskriver broilrarnas välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningstiden. Innan föreläggandet meddelas ska djurhållaren med stöd av förvaltningslagen ges tillfälle att bli

hörd. Djurhållaren kan lämna en utredning om åtgärder för att avhjälpa förhållandena i den aktuella avdelningen och förbättra broilrarnas välbefinnande. I utredningen kan djurhållaren också ange de av djurhållanden oberoende och exceptionella orsaker som har lett till att broilrarnas välbefinnande försämrats under uppfödningperioden. Sådana orsaker kan vara till exempel kvaliteten på de dagsgamla kycklingar som levererats, kvaliteten på det kommersiella foder som använts, förhöjd dödlighet som beror på broilerrasen eller en oväntad funktionsstörning i dricksapparaterna. Dessutom kan djurhållaren ange de åtgärder som redan vidtagits under uppfödningperioden efter att problemet upptäcktes. Sådana åtgärder kan vara till exempel reparationer av apparater, kontakt med hälsovårdsveterinären och iakttagande av anvisningar som denne meddelat, resultaten av eventuella obduktioner samt medicinering.

Om de faktorer som beskriver broilrarnas välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats i minst två av tre på varandra följande flockar, kan det vid behov bestämmas att djurtätheten för broilrarna i den aktuella avdelningen ska minskas för att underlätta kontrollen över de förhållanden under vilka broilrarna hålls. Minskad djurtäthet underlättar till exempel ventilationen i uppfödningсанläggningen samt kontrollen över ströets kvalitet, vilket främjar broilrarnas välbefinnande genom att minska sannolikheten för att de insjuknar i sjukdomar som beror på förhållandena, såsom hudsjukdomar och sjukdomar i andningsorganen. Det kan bestämmas att djurtätheten ska minskas, då djurhållarens försummelse även annars riktar sig mot broilrarnas välbefinnande. Brott mot lagen är till exempel att tillämpa en högre djurtäthet utan att förutsättningar för att höja djurtätheten föreligger. Om det har bestämts att djurtätheten för broilrarna ska minskas, ska landskapet underrätta Livsmedelssäkerhetsverket om detta. Underrättelsen behövs för att Livsmedelssäkerhetsverkets besiktningsveterinär i fortsättningen kan övervaka broilerflockar från uppfödningssavdelningen i fråga effektivt.

94 §. Förbud. I 1 mom. föreskrivs om förbud som tillsynsmyndigheten utfärdar. De personer som berörs av förbud är densamma som när föreläggande meddelas enligt 92 §. Förbud kan meddelas inte bara den som äger eller håller djur utan också till exempel en person som behandlar ett vilt djur i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande.

Med stöd av 1 mom. får tillsynsmyndigheten förbjuda för det första sådan verksamhet som strider mot den föreslagna lagen, bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen. Exempelvis i 25 § förbjuds tvångsmatning av djur. Om tillsynsmyndigheten upptäcker att ett djur tvångsmatas i strid med den föreslagna lagen, ska myndigheten vidta åtgärder och förbjuda den lagstridiga verksamheten. Att ett förvaltningsbeslut meddelas är en förutsättning för att beslutet på det sätt som avses i 102 § ska kunna förenas med vite eller andra åtgärder som baserar sig på viteslagen.

Med stöd av 1 mom. kan man också förbjuda sådan verksamhet som medför eller som man av grundad anledning kan misstänka att medför risk för djurs välbefinnande. I en sådan situation ska myndigheten vidta åtgärder för att undanröja risken. En förutsättning för förbud är att risken inte rimligtvis kan förhindras på något annat sätt. Exempelvis förvaringsutrymmet för ett djur kan vara farligt till exempel för att taket riskerar att rasa in. I

en sådan situation kan det inte i princip betraktas som en tillräcklig åtgärd att meddela ett föreläggande eller en uppmaning, och därför ska myndigheten kunna förbjuda att förvaringsutrymmet används på grund av den risk det medför för djurens välbefinnande. I 1 mom. motsvarar i stor utsträckning det som föreskrivs om förbud i 42 § i djurskyddslagen. I paragrafen föreslås dock vissa språkliga preciseringar för tydlighetens skull.

Enligt 2 mom. ska tillsynsmyndigheten på nuvarande sätt också kunna förbjuda den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande att fortsätta med eller upprepa det förfarande eller den verksamhet som strider mot bestämmelserna.

I 3 mom. föreskrivs om tillfälligt förbud. Det är fråga om en ny bestämmelse. Ett tillfälligt förbud får utfärdas för den tid som en sak utreds eller ett missförhållande avhjälpes. Om ett tillfälligt förbud utfärdas medan en sak utreds, är förbudet i kraft tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande. Myndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Även den allmänna bestämmelsen i 23 § 1 mom. i förvaltningslagen förpliktar till att behandla ett ärende utan ogrundat dröjsmål. Om ett förbud utfärdas medan ett missförhållande avhjälpes, är förbudet i kraft tills missförhållandet har avhjälpes. Då ska det ses till att myndigheten får information om att missförhållandet avhjälpes och kan säkerställa detta. I exemplet som gäller ett farligt förvaringsutrymme kan förbud utfärdas tills taket som varit på väg att rasa har reparerats, om avsikten är att fortsätta att hålla djur i förvaringsutrymmet i fråga.

95 §. Avbrytande av verksamheten. Om det är uppenbart att verksamhet som bedrivs med djur medför omedelbart risk för djurens välbefinnande och risken inte kan förhindras genom förbud eller på något annat sätt, ska tillsynsmyndigheten ha rätt att genast avbryta verksamheten. Exempelvis under djurtävlingar kan väderförhållandena eller tävlingsterrängen vara sådan att verksamhetens inte kan betraktas som godtagbar med avseende på djurskyddet. Med förbud som avses i 94 § kan man i regel ingripa i situationer där djurs välbefinnande äventyras akut. För att säkerställa att tillsynsmyndigheterna har tillgång till redskap som lämpar sig för alla och för sådana situationer som för närvarande fortfarande är oförutsebara kan det dock anses motiverat att ta in en bestämmelse om avbrytande av verksamheten i lagen.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten ska vara i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i saken. Tillsynsmyndigheten ska se till att eventuella utredningar för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. En situation där verksamheten avbryts kan uppstå plötsligt, på det sätt som anges i föregående stycke. Om till exempel en polisman avbryter en djurtävling, är det nödvändigt att underrätta landskapet om detta, eftersom det ansvarar för att säkerställa välbefinnandet för djur som finns i landskapet.

96 §. Skaffande av brådskande vård. I paragrafen föreskrivs om skaffande av brådskande vård. Bestämmelsen motsvarar till stor del 44 § om brådskande åtgärder i den gällande djurskyddslagen.

I 1 mom. föreskrivs om tillsynsmyndighetens rätt att vidta omedelbara åtgärder för att trygga djurs välbefinnande. Man kan skaffa ett djur föda, dryck eller andra ämnen som är absolut

nödvändiga för djurets välbefinnande eller vård någon annanstans eller en skötare. Innehållet i åtgärderna motsvarar i sak det som föreskrivs i den gällande djurskyddslagen. I stället för att skaffa foder föreskrivs det dock att man ska skaffa föda eller dryck. Med ämnen som är absolut nödvändig för djurets välbefinnande avses till exempel läkemedel som behövs för brådskande läkemedelsbehandling av djuret. Proportionalitetsprincipen ska beaktas vid valet av åtgärd.

En förutsättning för att skaffa brådskande vård är att åtgärden är nödvändig för att trygga djurets välbefinnande och välbefinnandet inte kan tryggas tillräckligt säkert på något annat sätt. Även om ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen skiljer sig från den gällande djurskyddslagen, är avsikten inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde. Brådskande åtgärder förutsätter alltid att djurets eller djurens välbefinnande äventyras och att välbefinnandet inte kan tryggas tillräckligt säkert genom ett föreläggande eller förbud som meddelas den som äger eller håller djuret och som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande. Situationen kräver alltså att myndigheten själv vidtar åtgärder för att trygga djurs välbefinnande.

Det är nödvändigt att vidta brådskande åtgärder till exempel när ett djur lider av brist på skötsel eller när åtgärder med hänsyn till djurets hälsotillstånd måste vidtas genast för att trygga djurets liv eller hälsa, säkerställa dess välbefinnande eller förhindra lidande. Om ett djur till exempel lider av brist på vatten, måste myndigheten överväga om man ska ålägga djurets ägare eller innehavare att se till att djuret får tillräckligt med vatten, eller vidtar man själv brådskande åtgärder för att skaffa vatten. Vid prövningen ska man bland annat fästa uppmärksamhet vid hur brådskande åtgärder tryggandet av djurets välbefinnande kan förutsätta. Ett föreläggande som gäller att ombesörja tillgång till vatten kan meddelas så att det ska iakttas omedelbart. Om föreläggandet inte kan iakttas genast till exempel därför att djurets ägare eller innehavare inte är på plats, eller man kan anta att föreläggandet inte kommer att iakttas av någon annan orsak, ska myndigheten själv vidta brådskande åtgärder för att säkra vattentillförseln.

Vidtagandet av brådskande åtgärder förutsätter inte alltid att djuret redan lider av till exempel bristande vård. Åtgärder ska vidtas även om djurets välbefinnande ännu inte äventyras, men det är uppenbart att det kommer att äventyras och välbefinnandet inte kan tryggas tillräckligt säkert på något annat sätt. Välbefinnandet kan äventyras till exempel för att den som håller djuret inte är anträffbar eller av någon annan orsak är oförmögen att ombesörja djurets välbefinnande. Det kan till exempel vara fråga om en situation där den som håller djuret inte är förmögen att sköta djuret eller djuren till exempel för att han eller hon hamnat på sjukhus eller är anhållen som misstänkt för ett brott. I princip är den som äger eller håller djuret skyldig att själv ordna vården av sina djur även i en sådan situation, men om han eller hon inte gör det eller inte kan göra det, ska myndigheten vid behov vidta brådskande åtgärder. Den som äger eller håller ett djur kan också ha allvarliga problem med livshanteringen.

En brådskande åtgärd ska vara i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga beslut i ärendet. Myndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Den som äger eller håller djuret är enligt 109 §

i den föreslagna lagen skyldig att betala kostnaderna för åtgärden. Kostnaderna får inte stiga på grund av myndighetens dröjsmål. Av denna orsak föreslås också att tillsynsmyndigheten alltid omedelbart ska underrätta landskapet om en brådskande åtgärd. Landskapet kan enligt 109 § i den föreslagna lagen betala kostnaderna för en brådskande åtgärder som så kallad mellanfinansering till exempelvis ett djurhem som gett djuret vård. Landskapet tar ut kostnaderna av djurets ägare eller innehavare. Genom anmälningsskyldigheten försöker man undvika sådana situationer i anslutning till tillämpning av den gällande lagen, där ett ärende inte slutförs tillräckligt snabbt efter att den brådskande åtgärden vidtagits. Landskapet ska alltså följa med att ärendet slutförs omedelbart efter att den brådskande åtgärden vidtagits.

97 §. Försäljning, annan överlåtelse eller avlivning av djur. I paragrafen föreskrivs om åtgärder som tillsynsmyndigheten kan vidta när ett djurs välbefinnande äventyras allvarligt och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller möjliga inom rimlighetens gränser. Paragrafen motsvarar delvis 44 § om brådskande åtgärder i den gällande djurskyddslagen.

I 1 mom. föreskrivs om försäljning, annan överlåtelse eller avlivning av djur. I den gällande djurskyddslagen föreskrivs att djuret kan avlivas eller sändas till slakt eller säljas på auktion eller på annat sätt till gängse pris. I den föreslagna lagen är det inte nödvändigt att föreskriva att djuret ska sändas till slakt, eftersom avlivning av djuret inbegriper enligt avlivningsförordningen att det sänds till slakt. Beträffande försäljning av djur räcker det att föreskriva om enbart försäljning utan att definiera hur försäljningen ska gå till. I dag är det inte nödvändigtvis ändamålsenligt att ordna försäljning av djur på auktion.

När man överväger sådana åtgärder som avses i paragrafen ska uppmärksamhet fästas vid att det djur som är föremål för åtgärden fortfarande är ägarens egendom. Äganderätten till djuret övergår inte på till exempel myndigheten eller djurhemmet för att myndigheten beslutar att som en brådskande åtgärd med stöd av 96 § skaffa djuret vård någon annanstans genom att skicka det till ett djurhem. Av denna orsak är det nödvändigt att ta in en klar bestämmelse om myndighetens befogenheter i lagen. Om djuret säljs, ska myndigheten försöka få ett pris för djuret som överensstämmer med gängse värde. När åtgärder övervägs ska man dessutom i samband med hörande fästa uppmärksamhet vid djurägarens åsikt i saken. Kostnaderna för skötsel och avlivning av djuret ankommer på ägaren. Skötselkostnaderna kan vara avsevärt högre än kostnaderna för avlivning av djuret.

Enligt förslaget ska det vara möjligt att sälja eller avliva djuret när djuret inte kan lämnas hos ägaren eller innehavaren eller, om djuret har skaffats vård någon annanstans, djuret inte kan återlämnas till ägaren eller innehavaren. Försäljning eller avlivning av djuret förutsätter inte att man först börjat skaffa brådskande vård. I praktiken blir man ändå i vissa situationer tvungen att först vidta brådskande åtgärder till exempel för att utreda om djuret kan lämnas kvar hos ägaren eller innehavaren.

För att sälja eller avliva djuret förutsätts enligt 2 mom. att ägarens eller innehavarens gärning eller försummelse allvarligt äventyrar djurets välbefinnande och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga. Den föreslagna ordalydelsen skiljer sig något från 44 § i djurskyddslagen, men syftet är inte att ändra bestämmelsens tillämpningsområde.

Med allvarligt äventyrande av djurs välbefinnande avses i första hand missförhållanden i anslutning till djurhållningen, skötselåtgärderna eller behandlingen. Dessutom förutsätts att ingen annan åtgärd enligt den föreslagna lagen är ändamålsenlig eller rimligtvis möjlig. Om djurets ägare eller innehavare till exempel har överträtt bestämmelserna om djurs välbefinnande och inte efterlevt ett redan meddelat föreliggande, kan tillsynsmyndigheten i vissa fall av ändamålsenlighetsskäl vidta sådana åtgärder som avses i paragrafen. Då är det inte alltid ändamålsenligt att meddela ett nytt föreläggande, eftersom inte heller det tidigare har iakttagits och eftersom djurets välbefinnande inte har återställts permanent på den nivå som bestämmelserna förutsätter. I vissa fall kan man inte heller påverka aktören med åtgärder enligt viteslagen. En förutsättning är emellertid alltid att djurets välbefinnande äventyras allvarligt. Om antalet djur åter är så stort att det inte rimligtvis över huvud taget är möjligt att skaffa dem vård och djuren inte kan lämnas hos ägaren eller innehavaren, kan myndigheten börja sälja eller avliva djuren. Bestämmelsen tillämpas på såväl produktionsdjur som sällskaps- och hobbydjur.

I 2 mom. föreskrivs om avlivning av djur. I de fall som nämns i bestämmelsen är det med tanke på djurets välbefinnande den mest barmhärtiga lösningen. Enligt paragrafen ska det vara myndighetens skyldighet att avliva ett djur när djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen uppvisar sådana symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller plåga eller kraftigt lidande och det vore uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv.

98 §. Omhändertagande, destruktion och förstöring. I paragrafen föreskrivs om tillsynsmyndigheternas befogenheter när det gäller sådana djur samt verktyg och anordningar som är förbjudna med stöd av den föreslagna lagen. Enligt 12 § i den gällande djurskyddslagen får sådana för vård, hantering, infångande, transport, bedövning eller avlivning av djur avsedda redskap, anordningar eller ämnen som uppenbart åsamkar ett djur onödig smärta eller onödigt lidande inte tillverkas, importeras, säljas, överlåtas eller användas. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår även i 19 § i den nu föreslagna lagen. I övrigt är den föreslagna bestämmelsen ny. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillsynsmyndigheten effektivt kan ingripa i förfarande som strider mot den föreslagna lagen.

99 §. Beslag. Paragrafen innehåller en hänvisning till tvångsmedelslagen som liknar den i 47 § i den nuvarande lagen. Med stöd av nämnda lag får förundersökningsmyndigheten beslagta egendom bland annat om det finns skäl att anta att den kan användas som bevis i brottmål eller den döms förverkad.

100 §. Återkallande eller ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus och djurutställning. I 20 b § i den gällande djurskyddslagen föreskrivs om sådant återkallande av tillstånd som avses i den nu föreslagna paragrafen. Tillståndet kan återkallas och anläggningen eller en del av den stängas, om den som bedriver verksamheten väsentligt åsidosätter de krav på djurskydd eller de tillståndsvillkor som ställs i lagen eller med stöd av den, eller om verksamheten inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd och den som bedriver verksamheten inte rättar olägenheterna inom en skälig tid som utsätts av

tillsynsmyndigheten. Tillståndet kan likväl omedelbart återkallas och anläggningen eller en del av den omedelbart stängas om det är en nödvändig förutsättning för att säkerställa djurens välbefinnande. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak den nuvarande, och i den beaktas också de krav som ställs i djurparksdirektivet och som det är nödvändigt att iaktta även inom motsvarande djurhållning.

101 §. Förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet eller en del av sådan. Paragrafen gäller förbud mot djurhållning som baserar sig på anmälan. Det är fråga om djurhållning som i anslutning till verksamhetens natur kan vara förenad med element som äventyrar djurens välbefinnande. I propositionen föreslås ändå inte att sådan djurhållning ska förutsätta tillstånd. I samtliga fall är det dock nödvändigt att föreskriva om tillsynsmyndighetens behörighet att ingripa i missförhållanden i verksamheten. I de mest extrema fallen ska man kunna förbjuda djurhållning som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande, på det sätt som nu föreslås i paragrafen. Enligt x § i djurskyddslagen kan regionförvaltningsverket, efter att ha granskat en anmälan om anmälningspliktig verksamhet, meddela verksamhetsutövaren föreskrifter som behövs för förebyggande av olägenheter i samband med djurskyddet. Om verksamheten inte uppfyller de krav som ställs i lagen och om verksamhetsutövaren inte avhjälpes bristfälligheterna i verksamheten inom utsatt tid, kan regionförvaltningsverket också förbjuda bedrivandet av verksamheten. Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 25 § i djurskyddslagen. På meddelandet av föreskrifter tillämpas dock den föreslagna lagens 91 och 93 § om meddelande av föreskrifter och förbud.

102 §. Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande. I paragrafen föreskrivs om rätt för tillsynsmyndigheten att förena ett förvaltningsbeslut med vite eller hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande. Regleringen om hot om avbrytande är ny.

103 §. Överförande av beslutanderätten till Livsmedelssäkerhetsverket i vissa fall. Enligt 1 mom. kan Livsmedelssäkerhetsverket besluta om användning av administrativa tvångsmedel, om deras influensområde är större än ett landskap. Avsikten med bestämmelsen är att besluten kan fattas centralt i stället för att flera landskap blir tvungna att fatta beslut som gäller samma aktör, om aktörens verksamhet äger rum på ett område som är större än ett landskap.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket i vissa fall kan besluta om användning av förvaltningstvångsmedel även på ett landskaps område. Avsikten är ändå inte att landskapet till exempel på grund av begränsade resurser ska kunna överföra sina uppgifter på Livsmedelssäkerhetsverket. Det är fråga om ett mycket exceptionellt förfarande, som Livsmedelssäkerhetsverket får vidta, om verket anser att det finns grundad anledning att anse att landskapets åtgärder är otillräckliga för att garantera djurens välbefinnande. Livsmedelssäkerhetsverket kan i princip sköta ett tillsynsfall som hör till landskapets uppgifter även i ett sådant exceptionellt fall att det måste anses nödvändigt att den centrala myndigheten ingriper i saken för att bestämmelserna om djurs välbefinnande ska efterlevas överlag och för att styra tillsynen. En sådan situation uppstår till exempel om landskapet inte vidtar åtgärder trots att det finns ett uppenbart och allmänt sett klart behov av

att använda administrativa tvångsmedel. Situationen kan bli problematisk om det inte föreskrivs om förutsättningarna för Livsmedelssäkerhetsverket åtgärder.

För att landskapen ska få information om att verket vidtar åtgärder i ett ärende, ska Livsmedelssäkerhetsverket enligt 3 mom. utan dröjsmål underrätta det berörda landskapet om beslut som verket fattat med stöd av 1 och 2 mom.

13 kap. **Ändringssökande och verkställighet av beslut**

104 §. Ändringssökande. Paragrafen gäller sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut. De centrala principerna för sökande av ändring har redan genomförts i enlighet med regeringens proposition med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd), som justitieministeriet stod bakom. Djurskyddslagens reglering om sökande av ändring ändrades inte då, eftersom en totalreform av lagen av aktuell.

I 1 mom. uppräknades de ärenden där det på grund av sakens natur och rättssäkerheten är nödvändigt att ändring i förvaltningsbeslut söks genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen. Sådana ärenden gäller till exempel djurparker, cirkusar och djurutsättningar, verkställigheten av administrativa tvångsmedel och betydande administrativa påföljder. I dessa fall utreds ärendet grundligt redan i förvaltningsförfarandet i första instans och det är viktigt att utan dröjsmål få ärendet behandlat i domstol. Besvärsrätten gäller också beslut som fattas med stöd av Europeiska unionens lagstiftning. Exempelvis förordningen om offentlig kontroll är som sådan tillämplig lagstiftning. I artikel 138 i den bestäms om tillsynsmyndighetens åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad.

Paragrafens 2 mom. gäller användningen av omprövning. Förvaltningslagen innehåller allmänna bestämmelser om vem som har rätt att begära omprövning och hur omprövning begärs hos den myndighet som har fattat beslutet. Exempelvis kan man enligt förslaget till 10 § under vissa förutsättningar på ansökan avvika från förteckningen över djurarter. Omprövning av ett negativt beslut begärs i första instans hos Livsmedelssäkerhetsverket som behandlat ärendet.

Enligt 3 mom. får förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 1 mom. överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får beslut anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Enligt 4 mom. får vissa av tillsynsmyndighetens tillfälliga beslut ändå inte överklagas separat. Tillfälliga administrativa tvångsmedel får användas endast en kort tid, för att klarlägga situationen närmare. Tillsynsmyndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål. Det finns ingen orsak att belasta domstolsväsendet i onödan med tillfälliga beslut som kan överklagas separat.

I 5 mom. ingår en bestämmelse om brådskande behandling av besvär som liknar 51 § 2 mom. i djurskyddslagen. Bestämmelsen preciseras emellertid så att kravet på brådskande behandling gäller endast beslut där det är fråga om djurs välbefinnande.

105 §. Sökande av ändring i beslut om avgifter. Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten finns i lagen om grunderna för avgifter till staten. I förslaget till 1 mom. ingår en hänvisning som avser detta.

Ändring i beslut som gäller avgifter till landskapet får sökas på det sätt som bestäms i 17 kap. i landskapslagen. I 2 mom. hänvisas det till den lagen.

106 §. Verkställighet av beslut. I 52 § i djurskyddslagen föreskrivs om verkställighet av förvaltningsbeslut som gäller djurs välbefinnande. Enligt bestämmelsen får i beslut föreskrivas att beslutet ska följas trots att ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

För att ett beslut ska kunna verkställas förutsätts i regel att det har vunnit laga kraft. Ett beslut har i princip vunnit laga kraft när besvärstiden har gått ut och beslutet inte har överklagats, eller när beslutet har överklagats, men i ärendet har meddelats ett avgörande som inte längre kan överklagas med ordinära rättsmedel.

Ärenden som gäller djurs välbefinnande är ofta av sådan natur att man inte kan vänta på att besvärstiden ska gå ut eller eventuellt genomgå hela besvärsprocessen. Jämfört med den gällande bestämmelsen görs en precisering, enligt vilken tillsynsmyndigheten ska bestämma att beslutet ska verkställas i samtliga sådana situationer där verkställigheten inte kan framskjutas av en orsak som har att göra med trygghandet av djurs välbefinnande. Bestämmelsen gäller naturligtvis också motsvarande beslut som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning.

14 kap. Avgifter och arvoden

107 §. Avgifter som ska tas ut. I den gällande djurskyddslagen saknas bestämmelser som avgifter som ska tas ut för myndigheternas prestationer.

I 1 mom. föreslås en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten, som ska tillämpas i fråga om statens prestationer.

Paragrafens 2 mom. gäller landskapets prestationer. Med stöd av 22 § i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) har utfärdats statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken år 2016 (1524/2016). Som offentligrättsliga prestationer, för vilka det enligt förordningen tas ut en fast avgift, nämns i förordningen tillstånd att hålla djurutställning (cirkus, djurpark, rörlig och fast utställning), befrielse från kravet beträffande nötkreaturs möjlighet att gå ute och kompetensbevis eller tillfälligt kompetensbevis som avses i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Enligt den föreslagna paragrafen tar landskapen för beslut som fattas på ansökan ut en avgift

enligt den taxa som landskapet godkänt. I samband med landskapsreformen överförs regionförvaltningsverkens uppgifter på landskapen.

Tillsynsmyndigheten kan ta ut en avgift av en aktör även därför att aktörens verksamhet inte har uppfyllt de krav som ställts på den, och man av denna anledning blir tvungen att utföra en ny inspektion efter att ha meddelat en uppmaning, ett föreläggande eller ett förbud. Det är inte ändamålsenligt att använda enbart samhällets medel för att upprepade gånger säkerställa att bestämmelserna om djurs välbefinnande iakttas i verksamheten. Motsvarande principer ingår också i förordningen om offentlig kontroll, där det bestäms om avgifter i kapitel VI.

108 §. Arvoden och ersättningar till experter och assistenter. Enligt 81 § i den föreslagna lagen får tillsynsmyndigheten anlita personer utanför myndighetsmaskineriet vid utförandet av tillsyn och inspektioner. I ett sådant fall betalar tillsynsmyndigheten arvode för hjälpen och ersättning för resekostnader till den expert eller assistent som anlitas.

109 §. Kostnader för administrativa tvångsmedel. Enligt 58 § i den gällande djurskyddslagen ska djurets ägare eller innehavare betala de kostnader som åtgärder för att trygga djurs välbefinnande föranleder. Om djuret har sålts eller sänts till slakt eller om annan inkomst av djuret har fåtts, ska kostnaderna dras av från försäljningspriset eller från den övriga inkomsten av djuret, och återstoden ges till djurets ägare eller innehavare. Den reglering som föreslås i 1 mom. motsvarar i sak den nuvarande regleringen.

Kostnaderna för åtgärder kan för närvarande av särskilda skäl betalas i förskott av det anslag som i statsbudgeten har reserverats för veterinärvård. Djurets ägare eller innehavare ansvarar emellertid alltid för den slutliga betalningen av kostnaderna. I 2 mom. föreslås att kostnaderna på nuvarande sätt kan betalas i förskott och tillfälligt av samhällets medel. Regleringen preciseras dock så att betalningen ska vara ändamålsenlig och skälig med tanke på situationen som helhet.

Kostnaderna ska på nuvarande sätt vara direkt utsökbara. På indrivning tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

15 kap. Register

110 §. Förande av register. De register som hänför sig till säkerställande av djurs välbefinnande är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, som också innehåller register som hänför sig till identifiering av djur och deras spårbarhet samt säkerställande av djurs hälsa och välbefinnande, livsmedelssäkerheten och växters sundhet liksom register som hänför sig till gårdars ägoförhållanden och besittning samt utbetalning av och tillsyn över jordbruksstöd. Bestämmelser om informationssystemets struktur, innehåll och ändamål, förande av de register som ingår i informationssystemet, utlämnande av registeruppgifter samt registeruppgifternas förvaringstid och avgörande av uppgifter finns i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan informationssystemlagen. Lagen tillämpas inte bara på register som ingår i informationssystemet utan också på handlingar som upprättats inom jordbruks-, livsmedels-

och landsbygdsnäringsförvaltningen, om uppgifterna i handlingarna anknyter till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Lagen är en allmän lag om landsbygdsnäringsförvaltningen och därför sekundär i förhållande till speciallagar, dvs. dess bestämmelser tillämpas inte i den mån de avviker från bestämmelser i någon annan lag. Lagens bestämmelser om registrens datainnehåll är också så pass allmänna att för att de krav som grundlagen ställer på behandlingen av personuppgifter förutsätts i fråga om flera register att lagens bestämmelser kompletteras med en speciallag. Exempelvis finns bestämmelser om register som hänför sig till identifiering av djur och deras spårbarhet i lagen om ett system för identifiering av djur.

För att säkerställa djurs välbefinnande förs det register över till exempel aktörer och verksamhetsställen som fått tillstånd för djurpark eller djurutställning. Dessutom förs det register över vissa tillsynsuppgifter som gäller förvaltningsbeslut som meddelats aktörer. För närvarande finns det inga bestämmelser på lagnivå om dessa registers datainnehåll i djurskyddslagen. Enligt förslaget ska bestämmelser om registren tas in i 13 kap. Registerbestämmelserna kopplas till informationssystemlagen genom att det föreskrivs att de register som avses i 13 kap. är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem och att informationssystemlagen tillämpas på dem.

Enligt informationssystemlagen förs registren i informationssystemet av Landsbyggsverket, Livsmedelssäkerhetsverket och Naturresursinstitutet under jord- och skogsbruksministeriets styrning. Myndigheterna ansvarar för att de registrerade uppgifterna är riktiga, var och en för sitt ansvarsområde. Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet, Lantmäteriverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och livsmedelstillsynsmyndigheter, regionförvaltningsverken och kommunalveterinärerna rätt att använda och uppdatera uppgifter i den omfattning som deras uppgifter förutsätter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att registren förs av Livsmedelssäkerhetsverket. De andra tillsynsmyndigheterna ska emellertid använda registeruppgifterna och vara skyldiga att uppdatera dem i den utsträckning som de uppgifter som de utför förutsätter. Ansvaret för att göra registeranteckningar vilar i princip på den myndighet som beslutar om en åtgärd som ska föras in i registret, till exempel ett tillstånd eller ett förbud.

111 §. Register över tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet. Enligt 1 mom. förs register över djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar som erhållit tillstånd med stöd av den föreslagna lagen. Dessutom ska register föras över farmuppfödning av vilda djur, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur, vård av skadade vilda djur samt anmälningspliktig avlivningsverksamhet och arrangerande av djurtävlingar. Registren förs för tillsynen över verksamheten.

I 2 mom. uppräknas de uppgifter som ska föras in i registren. Till dem hör förutom de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemlagen och uppgifter om djurhållningsplatsen och verksamhetsstället bland annat uppgifter om vilken verksamhet tillståndet eller anmälan gäller, utredning om aktörens behörighet, de djurarter som verksamheten gäller och antalet djur, i fråga om avlivningsverksamhet räcker det med en uppskattning av det årliga antalet djur. I registret förs dessutom in en utredning om den plats

där djuren hålls och hur skötseln av djuren är ordnad när det är fråga om en djurpark, en permanent eller ambulerande djurutställning, en cirkus, farmuppfödning av vilda djur, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur eller vård av skadade vilda djur. I fråga om djurparker förs det också in uppgifter om den uppgift i syfte att trygga den biologiska mångfalden som anläggningen kommer att delta i. I fråga om en aktör som bedriver avlivningsverksamhet införs i registret också en utredning om avlivningsmetoderna. Även eventuella tillståndsvillkor liksom uppgifter om inledande eller avslutande av verksamheten och väsentliga ändringar i verksamheten ska föras in i registret.

I 3 mom. uppräknas de uppgifter som ska föras in om arrangerandet av djurtävlingar. Substansbestämmelser om djurtävlingar föreslås ingå i 7 kap. De uppgifter som ska föras in i registret är av motsvarande typ som i förslaget till 2 mom., men i bestämmelsen beaktas dessutom de särskilda krav som gäller arrangerandet av djurtävlingar.

Enligt bemyndigandet i 4 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifterna förs in utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

112 §. *Uppgifter som ska registreras för tillsynen över djurs välbefinnande.* Den föreslagna paragrafen innehåller de uppgifter som måste registreras och som behövs för tillsynen över djurs välbefinnande och för planering, styrning och utveckling av tillsynen. Utöver de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemlagen kan man registrera inspektioner och provtagning som riktats mot denne, den verksamhet och de djurarter som inspektionen gäller samt antalet djur, iakttagelser som gjorts i samband med inspektionen och resultaten av undersökningar av prov. Dessutom ska man kunna registrera uppmaningar och administrativa tvångsmedel som meddelats med stöd av 12 kap. i förslaget. Med tanke på tillsynen är det dessutom nödvändigt att i registret föra in uppgifter som hållits med stöd av förslaget till 8 § 3 mom. och om dispenser enligt 10 § från förteckningen över djurarter. För att övervaka efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning förs i registret in även kompetensbevis och tillfälliga kompetensbevis som har utfärdats med stöd av avlivningsförordningen. Av mer allmän karaktär är 1 mom. 9 punkten i paragrafen. Syftet med den är att säkerställa att även andra, för tillfället oförutsägbara uppgifter som eventuellt kunde vara nödvändiga för tillsynen vid behov kan registreras.

I 5 § i informationssystemlagen föreskrivs om myndigheter som har rätt att använda och uppdatera landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. I den bestämmelsen nämns inte polisen. Polisen är dock tillsynsmyndighet enligt den föreslagna lagen. Av denna orsak föreslås i 2 mom. en bestämmelse om att polisen har rätt att använda och uppdatera uppgifter i registret i den omfattning som förutsätts av de uppgifter som föreskrivits för den.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifter förs in utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 kap. **Straffbestämmelser**

113 §. *Straffbestämmelser i strafflagen.* I paragrafen ingår på samma sätt som i 53 § i den gällande djurskyddslagen en hänvisningsbestämmelse till strafflagen som gäller straff. Enligt

paragrafen finns bestämmelser om straff för djurskyddsbrott i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen I 17 kap. strafflagen bestäms det om djurskyddsbrott i 14 §, om grovt djurskyddsbrott i 14 a § och om lindrigt djurskyddsbrott i 15 §.

114 §. Djurskyddsförseelse. I 54 § i djurskyddslagen bestäms om djurskyddsförseelse. Straffet är böter och för att det ska dömas ut förutsätts uppsåt eller oaktsamhet från aktörens sida. Man döms för djurskyddsförseelse, om inte gärningen utgör brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelserna om djurskyddsförseelse är avtrappade i förhållande till strafflagens bestämmelser, så att tillämpning av strafflagen förutsätter att ett djur behandlas på ett grymt sätt eller att det utsätts för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga, medan tillämpning av förseelsebestämmelsen inte förutsätter detta. Straffbarhet på grundval av strafflagen förutsätter dessutom uppsåt eller grov oaktsamhet. Förseelsebestämmelsen är sekundär i förhållande till strafflagens bestämmelse. Straffbara förseelser som kan komma i fråga är således bara sådana uppsåtliga gärningar eller gärningar som begåtts av grov oaktsamhet som inte har sådana verkningar för djuret som nämns i strafflagen eller, om de har sådana verkningar, att gärningen har begåtts av oaktsamhet.

Paragrafens rubrik är fortfarande djurskyddsförseelse, som på ett bra sätt beskriver bestämmelsens innehåll och som blivit etablerad praxis. Även den lägsta graden av tillräknande, dvs. oaktsamhet, kan fortfarande betraktas som motiverad i samband med djurskyddsförseelser på grund av vägande skäl som har att göra med skaffande av bevisning och säkerställande av djurens välbefinnande. Ett centralt syfte med den föreslagna lagen är att förbättra djurens välbefinnande och tillsynen över det samt att utöka myndigheternas metoder att ingripa i missförhållanden.

Strävan med kriminaliseringarna i paragrafen är att genom efterlevnad av lagens bestämmelser åstadkomma en effekt som ökar djurs välbefinnande och respekten för djur. Bestämmelsen innehåller en del nya kriminaliseringar. De beror till stor del på de nya verksamhetsformer som ingår i den föreslagna lagen, såsom djurtävlingar och djurhemsverksamhet för vilda djur. Överträdelse eller försummelser av de anmälningsskyldigheter som gäller dem och de krav som ställs på vissa andra nya verksamhetsformer behandlas vad kriminaliseringarna beträffas på samma sätt som överträdelse av andra motsvarande bestämmelser eller försummelser av krav som är kriminaliserade för närvarande. Också samlag med djur kriminaliseras. Även om den nämnda verksamheten kan utgöra ett brott redan på grund av att det i strafflagen föreskrivs att det är straffbart att orsaka djur smärta eller lidande, är det med tanke på den förebyggande effekten nödvändigt att den verksamhet som nu föreslås blir förbjuden är straffbar som sådan, trots att de villkor för straffbarhet som föreskrivs i strafflagen inte är uppfyllda. Det ökade antalet kriminaliseringar beror delvis också att i den föreslagna bestämmelsen förklaras sådant som i den gällande bestämmelsen nämns enbart som hänvisningar till exempelvis lagens 3-6 §. De nämnda grundläggande bestämmelserna och de förordningar som utfärdats med stöd av dem innehåller för närvarande en central del av den reglering som hänförs till de allmänna

djurhållningsprinciperna, förvaringsutrymmen för djur samt skötsel och behandling av djur. Till dessa delar har regleringen i den nuvarande bestämmelsen varit tämligen öppen.

Artikel 23 i avlivningsförordningen ålägger medlemsstaterna att fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelse av förordningen och som ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Avlivningsförordningens krav tillämpas som sådana inom verksamhet som hör till förordningens tillämpningsområde. I paragrafen föreslås inga nya kriminaliseringar som gäller överträdelse av avlivningsförordningen. I bestämmelsen slopas däremot den nuvarande 2 mom. 9 punkten, som gäller lämnande av uppgifter som avses i artikel 14.2 i avlivningsförordningen. Uppgifterna hänför sig i första hand till godkännandet av slakterier och hör till livsmedelslagens område. De sanktioner som ingår i den gällande bestämmelsen har anmälts till kommissionen, som har ansett att sanktionerna är tillräckliga med avseende på artikel 23.

Den föreslagna paragrafen är i stort sett uppbyggd på samma sätt som den gällande bestämmelsen. 1 mom. innehåller kriminaliseringar där gärningen eller försummelsen kan orsaka djuret smärta eller lidande. Dessa kriminaliseringar är fortfarande nödvändiga för att säkerställa att den föreslagna lagen genomförs på ett effektivt sätt. 2 mom. innehåller på nuvarande sätt i huvudsak försummelser som inte har direkt inverkan på djuret. Även bestämmelserna om försummelser är i huvudsak av förebyggande karaktär. Även om man kan ingripa i försummelser med till exempel ett föreläggande med stöd av 90 § i den föreslagna lagen, kan kriminaliseringen ändå anses nödvändig. Det kan visa sig att föreläggandet saknar effekt eller så kan den klandervärda gärningen vara sådan att den inte längre går att korrigera. 4 mom. är åter helt nytt. Syftet med det är att förhindra anhopning av sanktioner.

Jämfört med den nuvarande bestämmelsen innehåller den föreslagna bestämmelsen om djurskyddsförseelse på det sätt som den straffrättsliga legalitetsprincipen kräver sakliga karakteriseringar av de gärningar som är avsedda att vara straffbara samt mer exakta hänvisningar till de bestämmelser som det är straffbart att handla i strid med.

I 1 mom. 1 punkten föreskrivs att det är straffbart att orsaka ett djur orsakar djur onödig smärta eller onödigt lidande eller äventyrar samt att lämna ett djur utan skötsel eller överge det. En motsvarande bestämmelse ingår också i 1 punkten i den gällande lagen. I den gällande bestämmelsen hänvisas dock endast till lagens 3 och 5 §, där förbudet har ingått. Den föreslagna bestämmelsen är liksom alla bestämmelser som motiveras nedan mer exakt och noggrannare avgränsade än de nuvarande.

1 mom. 2 punkten gäller försummelse av skyldigheten att hjälpa ett sjukt eller skadat djur. Motsvarande förfarande är kriminaliserat i 3 punkten i den gällande bestämmelsen genom en hänvisning till lagens 14 §.

1 mom. 3 punkten gäller hårdhänt eller annars förbjuden hantering av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 6 §. För närvarande bestäms det dessutom mer detaljerat om behandling i 4 kap. i djurskyddsförordningen. I den föreslagna bestämmelsen hänvisas på nuvarande sätt också till

vissa centrala bestämmelser i avlivningsförordningen. I artikel 3 i avlivningsförordningen bestäms om allmänna krav för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet, i artikel 4 om bedövningsmetoder, i artikel 15 om hantering och fixering av djur i slakterier och i bilaga III om driftsbestämmelser som gäller säkerställer djurs välbefinnande i slakterier.

1 mom. 4 punkten är ny. I 14 § i den föreslagna lagen förbjuds samlag med djur. För att effektivisera förbudet är det nödvändigt att verksamhet som strider mot förbudet är straffbar.

I 1 mom. 5 punkten föreskrivs på nuvarande sätt att det är straffbart att utföra en åtgärd som förbjuds i lagen. Motsvarande kriminalisering ingår i 3 punkten i den gällande bestämmelsen, där det hänvisas till lagens 7 § i fråga om förbjudna åtgärder.

1 mom. 6 punkten gäller utförande av en åtgärd utan tillräcklig kompetens och försummelse av smärtlindring. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 7 §. I 23 § i djurskyddsförordningen föreskrivs närmare om åtgärder som utförs på djur och när anestesi eller smärtlindring ska användas i samband med en åtgärd.

1 mom. 7 punkten är delvis ny, och gäller ämnen som eventuellt är farliga för djuret samt föda, dryck eller annan näring som är farlig. I 9 § i djurskyddsförordningen förbjuds att ge djur sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 1 mom. 1 punkten till lagens 5 §.

1 mom. 8 punkten gäller användning av förbjudna redskap och anordningar. En hänvisning med motsvarande innehåll ingår i 2 punkten i den gällande bestämmelsen.

1 mom. 9 punkten gäller försummelse av kraven på skötsel av djur i 4 kap. i den föreslagna lagen. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen av dessa genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till 5 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. De egentliga substansbestämmelserna om skötsel av djur har ingått i 3 kap. i djurskyddsförordningen eller i statsrådets förordningar om enskilda djurarter.

Enligt 1 mom. 10 punkten ska det vara förbjudet att tvinga djur att äta eller dricka. I 11 § i djurskyddslagen bestäms om tvångsmatning av djur. I den gällande bestämmelsen har tvångsmatning gjorts straffbart genom en hänvisning i 3 punkten till nämnda 11 §.

I 1 mom. 11 punkten föreskrivs om brott mot förbudet att använda djur för avtal genom att hänvisa till lagens 26 § 2 och 3 mom. på ett mera exakt sätt än nu. I den gällande bestämmelsen har motsvarande kriminalisering genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 8 §. För närvarande finns bestämmelser om avtal också i 24 § i djurskyddsförordningen.

1 mom. 12 punkten är ny. I 26 § 4 mom. i den föreslagna lagen åläggs den som äger eller håller djur att se till att hans eller hennes daggdjur inte förökar sig okontrollerat. Ett syfte med bestämmelsen är bland annat att förhindra uppkomsten av vilda kattpopulationer. För att

säkerställa att lagen efterlevs att det nödvändigt att föreskriva att brott mot skyldigheten är en straffbar gärning.

1 mom. 13 punkten gäller försummelse av kraven på förvaringsutrymmen för djur i 5 kap. i den föreslagna lagen. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen av detta genomförts enbart genom en hänvisning i 1 punkten till lagens § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. De egentliga substansbestämmelserna om förvaringsutrymmen har ingått i 1 kap. i djurskyddsförordningen eller i statsrådets förordningar om enskilda djurarter.

1 mom. 14 punkten gäller överträdelse av förbudet som gäller påverkande av ett djurs prestationsförmåga eller beteende. I 9 § i djurskyddslagen bestäms om påverkande av djurs prestationsförmåga. Kriminaliseringen av överträdelse av detta förbud har genomförts genom en hänvisning i 3 punkten till den nämnda paragrafen.

1 mom. 15 punkten är ny och gäller äventyrande av djurs välbefinnande under djurtävlingar och djurutställningar.

1 mom. 16 punkten gäller försummelse av kraven på avlivning av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 32 §.

1 mom. 17 punkten gäller försummelse av kraven på slakt av djur. I den gällande bestämmelsen har straffbarheten genomförts endast genom en hänvisning i 1 punkten till lagens 33 §.

2 mom. 1 punkten är ny. I 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen anges de villkor som ska vara uppfyllda för att ett djur ska få hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller i ambulerande djurutställningar. Enligt bestämmelsen får endast sådana djurarter hållas, beträffande vilka det enligt tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet är möjligt att ordna djurhållningen på ett sätt som säkerställer djurens välbefinnande. En förteckning över andra än sällskaps- och hobbydjur ingår i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs åter om de djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur. I den föreslagna 1 punkten kriminaliseras sådant hållande av djur som strider mot lagstiftningen. För att effektivisera efterlevnaden av bestämmelsen är det nödvändigt att djurhållning som strider mot den är en straffbar gärning.

Även 2 mom. 2 punkten är ny och hänför sig till djurhållning som beskrivs i 2 punkten. Enligt förslaget till 8 § 3 mom. tillämpas vad som föreskrivs i 2 mom. Inte på sådana djurindivider som börjat hållas före lagens ikraftträdande. Ett sådant djur får hållas till det dör en naturlig död. Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. I bestämmelsen förutsätts att innehav av ett dylikt djur ska anmälas till landskapet. För tillsynen över att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av anmälan är en straffbar gärning.

I 2 mom. 3 punkten ingår en bestämmelse med samma innehåll som den gällande bestämmelsen om försummelse av uppsiktskyldigheten beträffande barn som är yngre än

femton år. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 2 mom. 3 punkten till lagens 64 §.

2 mom. 4 punkten gäller verksamhet som strider mot förbud som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. I den gällande bestämmelsen har kriminaliseringen genomförts genom en hänvisning i 2 mom. 1 punkten till förbud som avses i lagens 7 § 3 mom.

2 mom. 5 punkten är ny. I förslaget till 18 § 2 mom. förutsätts att aktören försäkras sig om att de redskap, anordningar och ämnen som avses i bestämmelsen uppfyller de krav som ställts på dem. För att säkerställa att bestämmelsen efterlevs är det nödvändigt att en försummelse som strider mot den är en straffbar gärning.

2 mom. 6 punkten motsvarar i sak 2 mom. 1 punkten i den gällande bestämmelsen, där det hänvisas till förbudet mot tillverkning, import, försäljning och överlåtelse i lagens 12 §.

I 2 mom. 7 punkten kriminaliseras överträdelse av förbudet mot att ta vilda djur för uppfödning. I den gällande bestämmelsen har kriminalisering genomförts i 2 mom. 1 punkten genom en hänvisning till lagens 13 § 1 mom.

2 mom. 8 punkten gäller vissa förfaranden i anslutning till vilda djur som är skadade eller annars i hjälplöst tillstånd. En motsvarande kriminalisering ingår i 2 mom. 3 punkten i den gällande bestämmelsen, där det hänvisas till lagens 13 § 2 mom.

2 mom. 9 punkten är ny. Enligt 32 § 1 mom. i den föreslagna lagen ska en djurhållare som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt förbereda sig på störningar som hotar djurens välbefinnande, såsom eldsvådor och strömavbrott.

Om skötseln av djurens eller regleringen och övervakningen av miljöfaktorer är beroende av elektriska eller mekaniska anläggningar, ska det enligt 32 § 2 mom. i ett permanent förvaringsutrymme finnas möjlighet att upprätthålla funktioner som är nödvändiga för djurens välbefinnande även när anordningarna drabbas av funktionsstörningar.

För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändig att föreskriva att försummelse av dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

Innehållet i 2 mom. 10 punkten, som gäller försummelse av bokföringskravet beträffande produktionsdjur, motsvarar det gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 26 a §.

2 mom. 11 punkten är ny. I 41 § 1 mom. i den föreslagna lagen förutsätts att det i ett permanent förvaringsutrymme för djur eller i anslutning till det finns utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur samt vid behov utrymmen för vård eller isolering av sjuka eller skadade djur. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändig att föreskriva att brott mot skyldigheten är en straffbar gärning.

2 mom. 12 punkten gäller försummelse av vissa uppgifter som gäller djur som överläts. Motsvarande kriminalisering ingår i den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till 14 §. Den gällande anmälningsskyldigheten avses ändå bara en sjukdom eller skada hos djuret. Anmälningsskyldigheten enligt 41 § i den föreslagna lagen är mer omfattande. För att

säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att brott mot dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

2 mom. 13 punkten är till övervägande del ny. I den gällande 2 mom. 1 punkten har man kriminaliserat överlåtelse av djur som pris vid lotterier och tävlingar genom att hänvisas till förbudet i 18 §, som gäller saken. Begränsningarna i 42 § i den föreslagna lagen är mer omfattande. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att även brott mot andra motsvarande begränsningar är en straffbar gärning.

2 mom. 14 punkten är ny. I den föreslagna lagen föreskrivs mer omfattande än nu om krav på djurtävlingar och djurutställningar. I den straffbestämmelse som föreslås nu intas kriminaliseringar av brott mot eller försummelse av de krav som gäller sådan verksamhet på samma sätt som i fråga om annan motsvarande verksamhet.

Enligt förslaget till 45 § 1 mom. ska tävlingsarrangören vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja risken eller, om det inte är möjligt att undanröja risken, för att minska den. Om en tävling eller utställning fortfarande äventyrar djurens välbefinnande i onödan, får den inte arrangeras. I 2 mom. sägs att om aktören har grundad anledning att misstänka att ett enskilt djur behandlas eller används på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande, ska denne förbjuda behandlingen som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande och vid behov förbjuda den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret att använda djuret i tävlingen eller utställningen. Om den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret inte iakttar förbudet mot att använda djuret, ska djuret hindras från att delta i tävlingen eller utställningen. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att brott mot skyldigheterna är en straffbar gärning.

Även 2 mom. 15 punkten är ny och gäller anmälan om tävlingar och utseende av tävlingsveterinär. Enligt 46 § 2 mom. i den föreslagna lagen ska den som arrangerar en djurtävling göra skriftlig anmälan om sin verksamhet till det landskap inom vars verksamhetsområde arrangören har sin hemort. Enligt den nämnda bestämmelsen ska tävlingsarrangören också utse en tävlingsveterinär för varje tävling. Anmälan om tävlingar som arrangeras är viktig för tillsynen. Tävlingsveterinären spelar en central roll för att säkerställa djurens välbefinnande under tävlingen. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

Även 2 mom. 16 punkten gäller djurtävlingar och är ny. I 48 § i den föreslagna lagen föreskrivs om vissa av tävlingsveterinärens och tävlingsarrangörens skyldigheter. Tävlingsveterinärens uppgift är att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välbefinnande. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välbefinnande, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Tävlingsveterinären ska också underrätta arrangören om skador som inträffat under tävlingen och som kommit till veterinärens kännedom. Tävlingsveterinären ska dessutom vid behov utföra vårdåtgärder av förstahjälpstyp på djur som används i tävlingen, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt nödvändiga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Om

tävlingsveterinären misstänker eller upptäcker att ett djur används eller behandlas så att djurets välbefinnande äventyras i onödan, ska veterinären omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om saken.

Det är av central betydelse för att säkerställa djurens välbefinnande under en tävling att de skyldigheter som anges i förslaget till 48 § fullgörs. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att förskriva att försummelse av dessa skyldigheter är en straffbar gärning.

Också 2 mom. 17 punkten är ny och gäller djurtävlingar. I 49 § i den föreslagna paragrafen föreskrivs om skyldighet för arrangörer av anmälningsskyldiga djurtävlingar att registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välbefinnande under tävlingen. Registreringsdokumentet ska förvaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades. Det är nödvändigt att kriminalisera försummelse av registreringsskyldigheten med tanke på tillsynen över efterlevnaden av lagen. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av skyldigheten är en straffbar gärning.

2 mom. 18 punkten gäller försummelse att ansöka om tillstånd för djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 20 och 20 a §.

2 mom. 19 punkten är ny. I 57 § i den föreslagna lagen föreskrivs om anmälningsskyldighet för djurhållare som bedriver farmuppfödning i viltvårdssyfte samt för den som håller vissa djurarter som hålls som produktionsdjur till djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser som avses i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att försummelse av skyldigheten är en straffbar gärning.

2 mom. 20 punkten gäller yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur. Försummelse av anmälan är på motsvarande sätt kriminaliserad i den gällande 2 mom. 3 punkten genom en hänvisning till lagens 24 §.

2 mom. 21 punkten är ny. En ny sak i den föreslagna lagen är djurhemsverksamhet för vilda djur. Enligt förslaget till 59 § 1 mom. ska den som bedriver sådan verksamhet senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. Kriminaliseringen av försummelse av anmälan följer samma principer som den kriminalisering som på nuvarande sätt föreslås i 20 punkten.

I 2 mom. 22 punkten föreskrivs om förande och bevarande av en förteckning över djur som är föremål för tillstånds- eller anmälningsskyldig verksamhet. Innehållet i bestämmelsen motsvarar den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till lagens 26 §.

2 mom. 23 punkten är delvis ny. I den gällande 1 mom. 1 punkten hänvisas till lagens 6 §, som gäller behandling av djur. Kriminaliseringen gäller också behandling av djur i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av den nämnda paragrafen. Kriminaliseringen av överträdelse av förbudet mot att avliva djur med jaktmetoder följer mera exakt av 14 § 7 punkten i djurskyddsförordningen, enligt vilken orsakande av onödigt lidande samt onödig

smärta och plåga i regel är att renar eller andra husdjur eller sådana djur som uppfötts i en farm i produktionssyfte dödas med skjutvapen vid jakt. Förbudet mot att avliva djur i underhållningssyfte är nytt. För att säkerställa att lagen efterlevs är det nödvändigt att föreskriva att överträdelse av det är en straffbar gärning.

Innehållet i 2 mom. 24 punkten motsvarar den gällande 2 mom. 3 punkten, där det hänvisas till 33 c §, som gäller anmälningsskyldighet.

Regleringen i 2 mom. 25 punkten om överträdelse av djurhållningsförbud motsvarar den gällande 2 mom. 2 punkten.

2 mom. 26 punkten motsvarar i övrigt den gällande 4 punkten men hänvisningen till artikel 5.2, som gäller slakt med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, slopas som onödig. I propositionen föreslås att djur alltid ska bedövas före blodavtappningen. I artikel 5.1 i avlivningsförordningen bestäms om skyldigheter för företagarna att bland annat se till att personer med ansvar för bedövning eller annan utsedd personal regelbundet kontrollerar att djuren inte visar några tecken på medvetande eller känsel under perioden mellan bedövningsprocessens slut och döden.

2 mom. 27 punkten motsvarar den gällande 5 punkten. I artikel 6 i avlivningsförordningen bestäms om skyldighet för företagarna att planera avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet i förväg och utföra dessa i enlighet med standardrutiner. Företagarna ska således också utarbeta standardrutiner och tillämpa dem för att säkerställa att avlivning och därmed sammanhängande verksamhet utförs på behörigt sätt.

2 mom. 28 punkten motsvarar den gällande 6 punkten. I artikel 7.3 i avlivningsförordningen förutsätts att avlivning av pälsdjur sker i närvaro och under direkt överinseende av en person som innehar ett sådant kompetensbevis som avses i förordningen. Företagare som har pälsfarmer ska också i förväg meddela den behöriga myndigheten när djur ska avlivas. Försummelse av denna anmälan kriminaliseras på nuvarande sätt i den föreslagna 2 mom. 29 punkten.

2 mom. 29 punkten motsvarar den gällande 7 punkten. I artikel 8 i avlivningsförordningen föreskrivs att produkter som saluförs eller annonseras ut som fixerings- eller bedövningsutrustning får endast säljas när de åtföljs av lämpliga bruksanvisningar på ett sätt som garanterar optimala förhållanden för djurskydd.

2 mom. 30 punkten motsvarar den gällande 8 punkten. I artikel 9 i avlivningsförordningen förutsätts att företagarna ser till att all utrustning som används för fixering eller bedövning av djur underhålls och kontrolleras i enlighet med tillverkarens anvisningar och av personal som särskilt utbildats för denna uppgift. Dessutom ska företagarna föra journal över underhållsåtgärderna. De ska bevara dessa journaler under minst ett år och, på begäran, göra dem tillgängliga för den behöriga myndigheten. Där djur bedövas ska företagarna se till att det finns lämplig reservutrustning omedelbart tillgänglig på plats och att denna används om den bedövningsutrustning som ursprungligen skulle användas inte fungerar.

2 mom. 31 punkten motsvarar den gällande 10 punkten. Enligt artikel 16 i avlivningsförordningen ska företagarna inrätta och tillämpa lämpliga övervakningsförfaranden i slakterier. Övervakningsförfarandena ska beskriva hur de kontroller som avses i artikel 5 i förordningen ska utföras.

2 mom. 32 punkten motsvarar den gällande 11 punkten. Enligt artikel 17.1 i avlivningsförordningen ska företagarna utse en djurskyddsansvarig för varje slakteri som ska bistå dem med att se till att bestämmelserna i avlivningsförordningen efterlevs.

2 mom. 33 punkten motsvarar den gällande 12 punkten. I artikel 17.5 i avlivningsförordningen förutsätts att den djurskyddsansvarige för ett register över de åtgärder som vidtagits för att förbättra djurskyddet i det slakteri där denne utför sina uppgifter. Detta register ska bevaras i åtminstone ett år.

För tydlighetens skull föreslås i 3 mom. att vad som i 1 eller 2 mom. föreskrivs om lagens bestämmelser gäller också de närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Flera bestämmelser innehåller bemyndigande att utfärda bestämmelser som är noggrannare än lagbestämmelserna genom förordning av statsrådet. Även dessa bestämmelser ska tas i betraktande när man bedömer hur klandervärd en gärning är. Reglering som gäller detta har med den gällande bestämmelsens hänvisningsteknik delvis kunnat intas i de behöriga punkterna i bestämmelsen.

Det föreslagna 4 mom. är nytt och innehåller en bestämmelse som ska förhindra ackumulerade sanktioner. Med stöd av 6 kap. 12 § 4 punkten i strafflagen får domstolen avstå från att döma ut ett straff, om påföljderna anhopas eller enligt 6 kap. 7 § 1 punkten beakta de andra följder som brottet har lett till eller domen medför för gärningsmannen som straffflindrade omständigheter. Om man för samma försummelse både föreläggs vite och åläggs straff, är det i många fall fråga om oskäliga ackumulerade sanktioner. Det är dock motiverat att avstå från att döma ut straff endast om vitet också döms ut.

115 §. *Djurhållningsförbud.* I 1 mom. ingår på nuvarande sätt en hänvisning till 17 kap. 23 § i strafflagen, där det bestäms om meddelande av djurhållningsförbud.

I 2 mom. ingår en bestämmelse som liknar den nuvarande om att domstolen skyldig att göra anmälan om ett avgörande som gäller djurhållningsförbud till Rättsregistercentralen, som för ett register över djurhållningsförbud. Även fullföljdsdomstolen ska meddela den registeransvarige, om den har förbjudit verkställigheten av en dom som gäller djurhållningsförbud.

116 §. *Förverkandepåföljd.* I paragrafen ingår på nuvarande sätt en hänvisning till 17 kap. 23 a § i strafflagen, där det bestäms om förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott.

17 kap **Ikraftträdande och övergångsbestämmelser**

117 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen ingår en sedvanlig bestämmelse om lagens ikraftträdande. Genom den föreslagna lagen upphävs 1996 års djurskyddslag.

I propositionen föreslås också att bestämmelser i vissa andra lagar ändras, där det hänvisas till den upphävda lagen. Det finns emellertid så många sådana hänvisningar i lagstiftningen att i detta sammanhang är det inte ändamålsenligt eller möjligt att börja ändra andra författningen än de som har ett mera fast samband med den föreslagna lagen. Laglighetsprincipen förutsätter till exempel att strafflagen ändras. I övrigt intas i den nu föreslagna paragrafen en bestämmelse enligt vilken en hänvisning till den upphävda lagen anses som en hänvisning till den föreslagna lagen.

Med stöd av den upphävda lagen har det utfärdats flertalet förordningar av jord- och skogsbruksministeriet och statsrådet, som innehåller detaljerade krav på hållandet av olika djurslag. Även i den föreslagna lagen finns det rikligt med bemyndiganden att utfärda förordning, med stöd av vilka avsikten är att se till att lagens bestämmelser kan preciseras ytterligare. Man hinner dock inte utfärda alla behövliga förordningar innan den nu föreslagna lagen börjar tillämpas. Därför är det nödvändigt att de författningar som utfärdats med stöd av den upphävda lagen kan tillämpas tills de upphävs separat. Ett omnämnande av detta föreslås i 3 mom.

118 §. *Övergångsbestämmelser.* Med stöd av den upphävda lagen har det beviljats tillstånd för djurparker, cirkusar samt permanenta och ambulerande djurutställningar. För tydlighetens skull föreslås att sådana tillstånd fortfarande ska vara i kraft i enlighet med tillståndsvillkoren.

I 38 § i den föreslagna lagen förbjuds att djur hålls på ett visst sätt. Enligt de gällande författningarna är sådan djurhållning dock tillåten. Bland annat för att säkerställa att de nuvarande aktörerna inte orsakas onödiga kostnader av den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om vissa övergångstider. Övergångstiderna gäller ladugårdar, svinhus och häststall. Bestämmelser om dessa föreslås i 2 - 4 mom.

I 60 § i den föreslagna lagen ingår en ny skyldighet som gäller anmälan om bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur. Enligt den nämnda paragrafen ska anmälan göras inom 30 dagar innan verksamheten inleds. En aktör som bedriver sådan verksamhet ska göra nämnda anmälan till landskapet inom en månad efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

1.2 Strafflagen

17 kap. Om brott mot allmän ordning

14 §. *Djurskyddsbrott.* I 17 kap. 14 § i strafflagen föreskrivs om djurskyddsbrott. I 1 punkten hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande. Den föreslagna ändringen har ingen inverkan på området för straffbarheten.

1.3 Lagen om transport av djur

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* I det gällande 1 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande. I bestämmelsen slopas ordet ”hantering” för i den föreslagna lagen är hanteringen en del av behandlingen. Samtidigt ändras författningssamlingens nummer på den upphävda lagen om djursjukdomar i 2 mom. i överensstämmelse med den nuvarande lagen om djursjukdomar.

1.4 Lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

4 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* I 1 mom. i den gällande bestämmelsen hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande. Samtidigt slopas i bestämmelsen ordet ”hantering” för i den föreslagna lagen är hanteringen en del av behandlingen.

1.5 Jaktlagen

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* I det gällande 3 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande.

33 §. *Fångstredskap och fångstmetoder.* I 3 mom. hänvisas till 3 § om förbud mot att orsaka djur onödig smärta och plåga och till 32 § om avlivning av djur i 32 § i djurskyddslagen. Hänvisningarna ändras så att den avser behöriga paragrafer i den föreslagna lagen om djurs välbefinnande.

1.6 Naturvårdslagen

38 §. *Fridlysning av djurarter.* I det gällande 3 mom. hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande. Samtidigt ändras författningssamlingens nummer på den upphävda lagen om djursjukdomar i överensstämmelse med den nuvarande lagen om djursjukdomar.

41 §. *Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd.* I den gällande bestämmelsen hänvisas till djurskyddslagen, som föreslås bli upphävd. Hänvisningen ändras så att den avser den föreslagna lagen om djurs välbefinnande.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Den föreslagna lagen om djurs välbefinnande innehåller synnerligen många bemyndiganden att utfärda förordningar, liksom även djurskyddslagen, som upphävs, har gjort. Lagen ska på nuvarande sätt avse alla djur. Vissa bestämmelser som nu är på förordningsnivå lyfts upp på lagnivå, så att man får en tillräckligt omfattande grundläggande reglering. Det är emellertid fortfarande nödvändigt att utfärda närmare bestämmelser än lagens bestämmelser bland annat för att man ska kunna beakta olika djurarters särskilda behov och de olika krav som gäller för djurhållning eller verksamhet som bedrivs med djur. Avsikten är också att det på nuvarande sätt ska utfärdas närmare bestämmelser om bland annat kraven på hållandet av viktiga produktionsdjur. Bemyndigandena att utfärda förordning anvisas i huvudsak statsrådet som följer.

Efter lagens ikraftträdande ska det utfärdas förordningar av statsrådet, som innehåller närmare bestämmelser om

- 1) i 8 § 2 mom. avsedda sällskaps- och hobbydjur som får hållas och om eventuellt i 3 mom. avsett undantag från innehav av någon djurart,
- 2) de i 62 § 6 mom. avsedda avlivningsmetoder och avlivningstekniker som ska användas vid avlivning av djur,
- 3) i 84 § 4 mom. avsedda faktorer som beskriver broilrars välbefinnande och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrars välbefinnande och om Livsmedelssäkerhetsverkets anmälan.

Genom förordning av statsrådet får det dessutom utfärdas närmare bestämmelser

- 1) om i 8 § 3 mom. avsett innehåll och uppgörande av djurägarens eller djurhållarens anmälan om innehav av djur,
- 2) om i 9 § 5 mom. avsett innehåll i ansökan om ändring av förteckningarna över djurarter och om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan,
- 3) om i 10 § 2 mom. avsett innehåll i ansökan om avvikelser från förteckningen över djurarter och om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan,
- 4) om i 12 § 3 mom. avsedd hantering av djur samt om hur djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls,
- 5) om i 13 § 4 mom. avsedd förbjuden behandling av djur,

- 6) om i 15 § 4 mom. avsedda förbjudna åtgärder i syfte att förändra djurs utseende eller beteende,
- 7) om i 15 § 4 mom. avsedda metoder som ska användas för att utföra tillåtna åtgärder på djur,
- 8) om i 16 § 3 mom. avsedd utbildning och behörighet för dem som utför åtgärderna samt om de metoder och nödvändig smärtlindring som ska användas när åtgärderna utförs,
- 9) om i 18 § 3 mom. avsedda krav som ställs på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel, hantering och avlivning av olika djurarter,
- 10) om i 21 § 5 mom. avsett tillgodoseende av djurs väsentliga beteendemässiga behov och om andra skötselåtgärder som behövs för att trygga djurs välbefinnande samt om hållande av djur i grupp,
- 11) om i 22 § 3 mom. avsedd föda och dryck för djur i vård,
- 12) om i 23 § 3 mom. avsedd inspektion av djurs välbefinnande,
- 13) med stöd av 26 § 5 mom. om vilka slags djur som får användas för avel, om förbjudna avtalsmetoder samt om vilka åtgärder som den som äger eller håller djur ska vidta för att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat,
- 14) om i 27 § 5 mom. avsett ordnande av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetandet av statistik över upphittade djur,
- 15) om i 30 § 3 mom. avsedd utbildning och behörighet för dem som håller djur och andra som sköter djur,
- 16) med stöd av 32 § 3 mom. om vilka åtgärder den som håller djur ska vidta för att förbereda sig på störningar,
- 17) om i 33 § 3 mom. avsedd bokföring över antalet döda djur,
- 18) med stöd av 34 § 4 mom. om förvaringsutrymmets storlek, material, konstruktioner och andra egenskaper,
- 19) om i 35 § 2 mom. avsedda material, konstruktioner och övriga egenskaper som inverkar på säkerheten i förvaringsutrymmen för djur,
- 20) om i 36 § 5 mom. avsedda förhållandena i förvaringsutrymmen samt om skydd mot ogynnsamma väderförhållanden för djur som hålls utomhus,
- 21) med stöd av 38 § 5 mom. om de krav som ställs på permanenta förvaringsutrymmens storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar,
- 22) med stöd av 39 § 3 mom. om uppbinding av nötkreatur samt om hållande av suggor och gyltor i grisionshäckar,

- 23) om i 40 § 2 mom. avsedda utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur samt om utrymmen för vård eller isolering av sjuka eller skadade djur,
- 24) med stöd av 41 § 3 mom. om uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur och det sätt på vilket uppgifterna lämnas,
- 25) med stöd av 43 § 3 mom. om sådana tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välbefinnande och som det är förbjudet att arrangera,
- 26) om i 44 § 2 mom. avsedd behörighet för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar,
- 27) om i 45 § 3 mom. avsedda riskfaktorer i anslutning till djurtävlingar och djurutställningar och om nödvändiga åtgärder för att undanröja eller minska dem,
- 28) om i 47 § 2 mom. avsedd anmälan om arrangerande av anmälningspliktig djurtävling och om de utredningar som ska fogas till den,
- 29) om i 49 § 1 mom. avsedd registreringskyldighet för arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar,
- 30) om i 50 § 5 mom. avsett innehåll i en plan för skötseln av djuren i djurparker och permanenta djurutställningar,
- 31) om i 51 § 2 mom. avsedda uppgifter för djurparker för att främja skyddet av den vilda faunan och bevarandet av den biologiska mångfalden,
- 32) om i 53 § 4 mom. avsedd tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus och om de utredningar som ska fogas till den,
- 33) om i 56 § 4 mom. avsett innehåll i anmälan om ändringar i djurparks- och annan tillståndspliktig verksamhet och om de utredningar som ska fogas till den,
- 34) om i 59 § 4 mom. avsedd djurhållning som ska betraktas som yrkesmässig eller annars storskalig,
- 35) om i 60 § 2 mom. avsedd vård av djur i hjälplöst tillstånd,
- 36) om i 61 § 2 mom. avsedda anmälningar om anmälningspliktig verksamhet och om de utredningar som ska fogas till dem,
- 37) om i 62 § 3 mom. avsett förande av en förteckning över djurarter och djur som gäller tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet och om de uppgifter som ska införas i den,
- 38) om i 63 § 6 mom. avsedd behörighet hos den som avlivar djur,
- 39) om i 64 § 2 mom. avsedd slakt av djur utanför slakterier,
- 40) om i 65 § 2 mom. avsedda nationella bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen och som gäller avlivning och slakt av fiskar samt slakt av renar och hägnat vilt,

- 41) om i 66 § 3 mom. avsedda anmälningar till landskapet om avlivningsverksamhet,
- 42) om i 67 § 5 mom. avsedda uppgifter för olika myndigheter i samband med besättningsavlivning samt om de förfaranden som ska iakttas i samband med besättningsavlivning,
- 42) om i 86 § 4 mom. avsett innehåll i tillsynsmyndighetens anmälningskyldighet till en annan tillsynsmyndighet.

Genom förordning av statsrådet får också

- 1) med stöd av 15 § 3 mom. tillåtas att sådana åtgärder utförs på djur vars syfte är att underlätta hanteringen av ett djur, säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller trygghet eller bestämma djurs avelsvärde eller som vidtas av någon annan motsvarande nödvändig orsak som hänför sig till djurhållningen,
- 2) med stöd av 15 § 3 mom. tillåtas seminering av djur och andra åtgärder i anslutning till artificiell reproduktion,
- 3) med stöd av 15 § 4 mom. förbjudas att sådana djur används vid tävlingar eller förevisas som har genomgått en åtgärd som är förbjuden enligt lagen,
- 4) med stöd av 19 § 3 mom. föreskrivas om andra i paragrafen avsedda redskap och anordningar som bestämmelserna i paragrafen tillämpas på.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om det i 110 § 4 mom. och 111 § 3 mom. avsedda förfarande som ska iakttas när registeruppgifter förs in.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020, samtidigt som landskapsreformen träder i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lagförslag 1 i propositionen innehåller rikligt med bestämmelser med anknytning till de grundläggande fri- och rättigheterna, som är skyddade i grundlagen. Lagförslaget innehåller också många bemyndiganden att utfärda förordning, vilket framgår av avsnitt 1.

Näringsfrihet

Enligt 50 § 1 mom. i den föreslagna lagen ska det krävas tillstånd av myndigheterna för att bedriva verksamhet som gäller djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar

samt cirkusar. Anmälan om bedrivande av verksamheten förutsätts i fråga om arrangerande av djurtävlingar enligt 46 § 1 mom., yrkesmässigt eller annat storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur enligt 59 § 1 mom., bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur enligt 60 § 1 mom. samt storskalig verksamhet som gäller avlivning av djur enligt 66 §. Enligt förslaget till 111 § ska både aktörer som bedriver tillståndspliktig verksamhet och aktörer som bedriver anmälningspliktig verksamhet registreras.

Djurparksdirektivet förutsätter att verksamhet som gäller vilda djur i huvudsak ska vara tillståndspliktig. Enligt artikel 2 i direktivet avses med djurparker alla permanenta anläggningar där levande djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten under minst sju dagar per år, med undantag av cirkusar, djuraffärer och anläggningar som medlemsstaterna undantar från kraven i detta direktiv eftersom de inte förevisar ett betydande antal djur eller arter för allmänheten och undantaget inte äventyrar målen med direktivet. Regleringen i anslutning till de föreslagna anmälningsplikterna är till alla delar tillåten i unionens rättsakter.

I lagen ingår också behörighetskrav som gäller vissa aktörer. Det föreslagna 16 § 1 mom. gäller behörigheten för den som utför en åtgärd på djur, 30 § behörigheten för dem som håller eller annars sköter djur, 44 § 1 mom. behörigheten för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar, 48 § 4 mom. tävlingsveterinärers behörighet och 63 § 4 mom. behörigheten för personer som avlivar djur.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har emellertid ansett att tillståndsplikt kan tillåtas på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Anmälningsplikt som är ett villkor för näringsverksamhet har i sak jämförts med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd, GrUU 45/2001 rd, s. 2/I). Även behörighetskraven för aktörer har samband med rätten att fritt välja arbete och yrke enligt 18 § 1 mom. i grundlagen och därför bör i lagen intas beskrivningar av vilket slag av behörighet som krävs av personerna i fråga (GrUU 26/2001 rd och GrUU 74/2002 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade. Dessutom måste begränsningarnas väsentliga innehåll, såsom deras omfattning och villkoren framgå av lag. Utskottet har också ansett det viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II).

I 100 § i den föreslagna lagen föreskrivs om återkallelse och ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus och djurutställning. För att ett tillstånd ska återkallas krävs det att överträdelsen varit väsentlig och att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en utsatt skälig tid. I stället för att återkalla tillståndet och stänga anläggningen kan tillståndet också ändras och endast en del av anläggningen stängas, om detta är tillräckligt för att trygga djurens välbefinnande. På motsvarande sätt föreskrivs i 101 § också om förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet eller en del av sådan. Med administrativa

åtgärder försöker man sålunda ingripa så litet som möjligt i verksamheten och endast i den mån som är nödvändig med tanke på djurens välbefinnande.

Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön. Bestämmelsen omfattar även djur. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 2/2013 rd) konstaterat att skyldigheten att på bästa möjliga sätt försöka undvika att orsaka djuren smärta, lidande och ångest är otvivelaktigt ett samhälleligt godtagbart och ytterst tungt vägande skäl för att begränsa branschaktörernas vetenskapliga frihet, näringsfrihet och egendomsskydd i samband med försöksdjursverksamhet. Utskottet har dessutom konstaterat att skälet har också ett visst samband med grundlagens 20 § om miljöansvar, låt vara att insatserna för djurens välfärd snarare handlar om en etiskt hållbar princip än om att direkt trygga de grundläggande fri- och rättigheterna.

I den föreslagna lagen anges de villkor som ska vara uppfyllda för att tillstånd ska beviljas. Lagen innehåller också nödvändiga bestämmelser om återkallelse av tillstånd samt om förbud mot verksamhet som förutsätter anmälan. Bestämmelserna är noga avgränsade och förenliga med proportionalitetsprincipen. De föreslagna bestämmelserna vilar på en godtagbar grund i enlighet med vad som konstaterats ovan och regleringen uppfyller de krav på noga avgränsning och exakthet samt bestämmelser på lagnivå som ställs på bestämmelser som innehåller inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. För att regleringen ska uppfylla kravet på proportionalitet är den också uppbyggd så att återkallelse av tillstånd, förbud mot verksamheten och andra motsvarande administrativa åtgärder kan komma i fråga endast i de allra allvarigaste situationerna där djurs välbefinnande äventyras, om situationen är sådan att den inte går att rätta till med lindrigare åtgärder. För att djurens välbefinnande ska tryggas på behörigt sätt förutsätts också att vissa aktörer besitter en viss kompetens eller behörighet.

I 22 § i djurskyddslagen föreskrivs om ett bemyndigande att utfärda förordning, med stöd av vilket man kan förbjuda farmuppfödning av djur i produktionssyfte av djurskyddsskäl. Enligt motiveringen till paragrafen tillämpas bestämmelsen, om djurarten eller djurrasen enligt vad man i dag vet inte rimligen kan farmuppfödning i Finland på ett sätt som är godtagbart från djurskyddssynpunkt. Finlands klimatförhållanden är ett exempel på grunder för ett eventuellt förbud mot farmuppfödning av djurarter som hör hemma i tropiska förhållanden. Grundlagsutskottet har i samband med behandlingen av medborgarinitiativet rörande pälsfarmning tagit ställning till 22 § i grundlagen (GrUU 18/2013 rd). Enligt utskottet uppfyller paragrafen inte grundlagens krav, enligt vilket genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Dessutom påpekade utskottet att genom grundlagen skyddas vars och ens rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. I utlåtandet fann utskottet det klart att den som är behörig att utfärda förordning inte kan ges en fullt så vid fullmakt att förbjuda farmuppfödning i produktionssyfte, eftersom en sådan bestämmelse måste ligga på lagnivå.

Egendomsskydd

I 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen anges förutsättningarna för att djur ska få hållas som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar. Enligt bestämmelsen ska endast sådana djurarter få hållas, beträffande vilka det enligt tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet är möjligt att ordna djurhållningen så att djurens välbefinnande säkerställs. En förteckning som gäller andra djur än sällskaps- och hobbydjur ingår i bilaga 1 till den föreslagna lagen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs åter om de djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur. Den föreslagna regleringen skulle göra intrång på egendomsskyddet, om verksamhetsutövaren blir tvungen att avstå från sina djur, eller på rätten att idka näring, om aktören blir tvungen att ge upp sin näring. För att förhindra detta intas i 8 § 3 mom. en bestämmelse enligt vilken den som äger och innehar ett sådant djur får inneha djuret tills det dör en naturlig död. Alla produktionsdjurarter som för närvarande hålls i Finland ingår i bilaga 1, så förslaget ingriper i praktiken inte heller i egendomsskyddet eller rätten att idka näring. Det är nödvändigt att förteckna de djurarter som det är tillåtet att hålla för att de välbefinnandekrav som hänför sig till djurhållning ska kunna bedömas på förhand i fråga om respektive djurart. På så vis börjar ingen hålla djur beträffande vilka de krav på djurhållningen som avses i 8 § 1 mom. inte uppfylls. Detta förfarande minskar djurs onödiga lidande.

Enligt den föreslagna lagen ska tillsynsmyndigheten kunna ingripa i användningen av egendom bland annat med stöd av 94 § 1 mom. genom att förbjuda att djur hålls, sköts och behandlas i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande eller genom att avbryta verksamheten på det sätt som föreskrivs i 95 § eller genom att med stöd av 96 § skaffa brådskande vård för ett djur. Det största ingreppet i egendom ingår i 97 § i den föreslagna lagen. Enligt den får tillsynsmyndigheten sälja ett djur eller överlåta det på något annat sätt eller avliva det, om djuret inte kan lämnas kvar hos den som äger eller håller djuret. Tillvägagångssättet kan vara detsamma, om djuret med stöd av 96 § har skaffats vård någon annanstans, och djuret inte kan återlämnas till den som äger eller håller djuret. Tillsynsmyndigheten får dock vidta nämnda åtgärder endast om en gärning eller försummelse från den som äger eller håller djuret kan allvarligt äventyra djurets välbefinnande och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga. Dessutom, om det i djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen förekommer symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller lidande, och det är uppenbart grymt att hålla djuret vid liv, ska djuret avlivas omedelbart.

Tillsynsmyndigheten har också med stöd av 98 § rätt att omhänderta ett sådant djur som hålls i strid med bilaga 1 eller den förordning av statsrådet som avses i 8 § 2 mom. och bestämma att det ska destrueras. I stället för att destrueras kan djuret också placeras i en djurpark. Ett vilt djur kan dessutom försättas i frihet, om djurets tillstånd tillåter det. Tillsynsmyndigheten har också rätt att omhänderta ett redskap eller en anordning som är förbjuden i 19 § eller med stöd av den och bestämma att redskapet eller anordningen ska behandlas på nytt på ett sätt som tillsynsmyndigheten godkänt, förstöras, avlägsnas från marknaden eller återsändas till det land från vilket det har förts in till Finland.

Med stöd av 15 § 1 mom. i grundlagen om egendomsskydd är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har emellertid i sin tolkningspraxis konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla inskränkningar av nyttjandet och att det går att begränsa ägarens rättigheter genom lag, om den uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd).

Bestämmelserna i lagförslaget är nödvändiga för att säkerställa djurs välbefinnande. Det är fråga om allvarliga äventyrande av djurs välbefinnande, djur som hålls i strid med lagens bestämmelser eller om anordningar eller redskap som allvarliga kan äventyra djurs välbefinnande. Omfattningen av de föreslagna bestämmelserna ska anses stå i rätt proportion till det rättsobjekt som skyddas av de grundläggande rättigheterna och till vikten av det viktiga samhällsintresse som ligger bakom inskränkningarna, djurens välbefinnande. Bestämmelserna är tillräckligt exakta och noga avgränsade på det sätt som förutsätts i grundlagen.

Personuppgifter

I 15 kap. i den föreslagna lagen föreskrivs om register. De uppgifter som förs in i register som innehåller uppgifter som insamlats med stöd av den föreslagna lagen är i huvudsak något annat än personuppgifter, men bland dem kan det också finnas personuppgifter. På grund av sitt datainnehåll ska registren sålunda behandlas som personregister. Regleringen ska uppfylla kraven enligt 10 § i grundlagen.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett det viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter i myndigheternas register att det föreskrivs åtminstone om registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsändamålen, inklusive om uppgifterna kan lämnas ut, förvaringstiden och rättssäkerheten för de registrerade. Utöver detta ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara omfattande och detaljerad (GrUU 38/2010 rd, s. 2 och GrUU 27/2006 rd). Kravet på bestämmelser i lag gäller också sammanslagning av personregister och möjlighet att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5).

De föreslagna registren utgör en del av det informationssystem som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). Bestämmelser om ändamålet med informationssystemet finns i 3 § i den nämnda lagen. På offentligheten för uppgifter och handlingar i informationssystemet och på utlämnande av dem tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och på behandlingen av personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen (523/1999) på det sätt som avses i lagens 2 §. I lagens 12 § bestäms om avförande av uppgifter. De föreslagna bestämmelserna om register samt deras datainnehåll kompletterar informationssystemlagens bestämmelser.

För att beakta kraven på skydd för personuppgifter innehåller det föreslagna 15 kap. innehåller reglering på lagnivå om registrens datainnehåll på det sätt som grundlagen förutsätter.

Hemfrid

Enligt 77 § 5 mom. i den föreslagna lagen kan sådan inspektion som avses i lagen utföras i lokaler och utrymmen som används för permanent boende, om det finns anledning att misstänka att den som ansvarar för djuren har gjort sig skyldig till ett brott som är straffbart enligt lagen.

Genom bestämmelsen i 10 § i grundlagen om skydd för privatlivet tryggas vars och ens hemfrid. Genom lag kan dock bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Bestämmelsen i grundlagen om hemfrid täcker i princip alla lokaler som är avsedda som fast bostad (GrUU 46/2001 rd). Grundlagsutskottet har ansett att ett ingrepp i hemfriden är godtagbart "för att brott skall kunna utredas", om åtgärden binds vid förekomsten av en konkret och specificerad orsak att misstänka att brott mot lagen har skett eller kommer att ske (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att det ska vara fråga om ett sådant kriminaliserat förfarande på vilket kan följa fängelse. Utskottet har å andra sidan ansett inspektioner på hemfridsskyddade platser acceptabla för kontroll av hur stöd och bidrag som beviljats av offentliga medel används också när det finns grundad anledning att misstänka sådana straffbara förseelser som allra högst ger ett bötesstraff (GrUU 69/2002 rd, s 2—3). Inspektionsrätten har genom vanlig lag kunnat sammankopplas med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (GrUU 7/2004 rd, s. 2/II).

Grundlagsutskottet har i sin praxis (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att inspektioner på hemfridsskyddade platser ska vara nödvändiga för att utreda omständigheter som gäller föremålet för inspektionen och att inspektionen utförs av en myndighet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om inspektionsrätt enligt djurskyddslagen på områden som omfattas av hemfriden (GrUU 8/2006 rd) godkänt inspektionsrätt som föreskrivs i 39 § i djurskyddslagen trots att straffen enligt straffbestämmelsen i lagens 54 § är endast böter. Utskottet har i sitt utlåtande beaktat att om en gärning ska betraktas som djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14 § i strafflagen är påföljden fängelse. I utskottets utlåtande konstateras följande: "Avsikten är nu att genom 39 § 5 mom. i lagförslag 4 tillåta inspektioner på områden som omfattas av hemfriden om det finns anledning att misstänka att djurets ägare eller innehavare gjort sig skyldig till straffbart förfarande. Av 54 § i djurskyddslagen framgår att straffet för djurskyddsförseelse är böter. Om en gärning ska betraktas som djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14 § i strafflagen är påföljden fängelse. Enligt motiven är det först genom inspektion på ort och ställe som gärningens grovhetsgrad kan bedömas."

Den inspektionsrätt enligt ovannämnda utlåtande som grundlagsutskottet dragit upp linjerna för är nödvändig för att säkerställa sällskaps- och hobbydjurs välbefinnande. Det ska vara möjligt att utföra inspektion om det finns anledning att misstänka att djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande. Det gör det också möjligt att ingripa i så kallade valpfabriker i hemmet, som är förenade med synnerligen många problem med tanke på djurens välbefinnande. Inspektionsrätten är också bunden till ett nödvändighetskriterium i bestämmelsen. Inspektion i utrymmen av permanent natur får utföras endast av myndigheter. Regleringen uppfyller villkoren för inspektion enligt 10 § 3 mom. i grundlagen.

Straffrättslig legalitetsprincip

I 114 § i den föreslagna lagen föreskrivs om djurskyddsförseelse. Även i lagförslag 2 i propositionen föreskrivs på nuvarande sätt om straff för djurskyddsbrott. I det sistnämnda lagförslaget ändras omnämmandet av djurskyddslagen till den nu föreslagna lagen. Ändringen av benämningen inverkar inte på området för straffbara gärningar eller försummelse.

Enligt grundlagsutskottet är allmänna krav som hänför sig till tillämpningen av strafflagstiftning kravet på kriminalisering genom lag, ett vägande samhälleligt behov och en med tanke på grundrättssystemet godtagbar grund för straffbarhet, kravet på okränkbarhet för de grundläggande rättigheternas kärnområde, proportionalitetskravet, rättsskyddskravet och kravet på respekt för de mänskliga rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, GrUU 23/1997 rd).

Lagutskottet (LaUU 9/2004 rd, LaUB 8/2004 rd, LaUB 15/2005 rd, LaUB 2/2006 rd) har åter betonat att det ska finnas en godtagbar grund för all strafflagstiftning och ett vägande samhälleligt behov, och dessutom måste annan gällande lagstiftning och alternativa förfaranden beaktas. Kriminalisering ska ha en preventiv verkan samt utifrån den straffrättsliga legalitetsprincipen vara exakt och noggrant avgränsad. I samband med totalreformen av strafflagen har man också i enlighet med de allmänna kriminaliseringsprinciperna ansett att straffrätten ska användas för att skydda endast intressen som ska betraktas som viktiga.

Enligt 114 § i den föreslagna lagen kan till böter för djurskyddsförseelse dömas den som bryter mot de i paragrafen specificerade förbud, villkor, begränsningar eller skyldigheter som gäller djurs välbefinnande. Bestämmelserna är till stor del preventiva. Strävan med kriminaliseringarna i paragrafen är att genom att bestämmelserna i lagen efterlevs främja djurs välbefinnande och öka respekten för djur. Bestämmelserna ersätter straffbestämmelser av motsvarande typ i djurskyddslagen. Bestämmelsen om djurskyddsförseelse innehåller på det sätt som den straffrättsliga legalitetsprincipen kräver sakliga beskrivningar av de gärningar som är avsedda att vara straffbara samt exakta hänvisningar till de bestämmelser som innebär att gärningar i strid med dem är straffbara.

Rättsskydd

Enligt 104 § i den föreslagna lagen söka ändring i tillsynsmyndighetens beslut på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I fråga om vissa beslut ska dock först begäras omprövning i den ordning som föreskrivs i förvaltningslagen. Enligt förvaltningsprocesslagen kan besvär anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. De centrala principerna för sökandet av ändring har i huvudsak genomförts i enlighet med den av justitieministeriet utarbetade regeringens proposition (RP 230/2014 rd) i lagstiftningen om granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden. Den bestämmelse som nu föreslås följer principerna i den propositionen.

Enligt förslaget till 104 § 4 mom. får tillfälliga beslut enligt lagens 94 § 3 mom., 95 § 2 mom. eller 96 § 2 mom. dock inte överklagas separat.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Med stöd av förarbetena (RP 309/1993 rd, s. 74/II) hindrar grundlagen inte att det genom lag föreskrivs om smärre undantag till exempel från rätten att överklaga förutsatt att undantagen inte ändrar på det faktum att rätten är huvudregel eller att de i enskilda fall äventyrar den enskildes rättssäkerhet (bl.a. GrUU 5/2006 rd, s. 7/II, GrUU 48/2006 rd, s. 5). Förbudet mot att överklaga tillsynsmyndighetens tillfälliga beslut är motiverat när man beaktar ett tillfälligt besluts korta giltighetstid. Förbudet är inte problematiskt med tanke på 21 § i grundlagen, eftersom aktören har rätt att söka ändring i det slutliga beslutet i saken. Den föreslagna regleringen om sökande av ändring uppfyller till alla delar kraven i 21 § i grundlagen.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 81 § i den föreslagna lagen kan tillsynsmyndigheten vid utförandet av tillsyn och inspektion även anlita en person som inte är tjänsteman eller tjänsteinnehavare.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis krävs det för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtros andra än myndigheter att det i lag åtminstone på allmän nivå anges vilken behörighet eller kompetens som krävs av den som sköter uppgiften (bland annat GrUU 28/2001 rd och 48/2001 rd). En person som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska handla under tjänstemannaansvar

(GrUU 48/2001 rd). Kravet på god förvaltning förutsätter att allmänna förvaltningslagar tillämpas även när offentlig mak utövas av någon annan än en myndighet. Enligt grundlagsutskottet är det dock inte längre nödvändigt att på grund av 124 § i grundlagen ta in en hänvisning till allmänna förvaltningslagar i bestämmelser om överföring av offentlig makt (GrUU 43/2010 rd, s. 3).

Sådana personer som avses i den föreslagna bestämmelsen kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppdrag i anslutning till inspektionen. De har inte självständiga inspektionsbefogenheter eller rätt att fatta förvaltningsbeslut som gäller aktören. Experter och assistenter ska ha tillräcklig behörighet med tanke på uppdragets natur och på dem tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänstemannaansvar. Assistenters verksamhet är i praktiken förvaltningsverksamhet utan möjlighet att utöva egentlig offentlig makt.

Vid ändamålsenlighetsbedömningen måste man när det gäller experter beakta att i synnerhet mångfalden av sällskaps- och hobbydjur är mycket stor. Tillsynsmyndigheten kan inte i praktiken själv ha kunskaper eller kännedom om hållandet av alla djurarter. Uppgifterna kan således vara förenade med sådan bedömning som tillsynsmyndigheterna inte kan utföra med tanke på deras utbildning och arbetserfarenhet eftersom de kräver specialkunnande inom ett mycket smalt område. Till följd av detta accentueras expertens roll i förhållande till aktören och tillsynsmyndigheten. För aktören kan det dock anses vara en bättre situation att bedömningen görs av en expert i stället för en myndighet som inte känner till saken tillräckligt. Det egentliga förvaltningsbeslutet fattas alltid av en myndighet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen överförs inga uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt på experter, även om expertens faktiska inverkan vid bedömningen av situationen kan vara betydande. Den föreslagna regleringen uppfyller dock även ovannämnda krav i anslutning till överföring av offentliga förvaltningsuppgifter.

Bemyndiganden att utfärda förordning och överföring av lagstiftningsmakt

Lagförslaget innehåller flertalet bestämmelser med bemyndigande att i huvudsak genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om flera bestämmelser i lagen eller att föreskriva närmare om någon sak genom förordning, på det sätt som framgår av avsnitt 1 (Närmare bestämmelser och föreskrifter).

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. I sin utlåtandep Praxis har grundlagsutskottet kopplat ihop bemyndigandet att utfärda bestämmelser genom lag med ett krav på exakta och noggrant avgränsade regler (GrUU 19/2002 rd, GrUU 40/2002 rd). Det måste klart framgå av lagen vad avsikten är att föreskriva om genom förordning.

De bestämmelser som föreslås i lagen uppfyller kraven i 80 § i grundlagen.

Lagstiftningsordning

Av de orsaker som anförts ovan anses att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

LAGFÖRSLAG

1.

Lag om djurs välbefinnande

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja djurs välbefinnande och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välbefinnande.

Lagen syftar också till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på alla djur.

3 §

Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas på verkställigheten av följande EU-rättsakter som gäller djurs välbefinnande och av bestämmelser som utfärdats med stöd av dem till den del det inte föreskrivs om deras verkställighet med stöd av någon annan lag:

- 1) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (*avlivningsförordningen*),
- 2) rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, samt
- 3) Europaparlamentets och rådet förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (*förordningen om offentlig kontroll*).

Dessutom tillämpas lagen på verkställigheten av följande EU-rättsakter och av bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av dem samt på verkställigheten av avtal som är bindande för Finland eller Europeiska unionen till den del det inte föreskrivs om deras verkställighet med stöd av någon annan lag:

- 1) rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur (*animalieproduktionsdjursdirektivet*),
- 2) rådets direktiv 91/630/EEG om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning,
- 3) rådets direktiv 1999/22/EG om hållande av vilda djur i djurparker (*djurparksdirektivet*),
- 4) rådets direktiv 1999/74/EG om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns,
- 5) rådets direktiv 2007/43/EG om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar (*broilerdirektivet*),
- 6) rådets direktiv 2008/119/EG om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar,

- 7) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål,
- 8) den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (FördrS 47/1992);
- 9) den europeiska konventionen om skydd av djur som förs till slakt (FördrS 48/1992), samt
- 10) den europeiska konventionen om skydd av sällskapsdjur (FördrS 49/1992).

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om transport av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 samt i lagen om transport av djur (1429/2006). Bestämmelser om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål finns i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013).

I fråga om jakt, fiske, naturskydd, medicinsk behandling av djur, bekämpning av djursjukdomar, identifiering av djur, avelsverksamhet och genteknik iakttas vad som förskrivs särskilt om dessa saker.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *djurhållare* en fysisk eller juridisk person som ansvarar för ett djur eller sköter om det permanent eller tillfälligt,
- 2) *djurägare* en fysisk eller juridisk person som äger ett djur,
- 3) *tillsynsmyndighet* Livsmedelssäkerhetsverket, landskapet, polisen och gränsveterinärerna,
- 4) *vilda djurarter* andra än domesticerad djurarter, med domesticerade djurarter avses djurarter hos vilka de förändringar i genomet som ägt rum genom avel har påverkat artens utseende, fysiologi och beteende,
- 5) *vilt djur* ett sådant i naturen levande djur som tillhör en vild djurart och som är fött i naturen eller som har fötts upp för att frisläppas i naturen,

- 6) *bestämmelser om djurs välbefinnande* denna lag, bestämmelser, föreskrifter och förvaltningsbeslut som meddelats med stöd av den samt de EU-rättsakter som avses i 3 § och förvaltningsbeslut som meddelats med stöd av dem,
- 7) *produktionsdjur* djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller päls eller för annan typ av produktion, med produktionsdjur avses dock inte vilda djur, djur som hålls för deltagande i tävlingar, utställningar, kulturella eller idrottsliga evenemang och motsvarande aktiviteter, och inte djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål,
- 8) *förvaringsutrymme* ett begränsat utrymme där ett djur hålls, förvaringsutrymme kan vara till exempel en box, en bur, en bassäng, en inhägnad, en bostad, en ladugård, ett stall eller någon kombination av dessa,
- 9) *permanent förvaringsutrymme* ett förvaringsutrymme där djuret tillbringar största delen av sin tid,
- 10) *djurtävling* ett evenemang som arrangeras för att rangordna djur eller djur och människor utifrån deras prestationer, med djurtävling avses dessutom ett evenemang som arrangeras för att bedöma djurs egenskaper, läggning eller färdigheter trots att djuren inte rangordnas, som djurtävling anses dock i regel inte ett evenemang som arrangeras för bedömning som i huvudsak baserar sig på djurens utseende,
- 11) *djurutställning* ett evenemang, en tillställning, en förevisning eller en uppvisning som arrangeras för att presentera djur eller deras färdigheter eller läggning för allmänheten eller vars huvudsakliga syfte är att bedöma djurs utseende,
- 12) *djurpark* en permanent anläggning där i huvudsak djur som tillhör vilda arter hålls för att förevisas för allmänheten,
- 13) *permanent djurutställning* en permanent anläggning där i huvudsak djur som tillhör djurarter som avses i 8 § 2 mom. hålls för att förevisas för allmänheten och där det förevisade antalet vilda djurarter eller antalet djurindivider som tillhör vilda djurarter är litet,
- 14) *ambulerande djurutställning* en ambulerande anläggning där djur hålls för att förevisas för allmänheten utanför djurens permanenta förvaringsutrymme, samt
- 15) *cirkus* en ambulerande eller permanent anläggning där djur upprepade gånger förevisar färdigheter som de lärt sig för allmänheten.

2 kap.

Allmänna principer och ansvar för djur

6 §

Allmänna principer

Djur ska behandlas väl och med respekt. Djur får inte orsakas onödig smärta eller onödigt lidande och deras välbefinnande får inte äventyras i onödan.

Djur i vård får inte lämnas utan skötsel eller överges.

7 §

Att hjälpa sjuka eller skadade djur

Den som påträffar ett djur i vård som är sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska själv hjälpa djuret eller göra anmälan om det till den som äger eller håller djuret eller till tillsynsmyndigheten.

Är det oskäligt svårt att anträffa en person som nämns i 1 mom. och är djuret i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv, får det avlivas. Om detta ska utan dröjsmål göras en anmälan som nämns i 1 mom.

Vilda djur som är sjuka, skadade eller annars i hjälplöst tillstånd ska hjälpas, om det är möjligt. Är djuret i sådant tillstånd att det är uppenbart grymt mot djuret att hålla det vid liv, ska djuret avlivas eller avlivningen ombesörjas. Landskapet ska se till att sjuka eller skadade vilda djur som förts till veterinärmottagning som landskapet ordnat avlivas.

8 §

Begränsningar som gäller hållandet av djurarter och djur

Som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar får hållas endast sådana djurarter, beträffande vilka det enligt tillgängliga vetenskapliga bevis och praktisk erfarenhet är möjligt att ordna djurhållningen så att

- 1) djuren har möjlighet att tillgodose sina väsentliga beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer,
- 2) djurens fysiologiska behov kan tillgodoses,
- 3) ändamålsenliga förvaringsutrymmen kan ordnas för djuren, och
- 4) djuren kan ges ändamålsenlig vård om de insjuknar eller skadas.

Djurarter som får hållas som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i ambulerande djurutställningar uppräknas i bilaga 1. Bestämmelser om djurarter som får hållas som sällskaps- och hobbydjur utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får också hållandet av sådana ryggradsdjur som sällskaps- och hobbydjur som har tagits för uppfödning direkt från naturen begränsas.

Vad som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte på sådana djurindivider som hålls som produktionsdjur eller cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning och som börjat hållas före lagens ikraftträdande. Den som äger eller håller ett sådant djur får inneha djuret tills det dör en naturlig död. Bestämmelser om motsvarande undantag för djurindivider som hålls som sällskaps- och hobbydjur får utfärdas genom förordning av statsrådet. Den som äger eller håller djuret ska anmäla innehavet av ett annat djur än ett som avses i bilaga 1 till landskapet inom sex månader efter det att denna lag har trätt i kraft. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den görs får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om innehav av invasiva främmande arter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter samt i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015).

9 §

Ändring av förteckningarna över djurarter

Jord- och skogsbruksministeriet får vidta åtgärder för att ändra de förteckningar över djurarter som avses i 8 § 2 mom.

Livsmedelssäkerhetsverket får lägga fram förslag för jord- och skogsbruksministeriet till ändring av förteckningarna över djurarter på eget initiativ eller på grund av ansökningar som verket mottagit.

I förteckningarna över djurarter kan nya djurarter läggas till eller djurarter strykas utifrån tillgängliga vetenskapliga bevis eller praktisk erfarenhet som gäller hållande av djurarten i fråga.

Naturresursinstitutet ger oberoende vetenskaplig sakkunnighjälp vid bedömningen av om förteckningarna över djurarter är tidsenliga.

Närmare bestämmelser om innehållet i den ansökan som avses i 2 mom., om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Avvikelse från förteckningen över djurarter

Livsmedelssäkerhetsverket får i enskilda fall på ansökan bevilja tillstånd att hålla även en annan djurart än de som avses i 8 § 2 mom. eller en individ som hör till en sådan djurart som produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur eller cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning. Tillstånd får beviljas, om hållandet av djuren eller djuret utifrån tillgängliga vetenskapliga bevis eller praktisk erfarenhet kan ordnas på det sätt som avses i 8 § 1 mom.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och om de utredningar som ska fogas till ansökan samt om behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Ansvar för djurs välbefinnande

Var och en bär ansvar för djurs välbefinnande. Var och en är skyldig att behandla djur i enlighet med bestämmelserna om djurs välbefinnande. Ansvaret för djurhållningen ankommer dock i första hand på den som äger eller håller djuret.

Ett barn som är yngre än sexton år får inte ensamt ansvara för ett djurs välbefinnande. Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare eller andra personer som har uppsikt över ett barn som inte har fyllt femton år är skyldiga att se till att barnet inte behandlar djur på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande.

Djurskyddsmyndigheterna är skyldiga att genom råd försöka främja djurs välbefinnande. Vid behov ska myndigheterna vidta de åtgärder för att trygga djurs välbefinnande som föreskrivs för dem i denna lag eller som ingår i Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag.

3 kap.

Behandling av djur

12 §

Allmänna krav på behandlingen

Djur ska behandlas lugnt. Vid hanteringen av djur ska såvitt möjligt tas fasta på djurens arttypiska beteende, såsom flockinstinkten.

Djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls, om det kan anses ändamålsenligt med tanke på djurarten och djurhållningsformen. Om ett djur inte är vant vid hantering, ska detta beaktas när djuret hanteras.

Närmare bestämmelser om hantering av djur samt hur djur ska vänjas vid hantering och de förhållanden under vilka de hålls får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Förbjuden behandling

Djur får inte behandlas hårdhänt eller på något annat sätt som orsakar dem onödigt lidande. Det är förbjudet att binda eller tjudra djur på ett sätt som orsakar onödigt lidande.

Det är förbjudet att överanstränga djur och att hålla dem i oskäligt sträng tukt. När ett djur dresseras och används ska nivån på djurets kunskaper och dess prestationsförmåga beaktas. Djur får inte tvingas att försöka anstränga sig på ett sätt som överstiger deras naturliga läggning eller krafter.

Djur får inte skadas i onödan. Som onödigt skadande av djur betraktas inte användning av hundar eller andra djur i myndighetsverksamhet i sådana uppdrag som anknyter till djurets användningsändamål och som på grund av uppdragets art är förknippade med risk för att djuret skadas.

Det är förbjudet att färga djur i syfte att förändra deras utseende.

Närmare bestämmelser om vad som ska betraktas som förbjuden behandling av djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Samlag med djur

Människan får inte ha samlag med djur. Med samlag avses inträngande med människans könsorgan i djurets kropp eller inträngande i djurens könsorgan eller anus eller tagande av djurets könsorgan i människans kropp.

Vad som föreskrivs i 1 mom. utgör dock inget hinder för en åtgärd som är nödvändig av veterinärmedicinska eller avelsmässiga orsaker eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

15 §

Åtgärder på djur

Operationer och andra åtgärder som orsakar smärta eller lidande och vars syfte är att förändra djurets utseende eller beteende får inte utföras på djur. Andra operationer eller åtgärder som orsakar smärta får utföras på djur endast om det är motiverat med tanke på djurets välbefinnande.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. är det dock tillåtet att

- 1) märka djuret med en metod som orsakar kortvarig och lindrig smärta,
- 2) ta blod- och vävnadsprov av djuret som annan lagstiftning förutsätter,
- 3) förstöra hornanlaget hos eller avhorna nötkreatur och getter, samt
- 4) kastrera eller sterilisera djur.

Genom förordning av statsrådet får tillåtas sådana åtgärder vars syfte är att underlätta hanteringen av ett djur, säkerställa människors eller andra djurs hälsa eller trygghet eller bestämma djurs avelsvärde eller som vidtas av någon annan motsvarande nödvändig orsak som hänför sig till djurhållningen. Genom förordning av statsrådet får också tillåtas seminering av djur och andra åtgärder i anslutning till artificiell reproduktion.

Närmare bestämmelser om förbjudna åtgärder i syfte att förändra djurs utseende eller beteende får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får förbjudas att sådana djur används vid tävlingar eller förevisas som har genomgått en åtgärd som är förbjuden enligt denna lag. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas för att utföra åtgärder som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Vem som får utföra åtgärderna och användning av smärtlindring

En åtgärd får utföras endast av den som utövar veterinäryrket eller någon annan person som har utbildning eller annan tillräcklig kompetens för att utföra åtgärden.

I samband med smärtsamma åtgärder ska smärtlindring användas, om inte den smärta som åtgärden vållar är kortvarig eller om åtgärden inte tål uppskov.

Närmare bestämmelser om utbildning och behörighet för dem som utför åtgärderna samt om de metoder och nödvändig smärtlindring som ska användas när åtgärderna utförs får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands och som gäller utförandet av åtgärder

I de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) beslutar Livsmedelssäkerhetsverket, med iakttagande av den lagen, om den rätt att utföra de åtgärder som avses i 15 § i Finland som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför.

18 §

Redskap, anordningar och ämnen

Redskap och anordningar som är avsedda för skötsel och hantering av djur ska vara lämpliga för sitt ändamål och de får inte orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande eller risk för skador. Djur får ges endast sådana ämnen som det kan påvisas att är ofarliga för djurens välbefinnande, om det inte är fråga om veterinärmedicinsk vård av djuret, avlivning av djuret eller någon behandling som tillåts särskilt någon annanstans i lagstiftningen.

Den som tillverkar, inför i landet, exporterar, genom Finland transporterar, saluför, bjuder ut, säljer eller på något annat sätt överlåter eller förmedlar redskap, anordningar eller ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur, ska på det sätt som förutsätts av den omsorg och yrkesskickligt som omständigheterna påkallar försäkra sig om att redskapen, anordningarna och ämnena uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel, hantering och avlivning av olika djurarter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Förbjudna redskap och anordningar

Sådana redskap och anordningar som orsakar i 18 § avsedd onödig smärta, onödigt lidande eller risk för skada är

- 1) tagghalsband, taggbetsel och taggsporrar samt andra motsvarande redskap för att styra och kontrollera djur som orsakar djuret smärta,
- 2) elhalsband och andra på djuret fästa anordningar som ger det elstötar, dock inte anordningar som används i veterinärmedicinskt syfte eller vid fysikalisk behandling av djur, och
- 3) elektrisk kodressör.

Det är förbjudet att införa i landet, tillverka, överlåta, använda och inneha de redskap och anordningar som uppräknas ovan och som är avsedda för skötsel och hantering av djur.

Bestämmelser om andra sådana i 1 mom. avsedda redskap och anordningar som bestämmelserna i denna paragraf tillämpas på får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Samlande av förbjudna redskap och anordningar

Det är tillåtet att införa i landet, tillverka, överlåta och inneha förbjudna redskap och anordningar som avses i 19 §, om de är historiskt eller konstnärligt värdefulla.

Ett föremål anses vara historiskt värdefullt, om det har anknytning till en betydande person, tilldragelse, plats eller tidsepok eller om det på grund av sin ålder eller raritet eller på grund av att det är representativt för denna typ av föremål eller av någon annan därmed jämförbar orsak har historisk eller etnografisk betydelse. Ett föremål anses vara konstnärligt värdefullt om det genom sin utformning, ytbehandling eller utsmyckning representerar en viss stilperiod eller annars är av betydelse med hänsyn till den konstnärliga helheten.

4 kap.

Skötsel av djur

21 §

Allmänna krav på skötseln

Djur ska skötas så att de har möjlighet att tillgodose sina väsentligt beteendemässiga behov i anslutning till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer.

Det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård, djurets renhet och den övriga kroppsvård djuret behöver ska ombesörjas. I djurskötseln ska även behöriga åtgärder för att förebygga sjukdomar och skador hos djuret vidtas.

Om djur hålls i grupp, ska djurens sociala relationer, ålder, kön och storlek beaktas i gruppens sammansättning. Djur som är fientligt inställda till varandra eller som annars kan skada varandra ska hållas isär eller så ska djuren ha möjlighet att fly undan eller gömma sig för andra djur. När grupper av djur slås samman eller när nya djur tillförs en grupp ska särskild uppmärksamhet fästas vid de problem som eventuellt uppstår när de sociala relationerna omformas.

Det måste ses till att djur i vård får sitt motionsbehov tillgodosett. Djur ska ha möjlighet till tillräcklig vila.

Närmare bestämmelser om tillgodoseende av djurs väsentliga beteendemässiga behov och andra skötselåtgärder som behövs för att trygga djurs välbefinnande samt om hållande av djur i grupp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Föda och dryck

När djur i vård ges föda och dryck ska hänsyn tas till respektive djurs fysiologiska behov och det ska säkerställas att varje djur får lagom mängd föda och vatten eller någon annan dryck av god kvalitet. Födans och dryckens sammansättning och sättet att ge den ska motsvara djurets fysiologiska behov och väsentliga beteendemässiga behov.

Det är förbjudet att ge djur i vård sådan föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig för djurets hälsa, liksom att underlåta att ge sådana näringsämnen i brist på vilka djuret veterligen kommer att insjukna.

Närmare bestämmelser om föda och dryck för djur i vård får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Inspektion av välbefinnandet

Välbefinnandet hos djur i vård och djurens förhållanden ska inspekteras tillräckligt ofta. Vid inspektionen ska särskild uppmärksamhet ägnas djur som är högdräktiga eller håller på att föda eller nyligen har fött avkomma samt djur som är nyfödda, sjuka, i dålig kondition eller skadade.

Om ett djur i vård står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa, ska djurets välbefinnande inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare.

Närmare bestämmelser om inspektion av djurs välbefinnande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Sjuka eller skadade djur

Om ett djur i vård insjuknar eller skadas ska det omedelbart ges eller skaffas behörig vård. Ett sjukt eller skadat djur ska ha tillräcklig möjlighet till vila och vid behov ska det hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme. Vid behov ska djuret skaffas veterinärvård.

I vården av ett sjukt eller skadat djur ska strävan vara att trygga djurets funktionsförmåga och livskvalitet. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, ska djuret avlivas.

25 §

Förbud mot att tvinga djur att äta och dricka

Djur får inte tvingas att äta eller dricka, om det inte är nödvändigt av veterinärmedicinska skäl.

26 §

Avel

Strävan med avel ska vara att producera livskraftiga, funktionsdugliga och friska djur.

Ett djur får inte användas för avel, om

- 1) den avelskombination som används sannolikt orsakar sådana sjukdomar eller andra egenskaper hos avkomman som försämrar djurets fysiska eller psykiska funktionsförmåga eller försämrar dess möjligheter att bete sig på arttypiskt sätt och som medför betydande men för djurets välbefinnande,
- 2) djuret på grund av en strukturell defekt eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt eller
- 3) förökningen sannolikt medför betydande men för djurets välbefinnande.

Det är förbjudet att använda sådana avelsmetoder som kan medföra betydande men för djurets välbefinnande.

Den som äger eller håller djur ska hindra sina däggdjur från att föröka sig okontrollerat.

Närmare bestämmelser om vilka slags djur som inte får användas för avel, om förbjudna avelsmetoder samt om vilka åtgärder som den som äger eller håller djur ska vidta för att hindra sina djur från att föröka sig okontrollerat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Upphittade djur

Landskapet ska se till att inom dess område ordnas tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt andra små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas fast (upphittade djur). Landskapet ska också se till att det ordnas transport av fasttagna djur till mottagningsplatsen för upphittade djur. Landskapet kan ordna skötsel och transport av upphittade djur självt eller skaffa tjänsterna från en utomstående tjänstproducent. Verksamheten ska ordnas separat från tillsynen över djurs välbefinnande. Landskapet ska årligen utarbeta och publicera statistik över upphittade djur inom dess verksamhetsområde.

Den som håller mottagningsplatsen för upphittade djur ska kontrollera om ett upphittat djur har en identifikation samt vidta skäligen åtgärder för att underrätta den som äger eller annars håller djuret om omhändertagandet. Om den som äger eller håller djuret inte påträffas, ska information om att djuret tagits om hand publiceras på mottagningsplatsens webbplats eller på något annat lämpligt sätt. För upphittade djur som är sjuka eller skadade ska ordnas sådan första hjälpen som djuret behöver och annan skälig vård för att behandla sjukdomen eller skadan. Upphittade djur ska förvaras minst 10 dagar, varefter landskapet eller tjänsteproducenten har rätt att sälja djuret, överlåta det på annat sätt eller avliva det.

Landskapet eller en utomstående tjänsteproducent som ombesörjer skötseln av upphittade djur har rätt att av den som äger eller håller djuret ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagande, skötsel och eventuell avlivning av djuret.

Om en anmälan om omhändertagande av en hund har gjorts till polisen enligt 55 § jaktlagen (615/1993), ska denna underrätta landskapets mottagningsplats för upphittade djur härom.

Närmare bestämmelser om ordnandet av tillfällig skötsel av upphittade djur och om utarbetandet av statistik över upphittade djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §

Tagande av vilda djur för uppfödning

Det är förbjudet att ta vilda ryggradsdjur för uppfödning. Förbudet gäller dock inte sådant fångande och innehav av djur, för vilket tillstånd enligt 48 eller 49 § i naturvårdslagen (1096/1996), 40 eller 41 § i jaktlagen eller 47 § i lagen om fiske (379/2015) finns.

Om inte annat föreskrivs i någon annan lag, får avvikelser från förbudet göras, om det är fråga om fångande och innehav av ett djur

- 1) som ska hållas i djurpark,
- 2) för fiskerihushållningsändamål som avses i lagen om fiske, såsom fiskodling, utplantering av fisk eller utbildning,
- 3) för vetenskaplig forskning, eller
- 4) för att ge ett djur i hjälplöst tillstånd vård.

29 §

Vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd

Ett vilt djur som är skadat eller annars i hjälplöst tillstånd får kortvarigt tas om hand så att det kan ges första hjälpen eller överlämnas för vård. Efter första hjälpen ska djuret försättas i frihet när dess tillstånd tillåter det eller överlämnas för vård till en vårdplats som avses i 60 §. Om djuret inte kan försättas i frihet och vården av det inte kan ordnas, ska djuret avlivas.

Innan ett vilt djur som överlämnats till en vårdplats som avses i 60 § för vård under en längre tid ska det utredas om det behövs dispens enligt naturvårdslagen eller jaktlagen för innehav av djuret. Bestämmelser om innehav av främmande arter finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter. Ett vilt djur som överlämnats till en vårdplats ska försättas i frihet när dess tillstånd tillåter det. Om djuret inte kan försättas i frihet efter avslutad vård och det inte kan placeras permanent i en djurpark, ska djuret avlivas.

30 §

Djurskötares behörighet samt tillräckligt antal djurskötare

Den som håller eller annars sköter djur ska ha en med tanke på djurens välbefinnande tillräcklig kompetens som möjliggör en ändamålsenlig skötsel av djuren.

Den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska ha lämplig utbildning eller tillräcklig behörighet som förvärvats på något annat sätt för att sköta sina uppgifter. De som håller djur ska se till att ett tillräckligt antal behöriga djurskötare sköter djuren. De som håller djur ska förse de personer som de anställer eller anlitar för att sköta och hantera djuren med instruktioner om och handledning i fråga om de krav som gäller djurens välbefinnande.

Närmare bestämmelser om utbildning och behörighet för dem som håller djur och andra som sköter djur enligt 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

31 §

Erkännande av djurskötares yrkeskvalifikationer som förvärvats utomlands

I de fall som hör till tillämpningsområdet för lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) beslutar Livsmedelssäkerhetsverket, med iakttagande av den lagen, om den rätt att hålla djur eller annars sköta djur i Finland som yrkeskvalifikationer som har förvärvats utomlands medför.

32 §

Skyldighet för den som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt att förbereda sig på störningar

En djurhållare som håller djur yrkesmässigt eller annars storskaligt ska förbereda sig på störningar som hotar djurens välbefinnande, såsom eldsvådor och strömavbrott.

Om skötseln av djuren eller regleringen och övervakningen av miljöfaktorer är beroende av elektriska eller mekaniska anordningar, ska det i ett permanent förvaringsutrymme finnas möjlighet att upprätthålla funktioner som är nödvändiga för djurens välbefinnande även när anordningarna drabbas av funktionsstörningar.

Närmare bestämmelser om vilka åtgärder den som håller djur ska vidta för att förbereda sig på störningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

33 §

Bokföring av produktionsdjur

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur.

Bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst fem år och bokföringen över antalet döda djur och bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som inte hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen.

Närmare bestämmelser om bokföringen över antalet döda djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Förvaringsutrymme för djur

34 §

Allmänna krav på förvaringsutrymmen

I förvaringsutrymmet ska djuret kunna stå och vila i naturlig ställning samt byta ställning utan svårighet. De djur som hålls i ett och samma förvaringsutrymme ska ha möjlighet att vila samtidigt.

Det ska gå att iaktta tillräcklig renhet och hygien i förvaringsutrymmet med tanke på djurens välbefinnande. De djur som befinner sig i förvaringsutrymmet ska kunna inspekteras och skötas utan svårigheter.

Djur får hållas i lådor eller burar avsedda för transport av dem eller i motsvarande små utrymmen bara om djurtransporten, en sjukdom hos djuret eller något annat tillfälligt och godtagbart skäl kräver det.

Närmare bestämmelser om förvaringsutrymmets storlek, material, konstruktioner och andra egenskaper får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Säkert förvaringsutrymme

Förvaringsutrymmen för djur ska vara av sådant material och ha sådana konstruktioner och övriga sådana egenskaper att

- 1) risken för att djur ska skadas eller insjukna,
- 2) risken för att djur ska rymma, och
- 3) brandfaran i förvaringsutrymmet

är så liten som möjligt. Strävan ska också vara att skydda djuren mot rovdjur.

Närmare bestämmelser om material, konstruktioner och övriga egenskaper som inverkar på säkerheten i förvaringsutrymmen för djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Förhållanden i förvaringsutrymmet

Miljöförhållandena i förvaringsutrymmet, såsom temperaturen, luftkvaliteten eller vattenkvaliteten, ska vara lämpliga för de djur som hålls där så att de inte äventyrar djurens välbefinnande. Djur som hålls utomhus ska ha tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderförhållanden eller så ska djuren vid behov kunna föras inomhus.

I förvaringsutrymmet får inte förekomma oavbrutet buller som stör djuren eller orsakar dem olägenhet.

Belysningen i förvaringsutrymmet ska vara lämplig för tillgodoseende av djurens fysiologiska och väsentliga beteendemässiga behov och sådan att djuren kan inspekteras och skötas på behörigt sätt.

Om djurens välbefinnande är beroende av ett maskinellt ventilationssystem, ska anordningen vara försedd med ett larmsystem som slår larm vid funktionsstörningar. Larmsystemets funktionsduglighet ska testas regelbundet.

Närmare bestämmelser om förhållandena i förvaringsutrymmen samt om skydd mot ogynnsamma väderförhållanden för djur som hålls utomhus får utfärdas genom förordning av statsrådet.

37 §

Renhållning och underhåll av förvaringsutrymmen

Ett förvaringsutrymme för djur ska hållas tillräckligt rent, så att djurens välbefinnande inte äventyras.

Förvaringsutrymmet och sådana anordningar i anslutning till detta som djurens välbefinnande är beroende av ska inspekteras tillräckligt ofta. Ett förvaringsutrymme med anordningar som omedelbart kan nås av en människa ska inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare.

Fel som äventyrar djurens välbefinnande ska rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt ska andra behövliga åtgärder vidtas för att trygga djurens välbefinnande till dess att felet rättas till.

38 §

Allmänna krav på permanenta förvaringsutrymmen

Ett permanent förvaringsutrymme för djur ska vara tillräckligt rymligt samt även i övrigt vara så konstruerat och utrustat att det är lämpligt för att tillgodose djurens fysiologiska behov och väsentliga beteendemässiga behov som hänför sig till rörelse, vila, kroppsvård, sökande efter föda eller andra motsvarande aktiviteter samt sociala relationer.

Djur får inte hållas fortlöpande uppbundna på sin plats och deras möjligheter att röra sig får inte begränsas fortlöpande med konstruktioner som hindrar dem från att vända sig.

Trots vad som föreskrivs i 2 mom. är det tillåtet att hålla suggor och gyltor i dräktighetshäckar högst fyra dagar i samband med semineringen. Med gylta avses ett könsmoget svin av honkön från betäckningen eller semineringen fram till första grisningen. Med sugga avses ett svin av honkön i samband med första grisningen och därefter.

Djur som hålls i grupp ska kunna undvika andra djur. Utfodrings- och dricksapparaterna i förvaringsutrymmet ska planeras, byggas och placeras så att konkurrens mellan djuren medför så små men som möjligt för djurens välbefinnande.

Djur ska ha tillgång till en lämplig viloplats.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på permanenta förvaringsutrymmens storlek, konstruktioner, utrustning och anordningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Undantag från kraven på permanenta förvaringsutrymmen

Trots vad som föreskrivs i 38 § 2 mom. är det tillåtet att

- 1) fortlöpande hålla kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion uppbundna på sin plats, på det sätt som föreskrivs särskilt, och
- 2) hålla suggor och gyltor i grisningshäckar, på det sätt som föreskrivs särskilt.

Med ko avses ett nötkreatur av honkön som har kalvat. Med kviga avses ett minst åtta månader gammalt nötkreatur av honkön som inte har kalvat.

Närmare krav på uppbindning av nötkreatur samt på hållande av suggor och gyltor i grisningshäckar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Utrymmen som behövs för vård och inspektion av djur

I ett permanent förvaringsutrymme eller i anslutning till det ska det finnas utrymmen och redskap som behövs för att inspektera djur samt vid behov utrymmen för vård eller isolering av sjuka eller skadade djur.

Närmare bestämmelser om de utrymmen som avses i 1 mom. och om utrustningen i dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Överlåtelse av djur

41 §

Uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur

Var och en som säljer eller annars överlåter ett djur tillfälligt eller permanent ska i samband med överlåtelsen av djuret lämna mottagaren nödvändiga uppgifter om djurets skötsel, förvaringsutrymme och andra omständigheter som är väsentliga med tanke på välbefinnandet. Då ett sjukt eller skadat djur överlåts ska mottagaren underrättas om sjukdomen eller skadan.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på temporär överlåtelse av djur.

Närmare bestämmelser om uppgifter som ska lämnas i samband med överlåtelse av djur och det sätt på vilket uppgifterna lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

Begränsningar i anslutning till överlåtelse av djur

Det är förbjudet att saluföra ryggradsdjur på torg och marknader samt på andra publikevenemang än sådana där avsikten är att förevisa djur. Kringföringshandel med ryggradsdjur är förbjuden.

Det är förbjudet att saluföra hundar, katter, frettar samt stora papegojarter, såsom ara, grå jako och amazon, i djuraffärer. Det är förbjudet att hålla djur som är till salu i skyltfönster.

Det är förbjudet att överlåta djur som pris vid lotterier och tävlingar.

Djur får inte permanent överlåtas till den som är under 16 år utan vårdnadshavarens samtycke.

7 kap.

Djurtävlingar och djurutställningar

43 §

Allmänna principer för djurtävlingar och djurutställningar

Djurtävlingar och djurutställningar får inte i onödan äventyra djurs välbefinnande.

Djur som deltar i djurtävlingar eller djurutställningar får inte vara påverkade av något sådant läkemedel, något annat motsvarande ämne eller någon annan motsvarande metod som syftar till att på ett konstlat sätt påverka djurets prestationsförmåga eller beteende.

Närmare bestämmelser om sådana i 1 mom. avsedda tävlingar och utställningar som i onödan äventyrar djurs välbefinnande och som det är förbjudet att arrangera får utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Behörighet för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar

Den som arrangerar djurtävlingar och djurutställningar ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter att arrangera tävlingar och utställningar med tanke på tryggheten av djurens välbefinnande. Arrangören kan vara en fysisk eller juridisk person.

Närmare bestämmelser om behörigheten för arrangörer av djurtävlingar och djurutställningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §

Arrangerande av djurtävlingar och djurutställningar

När djurtävlingar och djurutställningar arrangeras ska den förutsägbara risk för djurens välbefinnande som hänför sig till verksamheten beaktas. Arrangören ska vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja risken eller, om det inte är möjligt att undanröja risken, för att minska den. Om en tävling eller utställning ändå äventyrar djurens välbefinnande i onödan, får tävlingen eller utställningen inte arrangeras.

Om den som arrangerar en djurtävling eller djurutställningar har grundad anledning att misstänka att ett enskilt djur behandlas eller används på ett sätt som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande, är arrangören skyldig att vidta åtgärder. Arrangören ska förbjuda behandling som strider mot bestämmelserna om djurs välbefinnande och vid behov förbjuda den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret att använda djuret i tävlingen eller utställningen. Om den som tävlar med djuret eller ställer ut djuret inte iakttar förbudet mot att använda djuret, ska djuret hindras från att delta i tävlingen eller utställningen. Polisen ska vid behov ge tävlings- eller utställningsarrangören handräckning.

Närmare bestämmelser om de riskfaktorer som avses i 1 mom. och om nödvändiga åtgärder för att undanröja eller minska dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Arrangerande av anmälningspliktiga djurtävlingar

Sådana djurtävlingar där djuren kan bli utsatta för oskälig påfrestning eller annan smärta eller annat lidande är anmälningspliktig verksamhet. Även en sådan tävling berörs av anmälningsplikt.

Den som arrangerar djurtävlingen ska göra skriftlig anmälan om sin verksamhet till det landskap inom vars verksamhetsområde arrangören har sin hemort. Anmälan kan gälla för viss tid eller tills vidare. Anmälan ska göras senast 30 dygn innan verksamheten inleds och omedelbart när verksamheten upphör, om anmälan har gällt tills vidare, eller när verksamheten förändras väsentligt.

En ytterligare förutsättning för att ordna anmälningspliktiga djurtävlingar är att tävlingsarrangören utser en tävlingsveterinär för varje tävling. Tävlingsveterinären ska vara närvarande under tävlingen. Tävlingsarrangören svarar för eventuella kostnader för utseendet av en tävlingsveterinär.

47 §

Innehållet i anmälan om arrangerande av anmälningspliktig djurtävling

Av en i 46 § 2 mom. avsedd anmälan ska utöver de uppgifter som behövs för att identifiera tävlingsarrangören även framgå information om huruvida det är fråga om en

anmälan för viss tid eller som gäller tills vidare, tidpunkten då verksamheten inleds, inom vilket landskaps eller vilka landskaps område verksamheten bedrivs, en utredning om vilka slags djurtävlingar som arrangeras och för vilka djurarter, en uppskattning av antalet djurtävlingar som arrangeras per år samt en utredning om tävlingsarrangörens behörighet.

Närmare bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

48 §

Tävlingsveterinärens uppgifter och behörighet

Tävlingsveterinärens uppgift är att bistå tävlingsarrangören med att se till att tävlingen inte äventyrar djurens välbefinnande. I denna uppgift kan tävlingsveterinären ge dem som tävlar med djur och tävlingsarrangören råd i anslutning till djurs välbefinnande. Om tävlingsveterinären upptäcker att djurtävlingen äventyrar ett djurs välbefinnande, ska veterinären omedelbart underrätta tävlingsarrangören. Tävlingsveterinären ska också underrätta arrangören om skador som inträffat under tävlingen och som kommit till veterinärens kännedom.

Tävlingsveterinären ska dessutom vid behov utföra vårdåtgärder av förstahjälpstyp på djur som används i tävlingen, om vård inte annars står att få på tävlingsplatsen. Tävlingsarrangören ska se till att det finns en lämplig plats där vård kan ges samt nödvändiga redskap för att förflytta djur till förstahjälpsplatsen. Tävlingsveterinären har rätt att ta ut ett arvode för vården och ersättning för kostnaderna av den som tävlar med djuret.

Om tävlingsveterinären misstänker eller upptäcker att ett djur används eller behandlas så att djurets välbefinnande äventyras i onödan, ska veterinären omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om saken. Anmälningsskyldigheten gäller också uppgifter beträffande vilka veterinären har tystnadsplikt med stöd av 16 § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000).

Tävlingsveterinären ska vara en veterinär som avses i 3—5 eller 8 § i lagen om utövning av veterinäryrket. En veterinärmedicin studerande som avses i 7 § i den lagen kan vara vikarie för tävlingsveterinären.

49 §

Registreringsskyldighet för arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar

Arrangörer av anmälningspliktiga djurtävlingar ska registrera förhållanden och händelser som inverkar på djurens välbefinnande under tävlingen (registreringsskyldighet). Närmare bestämmelser om registreringsskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Registreringsdokumentet ska förvaras i minst ett år efter det att djurtävlingen arrangerades.

8 kap.

Hållande av tillstånds- och anmälningspliktiga djur

50 §

Djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar

Djur får hållas i djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar och cirkusar endast med landskapets tillstånd.

Verksamhetsutövaren ska ha ändamålsenliga och tillräckliga utrymmen och förvaringsutrymmen för djuren för att bedriva verksamheten. Skötseln av djuren ska vara ordnad på behörigt sätt.

Djur som hör till vilda djurarter och som hålls i en djurpark eller permanent djurutställning får inte användas i föreställningar där djuren visar andra färdigheter som de blivit lärda än sådana som hänför sig till skötseln av djuret för publik.

Djurparker och permanenta djurutställningar ska ha en plan för skötseln av djuren, vilken omfattar förebyggande hälsovård, behandling av sjukdomar samt utfodring av djuren.

Närmare bestämmelser om innehållet i den plan som avses i 3 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

51 §

Vissa uppgifter för djurparker

En djurpark ska bidra till att främja skyddet av den vilda faunan och bevarandet av den biologiska mångfalden. I detta syfte ska djurparken ge allmänheten information om de arter som förevisas och deras naturliga levnadsförhållanden. Djurparken ska dessutom delta i

- 1) forskning som främjar skyddet av djurarter,
- 2) utbildning i anslutning till färdigheter att skydda djurarter,
- 3) informationsutbyte i anslutning till artskydd, eller
- 4) när det är ändamålsenligt, uppfödning av djurarter i fångenskap, nytplantering av bestånd eller återbördande av arter till naturen.

Närmare uppgifter om djurparkers i 1 mom. avsedda uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 §

Ansökan om tillstånd för djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus

Tillstånd att hålla en djurpark och en permanent djurutställning ska sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde djurparken eller den permanenta djurutställningen är belägen.

Tillstånd att driva en cirkus och att ordna en ambulerande djurutställning ska sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde den som äger cirkusen eller den ambulerande djurutställningen har sin hemort. Om cirkusen är verksam i en permanent anläggning, ska tillstånd dock sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde cirkusen är belägen.

Tillstånd att driva en utländsk cirkus och att ordna en utländsk ambulerande djurutställning ska sökas hos det landskap inom vars verksamhetsområde den utländska cirkusen, den motsvarande föreställningen eller den ambulerande djurutställningen inreser till Finland.

53 §

Tillståndsansökan som gäller djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus

Tillstånd som avses i 52 § ska sökas skriftligt. Av tillståndsansökan ska förutom uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren och allmänna uppgifter om den planerade verksamheten framgå

- 1) uppgift om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar,
- 2) utredning om förvaringsutrymmena för djuren,
- 3) utredning om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet, och
- 4) utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. ska en ansökan om tillstånd för djurpark innehålla information om vilken av de i 51 § avsedda uppgifterna som anläggningen kommer att delta i.

Till en ansökan om tillstånd för cirkus ska det fogas en beskrivning av de programnummer som djuren deltar i och en detaljerad beskrivning av de färdigheter som avsikten är att djuren ska förevisa under föreställningen.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och de utredningar som ska fogas till den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

54 §

Beviljande av tillstånd för djurpark, permanent och ambulerande djurutställning samt cirkus

Tillstånd för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus beviljas, om

- 1) förvaringsutrymmena för djuren uppfyller de krav på förvaringsutrymmen som ställs i 5 kap.,
- 2) skötseln av djuren uppfyller de krav som ställs i 4 kap.,
- 3) djurhållaren har sådan behörig som föreskrivs i on 30 §,
- 4) övriga krav på bedrivande av verksamheten som ställs i denna lag eller med stöd av den är uppfyllda.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är en förutsättning för att tillstånd för cirkus ska beviljas att de krav på behandling av djur som avses i 12—13 § har beaktats i programnumren.

Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga med tanke på djurens välbefinnande. Tillstånd för en ambulerande cirkus och en ambulerande djurutställning kan också beviljas för viss tid, om det finns en nödvändig orsak till det med tanke på trygghandet av djurens välbefinnande.

55 §

Inspektion och övervakning av verksamheten

Landskapet ska inspektera djurparker, permanenta djurutställningar, ambulerande djurutställningar och cirkusar innan verksamheten inleds och eller något annat avgörande fattas som väsentligt ändrar tillståndets innehåll eller som gäller tillståndets giltighetstid.

Landskapet ska övervaka verksamheten genom regelbundna inspektioner.

56 §

Ändringar i verksamheten

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål skriftligen underrätta det landskap som beviljat tillståndet om sådana planerade ändringar i de uppgifter som gäller förutsättningarna för att bevilja tillstånd som kan vara av betydelse vid bedömning av om förutsättningarna för att få tillstånd fortfarande föreligger.

Landskapet bedömer utifrån anmälan huruvida kraven för beviljande av tillstånd fortfarande är uppfyllda och meddelar tillståndshavaren. Ansökan om nytt tillstånd eller komplettering av tillståndet ska göras, om nya djurarter tillkommer eller antalet djur utökas avsevärt eller verksamheten annars ändras på ett sätt som kan inverka på djurens välbefinnande.

Det landskap som beviljat tillståndet ska omedelbart underrättas om verksamheten avslutas.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om de utredningar som ska fogas till den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Anmälan om farmuppfödning av vilda djurarter

Utöver vad som i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) eller med stöd av den föreskrivs om anmälan om hållande av djur och djurhållningsplatser samt registrering av uppgifter, ska den som håller djur för farmuppfödning i viltvårdssyfte samt den som håller dovhjortar, bisonoxar, vildsvin, strutsar, vaktlar, pärlhöns, duvor, fasaner, raphönor och gräsänder som produktionsdjur för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser meddela uppgifter om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas. Den som håller djur för farmuppfödning i viltvårdssyfte ska meddela för vilket viltvårdssyfte enligt 3 § i jaktlagen som djuren hålls.

58 §

Uppfödningstillstånd för broilrar

Utöver vad som i lagen om ett system för identifiering av djur föreskrivs om anmälningar av djurhållningsplatser och om registrering av uppgifter, ska den som äger eller håller broilrar lämna uppgifter om de delar av uppfödningstillståndet där broilerflockar föds upp (*uppfödningssavdelning*) för registrering i registret över djurhållningsplatser.

Den förteckning som avses i 21 § i lagen om ett system för identifiering av djur ska föras separat för varje uppfödningssavdelning, och av den ska framgå

1) antalet insatta broilrar och den tillgängliga ytan för dem,

- 2) broilrarnas ras eller hybrid, om denna är känd,
- 3) antalet avlivade broilrar samt dödsorsakerna för de broilrar som påträffats döda, om dessa är kända, samt
- 4) antalet broilrar som finns kvar i flocken efter det att broilrar avlägsnats för försäljning eller slakt.

Om djurtätheten för broilrar överstiger 33 kilogram levande vikt per kvadratmeter, ska den som äger eller håller broilrarna göra en skriftlig beskrivning av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, vilken ska innehålla tekniska uppgifter om byggnaderna och deras anordningar. Beskrivningen ska hållas uppdaterad. Den djurtäthet som tillämpas i uppfödningstallet eller en ändring av djurtätheten och viktiga uppgifter om produktionssystemet ska anmälas till landskapet senast 15 dagar innan den första flocken sätts in i stallet. Sådana förändringar i produktionssystemet som kan påverka broilrarnas välbefinnande ska utan dröjsmål anmälas till landskapet.

För att djurtätheten ska få höjas så att den överstiger 39 kilogram levande vikt per kvadratmeter och är högst 42 kilogram levande vikt per kvadratmeter förutsätts att det vid inspektionerna i broileruppfödningstallet under de senaste två åren inte har uppdragats någon sådan verksamhet som strider mot bestämmelserna om välbefinnande, att den som äger eller håller broilrarna tillämpar riktlinjer för god praxis och att dödligheten bland broilrarna är tillräckligt låg. Om ingen inspektion har gjorts i broileruppfödningstallet under de senaste två åren, ska minst en inspektion göras innan djurtätheten får höjas.

När de som äger eller håller broilrar sänder broilrar till slakt ska de till slakteriet lämna de uppgifter om flockens förvaringsutrymme och om flocken som behövs för bedömningen av broilrarnas välbefinnande.

Närmare bestämmelser om beskrivningen av produktionssystemet i broileruppfödningstallet, om viktiga uppgifter om produktionssystemet, om de krav som gäller djurtätheten för broilrar, om riktlinjer för god praxis, om omständigheter som ska beaktas när det gäller dödligheten bland broilrar samt om de uppgifter om flocken som ska lämnas till slakteriet utfärdas genom förordning av statsrådet.

59 §

Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur

Den som yrkesmässigt eller annars storskaligt håller hundar, katter och andra sällskaps- eller hobbydjur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs.

Det som föreskrivs ovan tillämpas dock inte på dem som håller hästdjur yrkesmässigt eller annars storskaligt. I fråga om anmälningsskyldighet för dem som håller hästdjur iaktas det som föreskrivs i lagen om ett system för identifiering av djur och med stöd av den. Dessutom ska den som håller hästdjur yrkesmässigt eller annars storskaligt anmäla uppgifter om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet för införande i djurhållarregistret och registret över djurhållningsplatser samt en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas.

Verksamhetsutövaren ska ha ändamålsenliga och tillräckliga utrymmen och förvaringsutrymmen för djuren för att bedriva verksamheten. Skötseln av djuren ska vara ordnad på behörigt sätt.

Bestämmelser om vad som ska betraktas som yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur finns i bilaga 2. Närmare bestämmelser om djurhållning som ska betraktas som yrkesmässig eller annars storskalig får utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §

Bedrivande av djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd

Den som bedriver vård av vilda djur ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds eller avslutas eller när verksamheten förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs.

Verksamhetsutövaren ska ha ändamålsenliga och tillräckliga utrymmen och förvaringsutrymmen för djuren för att bedriva verksamheten. Skötseln av djuren ska vara ordnad på behörigt sätt. Närmare bestämmelser om vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

61 §

Innehållet i anmälningar om anmälningspliktig verksamhet

Av en anmälan som avses i 59 § 1 mom. och 60 § 1 mom. ska förutom uppgifter som behövs för att identifiera verksamhetsutövaren och allmänna uppgifter om den planerade verksamheten framgå uppgift om de djurarter och det antal djur som verksamheten omfattar, utredning om förvaringsutrymmena för djuren, utredning om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet, och utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas.

Närmare bestämmelser om anmälningar och de utredningar som ska fogas till dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §

Förande av förteckning

Den som bedriver verksamheten ska föra en förteckning över djurarter och djur som verksamheten enligt 50, 57, 59 och 60 § omfattar.

En uppdaterad förteckning ska föras antingen på en pappersblankett eller i elektronisk form så att den vid behov kan visas upp för tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska bevaras i tre kalenderår från utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur senast fördes in i förteckningen.

Närmare bestämmelser om förande av förteckningen och om de uppgifter som ska införas i den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 kap.

Avlivning av djur

63 §

Allmänna krav som gäller avlivning

Det är förbjudet att avliva djur i underhållningssyfte. Förbjudet tillämpas inte på jakt och fiske.

Det är förbjudet att avliva djur i vård och renar med jaktmetoder, dock inte att renskötaren skjuter en ren eller att skjuta ett djur i vård av en godtagbar orsak som kräver att djuret avlivas omedelbart.

Ett djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt med en metod och en teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret.

Ett djur får avlivas endast av en person som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som används i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden.

Innan destruktionsen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött.

Närmare bestämmelser om de avlivningsmetoder och avlivningstekniker som används vid avlivning av djur utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om vilken behörighet som krävs av personer som avlivar djur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

64 §

Slakt av djur

Ett djur ska bedövas eller avlivas på behörigt sätt med en metod som lämpar sig för det före blodavtappningen. Djuret får inte utsättas för andra åtgärder i anslutning till slakten förrän det har dött. Med slakt avses avlivning av djur som är avsedda att användas som livsmedel med undantag för vilda djur.

Närmare bestämmelser om slakt av djur utanför ett slakteri får utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Tillämpning av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur

Bestämmelser om tillämpningen av avlivningsförordningen på avlivning och slakt av djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, päls eller andra produkter och på avlivning av sådana djur vid besättningsavlivning samt på med dessa åtgärder sammanhängande verksamhet finns i artikel 1 i avlivningsförordningen.

Nationella bestämmelser som kompletterar avlivningsförordningen får utfärdas genom förordning av statsrådet när det gäller

- 1) avlivning och slakt av fiskar,
- 2) slakt av renar och hägnat vilt.

66 §

Anmälan om verksamhet som gäller avlivning av djur

En verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som omfattar avlivning av djur, eller en ägare eller innehavare av djur som regelbundet avlivar stora besättningar, ska i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller förändras väsentligt göra en skriftlig anmälan till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs. Anmälningsskyldigheten gäller inte avlivning av djur som är avsedda att användas som livsmedel.

Anmälan om avlivning av pälsdjur enligt artikel 7.3 i avlivningsförordningen ska göras till det landskap inom vars verksamhetsområde verksamheten i huvudsak bedrivs.

Närmare bestämmelser om de anmälningar som ska göras till landskapet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 §

Avlivning av djurbesättningar

I artikel 18 i avlivningsförordningen föreskrivs om de särskilda krav som gäller besättningsavlivning av sådana djur som hör till förordningens tillämpningsområde.

Landskapet, Livsmedelssäkerhetsverket och gränsveterinären är de myndigheter som enligt artikel 18.1 i avlivningsförordningen ska utarbeta en handlingsplan och de myndigheter som enligt artikel 18.2 i avlivningsförordningen ska se till att handlingsplanen följs och tillförsäkra djuren välbefinnande.

Livsmedelssäkerhetsverket och landskapet är sådana myndigheter som enligt artikel 18.3 i avlivningsförordningen får bevilja undantag från bestämmelserna i avlivningsförordningen.

Livsmedelssäkerhetsverket är den myndighet som enligt artikel 18.4 i avlivningsförordningen till kommissionen ska överlämna en rapport om den besättningsavlivning som skett under det föregående året samt göra rapporten allmänt tillgänglig via internet.

Närmare bestämmelser om de olika myndigheternas uppgifter och om de förfaranden som ska iakttas i samband med besättningsavlivning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

68 §

Nödavlivning av djur

I nödfall, för att hindra utdraget lidande för ett djur och om avlivningsmetoderna enligt 63 § inte kan användas eller om djuret inte kan fångas in, får djuret också avlivas på något annat sätt, dock så att djuret inte orsakas onödigt lidande.

69 §

Anordnare av utbildning enligt avlivningsförordningen

Utbildning som innefattar sådan kompetens som avses i avlivningsförordningen får ges av en utbildningsanordnare som av utbildnings- och kulturministeriet har beviljats i lagen om yrkesutbildning avsett tillstånd att ordna examina och utbildning för sådan examen som innehåller kunnande enligt det kompetensbevis som förutsätts i avlivningsförordningen.

10 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

70 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet leder verkställigheten av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt av Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag samt övervakar att de efterlevs.

71 §

Livsmedelssäkerhetsverket

Livsmedelssäkerhetsverket planerar, leder och utvecklar tillsynen över djurs välbefinnande samt övervakar att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs i hela landet.

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i denna lag om Livsmedelssäkerhetsverkets uppgifter, ska verket

- 1) vara den myndighet som enligt artikel 13.3 i avlivningsförordningen ska bedöma vägledningarna för god praxis och den myndighet som enligt artikel 13.4 får utarbeta och offentliggöra egna vägledningar för god praxis,
- 2) vara den behöriga myndigheten enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller bruksanvisningarna för fixerings- eller bedövningsutrustning,
- 3) genom stickprov utse gårdar för den regelbundna tillsyn som förutsätts av Europeiska unionens rättsakter om djurs välbefinnande,
- 4) svara för statistik och rapportering i anslutning till djurs välbefinnande, samt
- 5) ordna utbildning i anslutning till verkställigheten av denna lag för landskapets tjänstemän som utövar tillsyn över djurs välbefinnande.

Livsmedelssäkerhetsverket svarar för tillsynen över djurens välbefinnande i de slakterier, inrättningar för vilthantering och anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen (23/2006), med undantag för slakterier och inrättningar där tillsynen enligt livsmedelslagen har överförts på landskapet på det sätt som avses i 43 § 5 mom. i livsmedelslagen. På området för de slakterier och inrättningar som Livsmedelssäkerhetsverket övervakar är verket i stället för landskapet den myndighet som utfärdar tillfälliga kompetensbevis enligt 21.5 i avlivningsförordningen.

Landskapet

Landskapet planerar hur tillsynen över djurs välbefinnande ska ordnas samt styr och övervakar tillsynen över bestämmelserna om djurs välbefinnande inom sitt verksamhetsområde.

Utöver det som någon annanstans i denna lag föreskrivs om landskapets uppgifter, ska landskapet

- 1) vara den myndighet som får utfärda kompetensbevis enligt artikel 21.1 b i avlivningsförordningen och en av de myndigheter som får utfärda tillfälliga kompetensbevis enligt artikel 21.5 i avlivningsförordningen,
- 2) vara den behöriga myndigheten enligt artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll i fråga om åtgärder som gäller kompetensbevis enligt avlivningsförordningen.

I de renslakterier och i anläggningar i anslutning till dem som avses i livsmedelslagen utför landskapet Lappland de uppgifter som avses i 71 § 3 mom. i hela landet.

En veterinär i tjänsteförhållande som landskapet utsett utför de uppgifter som ankommer på tjänsteveterinären enligt Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag.

Landskapet ska ordna skötseln av brådskande uppgifter i anslutning till tillsynen över djurs välbefinnande även utanför tjänstetid.

73 §

Polisen

Polisen övervakar inom sitt verksamhetsområde att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs.

74 §

Gränsveterinären

Gränsveterinären övervakar att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs på gränsövergångsstället, på utreseplatsen och inom området för en veterinär gränskontrollstation.

11 kap.

Tillsyn och offentliga uppgifter

75 §

Allmänna tillsynsprinciper

Tillsynsmyndigheten ska ordna tillsynen enligt bestämmelserna om djurs välbefinnande så att den är högklassig och effektiv.

Bestämmelser om hur tillsynen över djurs välbefinnande ska ordnas ingår förutom i denna lag även i Europeiska unionens lagstiftning om tillsynen över djurs välbefinnande.

76 §

Myndigheternas skyldighet att planera tillsynen över djurs välbefinnande

Livsmedelssäkerhetsverket ska utarbeta en riksomfattande plan för tillsynen över djurs välbefinnande. Planen är en del av den nationella kontrollplanen enligt förordningen om offentlig kontroll.

Landskapet ska utarbeta en regional plan för hur tillsynen över djurs välbefinnande ordnas inom landskapets område. Den riksomfattande planen ska beaktas i den regionala planen.

77 §

Inspektions- och provtagningsrätt

Tillsynsmyndigheten har rätt att utföra inspektion, om det finns anledning att misstänka att ett djur hålls eller behandlas i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande.

Även utan misstanke har tillsynsmyndigheten rätt att utföra inspektion

- 1) vid djurparker,
- 2) vid permanenta djurutställningar,
- 3) vid cirkusar,
- 4) vid ambulerande djurutställningar,
- 5) vid djurtävlingar,
- 6) vid djurutställningar och där djur annars förevisas för publik,
- 7) där sällskaps- och hobbydjur hålls yrkesmässigt eller annars storskaligt på det sätt som avses i 59 §,
- 8) där vilda djur vårdas på det sätt som avses i 60 §,
- 9) där i 66 § avsedd verksamhet i anslutning till avlivning av djur bedrivs,
- 10) på gränsövergångsställen, på utreseplatser och inom området för veterinära gränskontrollstationer,
- 11) i alla utrymmen för djur i slakterier och inrättningar för vilthantering samt anläggningar som finns i anslutning till dem samt i renslakterier och anläggningar som finns i anslutning till dem,

12) för att övervaka att djurhållningsförbud som utfärdats med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen iakttas.

Livsmedelssäkerhetsverket får förordna att landskapet ska utföra inspektion för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurs välbefinnande eller för fullgörande av skyldigheter enligt ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller då Europeiska unionens lagstiftning förutsätter detta.

Den som utför en inspektion har rätt att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter och att avgiftsfritt ta de prov som behövs för tillsynen. Denne har rätt att inspektera djuret, djurets förvaringsutrymme och andra utrymmen i anslutning till djurhållningen, föda, dryck, utrustning och redskap för djuret samt information och handlingar i anslutning till djurhållningen liksom övriga omständigheter av betydelse för tillsynen.

I lokaler och utrymmen som används för permanent boende får inspektion och provtagning utföras endast om det är nödvändigt för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller samt om det finns anledning att misstänka att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts eller överträds på ett sätt som är straffbart enligt lag. Inspektion får utföras endast av en myndighet.

78 §

Kameraövervakning i slakterier

I slakterier får registrerade kameraövervakning användas som hjälp vid övervakningen av att bestämmelserna om djurs välbefinnande efterlevs. För övervakningen får kameror placeras i utrymmen där djur lossas, förvaras, hanteras, flyttas eller bedövas eller där blodavtapningen sker.

Livsmedelssäkerhetsverket ombesörjer installering och underhåll av kameror samt genomgång och förstöring av upptagningarna. Ett slakteri är skyldigt att tillåta installation av kameror och kameraövervakning, om Livsmedelssäkerhetsverket kräver det. Upptagningarna får förvaras i två månader från inspelningsdagen, varefter upptagningen ska förstöras genast på behörigt sätt, om den inte behövs för förundersökning. Slakteriets personal ska informeras om att kameraövervakning inleds och det ska informeras om övervakningen med skyltar som fästs i närheten av kamerorna.

I renslakterier är landskapet Lappland den behöriga myndighet som avses i 2 mom.

Den ansvariga för djurens välbefinnande som avses i artikel 17 i avlivningsförordningen har rätt att få se kameraupptagningarna för skötseln av sina uppgifter. Upptagningen får också överlämnas till polisen för förundersökning och upptagningar kan användas för utbildning av slakteripersonalen.

79 §

Rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av djurhållare samt av andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning få de uppgifter och de handlingar som är nödvändig för tillsynen. Tillsynsmyndighetens rätt till uppgifter gäller också uppgifter som fås av statliga och kommunala samt landskapets myndigheter.

80 §

Närvarorätt

Livsmedelssäkerhetsverket har rätt att närvara när tillsyn och inspektioner utförs. Samma rätt har en studerande som under tillsynsmyndighetens handledning genomför praktik som ger introduktion i myndigheternas verksamhet. Om någon som har rätt att närvara får kännedom om sekretessbelagda uppgifter är den personen skyldig att hemlighålla dessa uppgifter.

81 §

Anlitande av experter och assistenter

Tillsynsmyndigheten kan vid utförandet av tillsyn och inspektion även anlita en person som inte är tjänsteman eller tjänsteinnehavare. En sådan person kan ge sakkunnighjälp eller utföra assisterande uppdrag i anslutning till inspektionen, men saknar självständig inspektionsbefogenhet. Experter och assistenter får gå in i lokaler och utrymmen som används för permanent boende endast tillsammans med tillsynsmyndigheten.

Experter och assistenter ska ha tillräcklig behörighet med tanke på uppdragets natur.

Experter och assistenter har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att få tillgång till de uppgifter som är nödvändiga för att de ska kunna utföra sina uppdrag. De är skyldiga att hemlighålla sekretessbelagda uppgifter som de fått.

På experter och assistenter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt ansvar när de utför uppdrag som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

82 §

Inspektionsförfarande

Vid inspektion iakttas 39 § i förvaltningslagen (434/2003). Om förordningen om offentlig kontroll tillämpas på inspektionen, iakttas i första hand den.

83 §

Internationella myndigheters inspektionsrätt och rätt att få uppgifter

Vad som i denna lag föreskrivs om rätt för tillsynsmyndigheten att få tillträde till de utrymmen som utförandet av inspektionen förutsätter samt att oberoende av sekretessbestämmelserna få de uppgifter och de handlingar som är nödvändig för tillsynen gäller även inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller andra internationella avtal som är bindande för Finland, när den internationella förpliktelse i fråga som är bindande för Finland förutsätter detta. Tillsynsmyndigheten ska vid behov samarbete med internationella myndigheters inspektörer.

84 §

Djurhållares skyldighet att bistå myndigheterna

Djurhållaren är skyldig att bistå myndigheterna vid inspektion och provtagning som utförs med stöd av denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning. Djurhållaren är skyldig att ordna sådana förhållanden att inspektioner och provtagning kan utföras tryggt och med beaktande av djurets normala beteende, om inte något annat följer av åtgärdens brådskande natur.

85 §

Bedömning av broilrars välbefinnande

Livsmedelssäkerhetsverket ska se till att uppgifterna om de broilrar som anlänt till slakteriet samt antalet broilrar som är döda vid ankomsten till slakteriet registreras vid slakteriet.

Vilken inverkan de förhållanden under vilka broilrar hålls och andra motsvarande faktorer har på broilrarnas välbefinnande bedöms utifrån dödligheten inom flocken och den bedömning av hudinflammation på trampdynorna som görs i samband med köttbesiktningen (faktorer som beskriver broilrars välbefinnande).

Om bedömningen av broilrarnas välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningen, ska Livsmedelssäkerhetsverket underrätta den som äger eller håller broilrarna samt det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen om detta. Dessa ska vidta lämpliga åtgärder.

Närmare bestämmelser om faktorer som beskriver broilrars välbefinnande och om hur dessa faktorer påverkar djurtätheten för broilrar samt om bedömningen av broilrars välbefinnande och om Livsmedelssäkerhetsverkets anmälan utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §

Tillsynsmyndighetens anmälnings- och uppgiftsskyldighet

Om en djurhållare flyttar från en tillsynsmyndighets verksamhetsområde till en annan tillsynsmyndighets område medan ett ärende som gäller tillsynen över djurs välbefinnande är anhängigt, ska tillsynsmyndigheten, oberoende av sekretessbestämmelserna, utan dröjsmål anmäla flytten till tillsynsmyndigheten för det nya verksamhetsområdet.

Livsmedelssäkerhetsverket ska, om det misstänker att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts eller överträds vid en djurhållningsenhet som levererar djur till slakt, anmäla detta till det landskap inom vars verksamhetsområde djurhållningsenheten är belägen.

Landskapet, polisen och gränsveterinären är, oberoende av sekretessbestämmelserna, skyldiga att till Livsmedelssäkerhetsverket anmäla de uppgifter som verket behöver för det register som verket för med stöd av 110 §. Dessutom är de skyldiga att på begäran till Livsmedelssäkerhetsverket anmäla andra uppgifter om inspektioner, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal, avgifter och tillsyn för uppföljning av tillsynen enligt denna lag. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som Livsmedelssäkerhetsverket bestämmer, och de kan också lämnas via en teknisk anslutning.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälningsskyldigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

87 §

Vissa myndigheters och andra aktörers anmälningsskyldighet

Den som är anställd eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare, samt varje yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är skyldig att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till tillsynsmyndigheten, om denne i sin uppgift fått kännedom om ett djur i behov av hjälp vars välbefinnande eventuellt kräver att behovet av djurskydd utreds:

- 1) avbytarservice och vikariehjälp,
- 2) social- och hälsovården och en producent av dessa tjänster,
- 3) en enhet som bedriver nödcentralverksamhet,
- 4) brand- och räddningsväsendet,
- 5) Tullen,
- 6) gränsbevakningsväsendet,
- 7) utsökningsmyndigheten,

8) en församling eller något annat religiöst samfund.

Även andra personer än de som avses i 1 mom. kan göra en sådan anmälan, trots de sekretessbestämmelser som eventuellt gäller dem.

De personer som avses i 1 mom. är skyldiga att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till polisen, när de på grund av omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett djur utsatts för en gärning som är straffbar som djurskyddsbrott enligt 17 kap. 14 § i strafflagen (39/1889) eller som grovt djurskyddsbrott enligt 14 a § i den lagen.

Oberoende av vad som bestäms i 1 och 3 mom. gäller det som särskilt bestäms eller föreskrivs om tystnadsplikten i anslutning till bikt eller annan själavård.

Bestämmelser om anmälningsskyldighet för utövare av veterinäryrket finns i 12 § 2 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket.

88 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelser om sekretess för uppgifter som erhållits vid tillsynen finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i artikel 8 i förordningen om offentlig kontroll. Trots bestämmelserna om sekretess får uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som erhållits vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurs välbefinnande eller vid utförandet av en uppgift i anslutning till tillsynen lämnas ut till

- 1) tillsynsmyndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (806/2011),
- 3) utländska och organ och inspektörer, om detta förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller andra internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

89 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge andra tillsynsmyndigheter samt assistenter som avses i 81 § handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Bestämmelser om räddningsmyndighetens handräckning finns i 50 § i räddningslagen (379/2011).

Tullen är skyldig att ge gränsveterinären handräckning vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurs välbefinnande.

Landskapet är skyldigt att ge polisinrättningen handräckning vid verkställigheten av beslag eller förverkandepåföljd som gäller djur.

90 §

Anmälningsskyldighet till polisen

Om det är skäl att misstänka att bestämmelserna om djurs välbefinnande har överträtts, ska tillsynsmyndigheterna omedelbart anmäla saken till polisen för förundersökning. Anmälan behöver dock inte göras om en förseelse som i sin helhet kan anses som ringa, och det inte är fråga om tredska mot myndigheternas förbud och föreskrifter.

12 kap.

Administrativa tvångsmedel

91 §

Myndigheternas åtgärder med anledning av lagstridigt förfarande

Om bestämmelserna om djurs välbefinnande inte har efterlevts, ska tillsynsmyndigheten omedelbart vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de efterlevs.

Om den upptäckta förseelsen är ringa och tillsynsmyndigheten prövar att en uppmaning är en tillräcklig åtgärd för att rätta till situationen, kan myndigheten uppmana den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande att omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur fullgöra sin skyldighet. I annat fall ska tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att väcka ett förvaltningstvångsärende.

Utöver det som föreskrivs i detta kapitel finns bestämmelser om tillsynsmyndighetens åtgärder i förvaltningstvångsärenen i artikel 138 i förordningen om offentlig kontroll.

Tillsynsmyndigheten ska övervaka att en uppmaning samt ett beslut som meddelats i ett förvaltningstvångsärende efterlevs.

92 §

Föreläggande

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande att fullgöra sin skyldighet omedelbart eller inom en angiven tid som är tillräckligt lång med hänsyn till sakens natur.

93 §

Föreläggande om korrigerande åtgärder eller om att minska djurtätheten inom broilerproduktion

Om de faktorer som beskriver broilrars välbefinnande visar att välbefinnandet försämrats under uppfödningen, får tillsynsmyndigheten, utöver vad som föreskrivs någon annanstans i detta kapitel, ålägga den som äger eller håller broilrar att vidta sådana korrigerande åtgärder i broilrarnas förvaringsutrymme som behövs med tanke på broilrarnas välbefinnande. Tillsynsmyndigheten får ålägga den som äger eller håller broilrar att minska djurtätheten för broilrarna, om dessa faktorer visar att välbefinnandet hos broilrarna försämrats i minst två av tre på varandra följande flockar under uppfödningen, eller om det konstateras att den som äger eller håller broilrarna har brutit mot bestämmelserna om djurs välbefinnande. Om den som äger eller håller broilrar har ålagts att minska djurtätheten för broilrarna, ska Livsmedelssäkerhetsverket underrättas om föreläggandet.

94 §

Förbud

Tillsynsmyndigheten får förbjuda att djur hålls, sköts, behandlas, avlas, överlåts, deltar i tävlingar, ställs ut och avlivas i strid med bestämmelserna om djurs välbefinnande. Bestämmelser om verksamhet som kräver anmälan finns i 101 §.

Tillsynsmyndigheten får också förbjuda den som överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande att fortsätta med eller upprepa det förfarande eller den verksamhet som strider mot bestämmelserna.

Tillsynsmyndigheten får utfärda ett i 1 eller 2 mom. avsett förbud tillfälligt för den tid en sak utreds eller ett missförhållande avhjälpes, om det är nödvändigt för att trygga djurens välbefinnande. Det tillfälliga förbudet är i kraft tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

95 §

Avbrytande av verksamheten

Om det är uppenbart att hållandet eller behandlingen av djur, i djurtävlingar eller någon annan motsvarande verksamhet medför omedelbar risk för djurens välbefinnande och risken inte kan förhindras genom förbud eller på något annat sätt, har tillsynsmyndigheten rätt att genast avbryta verksamheten. Verksamheten får avbrytas endast till den del det är nödvändigt för att avvärja risken.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten är i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga avgörande i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

Om det är fråga om tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet och verksamheten avbryts av någon annan tillsynsmyndighet än landskapet, ska landskapet omedelbart underrättas om avbrottet.

96 §

Skaffande av brådiskande vård

Tillsynsmyndigheten får vidta omedelbara åtgärder och skaffa ett djur föda, dryck eller annan vård som djuret behöver, om det är nödvändiga för att trygga djurets välbefinnande och välbefinnandet inte kan tryggas tillräckligt på något annat sätt. I detta syfte får djuret också tas om hand och överlämnas till något annat ställe där det får vård. Om någon annan tillsynsmyndighet än landskapet vidtar åtgärden, ska landskapet omedelbart underrättas om åtgärden.

Tillsynsmyndighetens beslut är i kraft för viss tid eller tills vidare, tills tillsynsmyndigheten meddelar sitt slutliga beslut i ärendet. Tillsynsmyndigheten ska se till att de utredningar som behövs för det slutliga avgörandet görs utan dröjsmål.

97 §

Försäljning, annan överlåtelse eller avlivning av djur

Tillsynsmyndigheten får besluta att sälja ett djur eller, om djurets värde är mycket ringa, överlåta det på något annat sätt eller avliva det, om djuret inte kan lämnas kvar hos den som äger eller håller djuret. Tillvägagångssättet kan vara detsamma, om djuret med stöd av 96 § har skaffats vård någon annanstans, och djuret inte kan återlämnas till den som äger eller håller djuret.

Tillsynsmyndigheten får vidta åtgärder som avses i 1 mom. endast om en gärning eller försummelse från den som äger eller håller djuret kan allvarligt äventyra djurets välbefinnande och andra åtgärder inte är ändamålsenliga eller rimligtvis möjliga.

Om det i djurets beteende, livsfunktioner eller yttre väsen förekommer symptom eller förändringar, utifrån vilka man kan sluta sig till att djuret upplever kraftig smärta eller lidande, och det är uppenbart grymt att hålla djuret vid liv, ska djuret avlivas omedelbart.

98 §

Omhändertagande, destruktion och förstöring

Tillsynsmyndigheten har rätt att omhänderta ett sådant djur som hålls i strid med bilaga 1 eller den förordning av statsrådet som avses i 8 § 2 mom. och bestämma att det ska destrueras. I stället för att destrueras kan djuret också placeras i en djurpark. Ett vilt djur kan dessutom försättas i frihet, om djurets tillstånd tillåter det.

När det gäller invasiva främmande arter iakttas vad som bestäms eller föreskrivs om dem i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter samt i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter eller med stöd av den.

Tillsynsmyndigheten har rätt att omhänderta ett redskap eller en anordning som är förbjuden i 19 § eller med stöd av den och bestämma att redskapet eller anordningen ska behandlas på nytt på ett sätt som tillsynsmyndigheten godkänt, förstöras, avlägsnas från marknaden eller återsändas till det land från vilket det har förts in till Finland. Beslutet kan förenas med föreskrifter om det förfarande som ska iakttas vid verkställigheten.

99 §

Beslag

Beträffande beslag av djur samt av redskap och anordningar som avses i 19 § gäller tvångsmedelslagen. Trots vad som i 7 kap. 13 § i tvångsmedelslagen bestäms om förvaring av det beslagtagna får ett djur som tagits i beslag omedelbart avlivas, säljas eller annars överlåtas, om dess värde är obetydligt eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna dess skötsel.

100 §

Återkallelse eller ändring av tillstånd som gäller djurpark, cirkus och djurutställning

Landskapet får återkalla ett tillstånd som det beviljat med stöd av 54 § och stänga anläggningen, om förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre föreligger eller om verksamhetsutövaren väsentligt överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande. I stället för att återkalla tillståndet och stänga anläggningen kan tillståndet ändras och en del av anläggningen stängas, om detta är tillräckligt för att trygga djurens välbefinnande. En ytterligare förutsättning för att återkalla eller ändra tillståndet och stänga anläggningen eller en del av den är att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en skälig tid som utsatts av myndigheten. Landskapet ska inspektera anläggningen innan tillståndet återkallas eller ändras.

101 §

Förbud mot anmälningspliktig djurhållning eller verksamhet eller en del av sådan

Landskapet får förbjuda verksamhet som avses i 45, 59, 60 och 66 § helt eller delvis, om de förutsättningar som föreskrivs för bedrivande av verksamheten inte föreligger

eller om verksamhetsutövaren väsentligt överträder bestämmelserna om djurs välbefinnande. En ytterligare förutsättning för att förbjuda verksamheten är att verksamhetsutövaren inte har korrigerat olägenheterna inom en skälig tid som utsatts av landskapet. Verksamheten kan förbjudas även om anmälningsskyldigheten som gäller verksamheten inte har försummats.

Om landskapet förbjuder verksamhet som avses i 1 mom. eller en del av den, ska verksamhetsutövaren sälja eller annars överlåta de djur som använts i den förbjudna verksamheten eller vidta andra åtgärder som landskapet godkänt för att rätta situationen, så att inga men orsakas djurens välbefinnande.

102 §

Vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Tillsynsmyndigheten kan förena ett beslut som den meddelat i ett förvaltningstvångsärende med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

103 §

Överförande av beslutanderätten till Livsmedelssäkerhetsverket i vissa fall

Livsmedelssäkerhetsverket kan besluta om användning av administrativa tvångsmedel på ett område som är större än ett landskap.

Livsmedelssäkerhetsverket kan besluta om användning av administrativa tvångsmedel även på området för ett landskap, om det av grundad anledning bedömer att landskapets åtgärder är otillräckliga för att trygga djurens välbefinnande.

Livsmedelssäkerhetsverket ska utan dröjsmål underrätta det berörda landskapet om beslut om verket fattat med stöd av 1 eller 2 mom.

13 kap.

Ändringssökande och verkställighet av beslut

104 §

Ändringssökande

Beslut om beviljande enligt denna lag av tillstånd som avses i 54 § och om beviljande av kompetensbevis som avses i avlivningsförordningen samt beslut som avses i 92 - 98,

100 och 101 § liksom beslut som beviljats med stöd av Europeiska unionens lagstiftning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

När det gäller andra beslut får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 1 mom. får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Tillsynsmyndighetens tillfälliga förbud enligt 94 § 3 mom., tillfälliga avbrytande av verksamheten enligt 95 § 2 mom. eller tillfälliga beslut om skaffande av brådskande vård enligt 96 § 2 mom. får dock inte överklagas separat.

Besvär över beslut som fattats med stöd av denna lag och av en rättsakt av Europeiska unionen som genomförs genom denna lag och som gäller djurs välbefinnande ska behandlas i brådskande ordning.

105 §

Sökande av ändring i beslut om avgifter

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Ändring i beslut som gäller avgifter till landskapet får sökas på det sätt som bestäms i 17 kap. i landskapslagen (/).

106 §

Verkställighet av beslut

I beslut som fattas med stöd av denna lag eller en rättsakt av Europeiska unionen som genomförs genom denna lag ska det bestämmas att beslutet ska följas trots att ändring söks, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat för att verkställigheten inte kan framskjutas av en orsak som har att göra med tryggheten av djurs välbefinnande.

14 kap.

Avgifter och arvoden

107 §

Avgifter som ska tas ut

Avgifter för statliga myndigheters prestationer enligt denna lag tas ut till staten enligt grunderna i lagen om grunderna för avgifter till staten.

För ett beslut som fattats på ansökan tar landskapet av aktören ut en avgift enligt den taxa som landskapet godkänt.

Tillsynsmyndigheten kan också ta ut en avgift för en inspektion som avses i 91 § 4 mom. Bestämmelser om avgifter finns i kap. VI i förordningen om offentlig kontroll.

108 §

Arvoden och ersättningar till experter och assistenter

För uppgifter enligt denna lag betalar tillsynsmyndigheten experter och assistenter som den anlitat arvode och ersättning för resekostnader.

109 §

Kostnader för administrativa tvångsmedel

Den som äger eller håller djuren ska betala kostnaderna för åtgärder enligt 96 § 1 mom, 97 § 1 och 3 mom och 98 § 1 och 3 mom. Om ett djur har sålts eller levererats för slakt eller om annan inkomst har erhållits av djuret, ska kostnaderna dras av från köpesumman för djuret eller annan inkomst av djuret och återstoden ges den som äger eller håller djuret.

Landskapet kan tillfälligt betala de kostnader som avses i 96 § 1 mom. Förutsättningen är att detta är ändamålsenligt och skäligt med tanke på situationen som helhet.

De kostnader som avses i 1 mom. är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om kostnaderna inte går att driva in, ersätts de av landskapets medel.

15 kap.

Register

110 §

Förande av register

Livsmedelssäkerhetsregistret för de register som avses i detta kapitel. Övriga tillsynsmyndigheter har rätt att använda och skyldighet att uppdatera registeruppgifter i den utsträckning som förutsätts av de uppgifter som ålagts dem. Varje

tillsynsmyndighet ansvarar för att de uppgifter som den fört in i registret är felfria och för att det är lagligt att använda dem vid skötseln av de egna uppgifterna.

De register som anges i detta kapitel är en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan informationssystemlagen. Den nämnda lagen tillämpas på de register och handlingar som det bestäms om i detta kapitel, om det inte föreskrivs något annat i detta kapitel.

111 §

Register över tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Register förs över djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar som erhållit tillstånd med stöd av denna lag. Register förs dessutom över farmuppfoädnung av vilda djur, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur, vård av skadade vilda djur samt anmälningspliktig avlivningsverksamhet och arrangerande av djurtävlingar. Registren förs för tillsynen.

I andra register som avses i 1 mom. än registret som gäller arrangerande av djurtävlingar förs följande uppgifter in:

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemlagen,
- 2) vilken verksamhet tillståndet eller anmälan gäller,
- 3) en utredning om aktörens behörighet,
- 4) de djurarter som verksamheten gäller och antalet djur, i fråga om avlivningsverksamhet räcker det med en uppskattning av det årliga antalet djur,
- 5) en utredning om den plats där djuren hålls och hur skötseln av djuren är ordnad när det är fråga om en djurpark, en permanent eller ambulerande djurutställning, en cirkus, farmuppfoädnung av vilda djur, yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur eller vård av skadade vilda djur,
- 6) i fråga djurparker en utredning om den uppgift enligt 51 § som anläggningen kommer att delta i,
- 7) en utredning om de avlivningsmetoder som används när det är fråga om avlivningsverksamhet,
- 8) eventuella tillståndsvillkor och föreskrifter som gäller anmälningspliktig verksamhet,
- 9) den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten och avslutande av verksamheten samt återkallelse av tillstånd och förbudande av anmälningspliktig verksamhet,

10) väsentliga ändringar i verksamheten.

I registret som gäller arrangerandet av djurtävlingar förs följande uppgifter in:

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 2 mom. i informationssystemlagen,
- 2) vilken verksamhet anmälan gäller,
- 3) information om huruvida det är fråga om en anmälan som gäller för viss tid eller tills vidare,
- 4) den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten och avslutande av verksamheten,
- 5) vilka slags djurtävlingar som arrangeras och för vilka djurarter,
- 6) på vilket eller vilka landskaps område verksamheten bedrivs,
- 7) en uppskattning av det årliga antalet djurtävlingar som arrangeras,
- 8) en utredning om tävlingsarrangörens behörighet.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifterna förs in får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

112 §

Uppgifter som ska registreras för tillsynen över djurs välbefinnande

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i detta kapitel, registreras för tillsynen för djurs välbefinnande samt för planeringen, styrningen och utvecklingen av tillsynen

- 1) de identifieringsuppgifter som avses i 4 § 3 mom. i informationssystemlagen,
- 2) utförda inspektioner och provtagningar,
- 3) den verksamhet och djurarter som inspektionen gäller samt antalet djur,
- 4) iakttagelser som gjorts i samband med inspektionen,
- 5) resultaten av undersökningar av prov,
- 6) uppmaningar och administrativa tvångsmedel som baserar sig på 12 kap.,
- 7) uppgifter om djur som har hållits med stöd av 8 § 3 mom. samt dispenser som har beviljats med stöd av 10 §,

8) kompetensbevis som har utfärdats med stöd av artikel 21.1 b i avlivningsförordningen och tillfälliga kompetensbevis som har utfärdats med stöd av artikel 5 i den förordningen,

9) andra motsvarande uppgifter enligt bestämmelserna om djurs välbefinnande som nödvändiga för tillsynen.

Utöver det som föreskrivs i 5 § i informationssystemlagen har polisen rätt att använda och uppdatera uppgifter i registret i den omfattning som förutsätts av de uppgifter som ålagts den.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifter förs in får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 kap.

Straffbestämmelser

113 §

Straffbestämmelser i strafflagen

Bestämmelser om straff för djurskyddsbrott finns i 17 kap. 14, 14 a och 15 § i strafflagen.

114 §

Djurskyddsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) orsakar ett djur onödigt smärta eller onödigt lidande eller äventyrar dess välbefinnande i onödan enligt 6 § 1 mom. eller bryter mot förbudet i 6 § 2 mom. att lämna ett djur utan skötsel eller överge det,
- 2) försummar skyldigheten enligt 7 § att hjälpa ett skadat eller sjukt djur eller att göra anmälan om det eller att avliva det,
- 3) behandlar ett djur hårdhänt eller på något annat sätt som är förbjudet enligt 13 § 1-3 mom. eller i strid med artikel 3, 4 eller 15 eller bilaga III i avlivningsförordningen,
- 4) bryter mot förbudet enligt 14 § 1 mom. mot att ha samlag med djur,
- 5) utför en i 15 § 1 mom. förbjuden åtgärd på ett djur,

- 6) utför en i 16 § 1 mom. avsedd åtgärd på ett djur utan behövlig utbildning eller annan tillräcklig kompetens eller försummar att använda smärtlindring som föreskrivs i 16 § 2 mom.,
- 7) i strid med 18 § 1 mom. ger ett djur ett ämne som det inte kan påvisas att är ofarligt för det eller i strid med förbudet i 22 § 2 mom. ger ett djur föda, dryck eller annan näring som veterligen är farlig,
- 8) använder ett redskap eller en anordning som avses i 19 § 2 mom. eller är förbjuden med stöd av 19 § 3 mom.,
- 9) vid skötseln av ett djur försummar det allmänna kravet på skötseln enligt 21 §, kravet på föda och dryck enligt 22 §, kravet på att inspektera djurs välbefinnande enligt 23 § eller skyldigheten som gäller ett sjukt eller skadat djur enligt 24 §,
- 10) bryter mot förbudet mot att tvinga djur att äta eller dricka i 25 §,
- 11) bryter mot förbudet mot att använda ett djur för avel i 26 § 2 eller 3 mom.,
- 12) försummar skyldigheten att hindra djur från att föröka sig okontrollerat enligt 26 § 4 mom.,
- 13) försummar det allmänna kravet på förvaringsutrymmen för djur i 34 §, kravet på säkerhet i 35 §, kravet på förhållanden i 36 §, kravet på renhållning och underhåll i 37 § eller det allmänna kravet på permanenta förvaringsutrymmen i 38 §,
- 14) bryter mot förbudet i 43 § 2 mom., som gäller påverkande av djurs prestationsförmåga eller beteende med hjälp av ett läkemedel, något annat motsvarande ämne eller någon annan motsvarande metod,
- 15) i strid med 43 § 1 mom. äventyrar ett djurs välbefinnande under en djurtävling eller en djurutställning eller i strid med 45 § 1 mom. arrangerar en tävling eller utställning trots att djurens välbefinnande äventyras,
- 16) bryter mot skyldigheten enligt 63 § 3 mom. att ett djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt med en lämplig metod och teknik, avlivar ett djur i strid med 63 § 4 mom. utan tillräckliga kunskaper eller skicklighet eller försummar skyldigheten enligt 63 § 5 mom. att försäkra sig om att djuret har dött innan destruktionen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas,
- 17) i samband med slakt av djur i strid med 64 § 1 mom. försummar att bedöva eller avliva djuret före blodavtappningen eller bryter mot förbudet att utsätta djuret för andra åtgärder förrän det har dött,
- ska, om inte gärningen utgör brott enligt 17 kap. 14, 14 a eller 15 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för djurskyddsförseelse dömas till böter.

För djurskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) i strid med 8 § 2 mom. håller ett djur som inte nämns i bilaga 1 eller i den förordning av statsrådet som nämns i bestämmelsen som produktionsdjur, cirkusdjur eller i en ambulerande djurutställning eller som sällskaps- eller hobbydjur,
- 2) försummar den anmälan om innehav av ett djur som avses i 8 § 3 mom.,
- 3) försummar den uppsiktsskyldighet beträffande barn som är yngre än 15 år som avses i 11 § 2 mom.,
- 4) bryter mot ett förbud som meddelats med stöd av 15 § 3 mom. och som gäller användning av ett djur vid tävling eller förevisning av det,
- 5) försummar skyldigheten enligt 18 § 2 mom. att försäkra sig om att redskap, anordningar och ämnen som är avsedda för skötsel och hantering av djur uppfyller de krav som ställs på dem,
- 6) i strid med förbudet i 19 § 2 mom. inför i landet, tillverkar, överlåter eller innehar förbjudna redskap och anordningar som avses i 19 § 1 mom.,
- 7) bryter mot förbudet i 28 § 1 mom. att ta ett vilt djur för uppfödning,
- 8) försummar skyldigheten enligt 29 § 1 mom. att överlämna ett djur i hjälplöst tillstånd för vård, försätta det i frihet eller avliva det eller skyldigheten enligt 29 § 2 mom. att försätta ett djur i frihet eller att avliva det,
- 9) försummar skyldigheten enligt 32 § 1 eller 2 mom. att förbereda sig på störningar som hotar djurs välbefinnande,
- 10) försummar bokföringen enligt 33 § 1 mom. över den medicinska behandling som getts produktionsdjur och över antalet döda djur eller att bevara bokföringen enligt 33 § 2 mom.,
- 11) försummar att reservera utrymmen eller redskap som avses i 40 § 1 mom. för vård, isolering eller inspektion av djur,
- 12) försummar att lämna uppgifter som avses i 41 § 1 mom. i samband med överlåtelse av djur,
- 13) bryter mot en sådan begränsning i anslutning till överlåtelse av djur som avses i 42 §,
- 14) försummar att undanröja en sådan risk i anslutning till en djurtävling som avses i 45 § 1 mom. eller att vidta åtgärder som avses i 45 § 2 mom.,

- 15) försummar att göra anmälan enligt 46 § 2 mom. om arrangerande av djurtävlingar eller skyldigheten enligt 46 § 3 mom. att utse en tävlingsveterinär för en djurtävling,
- 16) försummar anmälan enligt 48 § 1 mom. som gäller ett djurs välbefinnande, att reservera en sådan plats för första hjälpen eller sådana nödvändiga redskap som avses i 48 § 2 mom. eller att göra anmälan enligt 3 mom. som gäller äventyrande av ett djurs välbefinnande,
- 17) försummar registreringskyldigheten enligt 49 § 1 mom. som gäller djurtävlingar eller skyldigheten enligt 49 § 2 mom. att förvara registreringsdokumentet,
- 18) försummar att ansöka om tillstånd enligt 50 § 1 mom. för djurpark, permanent eller ambulerande djurutställning eller cirkus,
- 19) försummar anmälan enligt 57 § om farmuppfoädnung av vilda djur beträffande djurhållarens eller djurhållarnas behörighet eller en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas,
- 20) försummar att göra anmälan enligt 59 § 1 mom. om yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- eller hobbydjur eller anmälan enligt 59 § 2 mom. om djurhållarens eller djurhållarnas behörighet eller en utredning om hur djurens skötsel kommer att ordnas,
- 21) försummar att göra anmälan enligt 60 § 1 mom. om djurhemsverksamhet för vilda djur i hjälplöst tillstånd,
- 22) försummar att föra en förteckning enligt 62 § 1 mom. över djur som den tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheten gäller eller skyldigheten enligt 62 § 2 mom. att bevara förteckningen,
- 23) bryter mot förbudet i 63 § 1 mom. att avliva djur i underhållningssyfte eller förbudet i 63 § 2 mom. mot att avliva ett djur i vård eller en ren med jaktmetoder,
- 24) försummar att göra anmälan enligt 66 § 1 eller 2 mom. om verksamhet som gäller avlivning av djur,
- 25) bryter mot ett djurhållningsförbud eller fungerar som mellanhand för någon annan i syfte att kringgå ett djurhållningsförbud,
- 26) försummar sin skyldighet enligt artikel 5.1 i avlivningsförordningen,
- 27) försummar att utarbeta de standardrutiner som avses i artikel 6 i avlivningsförordningen,

28) försummar den anmälan om avlivning av pälsdjur som avses i artikel 7.3 i avlivningsförordningen eller avlivar pälsdjur utan närvaro och direkt överinseende av den person som avses i artikel 7.3 i avlivningsförordningen,

29) i strid med artikel 8 i avlivningsförordningen säljer utrustning för fixering och bedövning av djur, om den inte åtföljs av behörig bruksanvisning,

30) försummar sådana skyldigheter i fråga om fixerings- och bedövningsutrustning som avses i artikel 9 i avlivningsförordningen,

31) försummar övervakningsförfaranden som avses i artikel 16 i avlivningsförordningen,

32) försummar att i enlighet med artikel 17 i avlivningsförordningen utse en djurskyddsansvarig för slakteriet, eller

33) försummar att föra bokföring enligt artikel 17.5 i avlivningsförordningen över de åtgärder som vidtagits för att förbättra djurens välbefinnande.

Vad som i 1 eller 2 mom. föreskrivs om lagens bestämmelser gäller också de närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

Den som bryter mot ett förbud eller en skyldighet som meddelats med stöd av denna lag och som förenats med vite, behöver inte dömas till straff för samma gärning.

115 §

Djurhållningsförbud

Bestämmelser om djurhållningsförbud finns i 17 kap. 23 § i strafflagen.

Om någon har meddelats djurhållningsförbud eller fullföljdsdomstolen har förbjudit verkställigheten av ett djurhållningsförbud, ska domstolen göra anmälan om avgörandet till Rättsregistercentralen. Genom förordning av justitieministeriet föreskrivs det vid behov om domstolens skyldighet att göra anmälan genom registrering av uppgifter om sina avgöranden i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem eller genom överföring av uppgifterna till Rättsregistercentralen. På registreringen och överföringen tillämpas lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) och vad som föreskrivs med stöd av den.

116 §

Förverkandepåföljd

Bestämmelser om förverkandepåföljder som har samband med djurskyddsbrott finns i 17 kap. 23 a § i strafflagen.

17 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

117 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs djurskyddslagen (247/1996), nedan den upphävda lagen.

En hänvisning till den upphävda lagen någon annanstans i lagstiftningen betraktas som en hänvisning till denna lag.

De förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av den upphävda lagen förblir, till den del de inte står i strid med denna lag, i kraft tills något annat bestäms.

118 §

Övergångsbestämmelser

Ett tillstånd till djurpark, cirkus eller permanent eller ambulerande djurutställning som beviljats med stöd av den upphävda lagen gäller fortfarande i enlighet med besluten om det.

På en ladugård som är verksam när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion samt kalvar 38 § 2 mom. från och med den 1 januari 2026. Med kalv avses nötkreatur som är yngre än sex månader oberoende av kön. På en ladugård eller en avdelning i en ladugård som renoveras och på ett nytt förvaringsutrymme för nötkreatur som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas i fråga om andra nötkreatur än kor och kvigor som hålls för mjölkproduktion samt kalvar 38 § 2 mom., när renoveringen eller det nya förvaringsutrymmet är klart.

På ett svinhus som är verksamt när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om hållande av suggor och gyltor i dräktighetshäckar 38 § 2 mom. från och med den 1 januari 2036. Med dräktighetshäck avses en enskild häck för suggor och gyltor som hindrar djuret från att vända sig. På ett svinhus eller en avdelning i ett svinhus som renoveras och på ett nytt förvaringsutrymme för svin som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas i fråga om hållande av suggor och gyltor i dräktighetshäckar 38 § 2 mom., när renoveringen eller det nya förvaringsutrymmet är klart.

På ett stall som är verksamhet när denna lag träder i kraft tillämpas 38 § 2 mom. från och med den 1 januari 2026. På ett stall eller en avdelning i ett stall som renoveras och på ett nytt förvaringsutrymme för hästar som byggs efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas 38 § 2 mom., när renoveringen eller det nya förvaringsutrymmet är klart.

Den som bedriver djurhemsverksamhet för vilda djur ska göra anmälan som avses i 60 § till landskapet inom två månader efter ikraftträdandet av denna lag.

BILAGA 1

1. Som produktionsdjur får hållas följande däggdjurs- och fågelarter:

Däggdjur

- 1) nötkreatur (*Bos taurus*)
- 2) svin och vildsvin (*Sus scrofa*)
- 3) tamfår och mufflon (*Ovis aries*)
- 4) get (*Capra hircus*)
- 5) häst (*Equus caballus*) och åsna (*Equus asinus*) samt korsningar av häst och åsna
- 6) lama (*Lama glama*)
- 7) alpacka (*Vicugna pacos*)
- 8) kanin (*Oryctolagus cuniculus*)
- 9) mink (*Mustela vison*)
- 10) iller (*Mustela putorius*)
- 11) sobel (*Martes zibellina*)
- 12) räv (*Vulpes vulpes* och *Vulpes lagopus* samt korsningar av dessa)
- 13) mårddhund (*Nyctereutes procyonoides*)
- 14) råtta (*Rattus norvegicus*)
- 15) tammus (*Mus musculus*)
- 16) ren (*Rangifer tarandus tarandus*)
- 17) dovhjort (*Dama dama*)
- 18) bison (*Bison bison*)

Fåglar

- 1) höna (*Gallus gallus*)
- 2) kalkon (*Meleagris gallopavo*)
- 3) gås (*Anser anser*)
- 4) anka och gräsand (*Anas platyrhynchos*)

- 5) struts (*Struthio camelus*)
- 6) vaktel (*Coturnix coturnix*)
- 7) pärlhöna (*Numida meleagris*)
- 8) raphöna (*Perdix perdix*)
- 9) fasan (*Phasianus colchicus*)

Som produktionsdjur kan dessutom hålla andra djurarter än sådana som tillhör däggdjur eller fåglar.

2. I cirkusar och ambulerande djurutställningar får följande djurarter hållas:

1) tama former av följande:

hund (*Canis familiaris*), katt (*Felis silvestris catus*), får (*Ovis aries*), get (*Capra hircus*), svin (*Sus scrofa*), häst (*Equus caballus*), åsna (*Equus asinus*) samt korsningar av häst och åsna

- 2) kamel (*Camelus bactrianus*)
- 3) dromedar (*Camelus dromedarius*)
- 4) nötkreatur (*Bos taurus*)
- 5) lama (*Lama glama*)
- 6) alpacka (*Vicugna pacos*)
- 7) råtta (*Rattus norvegicus*)
- 8) tammus (*Mus musculus*)
- 9) marsvin (*Cavia porcellus*)
- 10) kanin (*Oryctolagus cuniculus*)
- 11) gulldhamster (*Mesocricetus auratus*)
- 12) gerbil (*Meriones unguiculatus*)
- 13) höna (*Gallus gallus*)
- 14) kalkon (*Meleagris gallopavo*)
- 15) gås (*Anser anser*)
- 16) anka (*Anas platyrhynchos*)

17) tamduva (*Colomba livia domestica*)

18) papegojor (*Psittacidae*)

19) ryggradslösa djur

BILAGA 2

Yrkesmässigt eller annars storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur är

1. sådan regelbunden saluföring eller förmedling av sällskaps- och hobbydjur, där verksamhetsutövaren

- a) säljer eller förmedlar fler katter, hundar, frettar eller kaniner än från tre kullar per år som verksamhetsutövaren själv fött upp,
- b) säljer eller förmedlar fler än tio andra katter, hundar, frettar eller kaniner per år,
- c) säljer eller förmedlar fler än fem hästdjur som är äldre än tolv månader som verksamhetsutövaren själv fött upp eller andra hästdjur, eller
- d) bedriver motsvarande verksamhet med små sällskaps- och hobbydjurarter, då djur regelbundet finns i fler än tio burar, terrarier eller akvarier,

2. storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur, där verksamhetsutövaren

- a) håller minst tio hundar, katter eller frettar som är äldre än tolv månader,
- b) håller minst tio hästdjur som är äldre än tolv månader,
- c) håller minst tjugo kaniner som är äldre än tolv månader, eller
- d) håller små sällskaps- och hobbydjurarter så att djur regelbundet finns i fler än trettio burar, terrarier eller akvarier,

3. mottagande av hundar eller katter för skötsel, förvaring eller dressyr, om verksamhetsutövaren samtidigt och regelbundet tar emot minst sex hundar eller katter som är äldre än tolv månader för skötsel, förvaring eller dressyr,

4. då trav- eller ridhästar eller andra hästdjur hyrs, tas emot för förvaring eller skötsel, träning eller dressyr eller då utbildning i användning och hantering av nämnda djur ges, om verksamhetsutövaren håller sammanlagt minst sex djur som är äldre än tolv månader, samt

5. annat motsvarande yrkesmässigt eller storskaligt hållande av sällskaps- och hobbydjur.

2.

Lag om ändring av 17 kap. 14 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 17 kap. 14 §, sådan den lyder i lag 585/2013, som följer:

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

14 §

Djurskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfordring eller annars i strid med

1) lagen om djurs välbefinnande (/) eller en bestämmelse om utfärdats med stöd av den,

2) lagen om transport av djur (1429/2006) eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den,

3) bilaga I till rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97, eller

4) rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödigt lidande,

ska för djurskyddsbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag om ändring av 3 § i lagen om transport av djur

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 3 § som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

Utöver vad som bestäms i denna lag ska i fråga om skötsel och behandling av djur som transporteras iakttas vad som bestäms om djur i lagen om djurs välbefinnande (/) eller med stöd av den.

I lagen om djursjukdomar (441/2013) eller med stöd av den föreskrivs eller i enskilda fall bestäms vad som ska iakttas vid transport av djur för förhindrande av att djursjukdomar sprids.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag om ändring av 1 och 33 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 1 § 3 mom. och 33 § 3 mom., sådana de lyder, 1 § 3
mom. i lag 206/2013 och 33 § 3 mom. i lag 583/2015, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska naturvårdslagen och lagen om djurs
välbefinnande (/) iakttas.

33 §

Fångstredskap och fångstmetoder

Bestämmelser om förbud mot att orsaka djur onödig smärta eller onödigt lidande finns i
6 § i lagen om djurs välbefinnande. Bestämmelser om förbjuden behandling av djur
finns i 13 § i lagen om djurs välbefinnande och bestämmelser om avlivning av djur i 62
§ i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag om ändring av 4 § i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (497/2013) 4 § 1 mom. som följer:

4 §
Förhållande till annan lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller om inte något annat följer av ett tillstånd eller godkännande som utfärdats med stöd av denna lag, ska vid hållande, skötsel och behandling av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål iakttas vad som föreskrivs i lagen om djurs välbefinnande (/) eller med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag om ändring av 38 § och 41 § i naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 38 § 3 mom. och 41 § som följer:

38 §

Fridlysning av djurarter

Om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen bestäms i jaktlagen. Om import och frisläppning i naturen av främmande arter av däggdjur och fåglar bestäms i jaktlagen, lagen om djursjukdomar (441/2013) och lagen om djurs välbefinnande (/).

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd ska i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt ska lagen om djurs välbefinnande iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

BILAGOR

Parallelltexter

Förordningsutkast

Andra bilagor